

ENVER HOXHA

VEPRA

34

PROLETARË TË TË GJITHA VENDEVE, BASHKOHUNI!

ENVER HOXHA

VEPRA

BOTOHET ME VENDIM TË KOMITETIT
QENDROR TË PARTISË SË PUNËS TË
SHQIPËRISË

ENVER HOXHA

INSTITUTI I STUDIMEVE MARKSISTE-LENINISTE
PRANË KQ TË PPSH

ENVER HOXHA

VËLLIMI

34

NËNTOR 1966 – JANAR 1967

SHTËPIA BOTUESE «8 NËNTORI»
TIRANË, 1981

PARATHËNIE PËR VËLLIMIN E 34-t

Në vëllimin e 34-t të Veprave të serisë të shokut Enver Hoxha përfshihen materiale të periudhës nëntor 1966 — janar 1967, një pjesë e të cilave botohen për herë të parë.

Vendin më të rëndësishëm në këtë vëllim e zënë materialet e Kongresit të 5-të të Partisë. Në raportin e shokut Enver Hoxha bëhet analiza shkencore marksiste-leniniste e rrugës 25-vjeçare të Partisë sonë, e cila ishte një rrugë plot fitore për ndërtimin e socializmit e mbrojtjen e atdheut në luftë të vendosur kundër armiqve të brendshëm e të jashtëm. Në këtë periudhë ndriti edhe një herë me forcë pjekuria politike dhe ideologjike e Partisë sonë, e cila, ndërkohë që kryente detyrën internacionaliste në mbrojtje të marksizëm-leninizmit, duke demaskuar synimet e klikës revizioniste hrushoviane, udhëhiqte popullin në realizimin e detyrave të pesëvjeçarit të tretë. «Periudha e planit të tretë pesëvjeçar — thotë shoku Enver — ishte për popullin dhe për Partinë tonë periudha e provës më të rëndë pas Luftës Nacionalçlirimtare». Por, siç del edhe në këto materiale, prova u kalua me sukses, me heroizëm. Plani i tretë pesëvjeçar i hapí rrugën planit të katërt,

i cili çelte perspektiva të reja për zhvillimin e ekonomisë e të kulturës.

Në raportin e Kongresit, si edhe në materialet e tjera të këtij vëllimi vihet theksi në domosdoshmërinë e forcimit të rolit udhëheqës të Partisë, si kushti i parë për të zhvilluar pa ndërprerje e për ta çuar deri në fund revolucionin socialist. Për kalitjen dhe forcimin e Partisë Kongresi caktoi detyra të rëndësishme për përmirësimin e vazhdueshëm të përbërjes së radhëve të saj, për zhvillimin drejt të luftës së klasave në gjirin e Partisë, për forcimin e unitetit e të kalitjes ideologjike revolucionare të komunistëve. Si te raporti i Kongresit, ashtu edhe te fjala në Byronë Politike «Të zbatojmë kritere shkencore për forcimin e përbërjes së Partisë», jepen mësimet me vlerë për rëndësinë që ka përmirësimi i përbërjes klasore të Partisë, duke sjellë në gjirin e saj dhe në udhëheqje sa më shumë punëtorë nga frontet më të vështira të prodhimit, si dhe zbatimi i të gjitha parimeve e kritereve që garantojnë rritjen cilësore të Partisë. Koha kërkonte që tek anëtarët e Partisë të shquanin cilësitë më të larta të komunistit, prandaj Partia i porosiste ata që të ishin aty ku kërkoheshin sakrificat më të mëdha. «Anëtarët e Partisë sonë marksiste-leniniste — thekson shoku Enver — duhet të jenë të ndërgjegjshëm se qenia në Parti nuk sjell e nuk mund të sjellë as më të voglin privilegj personal për komunistin. Ajo sjell vetëm detyra të mëdha, të vështira e me përgjegjësi».

Në raportin e Kongresit trajtohen gjerësisht e në mënyrë parimore problemet që kanë të bëjnë me zhvillimin e luftës së klasave. Në të sqarohet mirë qëndri-

mi i Partisë sonë në lidhje me luftën e klasave në socializëm, për të krijuar te komunistët dhe te punonjësit një kuptim më të drejtë e më të thellë për të. Duke e parë luftën klasore brenda vendit si një fenomen objektiv dhe të pashmangshëm, shoku Enver Hoxha theksonte: «Partia mendon se lufta e klasave edhe pas likuidimit të klasave shfrytëzuese, mbetet një nga forcat kryesore lëvizëse të shoqërisë». Ai sqaronte se lufta e klasave brenda vendit zhvillohet e ashpër kundër armiqve të brendshëm e të jashtëm, kundër mbeturinave të klasave shfrytëzuese, kundër elementëve të rinj borgjezë të degjeneruar, kundër shfaqjeve e shtrembërimeve burokratike, kundër qëndrimeve liberale e konservatore, kundër ideologjisë borgjeze e revizioniste, se lufta e klasave pasqyrohet brenda në Parti etj. Kongresi e cilësoi pranimin ose mospranimin e luftës së klasave në socializëm një vijë demarkacioni midis marksistë-leninistëve dhe revizionistëve, midis revolucionarëve dhe tradhtarëve të revolucionit.

Si hallkë kryesore për zhvillimin e luftës së klasave «përditë e në çdo fushë të jetës» Kongresi përcaktoi luftën ideologjike, thellimin e revolucionit ideologjik, për ta çuar përpara revolucionin në të gjitha fushat.

Në disa materiale si te «Nëntori është një muaj i laudishëm për ne», «Ju jeni nga ata që natën e bëjnë ditë dhe dimrin pranverë» etj. ndihet i fuqishëm mobilizimi i të gjithë popullit për të realizuar detyrat që shtroi Kongresi për industrializimin e mëtejshëm të vendit, për zhvillimin e bujqësisë, për ngritjen e mirëqenies së popullit etj. Klasa punëtore dhe masat punonjëse, duke e kuptuar me pjekuri porosinë e Kongre-

sit për t'i kombinuar drejt interesat vetjake me ato shoqërore dhe interesat e sotme me ato të perspektivës, i dhanë një hov të ri mendimit krijues dhe iniciativave revolucionare. Nën parullën «T'u qepemi kodrave e maleve, t'i zbukurojmë e t'i bëjmë ato pjellore si edhe fushat», brezi i ri sulmoi kodrat e malet për t'i kthyer në toka buke dhe me këtë nisi rrugën e aksioneve, duke pasuruar traditën e rinisë së luftës dhe të viteve të para të Çlirimit.

Te disa materiale të këtij vëllimi, sidomos te raporti i Kongresit dhe tek artikulli «Mbledhja e «partive komuniste» e propozuar nga Brezhnjevi është një komplot tjetër i revizionistëve hrushovianë kundër marksizëm-leninizmit dhe revolucionit» analizohen situata ndërkombëtare, gjendja në gjirin e lëvizjes marksiste-leniniste dhe synimet e revizionizmit hrushovian, i cili po lidhej gjithnjë e më ngushtë me imperializmin amerikan për të bashkuar forcat kundër partive të vërteta marksiste-leniniste, kundër lirisë e pavarësisë së popujve. Shoku Enver Hoxha thekson se «Po thellohen e po dalin në pah çdo ditë e më qartë tiparet themelore të epokës sonë, si epoka e kalimit nga kapitalizmi në socializëm, e luftës së dy sistemeve shoqërore të kundërta, si epoka e revolucioneve proletare e nacionalçlirimtare, e shembjes së imperializmit dhe e likuidimit të sistemit kolonial, si epoka e triumfit të socializmit e të komunizmit në shkallë botërore». Ky konkluzion frymëzon optimizëm te popujt që janë ngritur në luftën për liri e përparim shoqëror. Ndërkohë Partia jonë tërheq vëmendjen për vigjilencë e luftë pa kompromis kur thekson se nuk ka ndryshuar as karakteri i kon-

tradiktave themelore të kohës sonë, as natyra agresive dhe reaksionare e armiqve të socializmit e të popujve.

Analizat që ka bërë Partia jonë për situatën ndërkombëtare i ka vërtetuar jeta. Ato kanë qenë shkencore, të drejta, sepse kanë qenë të bazuara në teorinë marksiste-leniniste, që ndriçon tërë vijën dhe politikën e Partisë së Punës të Shqipërisë si në planin e brendshëm, ashtu edhe në arenën ndërkombëtare.

Mësimet që nxjerrim nga materialet e këtij vëllimi kanë një rëndësi të madhe aktuale. Këto do t'i shërbejnë çdo komunisti, kuadri e punonjësi në punën e tij për ndërtimin e socializmit, në kushtet e rrethimit e të bllokadës së egër imperialisto-revizioniste, duke u mbështetur tërësisht në forcat e veta.

PARTIA DIHE POPULLI I KANË DREJTUAR SYTË TE KONGRESI

Nga fjala e hapjes në Kongresin e 5-të të PPSH

1 nëntor 1966

Të dashur shokë e shoqe delegatë,

Partia dhe populli ynë sot i kanë drejtuar sytë, mendjen dhe zemrën e tyre te Kongresi i 5-të i Partisë së Punës të Shqipërisë. Të zgjedhur nga konferencat e Partisë të rretheve, si përfaqësues të komunistëve të qytetit, të fshatit dhe të forcave të armatosura, të gjithë ne jemi mbledhur në këtë forum të lartë të Partisë, për të shqyrtuar punën e kryer që nga Kongresi i 4-t dhe për të përcaktuar detyrat për të ardhmen.

Duke marrë parasysh se shumica e delegatëve janë të pranishëm, është një nder i madh për mua të deklaroj të hapur Kongresin e 5-të të Partisë së Punës të Shqipërisë.

Shoku Enver Hoxha, pasi njoftoi për delegacionet dhe përfaqësuesit e partive marksiste-leniniste, që ki-

shin ardhur për të marrë pjesë në Kongresin e 5-të të PPSH, vazhdoi:

Më lejoni, shokë delegatë, që në emrin tuaj, në emër të të gjithë Partisë e të popullit tonë t'ju uroj mirëseardhjen e të përshëndes nga zemra delegacionet e huaja për ndërcin e madh që i bëjnë Partisë sonë, duke marrë pjesë në punimet e Kongresit të saj. Ne e konsiderojmë ardhjen e tyre si ndihmë të madhe për Partinë tonë të Punës, si shprehje solidariteti të internacionalizmit proletar dhe kontribut të madh në forcimin e miqësisë midis popujve tanë dhe të unitetit tonë marksist-leninist.

Shokë delegatë,

Gjatë periudhës që na ndan nga Kongresi i 4-të kemi humbur shokë komunistë të shquar. Ne përkujtojmë me respekt anëtarin e Komitetit Qëndror të Partisë sonë, shokun Josif Pashko, kryetarin e Kuvendit Popullor, anëtarin e Partisë, shokun Medar Shtylla, si dhe të gjithë ata shokë komunistë dhe pa parti, që gjatë kësaj periudhe kanë rënë në krye të detyrës. Ne përkujtojmë gjithashtu personalitetet e shquara udhëheqëse të partive motra, të vdekur gjatë kësaj periudhe. Ne përkujtojmë shokët komunistë dhe patriotë vietnamezë të rënë në luftën heroike të popullit vëlla vietnamez kundër agresorëve imperialistë amerikanë, përkujtojmë luftëtarët antiimperialistë dhe gjithë marksistë-leninistët revolucionarë të rënë në vende e kontinente të ndryshme në luftë kundër imperializmit, kapitalit gjakatar e reaksionit, për kauzën e proletaria-

tit dhe të lirisë së popujve. Ju ftoj, shokë, të ngrihem
mi në këmbë për të nderuar kujtimitin e tyre.

Lavdi kujtimit të tyre!

*Botuar për herë të parë në
gazetën «Zëri i popullit»,
nr. 263 (5673), 2 nëntor 1966*

*Botohet sipas origjinalit që
gjendet në Arkivin Qendror
të Partisë*

MBI VEPRIMTARINË E KOMITETIT QENDROR TË PARTISË SË PUNËS TË SHQIPËRISË

Raport në Kongresin e 5-të të PPSH

1 nëntor 1966

Të dashur shokë,

Kongresi i 5-të i Partisë mbledhet në pragun e jubileut të lavdishëm, 25-vjetorit të themelimit të Partisë së Punës të Shqipërisë, udhëheqëse e sprovuar dhe organizatore e fitoreve të mëdha historike të popullit tonë. Për 25 vjet me radhë, në luftëra të përgjakshme kundër shkelësve të huaj nazifashistë e tradhtarëve të vendit, në beteja të ashpra klasore në fushën e brendshme e ndërkombëtare, në përleshje të pareshtura me armiqtë e ndryshëm të marksizëm-leninizmit, Partia jonë ka mbrojtur pa u përkulur e me vendosmëri interesat e larta të atdheut e të popullit, çështjen e revolucionit e të socializmit.

Nën udhëheqjen e Partisë, populli shqiptar siguroi lirinë dhe pavarësinë e vërtetë kombëtare, vendosi pushtetin popullor dhe u bë zot i fateve të tij. Partia udhëhoqi luftën e madhe kundër prapambetjes shekullore të trashëguar nga e kaluara, luftën për tran-

sformimin socialist të vendit, për likuidimin e klasave shfrytëzuese e të shfrytëzimit të njeriut prej njeriut, për mbrojtjen, për përparimin dhe lulëzimin e atdheut tonë socialist. I udhëhequr nga Partia, populli ynë ka kryer me nder detyrën e vet ndërkombëtare në luftë kundër imperializmit botëror me atë amerikan në krye dhe kundër revizionizmit modern, hrushovian e titist, për paqen, lirinë e popujve dhe komunizmin.

Gjatë këtyre 25 vjetëve të lavdishëm, duke milituar në mes të popullit tonë të mrekullueshëm, duke qëndruar në ballë të luftës së tij heroike, duke ndjekur një vijë konsekuente revolucionare e duke zbatuar në mënyrë krijuese parimet e doktrinës sonë ngadhënjimtare, Partia farkëtoi lidhjet e unitetit të çeliktë me masat më të gjera të punëtorëve, të fshatarëve e të intelektualëve popullorë, u kalit e u brumos me tiparet e partisë së tipit të ri, si parti e revolucionit, si parti e klasës punëtore, si parti marksiste-leniniste.

Periudha që na ndan nga Kongresi i 4-t është një ndër periudhat më të vështira, por edhe më të lavdishme në jetën 25-vjeçare të Partisë sonë. Ajo do të hyjë në histori si periudha e një lufte të ashpër e parimore, për jetë a vdekje kundër tradhtisë së madhe të çështjes së revolucionit e të socializmit, kundër revizionizmit hrushovian. Nga kjo luftë Partia dhe populli ynë dolën fitimtarë, kurse armiqtë e tërbuar të popullit shqiptar e të komunizmit, revizionistët modernë, pësuan një disfatë fatale.

Partia dhe populli, të bashkuar si një trup i vetëm, bënë hi e pluhur sulmet e tërbuara, bllokadat e kompletet kriminale të imperialistëve amerikanë e të

revizionistëve hrushovianë e titistë, kapërcyen me vetëmohim të gjitha vështirësitë e pengesat që ata na krijuan, mbrojtën me guxim fitoret revolucionare të popullit, realizuan me sukses detyrat themelore të Kongresit të 4-t dhe çuan përpara drejt fitoresh të reja çështjen e ndërtimit socialist në Shqipëri.

Gjatë kësaj periudhe prove të madhe u shprehën edhe një herë në mënyrë më të qartë forca dhe vitaliteti i rendit tonë shoqëror e shtetëror, fuqia dhe qëndrueshmëria e ekonomisë sonë socialiste, ndërgjegjja e lartë politike dhe patriotizmi i flaktë i popullit tonë, talenti dhe aftësitë e tij krijuese, vija e drejtë e Partisë, guximi, urtësia dhe fryma e saj revolucionare, uniteti i pathyeshëm i popullit dhe i Partisë, vendosmëria dhe besnikëria e tyre e pafund ndaj çështjes së komunizmit e të marksizëm-leninizmit.

Partia jonë vjen në Kongresin e 5-të të saj ballëhapur e syptrembur, me ndjenjën e krenarisë së ligjshme se i ka kryer me nder detyrat e saj të mëdha e me përgjegjësi përpara popullit, i cili i ka besuar asaj fatet e tij. Ajo vjen në këtë Kongres me një bilanc të pasur fitoresh, e fortë dhe kompakte si kurrë ndonjëherë tjetër, e kalitur në beteja të ashpra klasore, me një eksperiencë më të pasur në të gjitha fushat, e lidhur me masat punonjëse si mishi me kockën, e bindur në drejtësinë e çështjes së saj revolucionare. Partia vjen në Kongresin e saj e vendosur për të realizuar detyrat madhështore të planit të ri pesëvjeçar, për ta çuar gjithnjë përpara çështjen e socializmit në Shqipëri duke mbajtur, ashtu si deri sot, në njërën dorë kazmën dhe në tjetrën pushkën, simbole të revolucionit tonë fitimtar.

GJENDJA NDËRKOMBËTARE DHE POLITIKA E JASHTME E SHQIPËRISË SOCIALISTE

Shokë,

Kongresi i 5-të i Partisë zhvillon punimet në një situatë ndërkombëtare të favorshme për çështjen e revolucionit e të popujve. Po thellohen e po dalin në pah çdo ditë e më qartë tiparet themelore të epokës sonë, si epoka e kalimit nga kapitalizmi në socializëm, e luftës së dy sistemeve shoqërore të kundërta, si epoka e revolucioneve proletare e nacionalçlirimtare, e shembjes së imperializmit dhe e likuidimit të sistemit kolonial, si epoka e triumfit të socializmit e të komunizmit në shkallë botërore.

Raporti i forcave në botë ka ndryshuar e po ndryshon në mënyrë të pandalshme në dobi të forcave revolucionare që luftojnë për çlirimin kombëtar e shoqëror, për ndërtimin e një bote të re pa kapitalizëm e kolonializëm dhe në dëm të imperializmit, të reaksionit e të revizionizmit modern që ndodhen në rënie e

shthurje, që brehen nga kontradikta të shumta, të brendshme e të jashtme, që janë të rrethuar nga popujt e ndodhen nën goditjet e vazhdueshme të luftës së tyre, valët e së cilës po ngrihen gjithnjë e më lart. Por ndryshimet e mëdha që kanë ndodhur e po ndodhin në botë si rezultat i luftës së popujve nuk kanë ndryshuar as karakterin e kontradiktave themelore të kohës sonë, të cilat po thellohen e po acarohen gjithnjë e më shumë, as natyrën agresive e reaksionare të imperializmit, i cili jo vetëm nuk ka hequr dorë nga politika e tij antipopullore, kundërrevolucionare e luftënxitëse, por përpiket me të gjitha forcat e mjetet të ruajë e të konsolidojë pozitën e reaksionit kudo në botë dhe të mbytë revolucionin e socializmin.

Në krye të të gjitha forcave të imperializmit e të reaksionit qëndrojnë sot Shtetet e Bashkuara të Amerikës. Siç theksohet me të drejtë në Deklaratën e Partive Komuniste e Punëtoresh të vitit 1960, imperializmi amerikan është «forca kryesore e agresionit dhe e luftës», «shfrytëzuesi më i madh ndërkombëtar», «kësh-tjella kryesore e kolonializmit dhe e reaksionit botëror», «xhandar ndërkombëtar, armiku i popujve të të gjithë botës». Ai ka bërë të vetën ëndrrën e çmendur të Hitlerit, që e çoi në varr nazizmin gjerman, për të vënë nën thundrën e tij gjithë botën, përpiket me të gjitha mjetet të skllavërojë popujt e Azisë, të Afrikës dhe të Amerikës Latine dhe të shtypë lëvizjen revolucionare e nacionalçlirimtare, orvatet të nënshtrojë ekonomikisht, politikisht e ushtarakisht tërë botën ka-

pitaliste, duke pasur kurdoherë si objektiv kryesor shkatërrimin e socializmit.

Për realizimin e kësaj strategjie globale kundërrevolucionare, imperializmi amerikan ndjek me këmbëngulje politikën e agresionit, zhvillon me ritme të shpejtuara garën e armatimeve, sidomos në fushën e armëve bërthamore, dhe përgatit në mënyrë të ethshme luftën e re botërore. Ai armatos e nxit revanshistët e Gjermanisë Perëndimore dhe militaristët japonezë, përpiqet të ruajë e të forcojë aleancat ushtarake agresive imperialiste, vringëllin armët, kryen agresione e shpërthen luftëra. Ai ndjek gjithashtu në përpjesëtime të gjera politikën neokolonialiste të depërtimit e të nënshtrimit ekonomik, për t'u hedhur në qafë zgjedhën amerikane popujve e vendeve të ndryshme, për të minuar lirinë e pavarësinë e tyre kombëtare, duke synuar të krijojë një perandori të re të pashembullt. Ai mbështet e përkrah kudo forcat e regjimet reaksionare fashiste e raciste, organizon puçe e komplete për të sjellë kudo në fuqi agjentët e tij. Të gjitha këto shoqërohen me një diversion të gjerë ideologjik, për të mashtruar dhe për të çoroditur njerëzit, për ta paraqitur të zezën të bardhë e të bardhën të zezë, për të mbjellë frikë e disfatizëm, për t'i larguar popujt nga lufta dhe nga revolucioni, për të shpifur kundër socializmit dhe revolucionarëve, për të mbuluar planet e tij të sundimit botëror.

Përballë popujve të të gjithë botës qëndron një armik i përbashkët, i madh, i egër dhe i rrezikshëm.

imperializmi amerikan. Lufta kundër këtij armiku është sot detyra më e lartë ndërkombëtare e të gjitha forcave revolucionare të kohës sonë. Paqja, liria, pavarësia, socializmi nuk mund të arrihen e të mbrohen pa bërë një luftë të vendosur kundër imperializmit amerikan, pa shkatërruar planet dhe qëllimet e tij grabitqare.

Qëndrimi ndaj imperializmit amerikan është një gur prove për të gjitha forcat politike të botës. Çështja shtrohet kështu: a duhet rezistuar e duhet luftuar kundër imperializmit amerikan, apo duhet kapitulluar e bashkuar me të; a mund të mposhtet ai e të korret fitorja mbi të, apo popujt duhet të gjunjëzohen e t'i nënshtrohen atij. Këto janë çështje parimore, janë një kufi që i ndan revolucionarët nga kundërshtarët e revolucionit, antiimperialistët nga shërbëtorët e imperializmit, guximtarët nga frikacakët e kapitullantët, marksistë-leninistët nga revizionistët.

Popujt dhe të gjithë revolucionarët e kanë përcaktuar qëndrimin e tyre. Ata nuk mashtrohen nga propaganda imperialiste e revizioniste dhe nuk frikësohen nga kërcënimet e shantazhet e tyre. Ata, me guxim e me besim në fitore, janë ngritur në luftë vendimtare kundër forcave të vjetra reaksionare, sado të fuqishme e të pathyeshme të duken ato, duke zbuluar kalbësinë dhe dobësinë e tyre. Ata guxojnë të ngrihen në një luftë të vendosur e të mposhtin imperializmin amerikan, i cili nuk është vetëm imperializmi më i fuqishëm, por edhe imperializmi më i dobët që ka ekzistuar ndonjëherë në krahasim me valën e ma-

dhe revolucionare që është ngritur sot në botë kundër tij.

Të zemëruar dhe të revoltuar nga politika skllavëruese e imperializmit amerikan, popujt e vendeve të ndryshme në të gjitha kontinentet po ngrihen njëri pas tjetrit dhe po e luftojnë, po e rrethojnë në një unazë të zjarrtë, po e sulmojnë për vdekje nga të katër anët këtë përbindësh me këmbë argjili. Kontradikta midis popujve dhe imperializmit është thelluar e është acaruar së tepërmi, valët e stuhisë antiamerikane po ngrihen gjithnjë më lart dhe po i shkaktojnë atij disfata njërën më të rëndë se tjetrën. Lufta heroike e popujve revolucionarë të Vietnamit e të Kongos, të Republikës Dominikane e të Laosit, të Angolës e të Venezuelës dhe të vendeve të tjera po nxjerr në shesh gjithnjë e më qartë dobësinë e imperializmit në përgjithësi e të atij amerikan në veçanti si edhe guximin e vendosmërinë e popujve për të luftuar e për të fituar. Me qëndresën e tyre të hekurt, me heroizmin e tyre të pashembullt dhe me guximin e tyre revolucionar, ata kanë treguar e kanë vërtetuar se nuk janë armët moderne, por është ndërgjegjja revolucionare e popullit ajo që vendos në fund të fundit fatin e luftës, se armët moderne të bashkuara me moralin e degjeneruar të një ushtrie mercenare, që lufton për të shtypur e për të grabitur popujt, janë të pafuqishme para forcës së luftës popullore të masave, të frymëzuara nga idealet e mëdha të revolucionit e të çlirimit të atdheut. Po vërtetohet parashikimi i Leninit të madh, i cili, që këtu e gjysmë shekulli më parë, lidhur me luftën çlirimtare të popujve të robëruar, thoshte se

«...sado të dobët të jenë këta popuj, sado e pathyeshme të duket fuqia e shtypësve evropianë, të cilët përdorin në luftën e tyre të gjitha mrekullitë e teknikës dhe të artit luftarak, prapëseprapë lufta revolucionare që bëjnë popujt e shtypur, në qoftë se kjo luftë do të dijë të zgjojë me të vërtetë miliona punonjës dhe të shfrytëzuar, fsheh në vetvete mundësi të tilla, mrekulli të tilla, saqë çlirimi i popujve të Lindjes sot është bërë plotësisht i realizueshëm në praktikë...»¹.

Në përpjekjet e çmendura për të vendosur sundimin botëror, imperializmi amerikan, si një bishë e tërbuar, i ka shtrirë këmbët e tij në tërë botën. Kjo nuk është aspak një shenjë e fuqisë, por e dobësisë së tij, sepse, duke vepruar kështu, ai i ka shpërndarë forcat e veta në një territor të pamatur, në kontinente të tëra, që nga Evropa në Amerikën e Jugut dhe që nga Afrika në Lindjen e Largme. Këto forca nuk janë të mjaftueshme për të përballuar e për të shtypur luftën çlirimtare të të gjithë popujve dhe ai nuk ka mundësi t'i përqendrojë ato në masën e në kohën e duhur. Për më tepër, duke ndërhyrë e duke kryer agresione në vende të ndryshme të botës, imperializmi amerikan u ka krijuar kudo mundësinë popujve të zhvillojnë kundër tij një luftë efektive e t'i japin atij goditje të

---

1 V. I. Lenin. Veprat, vëll. 30, f. 159.

drejtpërdrejta, veç e veç e të gjithë së toku, të bashkojnë në një rrymë të vetme, të fuqishme, ndërkombetare luftën e tyre kundër imperializmit amerikan. Edhe bazat e shumta ushtarake të vendosura në të katër anët e botës si armë të neokolonializmit dhe si kryeura agresioni kundër vendeve socialiste, nga një mjet sundimi e force janë kthyer në një mjet dobësimi politik e ushtarak të Shteteve të Bashkuara të Amerikës, sepse ato janë bërë të dyshimta e të padurueshme jo vetëm për popujt, por edhe për qeveritarët borgjezë të vendeve ku janë vendosur, sepse ato janë të rrethuara nga popujt dhe në çastin e duhur zor se mund t'u shërbejnë imperialistëve amerikanë. Bile edhe armët që u kanë dhënë e u japin aleatëve të tyre, për të shtypur luftën e popujve dhe për të kryer agresione e provokacione kundër vendeve socialiste e vendeve të tjera që ndjekin një politikë antiimperialiste, janë një thikë me dy presa: ato nxitin e thellojnë kontradiktat e konfliktet midis vetë partnerëve të Shteteve të Bashkuara të Amerikës, shërbejnë si presion i drejtpërdrejtë ndaj hegjemonisë amerikane dhe një ditë mund të kthehen kundër vetë Shteteve të Bashkuara të Amerikës.

Orvatjet për sundim botëror dhe veprimi i ligjit të zhvillimit të pabarabartë i vendeve kapitaliste e kanë futur imperializmin amerikan në kontradikta të thella e të papajtueshme me aleatët e tij — fuqitë e tjera imperialiste, me tërë botën kapitaliste përgjithësisht. Kjo jo vetëm ka shkaktuar të çara të pandreqshme në kampin imperialist botëror, por ka dobësuar e ka mi-

nuar veçanërisht fuqinë ekonomike, politike e ushtarake të imperializmit amerikan.

Shtetet e Bashkuara të Amerikës e kanë humbur tani hegjemoninë absolute mbi vendet e tjera kapitaliste, ato nuk janë në gjendje të riorganizojnë forcat kapitaliste nën kontrollin e tyre. Fuqitë e tjera imperialiste jo vetëm nuk i binden më verbërisht diktatit amerikan, por janë bërë konkurrencte serioze të Shteteve të Bashkuara të Amerikës në tregun botëror dhe po përpiqen të heqin qafe plotësisht sundimin ekonomik, politik e ushtarak amerikan. Divergjencat në të gjitha fushat po shthurin e po shkallmojnë blloqet ushtarake agresive të NATO-s, SEATO-s, që imperialistët amerikanë i ngritën me aq zell e shpresë si bastione sulmi kundër kampit socialist. Politika amerikane e ndërhyrjes dhe e agresionit kundër popujve nuk gjen përkrahjen efektive tek aleatët e Shteteve të Bashkuara të Amerikës, të cilët nuk duan të djegin duart për të nxjerrë gështenjat nga zjarri për imperializmin amerikan. Po vërtetohet kështu plotësisht parashikimi gjenial i Stalinit, i cili që në vitin 1952 shkruante:

«Nga ana e jashtme duket sikur çdo gjë shkon «mbarë»: Shtetet e Bashkuara të Amerikës kanë vënë në grazhd Evropën Perëndimore, Japoninë dhe vende të tjera kapitaliste; Gjermania (Perëndimore), Anglia, Franca, Italia, Japonia, që kanë rënë në kthetrat e Shteteve të Bashkuara të Amerikës, zbatojnë me servilizëm urdhrat e Shteteve të Bashkuara të Amerikës.

Por do të ishte gabim të mendohej se kjo «mbarrëvajtje» mund të vazhdojë «për jetë të jetëve», se këto vende do ta durojnë përgjithmonë sundimin dhe zgjedhën e Shteteve të Bashkuara të Amerikës, se ato nuk do të përpiqen të dalin nga robëria amerikane dhe të vihen në rrugën e një zhvillimi të pavarur... Të mendosh se këto vende nuk do të përpiqen të ngrihen përsëri në këmbë, të shkallmojnë «regjimin» që u është imponuar nga Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe të dalin në rrugën e zhvillimit të pavarur — do të thotë t'u besosh mrekullive»¹.

Një sfidë serioze i ka bërë hegjemonisë amerikane në Evropë Franca kapitaliste. Ajo ka hyrë në rrugën e kundërshtimit të hapur me imperializmin amerikan. Kapitali i madh francez i mëkëmbur nuk mund të durojë darën dhe diktatin amerikan; ai e ndien veten mjaft të fortë për t'i rezistuar sundimit amerikan. Ai shfrytëzoi dobësimin e përgjithshëm të pozitave të imperializmit amerikan, si rezultat i luftës së popujve, për të hedhur poshtë zinxhirët e Shteteve të Bashkuara të Amerikës. Amerikanët gjejnë kudo kundërshtimin e Francës. Me qëndrimin e saj, Franca ka tronditur e ka dobësuar mjaft forcën ushtarake e politike të NATO-s, në të cilën ajo tani qëndron vetëm formalisht. Me qëllim që t'u bëjë ballë presioneve e kërcë-

---

¹ J. V. Stalin. «Problemet ekonomike të socializmit në BRSS», botim i dytë, f. 39-40. Tiranë, 1968.

nimeve të Shteteve të Bashkuara të Amerikës dhe njëkohësisht për qëllimet e saj si fuqi e madhe kapitaliste, Franca po orvatet të ringjallë aleancat e vjetra me vendet e Lindjes dhe të Evropës Qendrore e Juglindore, si dhe të lidhet me Gjermaninë e Bonit.

Po thellohen e po acarohen edhe kontradiktat midis Shteteve të Bashkuara të Amerikës dhe imperialistëve të Anglisë, të Gjermanisë Perëndimore, të Japonisë etj. Bashkëpunimin me imperializmin amerikan ata përpiqen ta shfrytëzojnë për të arritur qëllimet e tyre imperialiste, revanshiste ose ekspansioniste. Kështu, për shembull, Gjermania Perëndimore përpiqet të futë në dorë armët atomike, të gëlltitë Republikën Demokratike Gjermane, të rivendosë kufijtë e vjetër të Rajhut të tretë hitlerian dhe të përgatitet për një luftë të re revanshiste duke paraqitur kështu një rrezik serioz për paqen dhe për sigurimin e popujve në Evropë e në mbarë botën.

Ekzistenca e kontradiktave të thella në kampin imperialist është, pa dyshim, në favorin e forcave revolucionare e marksiste-leniniste. Detyra e revolucionarëve është që, pa ushqyer kurrfarë iluzionesh rreth qëllimeve të vërteta të ujqve imperialistë, cilëtdo qofshin ata, t'i shfrytëzojnë drejt këto kontradikta për të dobësuar më tej kampin armik, për të izoluar e për të goditur rëndë armikun kryesor, imperializmin amerikan.

Veprimtaria e egër agresive, luftënxitëse, shtypëse e grabitqare e imperializmit amerikan, nga njëra anë, dobësitë dhe kontradiktat e tij të pashërueshme,

nga ana tjetër, tregojnë se popujt mund dhe duhet të luftojnë pa mëshirë imperializmin, me atë amerikan në krye, të mos tremben nga imperializmi e nga shantazhi i tij, të kenë guxim të përbuzin fuqinë e tij dhe të ngrihen në luftë me besim të patundur në fitoren përfundimtare të çështjes së tyre të drejtë. Me luftën e vendosur e të përbashkët të popujve të të gjithë botës, të forcave revolucionare të kohës sonë, socializmit, lëvizjes nacionalçlirimtare dhe lëvizjes komuniste e punëtore ndërkombëtare, mund të shkatërrohen planet agresive e skllavëruese të imperializmit me Shtetet e Bashkuara të Amerikës në krye, të shmanget një luftë e re botërore, të çohet përpara revolucioni dhe të arrihet çlirimi i popujve dhe fitorja e socializmit dhe e komunizmit.

Lufta kundër imperializmit për triunfin e çështjes së drejtë të popujve, procesi revolucionar botëror nuk zhvillohen e nuk mund të zhvillohen në një rrugë të drejtë, gjithnjë në sulm, por e çajnë rrugën e historisë me zigzage, me ngjitje e zbritje, me sulme e tërheqje, me suksese e disfata të përkohshme. Ky është një ligj objektiv i zhvillimit shoqëror. Kush e mohon atë dhe kush e pranon revolucionin vetëm me kusht që ai të zhvillohet lehtë e lehtë e gjithnjë përpjetë, siç ka thënë Lenini,

*«...ai nuk është revolucionar, ai nuk është çli-
ruar nga pedantizmi i inteligjencies borgjeze, ai
në të vërtetë ka për t'u futur gjithnjë e më the-*

llë në kampin e borgjezisë kundërrevolucionare...»¹.

Propaganda imperialiste në mënyrë të hapur dhe ajo revizioniste në mënyrë të tërthortë përpigën t'i paraqitin fitoret e përkohshme të imperializmit e të reaksionit dhe tërheqjet e përkohshme të revolucionit në disa vende të veçanta si dështim të luftës anti-imperialiste të popujve, si dështim të revolucionit. Imperialistët dhe revizionistët fërkojnë duart nga gëzimi dhe përpigën të minojnë besimin e popujve në fitore, t'i çorientojnë e t'i çoroditin ata. Por më kot gëzohen armiqtë e revolucionit e të popujve: disfata të reja, edhe më të rënda, i presin.

Tendenca e përgjithshme e zhvillimit historik është gjithmonë që revolucionin shkon përpara në mënyrë të pandalshme, përmes vështirësish e pengesash, duke i kapërcyer e duke i shpartalluar ato, sepse ai përfaqëson të renë dhe e reja është e pamposhtur, kurse kriza e imperializmit dhe e të gjitha forcave reaksionare thellohet gjithnjë më shumë, këto shkojnë në mënyrë të pandalshme drejt vdekjes së pashmangshme. Nga dështimet e përkohshme revolucionarët nuk dekurajohen dhe nuk i hedhin armët, përkundrazi ata nxjerrin mësim të vlefshme për të përgatitur e për të farkëtuar fitoret e ardhshme, për të çuar më tej e pareshtur përpara revolucionin dhe luftën kundër imperializmit brenda vendit e në shkallë ndërkombëta-

---

1 V. I. Lenin. Veprat, vëll. 28, f. 60.

re. Derisa ekziston kapitalizmi e imperializmi që shfrytëzojnë e shtypin punonjësit e popujt, ngritja e hovit revolucionar është e pandalshme dhe fitorja e revolucionit është e pashmangshme. . .

Popujt revolucionarë janë të ndërgjegjshëm se kanë përpara një armik të egër, të cilin duhet ta përbuzin, por kurrë të mos e nënvleftësojnë. Me gjithë grushtet e rënda dhe disfatat e mëdha që ka pësuar, imperializmi me Shtetet e Bashkuara të Amerikës në krye është akoma i fortë dhe në gjendje të ndërmarrrë aventura të rrezikshme kundër popujve. Çdo mbivlerësim i forcave të armikut të çon në kapitullim e nënshtrim para tij, kurse çdo nënvleftësim i forcave të armikut, çdo iluzion për të, të çon ose në dobësimin e vigjilencës dhe në mospërgatitjen e gjithanshme kundër tij, ose në aventura të rrezikshme që përfundojnë me dështime. Popujt duhet të jenë të përgatitur për një luftë të gjatë, të ashpër e të vështirë, që do të kërkojë gjak e sakrifica, mobilizimin total të të gjitha rezervave materiale e shpirtërore, tërë heroizmin dhe vendosmërinë e papërkulur, të cilat kurrë nuk u kanë munguar dhe nuk do t'u mungojnë revolucionarëve.

Qendrat e stuhive të mëdha revolucionare janë bërë sot Azia, Afrika dhe Amerika Latine. Këtu i jepen goditje të rënda e të drejtpërdrejta imperializmit. Populli shqiptar përshëndet dhe mbështet me të gjitha forcat luftën e drejtë të popujve të këtyre zonave kundër imperializmit e skllavërisë koloniale, e konsideron atë si një luftë me rëndësi historike për fatet e revolucionit e të socializmit në botë, që minon nga the-

melet pozitat e imperializmit, si aleaten e fuqishme dhe rezervën e revolucionit proletar botëror, si një forcë të madhe reale për të prishur planet kriminale agresive të imperializmit amerikan, për sigurimin dhe për mbrojtjen e paqes në botë.

Qëndrimi ndaj luftës revolucionare të kombeve e të popujve të shtypur, që përbëjnë shumicën dërrmuese të popullsisë së botës, është një çështje tjetër e madhe parimore dhe një ndër vijat kryesore të demarkacionit midis marksistë-leninistëve e renegatëve revizionistë. Detyra e shenjtë e vendeve socialiste dhe e lëvizjes komuniste e punëtore në metropolet kapitaliste është t'i japin lëvizjes revolucionare të popujve të Azisë, të Afrikës e të Amerikës Latine të gjithë ndihmën e përkrahjen e tyre pa rezerva dhe ta shohin këtë si shprehjen më të gjallë të internacionalizmit proletar dhe si një faktor vendimtar për shkatërrimin e imperializmit dhe për triumfin e revolucionit botëror.

Lufta kundër imperializmit dhe politikës së tij luftënxitëse ka ngritur në këmbë gjithë popujt. Një rol të rëndësishëm luajnë në këtë drejtim forcat revolucionare në metropolet kapitaliste. Klasa punëtore dhe shtresat e tjera të shtypura të popullsisë në këto vende gjithnjë e më shumë po hidhen në betoja fitimtare kundër borgjezisë reaksionare dhe imperializmit. Me gjithë dëmet që ka sjellë veprimtaria tradhtare e revizionistëve hrushovianë, hovi revolucionar i klasës punëtore është i pashmangshëm. Atë nuk mund ta ndalë as i ashtuquajtimi lulëzim i përkohshëm i kapitalizmit evropian, as diktatura borgjeze e tipit fashist, as dema-

gogjia e veprimtaria minuese e socialdemokracisë ose e revizionistëve hrushovianë, titistë etj. Forcat e reja marksiste-leniniste, që kanë lindur e po formohen në të gjitha vendet kapitaliste, po bashkojnë me sukses gjithnjë e më shumë klasën punëtore dhe shtresat e tjera të shfrytëzuara të popullsisë në luftën kundër borgjezisë e imperializmit, kundër ndërhyrjes e diktatit amerikan, për demokracinë e kushte më të mira jete-se, për socializmin.

Për realizimin e qëllimeve të tyre kundërrevolucionare borgjezia dhe imperializmi gjithmonë kanë përdorur dy rrugë, dy mjete kryesore: të xhelatit dhe të priftit, të dhunës dhe të mashtrimit. Dhe eksperiencia tregon se sa më tepër fitore korr lëvizja revolucionare, sa më shumë forcohen pozitat dhe rritet fuqia e saj, aq më shumë borgjezia dhe imperializmi i mbështetin shpresat në metodën e minimit nga brenda të revolucionit e të socializmit, në mbështetjen dhe në përkrahjen e oportunizmit.

Socialdemokracia tradhtare ka qenë për një kohë të gjatë dhe vazhdon të jetë akoma agjuntura e borgjezisë dhe e imperializmit në lëvizjen punëtore, për frenimin e revolucionit dhe për ruajtjen e për konsolidimin e rendit kapitalist. Menjëherë pas Luftës së Dytë Botërore, imperializmi gjeti një mbështetje të re sociale në titizmin, të cilin e përkrahu dhe e inkurajoi me të gjitha mjetet si një repart të specializuar në shërbim të imperializmit amerikan, për të minuar socializmin dhe për të sabotuar luftën çlirimtare të popujve. Por, me daljen e revizionizmit hrushovian, im-

perializmi botëror siguroi një aleat të ri, një agjunkturë të re shumë të fuqishme, për të cilin ai kishte një nevojë aq të madhe përballë dështimeve e disfatave të shkaktuara nga fitoret historike të socializmit e të luftës çlirimtare të popujve që po marshonin përpara me hov të pandalshëm.

Udhëheqësit revizionistë sovjetikë hynë në një «aleancë të shenjtë» me imperializmin amerikan, armikun më të madh të popujve të të gjithë botës. Miqësia dhe bashkëpunimi i gjithanshëm sovjeto-amerikan është një ndër karakteristikat më themelore të gjendjes së sotme ndërkombëtare. Në bazën e kësaj aleance qëndrojnë interesat e qëllimet e tyre të përbashkëta hegjemoniste për ndarjen e zonave të influencës dhe për vendosjen në botë të sundimit të dy fuqive të mëdha. Duke qëndruar në të njëjtat pozita strategjike, Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe Bashkimi Sovjetik, si dy fuqi të mëdha, me një potencial të fuqishëm ekonomik e ushtarak, nuk mund të mos llogaritin njëra-tjetrën, kanë nevojë për njëra-tjetrën, ndërmarrin veprime të përbashkëta dhe koordinojnë planet midis tyre.

Në të njëjtën kohë, këto dy fuqi botërore përpiguen secila të fitojë epërsi për vete, të forcojë grupimet e miqve rreth vetes, të luftojë grupimet e palës tjetër, me qëllim që t'i shkëputë asaj aleatët, të shtrijë sferën e influencës së vet në kurriz të partnerit. Por ato bashkohen në një aleancë të ngushtë me njëra-tjetrën për të goditur popujt revolucionarë dhe socializmin. Kjo aleancë po zhvillohet në të gjitha fushat: politike, eko-

nomike, ideologjike e kulturore. Në shumë drejtime ajo është sanksionuar në dokumente zyrtare, në traktate e marrëveshje të ndryshme, të hapëta e të fshehta. Ato po thellohen gjithnjë e më shumë në drejtim të përfundimit të marrëveshjeve ushtarake, të planeve e të kompleteve agresive e shtypëse.

Aleanca sovjeta-amerikane, që po zhvillohet e konkretizohet çdo ditë, natyrisht jo pa vështirësi e kontradikta, përbën një rrezik shumë serioz për njerëzimin, pra edhe një objektiv kryesor kundër të cilit drejtohet lufta e popujve të të gjithë botës. Çështja është se për hir të kësaj aleance, udhëheqja sovjetike ka sakrifikuar dhe është gati të sakrifikojë në çdo kohë interesat jetike të popujve e të socializmit. Ajo jo vetëm që ka hequr dorë vetë nga çdo lloj lufte efektive kundër imperializmit, por ka marrë përsipër rolin e turpshëm të zjarrfikësit të çdo lufte popullore e çlirimtare.

Ndihma që revizionistët hrushovianë u japin imperialistëve është e madhe dhe e shumanshme. Ajo shprehet në përpjekjet për të zbukuruar imperializmin dhe për t'i larguar popujt nga lufta e tyre çlirimtare, në përhapjen e iluzioneve se liria dhe pavarësia do të vijjnë si dhuratë nga jashtë ose nëpërmjet rezolutave të Organizatës së Kombeve të Bashkuara, në frikësimin e popujve me tmerret e luftës e të shantazhit atomik. Ajo shprehet gjithashtu në orvatjet për të shuar luftën nacionalçlirimtare të popujve, duke aprovuar dërgimin e forcave shtypëse kundërrevolucionare të Organizatës së Kombeve të Bashkuara, ose duke përkrahur e duke armatosur klikat reaksionare në vendet e ndry-

shme etj., etj. Është fakt se parullat revizioniste të «bashkekzistencës paqësore», të «garës ekonomike paqësore», të «rrugës paqësore», të «çarmatimit të plotë e të përgjithshëm» ose të «botës pa armë, pa ushtri e pa luftëra» etj., etj., janë përçafuar me entuziazëm si nga imperialistët, ashtu edhe nga gjithë reaksioni ndërkombëtar, duke përfshirë edhe Vatikanin, sepse me këto parulla «paqësore» mund t'u hidhet pluhur syve popujve, mund të maskohen veprimet luftënxitëse të imperializmit dhe realizimi i planeve të përbashkëta sovjeto-amerikane për sundimin e botës.

Por diversioni i klikës revizioniste sovjetike nuk dha rezultatet e dëshiruara nga imperializmi amerikan dhe nga reaksioni botëror. Tradhtia e hrushovianëve dhe parullat me të cilat ajo u mbulua po demaskohen gjithnjë e më shumë në sytë e popujve, ato kanë shpërthyer reaksione zinxhir e kontradikta të thella, të cilat u shkaktojnë imperializmit e revizionizmit një rën pas tjetrës disfata të rënda e të pashmangshme.

U vërtetua në jetë se «bashkekzistenca paqësore» hrushoviane dhe politika e ligjit të xhunglës që ndjek imperializmi amerikan janë një gjarpër me dy kokë, që përgatitin skllavërimin e popujve dhe përleshje të përgjakshme në kurriz të tyre. Qeveria sovjetike, me tiparet e theksuara të një qeverie borgjeze, nën maskën e «bashkekzistencës paqësore», realizoi vijën e miqësisë, të aleancës e të bashkëpunimit të gjithanshëm me imperializmin, përhapi iluzionet false mbi imperializmin duke u përpjekur të bindë popujt që të ruhet statukuojta, të hiqet dorë nga çdolloj lufte pa për-

jashtim, sepse ndryshe «çdo shkëndijë do të shndërrohej në një zjarr botëror» etj.

Popujt panë qartë se, duke ndjekur politikën e bashkekzistencës hrushoviane, udhëheqësit sovjetikë jo vetëm hoqën dorë nga mbështetja e luftës antiimperialiste të popujve, por u bënë ortakë e drejtpërdrejt përgjegjës për shtypjen e luftës çlirimtare të popullit kongolez më 1961, kapitulluan me turp përpara imperializmit amerikan në ngjarjet e Karaibeve më 1962¹, votuan në Organizatën e Kombeve të Bashkuara për «ndalimin e zjarrit» në Republikën Dominikane, shtynë për në kalendat greke² zgjidhjen e çështjes gjermane, duke bërë fli interesat kombëtare të Republikës Demokratike Gjermane. Popujt po e shohin se udhëheqësit sovjetikë, bashkë me imperialistët amerikanë, po manipulojnë Organizatën e Kombeve të Bashkuara, duke e kthyer atë sa vjen e më tepër në një instrument ndërhyrjeje e agresioni në favor të imperialistëve.

Politika revizioniste tradhtarë e moskundërshtimit të imperializmit e të reaksionit, e kapitullimit para tyre dhe e bashkëpunimit me ta, ka sjellë inkurajimin e imperializmit, intensifikimin e veprimtarisë së tij ag-

---

1 Nën shantazhin e drejtpërdrejtë e të hapur të qeverisë së SHBA-së, qeveria sovjetike në tetor-nëntor 1962 urdhëroi çmontimin dhe tërheqjen e raketave nga Kuba, të cilat i kishte vendosur vetëm pak javë përpara, duke i njohur zyrtarisht flotës amerikane të drejtën e kontrollit mbi veprimet e çmontimit e të tërheqjes.

2 Shprehje figurative sipas së cilës nënkuptohet një kohë që nuk vjen kurrë.

resive, aktivizimin ngado të forcave reaksionare pro-imperialiste dhe, si rrjedhim, acarimin e gjendjes ndërkombëtare që vihet re këta vjetët e fundit.

Partia dhe Qeveria jonë kanë hedhur poshtë me përbuzje dhe e kanë demaskuar politikën e «bashkekzistencës paqësore» hrushoviane si një politikë tradhtarë e kundërrevolucionare. Ato i janë përmbajtur e i përmbahen politikës marksiste-leniniste të bashkekzistencës paqësore në marrëdhëniet me vendet kapitaliste duke bërë në të njëjtën kohë një luftë të vendosur kundër imperializmit me Shtetet e Bashkuara të Amerikës në krye dhe duke përkrahur pa rezerva luftën revolucionare e çlirimtare të popujve. Ato i janë përmbajtur kurdoherë me besnikëri internacionalizmit proletar që përbën vijën e përgjithshme të politikës së jashtme të çdo vendi me të vërtetë socialist.

Një bluf të madh dhe një hipokrizi të neveritshme përfaqësojnë parullat hrushoviane mbi «çarmatimin e plotë e të përgjithshëm» dhe mbi «botën pa armë, pa ushtri, pa luftëra», të cilat përdoren nga revizionistët e nga imperialistët, nga njëra anë, për të vënë në gjumë e për të çarmatosur popujt, kurse nga ana tjetër, për të vazhduar prapa shpinës së tyre armatimin e pandërprerë dhe për të përgatitur luftëra mizore. Kjo është tani më se e qartë dhe asnjë demagogji nuk mund ta fshehë. Është fakt se si imperialistët, ashtu edhe revizionistët me gjithë zhurmën për çarmatim, po armatosen deri në dhëmbë dhe po organizojnë aleanca të reja ushtarake për të bërë, të dyja këto fuqi të mëdha, ligjin në botë. Traktati i Moskës për ndalimin e

pjesshëm të provave të armëve bërthamore hodhi themelet e kësaj aleance. Marrëveshja e re, që po kurdiset mbi «mospërhapjen e armëve bërthamore», ka për qëllim konsolidimin e monopolit sovjeto-amerikan të armëve bërthamore dhe forcimin e shantazhit të tyre bërthamor kundër shteteve e popujve liridashës e përparimtarë.

Partia dhe Qeveria jonë kanë demaskuar dhe do të demaskojnë me forcë manovrat imperialisto-revizioniste, që, prapa perdes së bisedimeve të pafund mbi çarmatimin, kurdisin komplete kundër popujve e socializmit. Në një kohë kur imperialistët e revizionistët jo vetëm s'kanë ndër mend të çarmatosen, por po armatosen vazhdimisht me armët më moderne, para popujve liridashës dhe vendeve socialiste ka vetëm një rrugë: të armatosen për t'u çliruar nga imperializmi dhe për t'u mbrojtur nga agresioni imperialist. . .

Partia dhe Qeveria jonë nuk kanë qenë dhe nuk janë kundër përpjekjeve për arritjen e rezultateve konkrete në fushën e çarmatimit, por këto rezultate nuk mund të arrihen duke u bërë imperialistëve lëshime të paprincipita, duke përhapur iluzione për ta dhe duke i mbështetur shpresat të «dëshirat e mira» të krerëve të imperializmit e të bisedimeve me ta. Rruga e vetme e drejtë edhe në këtë çështje është lufta e vendosur dhe e koordinuar e popujve për t'ua imponuar çarmatimin imperialistëve e, në radhë të parë, Shteteve të Bashkuara të Amerikës.

Revizionistët hrushovianë, për të ndihmuar imperialistët dhe reaksionarët, shpallën si një parim strategjik botëror «rrugën paqësore», të cilin ia kundërvu-

në luftës popullore çlirimtare dhe revolucionit me dhunë, si ligj i përgjithshëm i revolucionit socialist. Ky ishte një akt tjetër diversioni, një thirrje që u bëhej popujve e revolucionarëve për të lënë të qetë borgjezinë e reaksionin dhe për të ndjekur rrugën reformiste aq shumë të preferuar nga socialdemokracia. E ashtuquajtura rrugë paqësore është një largim nga çdo parim bazë marksist-leninist në teorinë dhe në praktikën revolucionare për çlirimin e klasës punëtore, të popujve dhe të kombeve të shtypura.

Shumë ngjarje të ditëve tona, ashtu si gjithë eksperiencia historike, provuan falsitetin dhe rrezikshmërinë e kësaj vije revizioniste. Klasat reaksionare dhe imperialistët jo vetëm nuk largohen vullnetarisht nga arena historike, por ata shtypin me forcë ngado e kudo revolucionin, jo vetëm nuk i dorëzojnë armët, por po e forcojnë vazhdimisht makinën e tyre të shtypjes e të dhunës kundër popujve. Ngjarjet e përgjakshme në Indonezi janë një provë e hidhur, por shumë e gjallë, se deri ku mund të shkojë tërbimi dhe egërsia e reaksionit që pati nxitjen e mbështetjen aktive të imperialistëve amerikanë dhe përkrahjen e revizionistëve hrushovianë, të cilët tani, në garë me imperialistët amerikanë, përpiqen të forcojnë miqësinë me juntën ushtarake indoneziane, që i ka lyer duart me gjakun e më se 500 000 komunistëve e patriotëve indonezianë.

Të gjitha faktet e ngjarjet provojnë me qartësinë më të madhe se grupi udhëheqës revizionist i Bashkimit Sovjetik është bërë në të gjitha drejtimet aleati dhe ndihmësi i zellshëm i imperializmit, sidomos i im-

perializmit amerikan, për t'i zgjatur atij jetën, për ta shpëtuar nga disfatat e pashmangshme që e presin, për ta nxjerrë nga rrethimi i popujve dhe i revolucionit, për të likuiduar socializmin e për të mbytur kudo luftën revolucionare e çlirimtare të popujve. Në këto kushte lufta kundër imperializmit me Shtetet e Bashkuara të Amerikës në krye është e pandarë nga lufta kundër revizionizmit modern, me udhëheqësit sovjetikë në krye. Pa demaskuar e pa luftuar demagogjinë e tradhtinë revizioniste, nuk mund të bëhet me sukses lufta kundër imperializmit e të çohet përpara revolucioni botëror.

Shokë,

Epiqendra e gjendjes së sotme ndërkombëtare është bërë lufta e Vietnamit. Në Vietnam imperializmi amerikan i ka bërë sfidën më të hapur, më arrogante e më të rrezikshme lirisë së popujve dhe çështjes së paqes në botë. Ai po zhvillon atje një luftë të përgjakshme e barbare, me përdorimin e gati të gjitha armëve e mjeteve, po kryen krime të përbindshme që ua kalojnë edhe atyre të fashistëve hitlerianë. Por cili është rezultati? Disfata dhe vetëm disfata. Përballë kësaj gjendjeje, si një bishë e tërbuar nga goditjet e rënda që ka marrë e po merr çdo ditë nga rezistenca dhe lufta legjendare e popullit vietnamez në Jug e në Veri, ai përpiqet, nga njëra anë, të shkallëzojë agresionin e tij të pashpresë, ndërsa, nga ana tjetër, të arrijë

me anën e mashtrimit rreth «bisedimeve paqësore» atë që nuk mund ta arrijë dot në fushën e betejës.

Populli vietnamez po bën një luftë për jetë a vdekje kundër armikut të përbashkët të popujve të të gjithë botës. Vietnami është sot fronti kryesor i luftës kundër imperializmit amerikan. Qëndrimi ndaj kësaj lufte është bërë guri i provës për forcat e partitë politike. Çështja shtrohet kështu: ose me popullin vietnamez dhe me çështjen e tij të drejtë e, pra, me të gjitha forcat kundër agresorëve amerikanë, ose me imperialistët amerikanë dhe, pra, kundër popullit vietnamez e luftës së tij të drejtë. Rrugë të mesme nuk ka. Nuk mund të jesh në të njëjtën kohë edhe mik e aleat i popullit vietnamez, edhe mik e aleat i vrasësve të tij amerikanë.

Por cili është qëndrimi i udhëheqësve sovjetikë në këtë çështje kardinale? Këta tradhtarë po luajnë në kurriz të popullit vietnamez një lodër të dyfishtë: me fjalë shprehen kundër agresionit amerikan në Vietnam dhe bëjnë një zhurmë të madhe rreth disa «ndihmave» që i japin Vietnamit, kurse, nga ana tjetër, u kanë lënë dorë të lirë agresorëve imperialistë të vjellin pa pushim zjarr e hekur mbi popullin vietnamez e të zgjerojnë agresionin e tyre të paprovokuar; ata çirren se qëndrojnë në anën e popullit vietnamez dhe se përkrahin luftën e tij të drejtë, por në praktikë janë mobilizuar për t'i imponuar popullit vietnamez mashtrimin e Xhonsonit për «bisedime paqësore» e për të shpëtuar agresorët amerikanë nga disfata e pashmangshme; me fjalë shprehin solidaritetin e tyre me Vietnamin

dhe marrin poza antiimperialiste, ndërsa jo vetëm nuk kanë ndërmarrë asnjë hap për të prerë së paku marrëdhëniet me xhelatët e popullit vietnamez, por përkundrazi i zgjerojnë e i forcojnë ato përditë dhe i kanë ngritur në qëllimin kryesor të politikës së tyre të jashtme.

Për të maskuar tradhtinë e tyre, revizionistët hrushovianë flasin shumë për arritjen gjoja të një uniteti për çështjen vietnameze. Por për çfarë uniteti në çështjen vietnameze mund të bëhet fjalë midis marksistë-leninistëve e revizionistëve, kur udhëheqësit sovjetikë ndërmarrin veprime të përbashkëta antivietnameze e antirevolucionare me imperialistët amerikanë? Çfarë kërkojnë revizionistët dhe ata që i mbajnë ison demagogjisë së tyre për «unitet veprimi» në çështjen vietnameze? Mos vallë që edhe ne marksistë-leninistët dhe vendet tona socialiste të koordinojmë veprimet tona me imperialistët amerikanë dhe të shndërrohemi në bashkëpunëtorë të tyre kundër popullit vietnamez sipas shembullit të revizionistëve hrushovianë? Jo, kjo nuk ka për të ndodhur kurrë.

Ne kemi bindjen e plotë se as agresioni i armatosur, as demagogjia revizioniste ose «dëga e ullirit» imperialiste nuk do ta mposhtin dhe nuk do ta mashtrinë popullin vëlla vietnamez. Ai është i vogël në numër, por i madh dhe i pathyeshëm në luftë. Ai është një popull hero që lufton për një çështje të drejtë, për çlirimin e Jugut, mbrojtjen e Veriut, ribashkimin e atdheut. Dhe populli vietnamez e ka thënë fjalën e tij. Ai do të luftojë 5, 10, 20 vjet e më shumë, po që

nevoja, derisa të shporret edhe agresori i fundit amerikan nga Vietnami. Qeveria e Republikës Demokratike të Vietnamit dhe Fronti Kombëtar i Çlirimit të Vietnamit të Jugut kanë hedhur poshtë me përbuzje mashtrimin e «bisedimeve paqësore» të imperializmit amerikan e të shërbëtorëve të tij; ata mbajnë lart e çojnë përpara drejt fitores përfundimtare flamurin e luftës popullore.

Lufta heroike e popullit vietnamez është një frymëzim i madh për popujt dhe për proletariatin ndërkombëtar, një shembull i shkëlqyer se si i duhet rezistuar imperializmit, si duhet luftuar kundër tij dhe si mund të mposhtet ai. Disfatat e mëdha që po pësojnë Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe shpartallimi i pashmangshëm i aventurës së tyre në Vietnam kanë një rëndësi kolosale e rrjedhime të pallogaritshme për luftën e popujve kundër imperializmit e për gjendjen ndërkombëtare. Ato shpejtojnë diskreditimin politik e ushtarak të Shteteve të Bashkuara të Amerikës, demaskojnë keq tradhtinë e revizionistëve sovjetikë, inkurajojnë luftërat popullore dhe shpejtojnë fitoren e revolucionit. Prandaj, solidariteti me popullin vëlla vietnamez, përkrahja pa rezerva e luftës së tij heroike është detyrë e padiskutueshme e të gjithë revolucionarëve, e të gjithë popujve e forcave përparimtare e liridashëse të botës, që militojnë në radhët e frontit të madh antiimperialist.

Partia e Punës e Shqipërisë, populli dhe Qeveria shqiptare janë vendosmërisht me popullin vëlla vietnamez kundër agresorëve barbarë amerikanë dhe e

përkrasin atë me të gjitha forcat e tyre. Luftën e popullit vëlla vietnamez ne e konsiderojmë si luftën tonë dhe do të qëndrojmë krah për krah me të deri në fitoren e tij të plotë mbi imperialistët amerikanë. Ne edhe një herë nga tribuna e Kongresit të 5-të të Partisë sonë deklarojmë se mbështetim me të gjitha forcat tona katër kërkesat e Qeverisë së Republikës Demokratike të Vietnamit dhe deklaratën prej pesë pikash të Frontit Kombëtar të Çlirimit të Vietnamit të Jugut si edhe thirrjen e 17 korrikut të presidentit Ho Shi Min. Ne i konsiderojmë ato si të vetmen rrugë të drejtë për zgjidhjen e çështjes vietnameze në përputhje me të drejtën dhe aspiratat e ligjshme të popullit vietnamez. Imperialistët amerikanë do të dështojnë patjetër, populli vietnamez do të fitojë me siguri.

Komiteti Qendror i njofton Kongresit se, në marrëveshje me Qeverinë e Republikës Popullore të Shqipërisë, Komiteti Qendror i Frontit Kombëtar të Çlirimit të Vietnamit të Jugut do të vendosë në Tiranë një mision të përhershëm. Partia dhe Qeveria jonë e përsëndetin këtë ngjarje të rëndësishme si një kontribut në forcimin e mëtejshëm të miqësisë e të solidaritetit luftarak midis popullit shqiptar e popullit heroik të Vietnamit të Jugut.

Zhvillimi i ngjarjeve ndërkombëtare në këto vitet e fundit vërteton në mënyrë bindëse se imperializmi amerikan e ka drejtuar strategjinë e tij globale kundër Republikës Popullore të Kinës... Ai orvatet me të gjitha mjetet të frenojë, të izolojë Kinën popullore, të sabotojë e të ndalë përparimin e saj në rrugën e revolu-

cionit e të ndërtimit socialist, ta rrethojë atë me vatra zjarri dhe të përgatitë e të shpërthejë kundër saj luftën «totale». Plani strategjik amerikan është për paqe, tani për tani, në Evropë e për luftë në Azi, për paqe, tani për tani, me Bashkimin Sovjetik e për luftë kundër Kinës. Revizionistët hrushovianë jo vetëm i janë përshtatur plotësisht kësaj strategjie, por ata janë në garë me partnerët e tyre amerikanë në zbatimin e saj, siç dëshmojnë, midis të tjerave, përkrahja e zjarhtë që i japin reaksionit indian kundër Kinës dhe takimi i Tashkentit¹, afrimi me militarizmin revanshist japonez dhe fryrja e histerisë antikineze në Indonezi etj. . .

Me zell të jashtëzakonshëm klika renegate hrushoviane i vjen në ndihmë imperializmit amerikan në të gjitha frontet. Në mbledhjen e fundit të paligjshme të Traktatit të Varshavës në Bukuresht, nën parullat e «sigurimit evropian» e të demagogjisë për Vietnamin, u kurdis një komplot i ri i rrezikshëm, u krye një hap i ri në rrugën e njohur imperialisto-revizioniste të paqëtimit në Evropë dhe të agresionit imperialist në Azi. Me vendimet e Bukureshtit revizionistët sovjetikë duan t'i sigurojnë imperializmit amerikan shpinën në Evropë, t'i japin mundësi e ta nxitin të çojë forca e mje-

---

¹ Është fjala për takimin midis kryeministrit të Indisë Shastri dhe presidentit të Pakistanit Ajub Kan në janar 1966. Ky takim u organizua me iniciativën e udhëheqjes revizioniste sovjetike në marrëveshje me qeverinë amerikane. Qëllimi i këtij takimi ishte të përkrahej reaksioni indian dhe të përgatitej trualli për një aleancë midis BRSS, SHBA dhe regjimeve reaksionare në Azinë Juglindore kundër RP të Kinës.

te suplementare për intensifikimin e agresionit në Vietnam dhe për shpërthimin e veprimeve agresive kundër Republikës Popullore të Kinës.

. . .

Imperializmi, revizionizmi modern, të gjitha forcat e reaksionit e të regresit shoqëror, kudo që vepronë e sado të fuqishme që të jenë, janë të dënuara me vdekje nga historia. Por këto forca të errëta nuk do të vdesin kurrë vetvetiu, ato kurrë nuk do të largohen nga skena e historisë vullnetarisht e në mënyrë paqësore. Sa më tepër i afrohen vdekjes, aq më të egra bëhen përpjekjet e tyre për të ruajtur ekzistencën e vet e për të rifituar pozitat e humbura. Në agoninë e tyre, ato nuk do të ngurrojnë të hidhen në aventurat më të dëshpëruara, të përdorin mjetet me çnjerëzore e të bëjnë krimet më të shëmtuara. Ky është ligji, të cilin i përmbahen të gjitha klasat e forcat shoqërore që shkojnë drejt greminës e fundit të tyre fatal.

Në këto rrethana bashkimi i popujve në një front të gjerë antiimperialist botëror, i drejtuar në radhë të parë kundër armikut kryesor të lirisë së popujve, imperializmit amerikan, është një çështje me rëndësi të madhe ndërkombëtare. Bërthama e këtij fronti janë vendet socialiste që qëndrojnë në pozita revolucionare dhe proletariati botëror, ndërsa baza e tij është aleanca e tyre me popujt dhe me kombet e shtypura që së bashku përbëjnë shumicën dërrmuese të popullsisë së botës. Fronti i bashkuar e revolucionar i popujve të të gjithë botës duhet t'i kundërvihet sot frontit të për-

bashkët imperialisto-revizionist, që synon të skllavërojë popujt e të vendosë në botë sundimin e dy fuqive të mëdha. Demaskimi dhe shpartallimi i aleancës sovjetto-amerikane është sot një detyrë me rëndësi historike.

Përballë armiqve të egër, imperializmit amerikan, revizionizmit hrushovian dhe reaksionit botëror, duhet të mbahet lart vigjilenca revolucionare, të zbulohen, të goditen dhe të shkatërrohen të gjitha planet agresive e komplotet kundërrevolucionare, të kundërshtohet me vendosmëri politika e luftës dhe e agresionit, kolonializmi e neokolonializmi, të demaskohen manovrat mashtruese e demagogjike të imperializmit e të revizionizmit, të shfrytëzohen të gjitha kontradiktat që mund të shfrytëzohen në kampin e armiqve dhe të bëhet një luftë e vendosur kundër imperializmit me Shtetet e Bashkuara të Amerikës në krye dhe kundër gjithë shërbëtorëve e veglave të tij.

Një rezistencë dhe luftë e vendosur duhet bërë gjithashtu kundër politikës imperialiste e revizioniste të ekspansionit ekonomik, që me anën e «ndihmave e kredive», të «aleancave për përparim» ose të «ndarjes ndërkombëtare të punës», të «tregut të përbashkët» ose të «këshillit të ndihmës ekonomike reciproke» përpiqen t'u vënë në qafë zgjedhën popujve të ndryshëm, të minojnë lirinë dhe pavarësinë e tyre kombëtare, t'i nënshtrojnë e t'i shfrytëzojnë ata për qëllimet e veta. Nuk mund të ketë pavarësi të vërtetë politike pa pavarësi ekonomike. Për zhvillimin e ekonomisë e të kulturës kombëtare duhet ndjekur me konsekuencë kursin

i mbështetjes në forcat e veta, duke shfrytëzuar në mënyrë racionale dhe efektive të gjitha burimet e bren-dshme materiale e njerëzore. Ndihamat janë gjithnjë një faktor i dorës së dytë dhe ato, nga vendet socialiste, duhet të jepen pa asnjë interes, të mos shoqërohen me kushte politike e privilegje dhe t'u shërbejnë mëkëmbjes e zhvillimit të pavarur ekonomik e politik të vendit që e merr ndihmën. Marksistë-leninistët e konsiderojnë dhënien e një ndihme të tillë jo si një lëmo-shë, por si ndihmë reciproke dhe si një detyrë inter-nacionaliste.

Në krye të luftës historike midis forcave të revolucionit e të reaksionit qëndrojnë, dhe nuk mund të mos qëndrojnë, partitë dhe forcat marksiste-leniniste. Historia u ka ngarkuar atyre misionin e lavdishëm që të mbajnë lart flamurin e luftës kundër imperializmit, kolonializmit e neokolonializmit, flamurin e pavarësisë kombëtare, të demokracisë, të socializmit e të paqes, të bashkojnë në fronte të gjera popullore të gjitha forcat patriotike e demokratike të vendit, duke pasur si bazë aleancën e klasës punëtore me fshatarësinë, të zotë-rojnë të gjitha format e luftës e në radhë të parë luftën e armatosur popullore, duke krijuar forcat e armato-sura revolucionare, të domosdoshme si për çlirimin ko-mbëtar e shoqëror, ashtu edhe për mbrojtjen e fitoreve të revolucionit, të ruajnë pavarësinë e tyre ideologjike, politike e organizative, të sigurojnë me vendosmëri hegjemoninë e tyre në revolucion si kusht vendimtar për ta çuar atë deri në fund.

Në sajë të luftës së popujve, të të gjitha forcave antiimperialiste e revolucionare të kohës sonë revolucionari marshon përpara fitimtar. Ai ka krijuar kushte të reja, kur asnjë tiran nuk mund të sundojë i qetë mbi popujt. Tani popujt kanë fituar një eksperiencë kolosale, ndonëse jo kudo të barabartë. Ata nuk kanë frikë nga shtypësit e skllavëruesit, nuk kanë frikë të rrëmbejnë armët e të ngrihen në revolucion. Zjarri i madh i revolucionit është ndezur sot në botë dhe nuk ka forcë që ta shuajë atë. Ky zjarr do t'i përvëlojë e do t'i fshijë nga faqja e dheut imperialistët, të gjitha veglat e shërbëtorët e tyre.

Shokë,

Populli shqiptar është kryelartë që Republika e tij Popullore marshon krah për krah me armatën e popujve revolucionarë të mbarë botës, ecën në radhët e para të luftës kundër forcave të imperializmit, të reacionit e të revizionizmit dhe jep kontributin e vet modest në luftën për çlirimin e njerëzimit nga shtypja dhe nga shfrytëzimi, për triumfin e revolucionit e të socializmit.

Republika Popullore e Shqipërisë, e udhëhequr nga Partia e Punës, ka ndjekur e do të ndjekë kurdoherë një politikë të jashtme revolucionare të bazuar në marksizëm-leninizmin, politikën e miqësisë me të gjithë popujt e botës, të mëdhenj e të vegjël, sipas parimeve të barazisë e të interesit reciprok, politikën e

luftës kundër imperializmit, me atë amerikan në krye, e të solidaritetit aktiv me të gjitha shtetet e popujt që luftojnë për liri, demokraci e përparim shoqëror, me të gjithë popujt e forcat revolucionare që luftojnë për mbrojtjen e paqes dhe për triumfin e socializmit.

Komiteti Qendror i raporton Partisë se, duke ndjekur pa u lëkundur këtë politikë parimore revolucionare, Partia dhe Qeveria jonë kanë zbatuar me sukses detyrat e caktuara nga Kongresi i 4-t në fushën e marrëdhënieve ndërkombëtare, kanë forcuar pavarësinë dhe sovranitetin kombëtar, kanë zgjeruar marrëdhëniet e bashkëpunimit miqësor me shtetet e tjera dhe kanë ndihmuar e kanë përkrahur luftën e popujve liri-dashës e të forcave revolucionare kudo në botë. Sot Shqipëria është më e fortë se kurrë, me miq të shumtë e besnikë, me një autoritet ndërkombëtar të madh e të merituar.

Republika Popullore e Shqipërisë ka pasur e do të ketë kurdoherë një politikë të pavarur, të diktuar nga interesat e popullit shqiptar, nga interesat e komunizmit e të paqes. Ne mbrojmë pikëpamjen se të gjitha shtetet sovrane, të mëdha e të vogla, janë të barabarta e secili jep kontributin e vet në fushën ndërkombëtare. Ne jemi kundër konceptit që një shtet i vogël t'i nënshtrohet një shteti të madh, kundër ndërhyrjes së një shteti në punët e brendshme të një shteti tjetër. Republika Popullore e Shqipërisë nuk ka lejuar e nuk do të lejojë kurrë t'i preket asnjë e drejtë e saj kombëtare e ndërkombëtare nga kushdo qoftë, ajo do të luftojë edhe në të ardhmen me të gjitha forcat dhe

nuk do të pranojë kurrë asnjë presion politik, ekonomik ose ushtarak që mund t'i bëhet për t'i imponuar popullit tonë diktate në dëm të interesave të tij.

Populli shqiptar dhe Republika e tij Popullore janë një popull e një shtet paqësor, por ata nuk do të ngurrojnë asnjëherë të godasin pa mëshirë dhe me të gjitha forcat e mjetet cilindo që do të orvatet të prekë integritetin e tyre tokësor, të komplotojë kundër regjimit të tyre socialist dhe rendit e qetësisë së tyre të brendshme. Populli shqiptar nuk do të lejojë kurrë më që të merret nëpër këmbë si në të kaluarën e hidhur. Ai ka të drejtat e tij, dinjitetin e nderin e tij, ka të drejtë të rrojë, të vetëvendosë për çdo gjë, ashtu sikurse ka të drejtat e tij çdo popull tjetër.

Republika Popullore e Shqipërisë i çori të gjitha traktatet e marrëveshjet robëruese që i kishin imponuar popullit shqiptar regjimet antipopullore dhe imperialistët e ndryshëm. Ajo nuk do të pranojë asnjëherë që marrëveshjet dhe traktatet ekzistuese, të firmuara me plot vullnet dhe ndërgjegje prej saj, të shtrembërohen nga çdo nënshkrues tjetër, si në dëm të qëllimeve të larta që figurojnë në këto traktate, ashtu dhe në dëm të popullit shqiptar. Qeveria jonë do të respektojë të gjitha traktatet që ka nënshkruar, me kusht që edhe nënshkruesit e tjerë t'i respektojnë ato. Të drejtat e Republikës Popullore të Shqipërisë në këto traktate janë, as më pak dhe as më shumë, po të barabarta me ato të të gjitha shteteve të tjera pjesëmarrëse, qofshin këto të mëdha ose të vogla. Republika Popullore e Shqipërisë nuk ka lejuar e nuk do të

lejojë t'i shkelet asnjë e drejtë, sado e vogël, që i përket, po ashtu edhe ajo ka marrë dhe merr zotim të mos cenojë të drejtën e askujt.

Partia dhe Qeveria jonë kanë bërë e bëjnë një luftë të vendosur kundër orvatjeve kriminale të revizionistëve hrushovianë e pasuesve të tyre për t'i përdorur Traktatin e Varshavës dhe Këshillin e Ndihmës Ekonomike Reciproke si instrumente presioni, ndërhyrjeje e agresioni kundër vendit tonë. Të drejtat tona ne do t'i mbrojmë deri në fund dhe tradhtinë e komplotet e carëve të rinj të Kremlinit do t'i demaskojmë me këmbëngulje, jo vetëm për sa u përket interesave e të drejtave të Shqipërisë, por edhe për sa u përket të drejtave e interesave të socializmit e të paqes në përgjithësi.

Republika Popullore e Shqipërisë në marrëdhëniet ekonomike dhe në shkëmbimet tregtare ka qenë e do të vazhdojë të jetë kurdoherë korrekte kundrejt angazhimeve reciproke, por nuk do të lejojë që jo për faj të saj, por si rrjedhim i veprimtarisë armiqësore të shteteve të tjera, të shkelen marrëveshjet në fjalë dhe t'i shkaktohet dëm ekonomisë së saj. Ajo do të kërkojë riparimin e dëmit deri në qindarkë. Këtë të drejtë e kanë edhe partnerët tanë në rast se Republika Popullore e Shqipërisë do të shkelte kontratat dhe me veprimet e saj të paligjshme do t'u shkaktonte dëme të tjerëve.

Vendi ynë ka marrëdhënie të rregullta diplomatike me 35 shtete¹ dhe marrëdhënie tregtare e kultu-

---

¹ Deri në gusht të vitit 1981 RPSSH kishte marrëdhënie diplomatike me 95 shtete.

rore me një numër edhe më të madh shtetesh. Ai po i zgjeron këto vazhdimisht dhe është i gatshëm të vendosë marrëdhënie të tilla edhe me shtete të tjera, pa varësisht nga forma e ndryshme e regjimit shoqëror e politik, por kurdoherë në bazë të parimeve të njohura të barazisë, të mosndërhyrjes, të respektit reciprok të tërësisë tokësore e sovranitetit kombëtar, të dobisë reciproke e bashkekzistencës paqësore. Republika Popullore e Shqipërisë i ka respektuar e do t'i respektojë me rreptësinë më të madhe këto parime në marrëdhëniet me shtetet e tjera dhe do të kërkojë që edhe të tjerët t'i zbatojnë ato kundrejt saj.

Në marrëdhëniet e saj me shtetet vëllezër socialistë Partia dhe Qeveria janë udhëhequr kurdoherë nga parimet e marksizëm-leninizmit e të internacionalizmit proletar, të cilat janë e vetmja bazë e drejtë e pëcnueshme për këto marrëdhënie... Miqësia e ngushtë revolucionare dhe marrëdhëniet e gjithanshme midis Shqipërisë dhe Kinës në këta vjetët e fundit kanë marrë një zhvillim të madh e shumë të frytshëm. Populli shqiptar e quan për nder e krenohet që ka një mik e shok armësh kaq besnik e të vendosur në ditë të mira e të vështira, si populli vëlla kinez dhe Republika Popullore e Kinës. Partia dhe Qeveria janë përshëndetin nxehtësisht fitoret e mëdha të Republikës Popullore të Kinës në fushën e brendshme e ndërkombëtare...

Mbi bazën e parimeve të marksizëm-leninizmit dhe të internacionalizmit proletar janë zhvilluar e janë forcuar marrëdhëniet tona me Republikën Demo-

kratike të Vietnamit. Populli shqiptar do të jetë gjithnjë përkrah popullit heroik vietnamez në luftën e tij të lavdishme kundër agresorëve imperialistë amerikanë.

Me Republikën Demokratike Popullore të Koresë marrëdhëniet tona gjithashtu zhvillohen e forcohen në interes të popujve tanë dhe të ndërtimit të socializmit. Populli ynë përkrah luftën e Republikës Demokratike Popullore të Koresë për bashkimin e vendit dhe dënon imperializmin amerikan e japonez, të cilët, në bashkëpunim të fshehtë me revizionistët hrushovianë, përgatiten për agresion kundër Koresë dhe Kinës popullore.

Marrëdhëniet tona me Republikën Socialiste të Rumanisë dhe me Kubën zhvillohen normalisht. Ne jemi për forcimin dhe për zgjerimin e tyre të mëtejshëm, në interes të popujve të vendeve tona dhe të çështjes së socializmit. Për sa u përket marrëdhënieve me vendet e tjera të demokracisë popullore, dihet se ato janë të kufizuara, si rrjedhim i zbatimit nga ana e udhëheqësve të këtyre vendeve të kursit antishqiptar të udhëheqësve revizionistë sovjetikë. Prandaj, edhe normalizimi i marrëdhënieve shtetërore me këto vende varet krejtësisht nga qëndrimi i ardhshëm i tyre, nga gatishmëria që do të tregojnë ato për të ndrequr, me të njëjtën rrugë që i kryen, fajet e veta dhe dëmet që i kanë shkaktuar me qëndrimet e tyre Republikës Popullore të Shqipërisë.

Republika Popullore e Shqipërisë ka qenë dhe është kurdoherë për marrëdhënie normale bashkëpunimi e miqësie me shtetet fqinje të zonës së Ballkanit

e të Adriatikut, në bazë të parimeve të përmendura më lart dhe duke flakur tej ndërhyrjet e influencat imperialisto-revizioniste. Por gabojnë rëndë ata udhëheqës e qarqe drejtuese të vendeve ballkanike që vazhdojnë të ushqejnë lakmi të rrezikshme ndaj Shqipërisë ose që kujtojnë se do t'u vendoska miqësia e mirëkuptimi midis vendeve ballkanike duke injoruar Shqipërinë, ose edhe më keq, në kurriz të saj. Shqipëria ka vendin dhe fjalën e saj në Ballkan dhe me Shqipërinë socialiste mund të bisedohet vetëm në baza barazie, respekti e dobie reciproke. Çdo rrugë tjetër do t'u shkaktonte deziluzione të hidhura.

Shqipëria socialiste ka fituar respektin e simpatinë e shteteve dhe të popujve paqedashës për luftën e saj të vendosur dhe qëndrimin parimor revolucionar në fushën ndërkombëtare, në Organizatën e Kombeve të Bashkuara e jashtë saj, kundër imperializmit me atë amerikan në krye, kundër kolonializmit e dallimit racial, në përkrahje të lirisë e të të drejtave të ligjshme të popujve e të shteteve të pavarura, për zgjidhjen e drejtë dhe efektive të çështjeve të mëdha ndërkombëtare. Edhe në të ardhmen Republika Popullore e Shqipërisë do të qëndrojë kurdoherë në ballin e luftës, pa pasur frikë nga kurrkush, për mbrojtjen e të drejtave të popujve, të revolucionit e të revolucionarëve; do të jetë kurdoherë krahas popujve që luftojnë për çlirim kombëtar e shoqëror, kundër skllavërisë e shfrytëzimit nga ana e imperialistëve e kolonialistëve, për të drejtat demokratike, për një paqe të vërtetë, për re-

volucionin. Ajo do t'u japë atyre gjithë ndihmën e mbështetjen e saj.

Partia e Punës e Shqipërisë, si një parti marksiste-leniniste, që shpreh ndjenjat e aspiratat e gjithë popullit shqiptar, ka shfaqur e do të vazhdojë të shfaqë gjithmonë hapur pikëpamjet e saj mbi të gjitha problemet e brendshme e ndërkombëtare, do të bëjë një luftë të pandërprerë politike e ideologjike kundër të gjithë armiqve të popullit shqiptar, të revolucionit e të socializmit.

Ajo do të demaskojë pa mëshirë imperializmin botëror, me atë amerikan në krye, do të luftojë me të gjitha forcat e saj politikën e tij të skllavërimit, të luftës grabitqare, të shtypjes politike, ekonomike, ushtarake, të presioneve e të shantazhit; do të demaskojë pa mëshirë revizionizmin modern, atë hrushovian e titist, tradhtinë e tyre, bashkëpunimin e tyre me imperializmin dhe me borgjezinë reaksionare. Partia e Punës e Shqipërisë edhe në të ardhmen do të mbajë lart flamurin e marksizëm-leninizmit, të revolucionit dhe të internacionalizmit proletar.

**PLOTESIMI I FLANIT TË TRETË PESËVJEÇAR DHE
DREJTIMIT KRYESORË TË ZHVILLIMIT
TË EKONOMISË DHE TË KULTURËS
PËR PESË VJETËT E ARDHSHEM**

Kongresi i 4-t i Partisë së Punës të Shqipërisë shënoi kalimin e vendit tonë në etapën e re historike të ndërtimit të plotë të shoqërisë socialiste. Plani i tretë pesëvjeçar përbënte hapin e parë në zbatimin e vijës së Partisë për zgjidhjen e problemeve themelore të kësaj etape. Synimi kryesor i tij ishte që vendi ynë të ecte në rrugën e shndërrimit nga një vend bujqësor-industrial në një vend industrialo-bujqësor, që prodhimi bujqësor të rritej me ritme të shpejta dhe, si rrjedhim, të ngrihej niveli material i masave punonjëse, që të zhvilloheshin më tej arsimi dhe kultura popullore.

Për plotësimin e këtyre detyrave Partia dhe populli punuan e luftuan në kushte të vështira, të krijuara nga udhëheqja tradhtare revizioniste sovjetike dhe shërbëtorët e saj. Për të sabotuar ndërtimin e socializmit, revizionistët hrushovianë organizuan bllokadën e përgjithshme kundër Shqipërisë socialiste, anuluan në mënyrë arbitrare të gjitha marrëveshjet për dhënien e kredive, të ndihmës ekonomike, teknike e

ushtarake, tërhoqën specialistët, shqelmuar çdo kontratë të përfunduar me Qeverinë shqiptare dhe prenë shkëmbimet tregtare e marrëdhëniet diplomatike me Republikën Popullore të Shqipërisë.

Në gjendjen e re të krijuar, Partia dhe Qeveria morën e zbatuan me sukses një varg masash. U bënë korrigjime në detyrat e planit, u ngrit përtej kufijve të planifikuar norma e akumulimit në të ardhurat kombëtare, u rritën rezervat materiale të domosdoshme për të siguruar zhvillimin e pandërprerë të ekonomisë e për të garantuar mbrojtjen e atdheut në çdo rrethanë, u forcuan më tej regjimi i kursimit dhe organizimi socialist i punës, duke ngritur në një shkallë të re mobilizimin dhe përdorimin efektiv të të gjitha mundësive e rezervave tona të brendshme.

Periudha e pesëvjeçarit të tretë ishte për popullin dhe për Partinë tonë periudha e provës më të rëndë pas Luftës Nacionalçlirimtare. Megjithatë Partia vjen në Kongresin e 5-të me suksese të mëdha e duarplot. Planet e revizionistëve dhe të imperialistëve dështuan plotësisht dhe me turp. Shqipëria socialiste, e udhëhequr me urtësi, tej pamësi dhe guxim nga Partia, në sajë të vrullit revolucionar e të patriotizmit të lartë të masave punonjëse, çau përpara, theu bllokadën, luftoi dhëmb për dhëmb me revizionistët e me imperialistët dhe doli si kurdoherë fitimtare, sepse nuk ka forcë në botë që të ndalojë marshimin ngadhënjës të revolucionit tonë socialist.

A. — PËRFUNDIMET E ARRITURA NË PLOTËSIMIN E PLANIT TË TRETË PESËVJEÇAR

Gjatë pesëvjeçarit të tretë në lëmin e investimeve dhe ndërtimeve kapitale u arritën suksese të mëdha. Në krahasim me pesëvjeçarin e dytë, u kryen 43 për qind më shumë investime dhe 67 për qind më shumë ndërtime, të cilat siguruan zhvillimin e pandërprerë e me ritme të shpejta të ekonomisë e të kulturës. Përfunduan dhe u vunë në shfrytëzim 430 objekte të reja industriale, bujqësore, socialkulturore etj., midis të cilave vepra të tilla madhështore si: hidrocentralet «Frederik Engels» mbi lumin e Matit dhe «Josif Stalin» në Bistricë, kompleksi i uzinave për shkrirjen, rafinimin e përpunimin e bakrit dhe prodhimin e telave prej bakri, Uzina e Metalurgjisë së Zezë në Elbasan, Uzina e Pjesëve të Këmbimit për Traktorë në Tiranë etj. Punime të rëndësishme u kryen gjithashtu për bonifikimin e fushave pjellore në Myzeqe, në Thumanë, në Vurg, në Fier-Roskovec, në Lezhë-Mat etj.

Në industri detyra e caktuar nga Kongresi i 4-t për rritjen e vëllimit të përgjithshëm të prodhimit u plotësua 97 për qind duke shënuar një rritje prej 39 për qind në krahasim me vitin 1960. Në industrinë e kromit, të bakrit, të energjisë elektrike, në industrinë mekanike e kimike plani jo vetëm u plotësua, por edhe u tejkalua. Zhvillim të mëtejshëm morën industria e naftës, e lehtë dhe ushqimore.

Në bujqësi vëllimi i përgjithshëm i prodhimit në vitin 1965 ishte 36 për qind më i madh se në vitin 1960.

Një rritje e madhe u arrit në prodhimin e bimëve të arave, sidomos në drithërat e bukës dhe në frutikulturë. U hapën gjithsej 59 000 ha toka të reja, ndërsa sipërfaqja e tokave të ujitura arriti në 46 për qind të sipërfaqes së përgjithshme të tokës arë.

Megjithatë, detyrat e caktuara nga Kongresi i 4-t për shtimin e prodhimeve bujqësore e blegtorale nuk u plotësuan tërësisht. Në këtë drejtim kanë ndikuar kushtet e rënda atmosferike gjatë dy vjetëve, të metat në organizimin dhe në drejtimin e punës, mospërhapja në mënyrë të organizuar e në masën e duhur e eksperiencës së përparuar, të metat në planifikimin e prodhimit, sidomos në drejtim të shfrytëzimit të rezervave për shtimin e prodhimit bujqësor.

Një zhvillim të mëtejshëm morën gjatë pesëvjeçarit **transporti e ndërlidhja**. U ndërtua hekurudha Vorrë-Laç, ndërsa flota jonë tregtare u fuqizua me anije të reja të lundrimit të gjatë. Në transportin automobilistik, i cili përfaqëson llojin kryesor të transportit tonë, plani u plotësua dhe u tejkalua me sukses. Si rrjedhim, vëllimi i punës në ton për të gjitha llojet e transportit, në vitin 1965, kundrejt vitit 1960, u rrit në 66 për qind. Rrjeti i shërbimeve postare, telegrafike e telefonike u zgjerua dhe u përmirësua.

Zhvillimi i ekonomisë gjatë planit të tretë pesëvjeçar siguroi rritjen e të **ardhurave kombëtare** në 44 për qind në krahasim me pesëvjeçarin e dytë. 28,7 për qind e të ardhurave kombëtare u përdorën për fondin e akumulimit. Kjo politikë që ndoqi Partia në shpërndarjen e të ardhurave kombëtare siguroi zhvillimin e

pandërprerë të ekonomisë e të kulturës, forcimin e aftësisë mbrojtëse të atdheut, rritjen e rezervave shtetërore, përmirësimin e mirëqenies dhe ngritjen e nivelit kulturor të punonjësve në masën që lejonin kushtet e krijuara.

Partia është e ndërgjegjshme se mbajtja e një norme akumulimi më të lartë se parashikimi gjatë pesëvjeçarit të tretë, nuk lejoi zbatimin e detyrës që caktoi Kongresi i 4-t për rritjen e pagës dhe të të ardhurave reale të punonjësve të qytetit e të fshatit. Megjithatë, vështirësitë e krijuara nga bllokada në lëmin e furnizimit të popullsisë u kapërcyen me sukses. Masat punonjëse të qytetit dhe të fshatit u furnizuan rregullisht me mallrat kryesore të përdorimit të gjerë, çmimet nuk u ngritën, bile në disa raste u ulën dhe fuqia blerëse e lekut u rrit më tej. Vëllimi i përgjithshëm i qarkullimit të mallrave në tregtinë socialiste me pakicë u rrit 36 për qind.

Përparime të dukshme e të vazhdueshme u arritën në pesë vjetët e kaluar edhe në arsim, kulturë e shëndetësi. U rrit numri i shkollave, i nxënësve, i kuadrove të mesëm e të lartë, i institucioneve kulturore e shëndetësore dhe u vu në zbatim shërbimi mjekësor falas për të gjithë popullin. Në vitin 1965 numri i përgjithshëm i nxënësve e i studentëve ishte mbi 425 000 veta dhe i kuadrove të mesëm e të lartë 31 700 veta.

Ky është në vija të përgjithshme bilanci i rezultateve të arritura gjatë pesëvjeçarit në zhvillimin e ekonomisë dhe të kulturës.

Këto rezultate dëshmojnë në mënyrën më bindë-

se për drejtësinë e vijës që ka ndjekur Partia në ndërtimin socialist, e cila ka siguruar krijimin e një ekonomie të fortë e të qëndrueshme. Zbatimi me konsekuencë e pa devijim i vijës marksiste-leniniste të Partisë për industrializimin socialist të vendit, për kolektivizimin e bujqësisë dhe për rritjen e prodhimit bujqësor si edhe sakrificat e shumta që u bënë që në vitet e para pas Çlirimit për përgatitjen e një ushtrie të tërë kuadrosh të kualifikuar, qenë ndër faktorët vendimtarë që bënë të mundur të shpartallohet bllokada dhe të çohet përpara ndërtimi socialist në të gjitha fushat.

Në vitet e luftës heroike për plotësimin e planit të tretë pesëvjeçar Partia dhe populli ynë njohën më mirë miqtë e tyre të vërtetë dhe armiqtë... Ndihma internacionaliste e vëllazërore që na dha Republika Popullore e Kinës, në një kohë kur edhe ajo vetë ishte e shtrënguar të përballonte fatkeqësitë e mëdha të natyrës dhe të bllokadës së organizuar kundër saj nga revizionistët hrushovianë, nga imperializmi amerikan dhe nga gjithë reaksionarët, pati një rëndësi të madhe për plotësimin e detyrave të planit të tretë pesëvjeçar, për thyerjen e bllokadës ekonomike dhe për rritjen e fuqisë mbrojtëse të vendit...

Në luftë për plotësimin e planit të tretë pesëvjeçar, s'ka dyshim, ka pasur edhe dobësi e të meta në punën e Partisë dhe të organeve të pushtetit. Si rrjedhim, nuk janë përdorur të gjitha mundësitë e rezervat tona të brendshme, nuk janë tërhequr sa duhet e në mënyrë të organizuar mendimi krijues e iniciativa e masave, nuk është përgjithësuar e përhapur në shka-

llë të gjerë eksperiencia e përparuar. Vrulli revolucionar i masave, vendosmëria e tyre për të kapërcyer çdo vështirësi e pengesë si dhe mësimet që duhen nxjerrë nga të metat e dobësitë duhet të bëhen burim frymëzimi për të gjithë punonjësit dhe kuadrot për të ndërmarrë e për të përballuar detyra të reja shumë më të mëdha.

Mbështetja te masat, përgjithësimi dhe përhapja e organizuar e eksperiencës së tyre të përparuar, me qëllim që të arrihet mobilizimi total i njerëzve dhe shfrytëzimi sa më i plotë i të gjitha rezervave të brendshme materiale, përbën idenë themelore të Thirrjes, me të cilën Komiteti Qendror i Partisë së Punës të Shqipërisë dhe Këshilli i Ministrave i Republikës Popullore të Shqipërisë iu drejtuan masave punonjëse për hartimin e planit të katërt pesëvjeçar.

Në përgjigje të kësaj Thirrjeje, klasa punëtore, fshatarësia punonjëse dhe inteligjencia, nën drejtimin e organizatave të Partisë, diskutuan gjallërisht, si asnjëherë tjetër, detyrat e pesëvjeçarit të ri. Fryma e lartë e partishmërisë, ndjenja e kursimit dhe shpirti i sakrificës, mendimi krijues, iniciativa revolucionare dhe propozimet e shumta të masave ishin tiparet kryesore që karakterizuan hartimin e planit të ri pesëvjeçar dhe diskutimin e projektdirektivave të këtij Kongresi mbi zhvillimin e ekonomisë e të kulturës për vitet 1966-1970. Në sajë të tyre u thyen shumë koncepte të vjetruara lidhur me metodologjinë e planifikimit dhe me mundësitë e ekonomisë sonë dhe u hartua një plan pesëvjeçar mobilizues, real e revolucionar.

Pjesëmarrja e gjerë dhe aktive e masave si në hartimin, ashtu edhe në shqyrtimin e projektdirektivave, ishte një shprehje e shkëlqyer e lidhjeve të Partisë me masat, e thellimit të mëtejshëm të vijës së masave që ka ndjekur dhe ndjek kurdoherë Partia jonë, e tërheqjes efektive e në mënyrë të organizuar të punonjësve në drejtimin e ekonomisë, si zotër të vetëm e të plotfuqishëm të fateve të atdheut e të socializmit.

**B. — DREJTIMIT DHE DETYRAT KRYESORE
TË NDËRTIMIT SOCIALIST GJATË
PESËVJEÇARIT TË RI 1966-1970**

Detyrat kryesore të planit të katërt pesëvjeçar, që do të aprovojë ky Kongres, rrjedhin nga përmbajtja themelore e etapës së ndërtimit të plotë të shoqërisë socialiste, në të cilën po ecën vendi ynë. Ato u përgjigjen nevojave dhe mundësive të zhvillimit të ekonomisë e të kulturës dhe nisen nga kushtet e brendshme e të jashtme, në të cilat Partia dhe populli ynë luftojnë për ndërtimin e socializmit.

Si detyra themelore të vijës së përgjithshme të Partisë për ndërtimin e plotë të shoqërisë socialiste kanë qenë dhe mbeten: rritja e pandërprerë e forcave prodhuese dhe, mbi këtë bazë, rritja e mirëqenies së popullit, përsosja në rrugë të drejtë revolucionare e marrëdhënieve socialiste në prodhim; thellimi i revolucionit socialist në fushën e ideologjisë e të kulturës; forcimi i diktaturës së proletariatit dhe i unitetit të popullit me Partinë, duke bërë një luftë të ashpër e

të papajtueshme klasore kundër armiqve të brendshëm e të jashtëm dhe ndikimeve të huaja; rritja e fuqisë mbrojtëse të vendit. Krahas me këto, Partia ndjek vijën për ngushtimin gradual të dallimit midis klasës punëtore e fshatarësisë, midis qytetit e fshatit, midis industrisë e bujqësisë dhe midis punës mendore e punës fizike.

Në përputhje me këtë vijë të përgjithshme gjatë pesëvjeçarit të katërt duhet të sigurohet një zhvillim i mëtejshëm i forcave prodhuese të vendit për të shpejtuar ndërtimin e plotë të bazës materialo-teknike të socializmit. Kjo të arrihet duke vazhduar industrializimin socialist të vendit dhe duke rritur prodhimin industrial nëpërmjet përdorimit më të plotë të aftësive prodhuese në shfrytëzim dhe ndërtimit të veprave të reja, duke përqendruar forcat për një zhvillim më të shpejtë të prodhimit bujqësor, sidomos të prodhimit të drithërave, në radhë të parë, nëpërmjet intensifikimit të mëtejshëm të bujqësisë. Mbi bazën e rritjes së prodhimit shoqëror, të ngrihen mirëqenia materiale dhe niveli kulturor i popullit dhe të shtohet fuqia mbrojtëse e atdheut.

Në lëmin e industrisë parashikohet që prodhimi i përgjithshëm industrial në vitin 1970 të rritet rreth 50-54 për qind në krahasim me vitin 1965. Për këtë qëllim një zhvillim të madh do të marrin degët e industrisë përpunuese të rëndë e të lehtë. Për herë të parë do të prodhohen në vend metale të zeza të petëzuara, plehra azotike dhe fosfatike për bujqësinë, sodë kaustike dhe e kalçinuar, tunxh, enë të zmaltuara,

llampa elektrike, pllaka fibre, lloje të ndryshme letre e kartoni e shumë prodhime të tjera. Industria tekstile do të fuqizohet, ndërsa industria ushqimore do të zgjerohet vazhdimisht.

Detyra të mëdha parashikon plani i ri pesëvjeçar për zhvillimin e bujqësisë. Në pesëvjeçarin e katërt, kundrejt pesëvjeçarit të tretë, prodhimi i përgjithshëm bujqësor do të rritet 41-46 për qind. Detyra themelore e bujqësisë gjatë kësaj periudhe është shtimi, në radhë të parë, i prodhimit të drithërave të bukës, të patates, të orizit dhe të yndyrnave ushqimore. Një rritje e mëtejshme do të arrihet gjithashtu në prodhimin e bimëve industriale, në zhvillimin e blegtorisë për të siguruar më shumë qumësht e mish, në shtimin e pyjeve. Vëmendje e veçantë do t'i kushtohet hapjes së tokave të reja.

Për të siguruar zhvillimin pa ndërprerje të ekonomisë e të kulturës, gjatë pesëvjeçarit të katërt do të rriten shumë **investimet dhe ndërtimet kapitale**. Është parashikuar që vëllimi i investimeve për këtë pesëvjeçar të jetë afërsisht 34 për qind më i madh se në pesëvjeçarin e kaluar, ndërsa vëllimi i ndërtimeve kapitale do të rritet rreth 18 për qind më shumë.

Si rezultat i zhvillimit të industrisë e të bujqësisë, i rritjes së rendimentit të punës, i shtimit të numrit të punonjësve dhe i uljes së pareshtur të shpenzimeve të prodhimit e të qarkullimit, të **ardhurat kombëtare** në vitin 1970, kundrejt vitit 1965, do të rriten 45-50 për qind.

Në përputhje me shtimin e prodhimit industrial

e bujqësor dhe me ngritjen e mirëqenies së popullit, në pesëvjeçarin e katërt një zhvillim të mëtejshëm do të marrë tregtia socialiste. Vëllimi i qarkullimit të mallrave në vitin 1970, kundrejt vitit 1965, do të rritet 25-27 për qind.

Për zhvillimin e mëtejshëm të revolucionit kulturor, një vëmendje e veçantë do t'i kushtohet zhvillimit të pandalshëm të arsimit e të kulturës. Gjatë pesëvjeçarit të katërt do të shtohet numri i shkollave dhe arsimi i detyrueshëm 8-vjeçar do të zbatohet në të gjithë vendin. Zhvillim të gjithanshëm do të marrë kultura, sidomos në fshat, ndërsa puna kërkimore dhe eksperimentimi shkencor do të ngrihen në një nivel më të lartë.

Këta janë, në vija të përgjithshme, disa nga treguesit dhe nga drejtimit kryesore të zhvillimit të ekonomisë e të kulturës që parashikohen në projektdirektivat e planit të katërt pesëvjeçar, për të cilat shoku Mehmet Shehu do t'i paraqesë Kongresit një raport të veçantë e më të hollësishëm. Prandaj, këtu do të ndalemi në disa nga çështjet kryesore të zhvillimit të ekonomisë gjatë planit të katërt pesëvjeçar.

1. — Vazhdimi i industrializimit të vendit mbetet një ndër detyrat jetike për ndërtimin socialist

Partia e ka quajtur dhe e quan industrializimin si një ndër detyrat më të rëndësishme të ndërtimit të socializmit në vendin tonë, pa zgjidhjen e së cilës nuk

mund të çohet përpara revolucionit socialist në frontin ekonomik. Në përputhje me këtë, ajo ndjek me vazhdimësi vijën për shndërrimin e vendit nga një vend bujqësor-industrial në një vend industrialo-bujqësor dhe pastaj në një vend industrial me bujqësi të përparuar.

Partia jonë i përmbahet parimit se çdo vend socialist, duke u mbështetur në radhë të parë në forcat e veta, duhet të ndërtojë një ekonomi të zhvilluar, me industri të fuqishme e bujqësi të përparuar, të mbështetur në pasuritë dhe në burimet e brendshme, e cila të jetë në gjendje të garantojë pavarësinë e vendit dhe zhvillimin e tij të pandërprerë në rrugën e socializmit. Zhvillimi dhe forcimi në mënyrë të gjithanshme i çdo vendi socialist është në dobi të të gjitha vendeve. Kjo nuk e ngushton, por e zgjeron bashkëpunimin e tyre ekonomik në baza të drejta leniniste, prandaj edhe ndihma e vendeve socialiste më të zhvilluara ndaj vendeve të tjera duhet të synojë pikërisht në ndërtimin e një ekonomie sa më të përparuar, në mënyrë që çdo vend socialist ose i sapoçliruar të ecë me këmbët e veta.

Për këtë arsye Partia e Punës e Shqipërisë ka dënuar dhe ka demaskuar me vendosmëri vijën tradhtarë të revizionistëve hrushovianë, të cilët, për interesat e tyre nacionaliste e shoviniste, janë përpjekur dhe përpiqen t'u imponojnë vendeve socialiste një politikë ekonomike antisocialiste, me qëllime kapitaliste e imperialiste. Nën maskën e së ashtuquajturës ndarje ndërkombëtare të punës, të specializimit e të kooperimit,

revizionistët hrushovianë orvaten të pengojnë industrializimin e vërtetë të këtyre vendeve, t'i shfrytëzojnë ato si burim lëndësh të para bujqësore e mine-rale dhe si treg për shitjen e mallrave industriale, t'i bëjnë ato të varura ekonomikisht dhe mbi këtë bazë të minojnë pavarësinë e tyre ekonomike e politike, t'i nënshtrojnë ato ndaj diktatit revizionist.

Titistët dikur dhe hrushovianët më pas u përpoqën t'i impononin vendit tonë një vijë të tillë antisocialiste, u përpoqën të na largonin nga rruga e industrializimit socialist, duke përdorur gjithfarëlloj «argumentesh»: herë duke na premtuar se industria e tyre i plotësonte edhe nevojat tona; herë duke iu referuar klimës, sikur kjo kishte përcaktuar fatin e vendit tonë si një «kopsht i lulëzuar» frutash e bimësh industriale; herë duke fshehur me qëllim të dhënat gjeologjike në mënyrë që të provonin se te ne mungon lënda e parë e nevojshme për zhvillimin e industrisë; herë duke ndërhyrë drejtpërsëdrejti që të ndalonim investimet në sektorin e naftës e gjetkë, sepse gjoja këto ishin para të humbura, se te ne nuk ka perspektiva të zhvillimit të naftës etj., etj. Sikur Partia të kishte ndjekur kursin që kërkonin t'i impononin në këtë çështje jetike për fatet e socializmit klika e Titos dhe e Hrushovit, kjo do të ishte një vetëvrasje dhe tradhti ndaj interesave të larta të atdheut, të popullit e të socializmit.

Por Partia jonë nuk ra në këtë grackë. Ajo luftoi me guxim pikëpamjet revizioniste dhe zbatoi vijën e drejtë marksiste-leniniste të industrializimit socialist. Duke vënë në jetë këtë vijë, nëpërmjet përpjekjesh të

panumërta e privacionesh të klasës punëtore dhe të gjithë popullit tonë, Partia ka synuar kurdoherë që të krijohet shkallë-shkallë një industri shumëdegëshe, e rëndë dhe e lehtë, e cila të lejojë përvetësimin dhe përpunimin e pasurive tona natyrore e të prodhimeve bujqësore, me qëllim që të plotësohen gjithnjë e më shumë nevojat e zhvillimit të ekonomisë, të rritet rendimenti i punës shoqërore, të arrihet një zhvillim intensiv e kompleks i bujqësisë, të rriten mirëqenia e popullit dhe fuqia mbrojtëse e atdheut.

Në sajë të kësaj politike është rritur roli i industrisë si dega udhëheqëse e gjithë ekonomisë së vendit. Prodhimi i përgjithshëm industrial, në krahasim me paraluftën, është 34,8 herë më i madh. Prodhimi i mjeteve të prodhimit është rritur 34,3 herë dhe ai i sendeve të konsumit — 35 herë. Në industri krijohen 39 për qind e të ardhurave kombëtare në vend të 4 për qind që krijoheshin në vitin 1938 dhe prodhimi industrial përfaqëson 56,6 për qind të prodhimit të përgjithshëm industrial e bujqësor, nga 8 për qind që përfaqësonte para Çlirimit. Shqipëria e dikurshme, thellësisht agrare dhe e prapambetur, pa forca teknike e punëtorë të kualifikuar, burim lëndësh të para e shtojcë e monopoleve imperialiste, sot shfrytëzon shumë pasuri të mbitokës e të nëntokës, përpunon naftën, bakrin, hekurin dhe lëndët e para bujqësore, prodhon makineri, pajisje teknike e plehra kimike, ndërton kombinatë, uzina, fabrika, hidrocentrale e hekurudha. Ajo po shndërrohet gradualisht në një vend industria-lo-bujqësor. Forcat dhe mjetet e brendshme, mendimi

krijues, mundi dhe djersa e masave punonjëse kanë qenë dhe mbeten faktori vendimtar i industrializimit tonë socialist.

Duke ndjekur vijën e saj të drejtë marksiste-leniniste të industrializimit socialist, Partia edhe në planin e katërt pesëvjeçar i kushton një rëndësi të veçantë zhvillimit të shpejtë e në rrugë të shëndoshë të industrisë. Në planin e ri pesëvjeçar ky zhvillim lidhet ngushtë, në radhë të parë, me zgjerimin e frontit të përvetësimit të pasurive natyrore, duke futur në qarkullimin ekonomik gjithnjë më shumë vendburime të reja mineralësh të dobishme e lëndësh djegëse dhe duke ua rritur vlerën me anën e përpunimit të tyre në vend.

Për këtë qëllim, në pesëvjeçarin e katërt si në asnjë pesëvjeçar tjetër, do të bëhet një hap i madh përpara për ndërtimin e minierave dhe të uzinave të reja, në mënyrë që të rriten prodhimi e përpunimi i naftës e i mineraleve të dobishme dhe të përmirësohet struktura e prodhimit industrial. Gjatë pesëvjeçarit do të ndërtohen gjithsej 57 miniera e uzina kryesore të reja dhe do të fillojë ndërtimi i shumë të tjerave, që do të përfundojnë në pesëvjeçarin e ardhshëm.

Zbatimi në jetë i këtij programi të madh do t'i japë një shtytje të re të fuqishme zhvillimit të industrisë minerare, që në kushtet tona zë vendin kryesor në prodhimin e mjeteve të prodhimit. Mbi këtë bazë do të zgjerohen degët ekzistuese dhe do të lindin degë të reja të industrisë së rëndë përpunuese, siç janë metalurgjia e bakrit, metalurgjia e zezë dhe e ferrokromit, industria mekanike, kimike etj.

Kështu, vendi ynë do të hyjë në një fazë të re të industrializimit, në fazën e zhvillimit të industrisë së rëndë përpunuese, e cila është vendimtare për të siguruar epërsinë e prodhimit të mjeteve të prodhimit në kuadrin e gjithë industrisë. Kalimi në këtë fazë të zhvillimit industrial do të sjellë jo vetëm ndryshime të mëdha cilësie në strukturën e industrisë, por do të rritë fuqinë e gjithë ekonomisë popullore, do të forcojë pavarësinë e saj, do të ndihmojë më shumë bujqësinë për zhvillimin e saj intensiv, do të shumëzojë radhët e klasës punëtore dhe do të shtojë sidomos numrin e teknikëve, të inxhinierëve e të kuadrove të tjerë të kualifikuar. Kjo do të jetë një fitore tjetër e madhe e politikës së Partisë për industrializimin e vendit.

Që të garantohet për një kohë sa më të gjatë perspektiva e zhvillimit pa ndërprerje e me ritme të shpejta të industrisë minerare dhe të degëve të tjera të industrisë së rëndë përpunuese, një kujdes të veçantë **Partia ka treguar e tregon për intensifikimin e punimeve gjeologjike.** Shumë nga pasuritë që përmban nëntoka jonë rrinë akoma të fjetura. Ato duhen kërkuar e zbuluar, që të shfrytëzohen gjerësisht e të përdoren për të mirën e popullit, për fuqizimin e ekonomisë e të atdheut. Partia u ka besuar gjeologëve tanë detyrën e lartë fisnike që me punën e tyre t'i prijnë industrializimit tonë socialist.

Një kontribut veçanërisht të madh dhanë gjeologët në vitet e pesëvjeçarit të tretë, kur atyre iu desh t'u dilnin për zot shumë problemeve të ndërlikuara e të kapërcenin vështirësi të mëdha, pasi revizionistët

hrushovianë tërhoqën specialistët e tyre nga sektori i gjeologjisë, duke braktisur punimet e filluara dhe duke fshehur e duke marrë me vete edhe të dhëna gjeologjike. Me një qëndrim të vendosur heroik dhe ndjenjë të lartë përgjegjësie, punëtorët, teknikët dhe gjeologët tanë, megjithëse të rinj, jo vetëm nuk i ndërprejnë punimet, por i zhvilluan ato me sukses më tej. Në dhjetor të vitit 1961 punonjësit e gjeologjisë u zotuan që detyrat e caktuara nga Kongresi i 4-t i Partisë së Punës të Shqipërisë t'i plotësonin në 4 vjet dhe për disa minerale në një kohë edhe më të shkurtër. Fjalën e dhënë ata e mbajtën, zotimet e avancuara i realizuan.

Zgjerimi dhe ngritja në një nivel më të lartë e punës zbuluese e kërkimore-shkencore në gjeologji, në këtë sektor sa të vështirë aq edhe jetik, përbëjnë një ndër objektivat më të rëndësishëm të politikës së Partisë për zhvillimin e industrisë gjatë pesëvjeçarit të katërt. Duke u mbështetur në rezultatet e arritura dhe në eksperiencën e fituar, në këtë pesëvjeçar janë caktuar detyra të mëdha për zbulimin e rezervave industriale me përmbajtje të pasur naftë, gazi, kromi, bakri, hekur-nikeli, fosforitësh dhe lëndësh të para për materiale ndërtimi. Për këtë qëllim, investimet për sektorin e gjeologjisë, në krahasim me pesëvjeçarin e tretë, do të rriten mbi 20 për qind.

Forcimin e bazës së lëndëve djegëse dhe rritjen e prodhimit të energjisë elektrike Partia i quan si hallka vendimtare për zhvillimin e industrisë dhe të gjithë ekonomisë popullore. Duke u përpjekur për krijimin e një strukture sa më efektive e të leverdishme

të lëndëve djegëse, Partia thekson nevojën për të rritur, në radhë të parë, prodhimin e naftës e të gazit, pa pakësuar natyrisht për asnjë çast kujdesin për të rritur prodhimin edhe të lëndëve të tjera djegëse, sidomos të qymyrgurit.

Rritja e pandërprerë e nevojave të ekonomisë popullore dhe të mbrojtjes së vendit për naftën e nënproduktet e saj, epërsia që ajo vazhdon të ketë në bilancin e lëndëve djegëse e bëjnë detyrën e zhvillimit të kësaj dege me ritme të larta një nga çështjet më të mprehta të pesëvjeçarit të katërt. Investimet e mëdha, të vazhdueshme e të pakursyera që janë bërë për zhvillimin e industrisë së naftës dhe për zbulimin e vendburimeve të reja naftëmbajtëse, kanë krijuar mundësinë që sasia e naftës që do të nxirret në vitin 1970 të arrijë në më shumë se 1 milion e 200 mijë tonë, ndërsa përpunimi i saj të rritet 115-120 për qind.

Gjatë pesëvjeçarit të katërt një hap i madh përpara do të shënohet sidomos në prodhimin e gazit, i cili do të rritet në vitin 1970 afro 5 herë në krahasim me vitin 1965. Kjo krijon mundësi të reja për një përdorim të gazit shumë më të gjerë se deri sot, për nevojat e industrisë, duke kursyer në këtë mënyrë naftën e qymyrgurin.

Në zhvillimin e industrisë, në caktimin e ritmeve e të përpjesëtimeve të prodhimit industrial, Partia ka ngulur këmbë kurdoherë që energjia elektrike të rritet me ritme më të larta. Në përputhje me këtë, edhe në pesëvjeçarin e katërt është parashikuar që prodhimi i energjisë elektrike të rritet afro 2,3 herë më shu-

më se në vitin 1965. Nga ana tjetër, për t'i dalë përpara plotësimit të nevojave gjithnjë më të mëdha të ekonomisë popullore me energji elektrike dhe për të siguruar perspektivën e zhvillimit të saj, sidomos për të siguruar nevojat e elektrometalurgjisë, është vendosur që në pesëvjeçarin e katërt të fillojë ndërtimi i hidrocentralit të madh e të fuqishëm të Vaut të Dejës mbi lumin Drin.

Duke u nisur nga fakti se lënda e drurit vazhdon të mbetet lënda kryesore djegëse për nevojat e popullit dhe se ajo është shumë e vlefshme e deficitare për ekonominë tonë, përdorimi i saj me kursim të madh duhet të konsiderohet si një detyrë e lartë patriotike nga çdo punonjës e qytetar. Në këtë drejtim duhet përkrahur e duhet përhapur gjerësisht iniciativa e rrethit të Lushnjës që çdo kooperativë bujqësore të krijojë pyllin e vet për të siguruar si lëndën e ndërtimit, ashtu edhe drutë e zjarrit për nevojat e saj.

Plotësimi gjithnjë e më mirë i nevojave dhe i kërkesave në rritje të masave punonjëse për mallra të përdorimit të gjerë ka qenë dhe mbetet objekti i një kujdesi të veçantë të Partisë në politikën e saj për zhvillimin e industrisë së lehtë e ushqimore, të artizanatit e të degëve të tjera, që kanë lidhje me shërbimet. Prandaj, gjatë pesëvjeçarit të katërt është parashikuar që vëllimi i prodhimit të rritet në industrinë e lehtë 43-45 për qind dhe në industrinë ushqimore 20-24 për qind.

Duke luftuar me të gjitha forcat për të rritur prodhimin e mallrave të përdorimit të gjerë, Partia shtron

si detyrë të ngutshme përmirësimin e strukturës dhe të cilësisë së tyre, për të arritur me çdo kusht që mallrat e prodhuara të jenë sa më të mira, më të forta, më të thjeshta, më të bukura e më të lira.

Puna që kanë filluar të bëjnë në këtë drejtim punonjësit e industrisë tekstile, të rrobave të gatshme, të përpunimit të drurit dhe të degëve e ndërmarrjeve të tjera të industrisë duhet të çohet me vendosmëri përpara e të përhapet gjerësisht në të gjitha degët e industrisë që prodhojnë mallra të përdorimit të gjerë.

Duhet të jetë e qartë për të gjithë se lufta për cilësinë është në të njëjtën kohë luftë edhe për sasinë, sepse ajo zgjat afatin e përdorimit të mallrave dhe kursen vlerat materiale e punën shoqërore. Prandaj, për përmirësimin e cilësisë duhet luftuar po me aq këmbëngulje, në mos edhe më shumë, sa luftohet edhe për realizimin e planit në sasi.

Zhvillimi i industrisë dhe rritja e prodhimit industrial duhet të arrihen si nëpërmjet shfrytëzimit më të plotë të aftësive prodhuese ekzistuese, ashtu edhe nëpërmjet ndërtimit të aftësive të reja. Por duhet theksuar se sa më shumë kohë kalon, aq më tepër si faktorë me shumë rëndësi për shtimin e pandërprerë të prodhimit industrial duhet të bëhen shfrytëzimi intensiv i aftësive prodhuese ekzistuese dhe rritja e rendimentit të punës. Dhe pikërisht për këtë arsye në planin e katërt pesëvjeçar rreth 60 për qind e rritjes së prodhimit industrial do të sigurohet nga aftësitë prodhuese dhe nga rritja e rendimentit të punës së ndërmarrjeve në shfrytëzim dhe rreth 40 për qind nga ve-

prat e reja. Vetëm ecja në këtë rrugë mund të rritë në mënyrë të vazhdueshme efikasitetin e industrisë sonë.

Eksperienca e mirë në këtë drejtim nuk na mungon. Gjatë planit të tretë pesëvjeçar, megjithëse disa vepra të reja industriale nuk u ngritën fare, ose u shtynë për më vonë, uzinat dhe fabrikat ekzistuese, duke tejkaluuar planet e tyre, dhanë një ndihmë të madhe për plotësimin në përgjithësi me sukses të detyrës së caktuar nga Kongresi i 4-t për rritjen e prodhimit të përgjithshëm industrial. Në disa degë dhe ndërmarrje të industrisë, si në ato të përpunimit të naftës, të metalurgjisë së bakrit, të çimentos, të industrisë tekstile, të sheqerit etj., aftësitë e projektuara të prodhimit u tejkaluuan mesatarisht në 10 për qind.

Detyra e organizatave të Partisë dhe e organeve ekonomike është që të nxjerrin mësimet e nevojshme nga kjo eksperiencë, e cila duhet të vihet në themel të punës së çdo ndërmarrjeje, reparti, brigade e punëtori, në mënyrë që nga makinat dhe nga pajisjet të merret maksimumi i mundshëm i prodhimit. Për këtë qëllim është e domosdoshme të kalohet sa më parë në punën me dy, tri ndërresa të plota, kudo ku kjo është e mundshme, të mënjanohet sa më shumë karakteri stinor i prodhimit, të ngrihet vazhdimisht niveli tekniko-profesional i punonjësve dhe të sigurohet furnizimi i rregullt e i pandërprerë i industrisë me lëndë të para, sidomos bujqësore.

Për shtimin e prodhimit industrial me ritme të shpejta mbi bazën e rritjes së rendimentit të punës, organizatat e Partisë e kolektivat punonjës të ndër-

marrjeve industriale duhet të bëjnë medoemos të gjitha përpjekjet për të përvetësuar sa më parë dhe sa më mirë teknikën e re, me të cilën po pajiset gjithnjë më shumë industria jonë. Me qëllim që të kufizohet sa më shumë puna e dorës me rendiment të ulët dhe të përmirësohet cilësia, një kujdes i veçantë duhet të tregohet sidomos për ngritjen e nivelit teknik të prodhimit në ndërmarrjet e artizanatit të kooperuar.

Për të rritur shkallën e mekanizimit të punës në industri, në bujqësi, në ndërtim, në transport, në artizanat etj. dhe për të mënjanuar vendet e ngushta të prodhimit, ka ardhur koha që industria mekanike të fillojë nga prodhimi e nga përvetësimi në seri i makinave e i pajisjeve të veçanta e komplete. Për plotësimin e kësaj detyre duhen marrë sa më parë masat që të ngrihen byrotë e projektimit, të konstruksionit e të teknologjisë, që hapat e parë, të bërë për kooperimin e specializimin e prodhimit, të zgjerohen e të thellohen më tej duke kërkuar e duke gjetur format më të përshtatshme e më me leverdi për kushtet e vendit tonë.

2. — Zhvillimi i bujqësisë — hallka më e rëndësishme për plotësimin e detyrave kryesore ekonomike të pesëvjeçarit të katërt

Gjatë gjithë periudhës së ndërtimit socialist, Partia i ka kushtuar një vëmendje të madhe bujqësisë, duke e quajtur atë një nga degët kryesore të ekonomisë. Pushteti popullor ka bërë dhe vazhdon të bëjë inves-

time kolosale për mekanizimin e bujqësisë, për bonifikimin dhe ujitjen e tokave, për ta ndihmuar me plehra kimike, me farna të zgjedhura, me kuadro të kualifikuar, me kredi të ndryshme etj.

Zhvillimin e bujqësisë Partia e ka lidhur kurdoherë në mënyrë të pazgjidhshme me ndërtimin e socializmit në fshat, i cili është dhe vazhdon të jetë një revolucion i pandërprerë dhe që përfshin një varg transformimesh me karakter shoqëror, ekonomik, ideologjik, kulturor dhe teknik.

Në sajë të vijës së drejtë marksiste-leniniste të Partisë, fshati ynë, i bashkuar në ekonomi kolektive, ka bërë përparime të mëdha e të gjithanshme. Pa rendin kooperativist nuk mund të mendoheshin as rritja e prodhimeve bujqësore as përmirësimi i mirëqenies materiale e kulturore të fshatarësisë në nivelin që është arritur. Në vitin 1965, në krahasim me vitin 1938, prodhimi i përgjithshëm bujqësor ishte 2,3 herë më i madh, sipërfaqja e tokës së punueshme është rritur 74 përqind, ndërsa sipërfaqja e tokave të ujitura është rritur 7 herë dhe tani rreth gjysma e sipërfaqes së tokës arë është vënë nën ujë. Në bujqësi punojnë 7 630 traktorë të kthyer në 15 HP., në vend të 30 traktorëve që kishin para Çlirimit. Janë rritur e po rriten nga viti në vit rendimentet e të gjitha bimëve bujqësore. Të ardhurat e fshatarësisë janë shtuar dhe është përmirësuar vazhdimisht gjendja ekonomike, shoqërore e kulturore e fshatit.

Zhvillimi i bujqësisë dhe eksperiencia e ndërtimit socialist në fshatin tonë vërtetojnë rëndësinë dhe vlerën universale të mësimëve të marksizëm-leninizmit, si-

pas të cilave e vetmja rrugë për ndërtimin e socializmit në fshat, në vendet me ekonomi fshatare të copëtuara, është kolektivizimi i bujqësisë. Çdo rrugë tjetër, jashtë kolektivizimit, të shpie vetëm në zhvillimin ose në rivendosjen e kapitalizmit në fshat.

Revizionistët modernë jugosllavë e të tjerë predikojnë zhvillimin spontan të fshatit dhe nuk pranojnë rolin udhëheqës të Partisë e të shtetit për transformimin socialist të tij. Ata kanë nxjerrë nga koshi i plehrave dhe propagandojnë tezën e vjetër të pararendësve të tyre mbi integrimin spontan të fshatit në socializëm vetëm pasi të jetë kryer industrializimi i vendit. Por jeta dhe eksperiencia e vendit tonë dhe e vendeve të tjera socialiste kanë provuar se këto pikëpamje janë kryekëput antimarksiste, reaksionare e armiqësore, se qëllimi i tyre është të ruhen pozitat e borgjezisë në fshat dhe të përjetësohet sistemi kapitalist në bujqësi.

Në vendet ku sundojnë revizionistët dhe ku kolektivizimi ishte kryer, tani po ecet prapa, në rrugën e restaurimit të kapitalizmit, pikërisht sepse u tradhtuan mësimet leniniste mbi rrugën e ndërtimit të socializmit në fshat. Në Bashkimin Sovjetik, pasi u prishën SMT-të, po merren masa për copëtimin e pronës kolektive, duke krijuar të ashtuquajturat shoqëri prodhuese, që duhet të paguajnë qira për tokën dhe për mjetet e tjera të prodhimit, po zgjerohen sipërfaqet e oborreve në kurriz të pronës së përbashkët, po hiqen kufizimet për kafshët personale prodhuese e të punës. Krahas me këto, puna kolektive po zëvendësohet me

punën individuale, shpërndarja sipas punës po zëvendësohet me parimin e pasurimit dhe ekonomitë bujqësore janë plotësisht të lira të zhvillohen në mënyrë spontane e t'ia përshtatin gjithë veprimtarinë e tyre ekonomike e prodhuese kërkesave anarkike, konkurrencës e lojës së lirë të çmimeve në treg.

Kjo politikë antisocialiste ka shkaktuar në këto vende vështirësi të mëdha. Fshatarësia po e braktis në masë fshatin. Ritmet e zhvillimit të bujqësisë po ulen. Planet nuk po realizohen dhe mungesat e ndjeshme për prodhimet bujqësore e blegtorale rriten vazhdimisht. Në Bashkimin Sovjetik, gjatë planit të fundit 7-vjeçar, prodhimi bujqësor nga 70 për qind që duhej të rritej, u rrit vetëm 14 për qind. Plani i hapjes së tokave të reja, predikimi i kultit të misrit dhe organizimet e riorganizimet e hrushovianëve, nuk qenë veçse gafa të mëdha që i thelluan edhe më tepër vështirësitë e kaosit në bujqësi. Ndërsa më përpara Bashkimi Sovjetik ishte një eksportues i madh i drithit, në vitet e fundit ka importuar sasi të padëgjjuara drithi, duke shtrirë dorën tek imperialistët amerikanë e të tjerë.

Partia jonë i përmbahet vijës se ne duhet të kemi jo vetëm një industri të zhvilluar, por edhe një bujqësi të përparuar, se ekonomia jonë për të qenë një ekonomi e fortë dhe e pavarur duhet të mbështetet në të dyja këmbët: si në industrinë ashtu edhe në bujqësinë. Kjo është një çështje e madhe parimore, e cila ka rëndësi të veçantë për vendin tonë. Ne jemi një vend bujqësoro-industrial dhe shumica e popullsisë aktive

është e zënë në bujqësi. Nevojat e popullsisë e të ekonomisë për drithë dhe prodhime të tjera bujqësore e blegtorale rriten vazhdimisht. Ritmet e zhvillimit të industrisë, sidomos të asaj të lehtë e ushqimore, varen drejtpërdrejt nga sasia e lëndës së parë që prodhon bujqësia. Kërkesat e eksportit për prodhimet bujqësore vijnë gjithashtu duke u shtuar. Zgjerimi i tregut të brendshëm kondicionohet në një shkallë të madhe nga rritja e të ardhurave të fshatarësisë, nga shtimi i shkëmbimeve të saj ekonomike, mbi bazën e rritjes së prodhimeve bujqësore e blegtorale. Më në fund, vetë përmirësimi më i shpejtë i gjendjes ekonomike të popullsisë nuk mund të mendohet pa siguruar zhvillimin me hapa të shpejtë të bujqësisë.

Duke i peshuar e duke i vlerësuar drejt të gjithë këta faktorë, në planin e katërt pesëvjeçar për zhvillimin e bujqësisë Partia cakton detyra shumë të mëdha e të rëndësishme. Në këtë plan bujqësia zë vendin kryesor në zhvillimin e ekonomisë popullore në tërësi.

Detyra themelore e bujqësisë dhe e gjithë ekonomisë popullore është shtimi i prodhimit të drithërave të bukës. Për këtë qëllim, gjatë planit të katërt pesëvjeçar është parashikuar që prodhimi i tyre të rritet 62-67 për qind në krahasim me pesëvjeçarin e tretë. Për sa u përket patates dhe orizit, të cilat llogariten gjithashtu si kultura buke, parashikohet që në vitin 1970 të prodhohen rreth 475 mijë tonë patate, ndërsa prodhimi i orizit do të jetë 135 për qind më shumë se më 1965.

Realizimin e kësaj detyre Partia e shikon si një çështje jetike jo vetëm për të zgjidhur një herë e mirë problemin e sigurimit të bukës në vend dhe për të krijuar rezerva në të ardhmen, por edhe si mjet për t'i dhënë një shtytje të re zhvillimit të të gjitha degëve të tjera të bujqësisë dhe për ta lehtësuar ekonominë popullore në tërësi nga shpenzimet jo të pakta që bën shteti për importimin e drithit. Kjo do të jetë një nga fitoret më të mëdha politike e ekonomike të Partisë e të pushtetit popullor, sepse lufta për sigurimin e bukës në vend ka qenë dhe mbetet për ne luftë për socializmin.

Duke shtruar detyrën e shtimit të drithërave të bukës, Komiteti Qendror i Partisë ka besim të patundur se fshatarësia patriote, e ndihmuar nga klasa punëtore dhe nga punonjësit e tjerë të qytetit, do të vërë të gjitha forcat dhe do t'ia dalë mbanë me nder kësaj çështjeje të madhe. A nuk e tregoi këtë më së miri ky vit bujqësor? Duke u mobilizuar nën parullën «të sigurojmë vetë bukën», fshatarësia punonjëse arriti rezultate shumë të mira. Rendimentet e planifikuara në prodhimin e drithërave, megjithëse ishin më të larta se çdo vit tjetër, u plotësuan me sukses. Shumë kooperative malore sivjet, për herë të parë, arritën të prodhojnë vetë sasinë e nevojshme të drithit për bukë. Një fitore e madhe ishte edhe plotësimi i planit të prodhimit të patates. Në përgjigje të thirrjes së Partisë, u kätërfishua sipërfaqja e mbjellë dhe prodhimi afërsisht do të pesëfishohet. U përmbysën kështu konceptet prapanike se gjoja te ne kjo bimë nuk mund të kultivohet

në sipërfaqe të mëdha dhe në çdo rreth. U krijua një burim i madh për sigurimin e bukës, sepse patatja çsh-të bukë. Me këtë rast, më lejoni që për këtë aksion të rëndësishëm të përshëndes gjithë fshatarësinë punonjëse dhe në mënyrë të veçantë të përshëndes efektivin e Ushtrisë sonë Popullore, e cila, në kuptimin e plotë të fjalës, u bë pioniere e aksionit për mbjelljen e patates. Pra, eksperiencia e këtij viti është shumë inkurajuese dhe detyra që shtron pesëvjeçari i katërt për shtimin e prodhimit të drithërave me siguri do të arrihet.

Partia do të vazhdojë të bëjë përpjekje për të forcuar edhe më tej karakterin shumëdegësh të bujqësisë dhe zhvillimin rentabël të saj. Për këtë qëllim do të rritet prodhimi i bimëve industriale, do të zgjerohet frutikultura, duke i kushtuar më shumë kujdes zgjedhjes së llojeve të pemëve frutore si dhe përmirësimit rrënjësor të agroteknikës, në mënyrë që të rritet vlera e frutave për brenda dhe për eksport. Gjatë këtij pesëvjeçari do të tregohet kujdes më i madh për shtimin dhe për mbrojtjen e pyjeve.

Vëmendje e veçantë do t'i kushtohet zhvillimit të blegtorisë, e cila përbën një pasuri të çmueshme dhe një burim të rëndësishëm për plotësimin e nevojave të popullit si edhe për zgjerimin e disa degëve të industrisë së lehtë e ushqimore. Për këtë duhet të rritet numerikisht blegtorja, të gjitha llojet e saj, duke u kujdesur sidomos për shtimin e lopëve, që janë baza për shtimin e numrit të gjedhëve. Rritja e numrit të lopëve dhe të gjedhit në përgjithësi lidhet si me zgjerimin e hapjes së tokave të reja nga kullotat, livadhet,

kodrat, prozhmet e pyjet, ashtu edhe me zhvillimin e bujqësisë intensive.

Për rritjen e prodhimeve blegtorale është e domosdoshme gjithashtu të përmirësohet raca e të gjitha llojeve të blegtorisë dhe në mënyrë të veçantë raca e gjedhit. Duhet të merren të gjitha masat e nevojshme që të fillojë në shkallë të gjerë, si në zonat fushore ashtu edhe në zonat kodrinore e malore, përmirësimi i racës së gjedhit në bazë të rajonizimit që do të caktohet dhe të kryhet kjo detyrë brenda afatit sa më të shkurtër. Kyçi për zhvillimin e blegtorisë dhe për rritjen e prodhimeve blegtorale mbetet si gjithnjë sigurimi dhe forcimi i bazës ushqimore. Kjo, me gjithë hapjen e tokave të reja, jo vetëm nuk do të preket, por do të plotësohet në masën e nevojshme, duke rritur kujdesin për pastrimin e kullotave, për shfrytëzimin e tyre në mënyrë të organizuar dhe për shtimin e prodhimit të foragjereve.

Gjatë pesëvjeçarit do të punohet sidomos për të siguruar në vend gjithë sasinë e nevojshme të yndyrnave ushqimore. Për këtë qëllim do të zgjerohet shumë sipërfaqja e mbjellë me luledielli dhe do të rritet rendimenti i saj. Në vitin 1970, në krahasim me vitin 1965, prodhimi i lulediellit do të rritet 5 herë. Krahas me këtë, përhapja në shkallë të gjerë e ullirit me anën e mbjelljeve të reja dhe përpjekjet për të rritur rendimentin, mbeten një nga aksionet më të rëndësishme të fshatarësisë në zonat e kultivimit të tij, e sidomos në zonën bregdetare.

Rritja e prodhimit të drithërave të bukës dhe zhvi-

llimi i të gjitha degëve të bujqësisë duhet të arrihen duke harmonizuar drejt rrugën e zhvillimit në thellësi me atë të zhvillimit në gjerësi. **Rruga e zhvillimit intensiv mbetet rruga kryesore e zhvillimit të bujqësisë sonë në planin e katërt pesëvjeçar e në të ardhmen.** Në përputhje me këtë, rendimentet mesatare vjetore në pesëvjeçarin e katërt, në krahasim me pesëvjeçarin e tretë, parashikohet të rriten: për drithërat e bukës 49 për qind, për orizin 62 për qind, për lulediellin 49 për qind, për duhanin rreth 40 për qind, për pambukun rreth 35 për qind, për panxharin e sheqerit rreth 30 për qind etj.

Për të rritur rendimentet në kufijtë e me ritmet që parashikon pesëvjeçari i katërt, Partia kërkon që përpjekjet kryesore të përqendrohen në rritjen e shkallës së mekanizimit të punimeve bujqësore, në përdorimin në përpjesëtime më të gjera të plehrave organike e kimike, në zgjerimin e sipërfaqes së kulluar e të ujitur si dhe në sistemimin e fushës dhe në mbrojtjen e tokave nga erozioni.

Një rëndësi të veçantë ka sidomos përgjithësimi dhe propagandimi i eksperiencës së përparuar. Shembujt e shkëlqyer të rendimenteve të larta të arritura vitin e kaluar nga kooperativa e Pojanit në rrethin e Fierit, që mori mesatarisht 28 kv misër për hektar (ndërsa brigadat e saj më të mira morën mbi 30 kv), nga kooperativa e Luzit të Madh në rrethin e Durrësit, që mori mesatarisht mbi 50 kv oriz për hektar, nga NBSH-ja e Maliqit, që gjatë 3 vjetëve të fundit ka marrë mesatarisht rreth 33 kv grurë për hektar, nga shu-

më kooperativa të rretheve të Dibrës, të Pukës e të Tropojës, pa bërë fjalë për shumë brigada e skuadra që në rrethe të tjera të vendit kanë marrë 30-40 kv misër për hektar, tregojnë sheshit se në gjirin e bujqësisë ekzistojnë rezerva të mëdha të pashtershme për rritjen me ritme të shpejta të prodhimit të drithërave të bukës dhe të bimëve të tjera bujqësore.

Të gjithë ne jemi dëshmitarë se kohët e fundit në fshatarësinë punonjëse, në atmosferën e një entuziazmi dhe vrulli revolucionar, kanë shpërthyer shumë iniciativa të guximshme, të cilat synojnë në përgjithësimin dhe në përhapjen e eksperiencës së përparuar të kooperativave, brigadave, skuadrave dhe të individëve më të dalluar. Lufta për të përvetësuar këtë përvojë është bërë dhe po bëhet përditë e më tepër një lëvizje masive, çështje nderi e patriotizmi për të gjithë punonjësit e bujqësisë, të cilët po mobilizohen me parullat «puno si shoku më i mirë që ke në krah, si brigada më e dalluar, si kooperativa fqinje më e përparuar; arriji ato e tejkaloji, mëso prej tyre dhe ndihmo të tjerët të punojnë më mirë!».

Propagandimi, përgjithësimi e përhapja e organizuar e eksperiencës së përparuar si dhe eksperimentimi shkencor, duhet të shkrihen në një lëvizje të fuqishme ku, krahas me punonjësit e institucioneve shkencore, të marrin pjesë medoemos të gjithë specialistët e bujqësisë dhe, sidomos, masat e gjera të kooperativistëve e të punonjësve të tjerë të bujqësisë. Eksperimentimi shkencor duhet të mos kufizohet në parcelat e veçanta, por të shtrihet në fushat e kooperativave e të

ndërmarrjeve bujqësore shtetërore; ai të përdoret për të përhapur në masat e gjera të kooperativistëve e të punonjësve të bujqësisë njohuritë shkencore, për të provuar saktësinë e tyre dhe për të nxjerrë nga kjo përgjithësim sa më të plota teorike dhe praktike, që t'u shërbejnë gjithnjë më mirë zhvillimit dhe përparimit të gjithanshëm të bujqësisë në kushtet tona konkrete.

Për zhvillimin e shpejtë të bujqësisë, krahas me luftën për intensifikimin, duhet të ndiqet për një kohë të gjatë edhe rruga e hapjes së tokave të reja. Vendi ynë, ndonëse me relief të theksuar malor, ka akoma rezerva të mëdha për të zgjeruar sipërfaqet e mbjella me drithëra buke e me bimë të tjera bujqësore. Këto rezerva gjenden në përgjithësi në lartësi e në zona të thella. Prandaj edhe sytë për hapjen e tokave të reja duhet t'i drejtojmë nga kodrat e nga malet.

Duke e vlerësuar drejt e me frymë revolucionare rëndësinë e kësaj rezerve të madhe në bujqësi, me ndjenjë të thellë përgjegjësie ndaj interesave jetike të popullit e të socializmit, për sot e për të ardhmen, në këtë pesëvjeçar Partia shtron si objektiv të parë hapjen e 115 000 hektarëve toka të reja.

Nuk ka asnjë dyshim se kjo direktivë e Partisë dhe detyra e caktuar në këtë pesëvjeçar për hapjen e tokave të reja do të zbatohen me sukses në jetë. Mjaf-ton të përmendim se vetëm gjatë vitit të parë të këtij pesëvjeçari u hapën rreth 30 për qind më shumë toka të reja, sesa janë hapur gjatë dy vjetëve të fundit të pesëvjeçarit të tretë, të marrë së bashku. Ky fakt për-

mbys edhe parashikimet më të guximshme në këtë drejtim.

Është detyrë e organizatave të Partisë që vrullin revolucionar të fshatarësisë sonë patriote që shpërtheu për hapjen e tokave të reja në vitin e parë të këtij pesëvjeçari, ta mbajnë të gjallë dhe ta ngrenë në një shkallë edhe më të lartë. Për të gjithë fshatarësinë e për punonjësit e bujqësisë le të shërbejë si burim frymëzimi e nxitjeje në punë iniciativa dhe shembulli i shkëlqyer i Ushtrisë sonë Popullore heroike, e cila jo vetëm përvetëson pa pushim artin e teknikën e përparuar ushtarake, rrit gatishmërinë luftarake e mbron me vigjilencë interesat e atdheut e të revolucionit, por, për të çuar në vend fjalën e Partisë, iu ngjith kodrave e maleve për hapjen e tokave të reja, duke marrë kështu pjesë aktivisht e drejtpërdrejt në punën krijuese që bëjnë masat punonjëse të qytetit e të fshatit për zhvillimin e ekonomisë dhe për përparimin e vendit.

Me hapjen në shkallë të gjerë të tokave të reja në këtë pesëvjeçar e në pesëvjeçarët e ardhshëm, zonave kodrinore e malore u hapen perspektiva të mëdha e të ndritura zhvillimi. Parulla e Partisë, e pushtetit dhe e gjithë popullit duhet të jetë: «T'u qepemi kodrave e maleve, t'i zbukurojmë e t'i bëjmë ato pjellore si edhe fushat».

Për zhvillimin e këtyre zonave, përveç punës së palodhur që duhet të bëjë vetë fshatarësia e që do të jetë faktori vendimtar për ngritjen e mirëqenies e të nivelit të saj kulturor, Partia dhe Qeveria kanë marrë edhe disa masa ekonomike lehtësuese, siç janë: lë-

nia në dispozicion të kooperativave për ta përdorur për investime gjithë tatimin bujqësor gjatë pesë vjetëve dhe ngritja e çmimeve të grumbullimit të grurit e të mishit. Këto masa, së bashku me ndihmën tjetër të shtetit në mjetet financiare, materiale dhe në kuadro, do të ndihmojnë për forcimin ekonomik të zonave kodrinore e malore dhe do të krijojnë mundësinë që ritmet e rritjes së prodhimit e të përparimit shoqëror në këto zona të jenë më të shpejta. Krahas me këtë, ekonomitë bujqësore që kanë mbetur pa u kolektivizuar e që përfaqësojnë rreth 10 për qind të tokës së fshatarësisë, duhet të ndihmohen nga Partia dhe nga shteti që të gjejnë format më të përshtatshme për organizimin e punës e të prodhimit mbi baza kolektive socialiste.

Zhvillimin e bujqësisë në male Partia dhe pusheteti duhet ta mendojnë e ta studiojnë me vëmendje të madhe, në mënyrë të organizuar. Ata duhet të bëjnë në këtë drejtim një punë këmbëngulëse, të mos kënaqen me pak dhe të mos entuziazmohen shpejt nga sukseset, sepse në këtë ndërmarrje madhështore e të pashebullt në historinë e vendit tonë do të hasen edhe vështirësi e pengesa, të cilat duhet dhe do të kapërcehen me siguri.

Hapja e tokave në kodra e në male, që në këtë pesëvjeçar, duhet të bëhet sipas një plani perspektiv, i cili të parashikojë sa toka, ku e kur do t'i hapin fshatarësia dhe kooperativat bujqësore dhe sa toka, ku e kur do t'i hapë shteti, duke pasur parasysh që tokat e reja që do të hapen nga shteti të përbëjnë ma-

sive unike, mbi bazën e të cilave të mund të ngrihen ndërmarrje bujqësore shtetërore.

Organet e Partisë e të pushtetit duhet të zgjidhin problemin e krahut të punës për këto ndërmarrje bujqësore shtetërore. Cilat mund të jenë rrugët e zgjidhjes? Natyrisht, një burim e përbën fshatarësia e zonave malore, por duke e ditur mirë që tani se kooperativat malore do të kenë nevojë vetë për më shumë krahe pune, prej tyre nuk duhet pritur ndonjë gjë e madhe. Një burim tjetër duhet siguruar nga kooperativat e fushave. Për këtë qëllim, gjatë 10-vjeçarit të ardhshëm ne duhet të përpiqemi për mekanizimin maksimal të punimeve bujqësore në fushë, në mënyrë që të lirohet këtë një numër i madh krahësh pune për të kaluar në male. Por burimi kryesor për të populluar zonat malore në përgjithësi duhet të jetë popullsia e qyteteve dhe në radhë të parë rinia, e cila është e guximshme, patriote, entuziaste dhe gjithnjë u përgjigjet direktivave të Partisë.

Zhvillimi në këtë rrugë i bujqësisë sonë jo vetëm do të sjellë shtimin më të madh të prodhimeve bujqësore, pra. krijimin e rezervave të konsiderueshme, por do të ndihmojë edhe për normalizimin e shpërndarjes së drejtë të popullsisë. Ngjitja në male do të zhdukë tendencën e dëmshme, antiekonomike, mikroborgjeze e burokratike që vihej re për të zbritur në qytet, pavarësisht nëse këtë e lypnin ose jo nevojat e ekonomisë.

Duke zbatuar këto orientime, malet tona, tani disi të braktisura e të varfëruara, brenda një kohe jo të largët do të lulëzojnë e do të bëhen pjellore. Vendin e

zbukuron njeriu dhe malet do t'i transformojnë dora dhe mendja e njeriut.

Ne flasim gjithnjë se pyjet janë një pasuri e madhe dhe se ato duhen mbrojtur. Ngjitja në male, popullimi i tyre do t'i kthejë vërtet pyjet në pasuri kolosale, sepse ato do të ketë kush t'i mbrojë, për ato do të ketë kush të kujdeset. Njerëzit, populli jo vetëm do t'i ruajnë pyjet nga shpërdorimet, por, pa dyshim, edhe do t'i shtojnë ato.

Hapja e tokave të reja në shkallë të gjerë do të sjellë në të ardhmen, patjetër, edhe nevojën e studimeve për zhvillimin e mëtejshëm të llojeve të bagëtisë në malësi. Ndoshta nuk duhet t'i qëndrojmë më rob traditës së deritanishme, kur në male e në kodra mbahen vetëm dhen e dhi. Në kushtet e reja që krijohen, veç bagëtisë së imët, një zgjerim më të madh duhet të marrë lopa edhe në malësi. Malet tona duhet të bëhen burim i madh qumështi, mishi, gjalpi, djathi etj. Në to ne duhet të krijojmë një blegtori moderne e rentabël, ashtu siç e kanë shumë vende të Evropës, me një industri të zhvilluar të përpunimit të qumështit, jo vetëm për të krijuar bollëkun në vend, por edhe për të eksportuar prodhimet tona të shijshme e aromatike.

Populli këtë aksion kolosal do ta presë me entuziazëm, sepse në të ai do të shohë një të ardhme të madhe. Partia ka besim të madh veçanërisht te rinia, e cila do t'i përgjigjet me entuziazëm thirrjes së Partisë dhe do t'u qepet maleve, e ndërgegjegjshme se kështu lufton për begatinë e atdheut, për krijimin e fshatrave e të qyteteve të reja në male, për përhapjen kudo

të kulturës e të përparimit, për shkrirjen e qytetarëve me fshatarët. Rinia, e ardhmja e vendit tonë, do të kalitet me frymë komuniste dhe me tiparet heroike të malësorëve tanë, ajo do të bëhet e çeliktë si vetë malet tona.

Partia duhet të marrë të gjitha masat e nevojshme për këtë aksion të madh, masa politike, materiale e propagandistike, në mënyrë që ai të kryhet me sukses. Propaganda e Partisë duhet të ngjallë te njerëzit dashurinë për bujqësinë, për blegtorinë, për kodrat, për malet tona kreshnike, të cilat, këtej e tutje, nuk do të jenë vetëm kështjella natyrale për mbrojtjen e atdheut, por edhe një burim i rëndësishëm për zhvillimin e ekonomisë sonë socialiste.

Kryerja e detyrave të mëdha që shtron plani i kaktërt pesëvjeçar për bujqësinë, kërkon medoemos forcimin e mëtejshëm ekonomik e organizativ të kooperativave bujqësore dhe trajtimin e tyre të plotë si organizata ekonomike vullnetare të fshatarësisë.

Duke u konsultuar si gjithnjë me masat e gjera kooperativiste, kohët e fundit Partia ka dhënë një sërë rekomandimesh për të përsosur më tej sistemin e planifikimit, të organizimit dhe të shpërblimit të punës në kooperativat bujqësore, për përmirësimin e për zgjerimin e marrëdhënieve të tyre me organet ekonomike shtetërore dhe me organizatat e tjera ekonomike, për gjallërimin e jetës së tyre të brendshme dhe për respektimin e parimeve themelore të vetëveprimit e të demokracisë kooperativiste.

Organizatat e Partisë dhe organet e pushtetit du-

het t'i thellojnë e t'i çojnë më tej këto masa, me qëllim që ato të shërbejnë për forcimin e kooperativave, për një mobilizim më të madh të fshatarësisë kooperativiste dhe për të ngritur ndërgjegjen socialiste e frymën e saj revolucionare.

Në rrethanat e reja forcimi ekonomik dhe organizativ i kooperativave bujqësore është i pandarë nga forcimi e gjallërimi i mëtejshëm i jetës së tyre të brendshme mbi bazën e demokracisë, nga forcimi i disiplinës financiare dhe i organizimit më të mirë të punës. Për këtë qëllim duhet të rritet roli i asamblesë, si organi më i lartë drejtues në kooperativë dhe i vetmi që vendos për të gjitha orientimet kryesore të veprimtarisë së saj ekonomike e organizative. Krahas me këtë, organet e pushtetit në rreth e në bazë duhet të përmirësojnë udhëheqjen e kooperativave për çështjet themelore dhe format organizative të udhëheqjes e të punës, pa hyrë në hollësi e në çështjet që u takojnë vetë kooperativave e kooperativistëve, pa u prerë iniciativën e pa u hequr përgjegjësinë organeve e kuadrove të zgjedhur prej tyre.

3. — Të rritim akumulimin dhe ta përdorim atë në mënyrë sa më efektive

Si kurdoherë, edhe në pesëvjeçarin e katërt, Partia i përmbahet me vazhdimësi kursit të drejtë revolucionar të ndërtimit të socializmit duke u mbështetur në forcat tona. Për këtë qëllim, për të përballuar detyrat

e mëdha të zhvillimit të ekonomisë e të kulturës, janë parashikuar edhe mjetet e nevojshme për investimet dhe për ndërtimet kapitale. Shumica dërrmuese e këtyre mjeteve sigurohet nga burimet e brendshme.

Duke pasur parasysh rrethanat, në të cilat vendi ynë ndërton socializmin, edhe në pesëvjeçarin e katërt norma e akumulimit në të ardhurat kombëtare do të jetë relativisht e lartë. Gjatë këtij pesëvjeçari është parashikuar që 28,2 për qind e të ardhurave kombëtare të përdoren për akumulim dhe 71,8 për qind e tyre për konsum shoqëror e vetjak. Ky përpjesëtim në shpërndarjen e të ardhurave kombëtare është plotësisht i përballueshëm nga ekonomia jonë dhe ka një rëndësi e kuptim të veçantë jo vetëm ekonomik, por edhe politik.

Partia i është përmbajtur dhe i përmbahet me vazhdimësi parimit marksist-leninist që si akumulimi, ashtu edhe investimet kapitale të jenë të centralizuara në duart e shtetit dhe që lidhur me to të ndiqet një politikë unike për të gjithë vendin. Vetëm kështu mund të sigurohet financimi i centralizuar e të drejtohet në mënyrë të planifikuar zhvillimi proporcional, pa ndërprerje e me ritme të shpejta, i ekonomisë e i kulturës, plotësimi i nevojave të mbrojtjes dhe ngritja e vazhdueshme e mirëqenies materiale dhe e nivelit kulturor të popullit.

Në kundërshtim të hapur me këtë parim, revizionistët kanë shpallur dhe ndjekin decentralizimin e akumulimit dhe të investimeve kapitale. Financimi i centralizuar buxhetor i investimeve kapitale është zëven-

dësuar me kreditimin e decentralizuar, i cili është një kopje e praktikës kapitaliste. Në praktikën revizioniste akumulimi dhe investimet kapitale kanë për qëllim të vetëm sigurimin e fitimit, duke shkaktuar kështu zhvillimin spontan të degëve të ndryshme të ekonomisë.

Me qëllim që akumulimi të shërbejë, në radhë të parë, për të krijuar një ekonomi të fortë e të qëndrueshme, orientimi i Partisë sonë ka qenë dhe mbetet dhënia e epërsisë investimeve në sektorët prodhues. Në përputhje me këtë, është parashikuar që edhe në planin e katërt pesëvjeçar 80 për qind e vëllimit të përgjithshëm të investimeve të përdoren për sektorët prodhues dhe 20 për qind për sektorët joprodhues. Investimet për zhvillimin e dy degëve kryesore të ekonomisë sonë, të industrisë dhe të bujqësisë, do të zënë më shumë se 2/3 e investimeve të përgjithshme, të caktuara për zhvillimin e ekonomisë e të kulturës.

Krahas me sigurimin dhe me rritjen e vazhdueshme të akumulimeve të brendshme, Partia ka kërkuar gjithnjë që mjetet e akumuluarat të përdoren me kursim e në mënyrë sa më efektive. Prandaj edhe në pesëvjeçarin e katërt duhet të bëhen përpjekje të vazhdueshme për të vendosur një regjim të rreptë kursimi, që mjetet e akumuluarat të përdoren vetëm për qëllimin e caktuar, duke luftuar në këtë drejtim çfarëdo shpërdorimi e harxhimi të lekut të popullit me dorë të lëshuar. Dashuria e zelli për punën, forcimi i pareshtur i ndjenjës për të kursyer djersën dhe mundin e popullit punonjës kanë qenë dhe mbeten kurs i për-

gjithshëm i politikës së Partisë për ndërtimin socialist. Ky kurs duhet zbatuar me vendosmëri në çdo fushë të veprimtarisë sonë ekonomike e shoqërore.

Me gjithë përmirësimet e arritura, në këtë drejtim ka aty-këtu raste kur nuk mbahet parasysh sa duhet porosia e Partisë që me investime sa më të pakta të arrihen rezultate sa më të mëdha. Këtu e kanë burimin disa kërkesa pa vend që bëhen për investime të parakohshme e jo kurdoherë të domosdoshme, shfaqje të veçanta të planifikimit të investimeve «për të qenë brenda», për të pasur në dorë fonde me bollëk etj. Nuk është vështirë të kuptohet dëmi i madh që sjellin veprime të tilla. Prandaj është detyrë e organizatave të Partisë dhe e punonjësve që këto veprime, kudo që ato shfaqen, t'i luftojnë me vendosmëri.

Duke u nisur nga fakti se ndërtimet kapitale përbëjnë gati gjysmën e vëllimit të përgjithshëm të investimeve, politika që ndjek Partia për përdorimin me kursim dhe me efektivitet sa më të madh të mjeteve të akumuluar nuk mund të zbatohet me sukses, pa përmirësuar punën e projektimit dhe të zbatimit të punimeve të ndërtim-montimeve, pa vënë në jetë parullën luftarake të Partisë: «Të ndërtojmë më shpejt, më mirë dhe më lirë».

Në lëmin e ndërtimit Partia kërkon të arrihet me çdo kusht që me fondet e parashikuara të ndërtohen e të përfitohen sa më shumë sipërfaqe të dobishme dhe të pakësohen vazhdimisht shpenzimet për njësi sipërfaqeje të ndërtuar. Përpyekjet kryesore për të ulur koston e ndërtimit duhet të përqendrohen në rritjen e

shkallës së mekanizimit të punimeve, si edhe duke zgjeruar ndërtimin e banesave të thjeshta si në qytet ashtu edhe në ndërmarrjet bujqësore shtetërore, në miniera e sidomos në vendet ku do të çelen toka të reja.

Megjithëse me burimet e brendshme përballohet financimi i pjesës më të madhe të nevojave të zhvillimit të ekonomisë e të kulturës, në nivelin e sotëm të të ardhurave kombëtare dhe pa i rënduar këto me një barrë më të madhe se ç'mund të mbajnë, vëllimi absolut i akumulimeve të brendshme është akoma i pamjaftueshëm për të përballuar plotësisht të gjitha investimet dhe ndërtimet kapitale të parashikuara në planin e katërt pesëvjeçar...

4. — Të luftojmë për ngritjen e mirëqenies së popullit, duke kombinuar drejt interesat vetjake me ato shoqërore, interesat e sotme me ato të perspektivës

Ndërtimin e socializmit dhe ngritjen e mirëqenies materiale e të nivelit kulturor të punonjësve, Partia i ka parë kurdoherë si një çështje të vetme e të pandarë të politikës e të veprimtarisë së saj të përditshme. Ajo ka luftuar dhe do të luftojë që mirëqenia e popullit të përmirësohet vazhdimisht, brenda mundësive e kushteve tona duke u nisur gjithnjë nga një kuptim i drejtë revolucionar marksist-leninist i mirëqenies në socializëm, jo për të kënaqur teka mikroborgjeze, por për të plotësuar nevojat e sotme e të ardhshme materiale, kulturore, shpirtërore, nevojat e

shërbimit e të shëndetësisë, me fjalë të tjera, të tëra nevojat që përcaktojnë jetën e mbarë popullit, në të gjithë larminë e saj të përditshme ekonomike e shoqërore.

Për arritjen e këtij qëllimi edhe në planin e katërt pesëvjeçar, Partia është përpjekur të harmonizojë drejt interesat e sotme me ato të perspektivës, interesat vetjake me ato të shoqërisë. Ligjet ekonomike të socializmit dhe përvoja jonë e ndërtimit socialist na kanë bindur se për të arritur një harmonizim të drejtë të këtyre interesave duhet që fondi i akumulimit të rritet kurdoherë me ritme më të shpejta se fondi i konsumit, që interesat shoqërore të vihen mbi interesat vetjake, që interesat e çastit t'u nënshtrohen interesave të perspektivës.

Revizionistët modernë, ndonëse bëjnë një zhurmë të madhe për mirëqenien, në të vërtetë edhe në këtë çështje ndjekin një politikë kryekëput antisocialiste dhe në kundërshtim të hapët me interesat jetike të punonjësve. Në fakt, në vendet ku sundojnë revizionistët çmimet e shumë mallrave janë ngritur e po ngrihen. Ritmet e rritjes së të ardhurave reale dhe fuqia blerëse e popullsisë kanë rënë. Spekulimi dhe tregu i zi me mallrat më të domosdoshme janë bërë një fenomen masiv. Premtimet e bujshme të revizionistëve për krijimin e bollëkut dhe për «lugën e florinjte» kanë dështuar plotësisht. Po lind një plagë e re shoqërore, papunësia, dhe shumë punonjës largohen nga vendi i tyre për të gjetur punë në vendet e tjera. Të gjitha këto kanë goditur nivelin e jetesës dhe kanë shtuar

pakënaqësinë e punonjësve ndaj udhëheqjeve revizioniste.

Revizionistët modernë kanë bërë të tyren konceptin borgjez të mirëqenies vetëm për një shtresë të privilegjuar njerëzish që rrojnë të shkëputur nga jeta e popullit dhe në kurriz të tij. Ata nxitin pasurimin e njerëzve me çdo rrugë e me çdo mjet dhe e shpallin këtë si qëllimin e parë dhe të fundit në jetë. Ndërsa masat e gjera punonjëse ndiejnë ngushticë në plotësimin e shumë nevojave më të domosdoshme, ata përpiqen me çdo mënyrë të kënaqin kërkesat e elitës së tyre revizioniste për një jetë luksoze e plot komoditete. Për këtë qëllim, revizionistët hrushovianë nuk ngurojnë t'u shtrijnë dorën as imperialistëve të vendeve të ndryshme, duke kërkuar prej tyre ndihma e kredi, për të ndërtuar uzina për prodhimin e veturave personale.

Politika e drejtë që ka ndjekur e ndjek Partia jonë për ngritjen e mirëqenies është aprovuar plotësisht e në mënyrë të ndërgjegjshme nga masat punonjëse dhe ato kanë luftuar me të gjitha forcat për zbatimin e saj në jetë. Ajo ka gjetur mishërimin e vet në shpërndarjen e të ardhurave kombëtare, e sidomos të fondit të konsumit, edhe gjatë pesëvjeçarit të katërt.

Si rezultat i rritjes së të ardhurave kombëtare, i shtimit të numrit të punonjësve dhe i rritjes së rendimentit të punës në degët e ekonomisë, në pesëvjeçarin e katërt është parashikuar që të ardhurat reale për frymë të popullsisë në vitin 1970, kundrejt vitit 1965, të rriten 15-17 për qind, ndërsa shpenzimet e

shtetit për arsimin, kulturën e shëndetësinë dhe për sigurimet shoqërore të rriten 19-21 për qind. Përveç këtyre shteti do të vazhdojë të investojë sasi të konsiderueshme mjetesh për ndërtimin e bancave për nevojat e punonjësve të qytetit e të qendrave punëtore.

Duke luftuar për një koncept të drejtë revolucionar të mirëqenies në socializëm, të mbështetur në thjeshtësinë e në ndjenjën e kursimit, Partia shprehet me vendosmëri kundër vulgarizimit të këtij koncepti dhe dënon çdo shfaqje që dëmton interesat e drejta e të ligjshme të jetesës së punonjësve. Nevojat e kërkesat e popullit duhet të plotësohen gjithnjë më mirë, t'i jepen atij mallra të thjeshta e të lira, por që të jenë medoemos me cilësi të mirë, të forta e të bukura. Për këtë qëllim, duhet luftuar me këmbëngulje e pa pushim që asortimentet e mallrave të shtohen e të përmirësohen në mënyrë të vazhdueshme, nga viti në vit dhe nga muaji në muaj.

Në këtë drejtim, një rol të veçantë duhet të luajë tregtia jonë socialiste. Tregtinë socialiste Partia nuk e ka parë kurrë dhe nuk e sheh si një aparat thjesht teknik për shpërndarjen e mallrave, por e ka vlerësuar gjithnjë e në radhë të parë si një degë me rëndësi të madhe ekonomike e shoqërore. Duke qenë në kontakt të drejtpërdrejtë e të përditshëm me konsumatorët dhe ndërlidhëse midis tyre e prodhimit, tregtia duhet të luftojë më mirë për të zbatuar politikën e Partisë për ngritjen e mirëqenies së popullit, për plotësimin e nevojave të tij materiale e kulturore.

Prandaj, përveç përpjekjeve që duhet të bëjë për

të realizuar vëllimin e rritur të qarkullimit të mallrave të parashikuara në pesëvjeçarin e katërt, tregtia duhet t'i kushtojë një vëmendje të posaçme furnizimit të rregullt e pa ndërprerje të masave punonjëse me mallrat që ato kanë nevojë dhe kërkojnë më shumë. Ajo duhet të marrë të gjitha masat që asgjë e mirë dhe e dobishme, e prodhuar me mundin e djersën e punonjësve, të mos dëmtohet e të shkojë kot dhe në të njëjtën kohë të mos lejojë që në rrjetin e saj të hyjnë mallra me cilësi të dobët, që nuk kërkojnë nga populli. Një kujdes më të madh ajo duhet të tregojë, gjithashtu, për të furnizuar më mirë fshatin, e sidomos zonat e thella malore, me më shumë vegla pune, materiale ndërtimi e mallra të tjera të nevojës së parë.

Plotësimi gjithnjë më mirë i nevojave të masave punonjëse kërkon përmirësimin rrënjësor të gjithë punës në sferën e shërbimeve, në artizanat dhe në ato komunale. Punonjësit e këtyre dy sektorëve në gjithë veprimtarinë e tyre duhet të synojnë që t'i shërbejnë popullit me ndërgjegje të lartë, të plotësojnë shpejt dhe me cilësi të mirë çdo kërkesë të tij, të luftojnë çdo tendencë për të bërë punë shkel e shko, të dëgjojnë me vëmendje zërin e masave dhe të zgjerojnë vazhdimisht llojet e shërbimeve e të riparimeve. Përveç kësaj, artizanati i kooperuar duhet të shtojë prodhimin e sendeve të përdorimit të gjerë, duke shfrytëzuar gjerësisht lëndët e para lokale, mbeturinat e industrisë kombëtare e hedhurinat dhe të përvetësojë prodhimin e artikujve të rinj artistikë me motive popullore.

Për ngritjen e nivelit kulturor të popullit, një

zhvillim të gjithanshëm do të marrin institucionet social-kulturore, e në mënyrë të veçantë arsimit popullor. Me vënien në zbatim në të gjithë vendin të arsimit të detyrueshëm 8-vjeçar, numri i nxënësve në shkollat 8-vjeçare pothuajse do të dyfishohet dhe rrjeti i këtyre shkollave do të zgjerohet shumë, sidomos në zonat e thella. Krahas me këtë, një rritje e madhe e nxënësve dhe e studentëve do të shënohet në arsimin e mesëm, të përgjithshëm e profesional dhe në arsimin e lartë. Në vitin 1970, në krahasim me vitin 1965, numri i përgjithshëm i nxënësve dhe i studentëve do të rritet 27 për qind. Në të njëjtën kohë Partia lufton për revolucionarizimin e gjithanshëm të shkollës, për politeknizimin e saj, për zbatimin në jetë të riorganizimit të saj mbi bazën e parimit marksist-leninist të lidhjes së mësimin me punën, për lidhjen e ngushtë të mësimin e të edukimit me jetën. Mbi këtë bazë do të bëhet edhe perfeksionimi i mëtejshëm i sistemit tonë arsimor, zhvillimi i kategorive të ndryshme të shkollave dhe i përpjesëtimeve të tyre, përgatitja dhe orientimi i nxënësve për ato kategori shkollash, sidomos për teknikumet, që lidhen më ngushtë me jetën dhe me punën. Nxënësit dhe studentët duhet të dalin nga bankat e shkollës jo vetëm me njohuri teorike, por edhe me njohuri praktike, të fituara me punë prodhuese të organizuar.

Për të ndihmuar drejtpërsëdrejti në plotësimin e detyrave të planit të katërt pesëvjeçar dhe duke mbajtur parasysh zhvillimin perspektiv të ekonomisë e të kulturës, do të zgjerohen e do të ngrihen në një nivel

më të lartë puna kërkimore dhe eksperimentimi shkencor. Para punonjësve të këtij sektori Partia shtron si detyrë kryesore që kërkimet dhe eksperimentimet e tyre shkencore, t'i lidhin sa më ngushtë me jetën, ato t'i shërbejnë studimit dhe përgjithësimit të eksperiencës së përparuar, vënies në jetë të mendimit shkencor teknik. Njëkohësisht ata duhet të bëjnë përpjekje e të japin ndihmën e tyre të çmuar për organizimin e eksperimentimit shkencor masiv në të gjitha fushat e veprimtarisë praktike të jetës sonë.

Kujdesin për ruajtjen dhe për forcimin e shëndetit të popullit Partia e ka quajtur kurdoherë pjesë të pandarë të politikës së saj për ngritjen e mirëqenies materiale të tij. Për këtë arsye edhe gjatë planit të katërt pesëvjeçar do të merren masa për zgjerimin dhe për përmirësimin e shërbimit shëndetësor, duke synuar që në vitin 1970 të ketë një mjek për çdo 1 200 frymë. Një kujdes i veçantë do t'u kushtohet ruajtjes së shëndetit të fëmijëve, masave profilaktike, përmirësimit të higjienës, veçanërisht në fshat.

5. — Të forcojmë më tej drejtimin me plan të ekonomisë në bazë të centralizmit demokratik

Kryerja me sukses e detyrave të mëdha që shtron plani i katërt pesëvjeçar kërkon përmirësimin e metodës dhe të formave të drejtimit të ekonomisë. Për këtë çështje kohët e fundit, sikurse jeni në dijeni, Partia dhe Qeveria kanë marrë e po zbatojnë me vendosmëri

një varg masash për të luftuar shfaqjet e burokratizmit në drejtimin e ekonomisë dhe për të përsosur në rrugë të drejtë, revolucionare, marrëdhëniet socialiste në prodhim. Burokratizmi e ka burimin te ndikimet e huaja, të trashëguara nga aparati i vjetër shtetëror feudo-borgjez, te shkëputja e disa kuadrove dhe organeve nga masat, te zbatimi shabllon i eksperiencës së huaj, pa pasur parasysh kushtet konkrete të vendit, te prapambetja kulturore e trashëguar nga e kaluara, te presioni i ideologjisë borgjeze e revizioniste, te mungesa e shikimit të problemeve me syrin politik. Vetëm lufta e vendosur dhe e pandërprerë kundër shkaqeve që sjellin lindjen e burokratizmit, vetëm lufta këmbëngulëse për të zbatuar masat që ka marrë Partia veçanërisht kohët e fundit, si dhe përpjekjet për të përdorur drejt ligjet ekonomike të socializmit, do të na lejojnë që masat e marra t'i thellojmë më tej.

Duke u nisur nga mësimet e marksizëm-leninizmit dhe nga përgjithësimi i përvojës sonë në ndërtimin socialist, Partia thekson se parimi themelor i drejtimit të ekonomisë mbetet drejtimi i saj me plan dhe në mënyrë të centralizuar. Ky centralizim ka qenë dhe mbetet një centralizim thellësisht demokratik, socialist, i cili kombinon më së miri drejtimin unik shtetëror me iniciativën dhe pjesëmarrjen e organizuar të masave. Ai lejon gjithashtu vendosjen e ndërgjegjshme dhe bashkërendimin e detyrave më kryesore politike dhe ekonomike në fushën e prodhimit, të shpërndarjes, të shkëmbimit e të konsumit të të mirave materiale në shkallën e gjithë shoqërisë dhe siguron kon-

trollin e organizuar nga ana e shoqërisë për zbatimin e drejtë të tyre.

Për thellimin e mëtejshëm të centralizmit demokratik në drejtimin e ekonomisë, duke iu përmbajtur me rreptësi vënies së politikës në plan të parë dhe vijës së masave, Partia ka ndërmarrë hapa të rëndësishëm, që kanë për qëllim të zgjerojnë të drejtat dhe funksionet e organeve shtetërore dhe ekonomike të të gjitha hallkave, të forcojnë më tej demokracinë në drejtimin e ekonomisë, si dhe të luftojnë për të zhdukur shfaqjet e burokratizmit në administrimin e saj. Partia ka qenë dhe do të jetë kurdoherë për centralizmin demokratik, kundër centralizmit burokratik. Mbetet që edhe në të ardhmen, organet e Partisë, të shtetit dhe të ekonomisë të kujdesen në mënyrë të vazhdueshme për të kuptuar, për të zbërthyer dhe për të zhvilluar më tej frymën revolucionare të këtyre masave duke i përpunuar e duke i përmirësuar më tej, me qëllim që ato të jenë udhëheqje për veprim dhe faktorë të përhershëm nxitjeje të iniciativës krijuese të punonjësve.

Partia jonë ka luftuar dhe do të vazhdojë të luftojë e të demaskojë pikëpamjet e revizionistëve, që predikojnë heqjen dorë nga drejtimi i ekonomisë në mënyrë të centralizuar dhe futjen e saj në rrugën e decentralizimit anarkik. Me anën e decentralizimit të drejtimit të ekonomisë revizionistët përpiqen t'i hapin rrugën veprimit të ligjeve ekonomike të kapitalizmit, ta degjenerojnë ekonominë socialiste në ekonomi kapitaliste. Ky proces e ka shndërruar tanimë ekonominë

jugosllave në një ekonomi të tipit kapitalist, ai po zhvillohet me ritme gjithnjë e më të shpejta në Bashkimin Sovjetik dhe po trondit themelet e ekonomisë socialiste në vendet e tjera ku sundojnë revizionistët.

Si mjet vendimtar për drejtimin e ekonomisë në mënyrë të centralizuar, Partia ka konsideruar gjithnjë planin unik e të përgjithshëm shtetëror të ekonomisë. Duke u mbështetur në diktaturën e proletariatit dhe në pronën shoqërore mbi mjetet e prodhimit, me anë të planit unik të ekonomisë, Partia ka luftuar për të vënë në jetë gjithë programin e saj për ndërtimin socialist të vendit.

Në luftën për të përsosur metodën dhe format e planifikimit të ekonomisë popullore, Partia është kujdesur dhe kujdeset vazhdimisht për të forcuar e për të përsosur më tej funksionet organizativo-ekonomike të shtetit tonë socialist, pa të cilat as që mund të mendohet hartimi e zbatimi i planit ekonomik të përgjithshëm, unik e të centralizuar mbi baza demokratike. Në këtë drejtim ajo ka marrë masa për të luftuar shfaqjet e planifikimit burokratik me metoda thjesht administrative e teknokrate, për të mënjanuar centralizimin e tepruar e të panevojshëm të kompetencave, të të drejtave dhe të treguesve në duart e organeve qendrore shtetërore dhe të ekonomisë, me qëllim që të rritet iniciativa, përgjegjësia dhe të zgjerohet rrethi i problemeve, me të cilat duhet të merren drejtpërsëdrejti organet lokale, ndërmarrjet, organizatat ekonomike dhe vetë punonjësit.

Revizionistët modernë, duke mohuar drejtimin e centralizuar, në të njëjtën kohë i kanë kthyer krahët edhe hartimit të një plani unik e të përgjithshëm shtetëror të ekonomisë popullore dhe e kanë zëvendësuar e po e zëvendësojnë këtë me të ashtuquajturat plane shoqërore orientuese. Ky është një hap tjetër i pararenduar i revizionistëve, që ka për qëllim ta shndërron ekonominë socialiste të rregulluar me plan në një ekonomi që të zhvillohet lirisht e në mënyrë spontane në shembullin e modelin e ekonomisë kapitaliste.

Pa dobësuar aspak dhe për asnjë çast drejtimin e centralizuar e me plan të ekonomisë, Partia e quan të domosdoshme të bëhen përpjekje të mëtejshme për të rritur shkallën e vetëveprimit, të iniciativës dhe të rentabilitetit në punën e ndërmarrjeve e të organizatave ekonomike. Ndërmarrjet duhet të përpiqen vazhdimisht që me shpenzime sa më të vogla të arrijnë rezultate sa më të mëdha, të mbulojnë shpenzimet me të ardhurat e tyre dhe të sigurojnë rritjen e vazhdueshme të akumulimit të brendshëm socialist. Për arritjen e këtij qëllimi, organet shtetërore, drejtuesit e ekonomisë dhe të gjithë kolektivat punonjës duhet të luftojnë për të përdorur drejt dhe për të forcuar levat e ekonomisë që rregullojnë veprimtarinë e ndërmarrjeve në hozrashot, siç janë: kostoja, fitimi, çmimi etj. Por në të njëjtën kohë, Partia thekson se qëllimi themelor dhe i fundit i veprimtarisë ekonomike të ndërmarrjeve tona ka qenë dhe mbetet plotësimi sa më shumë e më mirë i nevojave materiale dhe kulturore të masave punonjëse, duke vënë në themel të

veprimtarisë së tyre interesat e ndërtimit të socializmit e të mbrojtjes së vendit.

Duke luftuar për rritjen e rentabilitetit të ndërmarrjeve dhe të ekonomisë popullore në tërësi, Partia jonë ka hedhur poshtë si të papranueshme, antimarksishte e kapitaliste, pikëpamjet dhe masat e marra nga revizionistët, të cilët e kanë shpallur fitimin si qëllim të vetëm dhe absolut të veprimtarisë së ndërmarrjeve, si motorin kryesor të prodhimit. Për arritjen e këtij qëllimi, ata u kanë dhënë e po u japin ndërmarrjeve liri të plotë veprimi për të prodhuar ç'të duan e sa të duan, të shesin e të blejnë lirisht si në tregun e brendshëm, ashtu edhe në atë të jashtëm, të konkurrojnë njëra me tjetrën dhe të hapin dyert për depërtimin e lirë e pa asnjë pengesë të kapitaleve të huaja. Këtë veprimtari «të ndërmarrjes socialiste» nuk e dallon asgjë nga ajo e ndërmarrjes kapitaliste. Kjo është një veprimtari tipike kapitaliste e lyer me bojën e socializmit, për të mashtruar masat punonjëse dhe për të fshehur degjenerimin e ekonomisë socialiste, kthimin e ndërmarrjeve socialiste në ndërmarrje kapitaliste.

Që të vendosen përpjesëtime sa më të drejta në zhvillimin e degëve të ndryshme dhe që prodhimi t'u përgjigjet sa më mirë nevojave të ekonomisë, duhet të përsosën më tej format e përdorimit të marrëdhënieve të tregut, të cilat në ekonominë tonë drejtohen në mënyrë të planifikuar dhe rregullohen në mënyrë të ndërgjegjshme e të centralizuar nga ana e shtetit socialist. Megjithëse kohët e fundit u morën disa masa në fushën e zgjerimit të të drejtave të organeve

shtetërore që merren me caktimin e çmimeve, ne nuk heqim dorë nga rregullimi e caktimi i tyre në mënyrë të centralizuar dhe mbi bazën e një politike unike për të gjithë vendin. Kjo është e vetmja rrugë për të mos lejuar lojën e lirë të çmimeve në treg, anarkinë, konkurrencën dhe spontaneitetin, për të mos lejuar që tregu, nëpërmjet mekanizmit të kërkesës dhe të ofertës, të shndërrohet në rregullues spontan të prodhimit dhe të qarkullimit, sikurse ndodh në ekonominë kapitaliste dhe në vendet ku sundojnë revizionistët modernë.

Për sa i përket shpërblimit të punës, Partia është kujdesur kurdoherë që si forma, ashtu edhe masa e shpërblimit të saj t'i përgjigjen parimit socialist të shpërndarjes sipas punës, të forcojnë ndërgjegjen socialiste dhe edukimin komunist të punonjësve, të kombinojnë drejt interesin vetjak dhe shoqëror, stimulim moral me atë material. Prandaj, lidhur me këtë, një rëndësi dhe kuptim të veçantë kanë masat e marra nga Partia për uljen e pagave të larta, për të mos lejuar teprime në nivelin e jetesës dhe krijimin e një shtrese njerëzish të privilegjuar.

Partia porositi që edhe në të ardhmen të bëhen përpjekje për të përsosur më tej, në rrugë të drejtë revolucionare, format e shpërndarjes si edhe masën e shpërblimit, duke iu përmbajtur kurdoherë parimit që shpërblimi në socializëm të bëhet medoemos sipas sasisë e cilësisë së punës së kryer dhe patjetër në përshatje me nivelin e përgjithshëm mesatar të jetesës së popullit. Duke luftuar për përdorimin e drejtë të

stimulit material, Partia në radhë të parë u jep një rëndësi të veçantë stimujve moralë, si faktorë të përhershëm e të pazëvendësueshëm nxitjeje për krijimtari në të gjitha fushat e jetës.

Një proces diametralisht i kundërt po zhvillohet gjithnjë e më thellë në vendet ku sundojnë revizionistët modernë. Në këto vende parimi socialist i shpërndarjes sipas punës është zëvendësuar me parimin kapitalist të pasurimit nëpërmjet shfrytëzimit të njeriut nga njeriu, është hequr dorë nga zbatimi i një politike unike për pagat dhe është kaluar në shpërblimin e punëtorëve sipas ligjit të vlerës. Qëllimi i revizionistëve është që marrëdhëniet socialiste në prodhim të ndryshohen e të kthehen në marrëdhënie kapitaliste, që në këtë mënyrë të krijohet e të pasurohet klasa e borgjezisë së re, e cila jeton me përvetësimin e punës së huaj e me spekulime në kurriz të punonjësve.

Shokë,

Detyrat e planit të katërt pesëvjeçar janë të mëdha e të vështira, por madhështore e fisnike. Ato do të shënojnë një hap tjetër të rëndësishëm përpara në rrugën e ndërtimit të plotë të shoqërisë socialiste.

Rezultatet e arritura në vitin e parë të pesëvjeçarit të ri janë frymëzuese dhe një garanci e shëndoshë për realizimin me sukses të detyrave të planit edhe në vitet e ardhshme. Kudo vihet re një entuziazëm dhe mobilizim i paparë në punë. Sukseset e rëndësish-

me kanë arritur punonjësit e industrisë, të cilët planin e nëntëmujorit e realizuan me nder dhe në shumë zëra e tejkaluan. Fshatarësia punonjëse ka korrur fitoren e parë në betejën e madhe të pesëvjeçarit për rritjen e prodhimit bujqësor. Me rezultate shumë të mira e mbyllën planin e nëntëmujorit edhe punonjësit e ndërtimit, të transportit, të tregtisë e të artizanatit.

Partia u bën thirrje klasës punëtore heroike, fshatarësisë kooperativiste dhe inteligjencies popullore që të punojnë e të luftojnë me këtë frymë të lartë revolucionare, të mobilizojnë të gjitha forcat, aftësitë dhe dijet e tyre, të kapërcejnë me vetëmohim e me guxim çdo pengesë e vështirësi, për të zbatuar me nder të gjitha detyrat e mëdha që na ngarkon plani i katërt pesëvjeçar. Partia ka besim të patundur se punonjësit tanë, me shpirtin luftarak e revolucionar që i karakterizon dhe të ndërgjegjshëm për detyrat që kanë përpara, nuk do të kursejnë asgjë dhe fjalën e dhënë për realizimin e për tejkalimin e planit do ta vënë në jetë me sukses, duke i siguruar atdheut fitore të reja e të shkëlqyera në të ardhmen.

Detyra e organizatave të Partisë, e organeve shtetërore dhe e drejtuesve të ekonomisë është që, duke iu përgjigjur vrullit revolucionar të masave punonjëse, frymës së lartë patriotike dhe shpirtit të tyre të sakrificës e të vetëmohimit, të përmirësojnë vazhdimisht metodën dhe stilin e vet në punë, të luftojnë me vendosmëri shfaqjet e burokratizmit, të rutinës e të konservatorizmit në drejtimin e ekonomisë, të mbështeten fort në masat, të përgjithësojnë eksperiencën e tyre të

përparuar, t'i shohin kurdoherë problemet ekonomike me syrin politik dhe të rrënjosin te punonjësit e të zbatojnë në jetë me konsekuencë parimin e madh revolucionar të mbështetjes në forcat e veta.

Komiteti Qendror shpreh bindjen e thellë se komunistët e të gjithë punonjësit e vendit tonë, të bashkuar si një trup i vetëm e të frymëzuar nga idealet e mëdha të Partisë dhe nga perspektivat e shkëlqyera që çel plani i katërt pesëvjeçar, do të marshojnë përpara e kurdoherë përpara në rrugën e drejtë marksiste-leniniste të ndërtimit socialist, për ta bërë atdheun tonë më të fuqishëm, më të begatshëm dhe më të kulturuar.

III

FORCIMI I MËTEJSHËM I PARTISË DHE I ROLIT UDHËHEQËS TË SAJ

Eksperiencia historike e Partisë sonë ka vërtetuar mendimin leninist se fitorja e proletariatit mbi borgjezinë, ndërtimi i socializmit dhe i komunizmit nuk mund të arrihen pa pasur një parti revolucionare të klasës punëtore, një parti besnike ndaj marksizëm-leninizmit, një parti të organizuar që të jetë në gjendje të udhëheqë e të drejtojë masat punonjëse në luftë e në punë. Ky është një ligj i përgjithshëm i revolucionit dhe i ndërtimit socialist. Dobësimi sadopak i rolit udhëheqës të partisë dhe çdo largim nga parimet marksiste-leniniste krijojnë për klasën punëtore rrezikun e madh që ajo të mbetet e çorganizuar dhe e çarmatosur përballë armiqve të klasës, krijojnë burimin e degjenerimit ideologjik e organizativ, rrezikun e humbjes së fitoreve të arritura dhe të likuidimit të partisë, të shndërrimit të saj nga një parti revolucionare në një parti revizioniste, reformiste e borgjeze.

Komiteti Qendror i Partisë sonë asnjëherë nuk e ka larguar vëmendjen e tij nga këto mësimë dhe va-

zhdimisht ka marrë masa për forcimin e Partisë. Për këtë flet gjithë eksperiencia 25-vjeçare e Partisë sonë.

Gjatë tërë jetës së saj Partia jonë u ka qëndruar rigorozisht besnike parimeve bazë ideologjike, politike e organizative të marksizëm-leninizmit, i ka zbatuar ato në përgjithësi drejt, në përshtatje me rrethanat dhe me dinamikën e zhvillimit, duke përdorur forma e metoda të reja pune, gjithnjë e më revolucionare. Kjo e ka bërë Partinë tonë të gjallë e luftarake, të lidhur kurdoherë me popullin, udhëheqëse të masave punonjëse, të cilat ajo i ka frymëzuar, i ka drejtuar e i ka edukuar si të luftojnë, si të kapërcejnë vështirësitë, si të fitojnë. Edhe në të ardhmen kalitjes së pareshtur të Partisë sonë, zhvillimit dhe thellimit të frymës së saj luftarake e revolucionare, forcimit të rolit të saj udhëheqës në të gjitha hallkat e ndërtimit socialist, duhet t'i kushtojmë kujdesin më të madh, t'i kushtojmë zemrën dhe mendjen tonë.

Në themel të procesit regresiv, burokratik e kundërrevolucionar që zhvillohet në Bashkimin Sovjetik e në disa vende të tjera socialiste, ku në fuqi kanë ardhur revizionistët, qëndron degjenerimi gradual i partisë, si rrjedhim i burokratizimit të saj dhe të aparateve shtetërore, i rutinës dhe i formalizmit të rrezikshëm, që pak nga pak ndrydhën partinë, mbytën frymën dhe hovin revolucionar të saj. Direktivat politike, ideologjike dhe organizative të udhëheqjes së Partisë Bolshevike dhe të Stalinit, që në esencën e tyre ishin të drejta e revolucionare, gjithnjë e më shu-

më përdoreshin vetëm si formula të zbrazëta nga aparatet dhe nga nëpunësit. Kështu, hap pas hapi, veçanërisht në periudhën mbas mbarimit fitimtar të Luftës së Madhe Patriotike dhe pas vdekjes së Stalinit, Partia Bolshevike filloi të humbë vitalitetin e saj të dikurshëm. Centralizmi demokratik po zëvendësohej me centralizmin burokratik, masat administrative mbi-zotëruan mbi ato revolucionaret, kritika dhe autokritika humbën tiparet bolshevike, vigjilenca revolucionare u kthye në vigjilencë të aparateve burokratike.

Në kushtë të tilla, në gjirin e Partisë Komuniste të Bashkimit Sovjetik, në radhët e komunistëve lindën dhe zunë rrënjë ndjenja e pikëpamje joproletare, jo të klasës. Morën zhvillim karrrierizmi e servilizmi, përkrahjet e sëmura e shturja morale, rendja pas një jete të lehtë, të rehatshme, me privilegje e përfitime personale, me sa më pak punë e mundim. Po krijohej kështu në Bashkimin Sovjetik një aristokraci punëto-re prej kuadrosh të burokratizuar, të privilegjuar, të shkëputur nga populli dhe nga jeta e tij, që nuk kishin ndjenjën e klasës e të luftës klasore dhe që frymëzoheshin nga ideologjia borgjeze dhe nga mënyra borgjeze e jetesës. Kjo shtresë, e përbërë kryesisht nga kuadro të partisë, të shtetit, të ekonomisë e të inteligjencies, u bë baza sociale e revizionizmit. Duke u mbështetur pikërisht në të, revizionistët hrushovianë uzurpuan pushtetin në Bashkimin Sovjetik, likuiduan diktaturën e proletariatit, vendosën diktaturën e revizionizmit dhe i hapën rrugën restaurimit të kapi-

talizmit. Kjo eksperiencë e hidhur duhet të bëhet një mësim i madh për të gjithë marksistë-leninistët e vërtetë.

Komiteti Qendror i Partisë sonë vazhdimisht ka marrë masa me rëndësi të madhe historike, qëllimi i të cilave është revolucionarizimi i mëtejshëm i gjithë jetës së vendit. Ato janë pasqyruar në dokumente të ndryshme të Partisë e të Qeverisë, siç janë veçanërisht Thirrja e Komitetit Qendror të Partisë dhe e Këshillit të Ministrave për hartimin e planit të katërt pesëvjeçar, vendimi i Byrosë Politike për luftën kundër shfaqjeve dhe shtrembërimeve burokratike në aparatet e Partisë dhe të shtetit, për një metodë e stil revolucionar në punë, dhe më në fund, Letra e Hapur e Komitetit Qendror të Partisë, e cila duhet konsideruar si një përgjithësim marksist-leninist që i është bërë eksperiencës së Partisë gjatë këtyre viteve pune dhe lufte intensive, me të meta e gabime, me suksese e fitore.

Këto masa janë pjesë përbërëse e luftës sonë për të çuar përpara e për të thelluar revolucionin socialist në të gjitha frontet: politik, ekonomik, ideologjik e kulturor, për të shkukur nga rrënjët çdo bazë për përhapjen e revizionizmit e për restaurimin e kapitalizmit, për të rritur fuqinë mbrojtëse të vendit, për të siguruar për brezin e sotëm dhe për brezat e ardhshëm fitoret e revolucionit e të ndërtimit socialist, për të bërë që atdheu ynë të lulëzojë e të përparojë, duke mbajtur kurdoherë lart flamurin e socializmit e të marksizëm-leninizmit.

Masat praktike që u morën për të arritur qëllimet e sipërme, tashmë njihen mirë nga gjithë Partia e gjithë populli. Iu dha një grusht i fortë shtrebrimeve burokratike; në një kohë rekord u bë riorganizimi i aparateve shtetërore e të Partisë, të cilat u çliruan nga hallkat dhe nga personeli i tepërt; rreth 15 000 kuadro kaluan nga administratat në prodhim; u morën masa për përmirësimin rrënjësor të metodës dhe të stilit në punë, duke spostuar qendrën e vëmendjes te puna e gjallë me njerëzit. Gjatë kësaj kohe u ulën në një masë të konsiderueshme pagat e larta, duke filluar nga kuadrot kryesorë të Partisë e të shtetit dhe u vunë ato në një raport më të drejtë me pagën mesatare të punonjësve; u organizua në shkallë të gjerë pjesëmarrja e kuadrove, e nëpunësve, e inteligjencies dhe e rinisë shkollore e studenteske në punën prodhuese; janë marrë masa për revolucionarizimin e shkollës, të kulturës dhe artit, që ato të vihen më mirë në shërbim të popullit dhe të militojnë më fort për çështjen e Partisë. Masat revolucionarizuese u shtrinë edhe në lëmin e mbrojtjes së vendit. Kalitja fizike dhe përgatitja ushtarake e popullsisë kanë marrë karakter masiv. Në të gjitha njësitë, repartet e institucionet ushtarake, duke ripërtëritur traditat e Luftës Nacionalçlirimtare, u krijuan komitetet e Partisë, u vendos funksioni i komisarit politik dhe u hoqën gradat.

Komiteti Qendror i Partisë i raporton Kongresit se këto masa revolucionare u pritën me entuziazëm të madh dhe aprovim të plotë nga të gjithë punonjë-

sit, nga punëtorët, fshatarët, ushtarët, kuadrot dhe inteligjencia, sepse në to ata panë edhe një herë drejtësinë e vijës së Partisë, panë forcën dhe konsekuencën revolucionare të saj, kuptuan se ato janë vetëm në interes të popullit, të atdheut dhe të çështjes së socializmit.

Këto masa gjetën një jehonë të madhe edhe te të gjithë miqtë tanë, te Partia Komuniste e Kinës, te partitë dhe te forcat marksiste-leniniste, te të gjithë revolucionarët, të cilët i vlerësuan ato si një zbatim krijues të marksizëm-leninizmit në kushtet tona, si një kontribut në çështjen e përbashkët revolucionare të proletariatit.

Vetëm armiqtë i pritën ato me këmbët e para, u përpoqën të shtrembëronin kuptimin e tyre të vërtetë dhe t'i paraqitnin si një shprehje të dobësisë së Partisë dhe të pushtetit tonë popullor. Por urrejtja e armikut tregon se ne jemi në rrugë të drejtë. Shpifjet e tij nuk mund të errësojnë aspak faktin se vetëm një parti dhe një pushtet i fortë janë në gjendje të dalin hapur me autokritikë para popullit, të luftojnë e të korrigjojnë të metat e dobësitë. Tërbimi i armiqtve shpjegohet me faktin e thjeshtë se këtej e tutje ata do të gjejnë në Shqipëri një kështjellë edhe më të fortë, edhe më të pathyeshme, se planet e tyre edhe në të ardhmen do të bëhen pluhur e hi para murit të pakapërcyeshëm shqiptar.

Masat e marra deri tani janë vazhdimi i procesit të madh e të përgjithshëm të revolucionarizimit të mëtejshëm të jetës së vendit. Detyra e Partisë është

që hovin revolucionar që ka shpërthyer, ta ngrejë gjithnjë e më lart, ta zhvillojë e ta thellojë më tej, ta çojë përpara pa u ndalur. Për të realizuar detyrat madhështore që po i caktojmë vetes me planin e katërt pesëvjeçar duhen sakrifica, heroizma, pjekuri politike e ideologjike, zotësi organizative e teknike dhe, mbi çdo gjë, vullnet i hekurt dhe ndërgjegje e lartë socialiste. Pikërisht të gjitha këto virtyte duhet t'i ketë në radhë të parë Partia, t'i kenë në radhë të parë komunistët.

Partia jonë që nga themelimi i saj është rritur, zhvilluar e fuqizuar si një parti revolucionare e tipit leninist. Ajo kurdoherë, në çdo rrethanë, ka luftuar dhe lufton me guxim për ruajtjen e pastërtisë së parimeve bazë të marksizëm-leninizmit. Partia jonë kurrë, as në radhët e saj, as në plan ndërkombëtar nuk ka bërë tregti me parimet revolucionare, nuk ka lejuar bashkekzistencën ideologjike me koncepte të huaja për marksizëm-leninizmin. Respektimi dhe zbatimi në jetë i këtyre parimeve e kanë bërë Partinë tonë një Parti të fortë, që karakterizohet nga shpirti dhe nga fryma revolucionare, nga uniteti i çeliktë i radhëve të saj, një Parti në unitet të pathyeshëm me popullin e vet, të aftë për të kryer me nder rolin e saj udhëheqës dhe organizues si dje në luftën për çlirim edhe sot në luftën për ndërtimin e socializmit.

Ky realitet i pamohueshëm nuk duhet të na dehë. Organizatat dhe organet drejtuese të Partisë nuk duhet ta flenë mendjen e të konkludojnë se nuk kanë ç'të bëjnë më tepër për forcimin e Partisë. Një pi-

këpamje e tillë, atje ku ekziston, duhet të flaket tej si e rrezikshme. Së pari, sepse ne jemi në luftë e në revolucion, prandaj Partia dhe çdo komunist duhet të jenë gjithnjë në këmbë, vigjilentë, të mobilizuar, luftarakë. Kjo ka rëndësi vendimtare, qoftë lidhur me situatat konkrete, nëpër të cilat kalon vendi ynë, me luftën e madhe që udhëheq Partia për revolucionarizimin e mëtejshëm të gjithë jetës së vendit, qoftë edhe lidhur me luftën e ashpër të klasave që zhvillohet në plan ndërkombëtar. Traditat e lavdishme revolucionare të Partisë dhe të komunistëve shqiptarë, të formuara gjatë luftës çlirimtare, duhet të jenë të gjalla si kurrë ndonjëherë në të gjitha shfaqjet e jetës, në punën për zbatimin e të gjitha vendimeve të Partisë. Së dyti, sepse, me gjithë gjendjen e shëndoshë që karakterizon Partinë, brenda radhëve të saj ka komunistë që mbajnë qëndrim pasiv e formal kundrejt vendimeve të Partisë. Ka në Parti edhe disa komunistë që kanë humbur cilësitë e revolucionarit, që, si të thuash, janë «lodhur», kujdesen vetëm për rehatinë e tyre personale, pa përmendur edhe ndonjë që përpiqet të shfrytëzojë qenien në Parti për të siguruar ndonjë privilegj. Së treti, sepse në veprimtarinë e disa organizatave të Partisë ka akoma forma e metoda pune, që ngadalësojnë kalitjen e mëtejshme të Partisë, revolucionarizimin e saj me ritmet që duhet, ka herë pas here grindje e tarafe, jo me karakter politik, por që mund të shndërrohen në të tilla, të cilat dëmtojnë unitetin e Partisë dhe unitetin e saj me popullin. Në kuadrin e gjendjes e të luftës së përgjithshme revolucionare të Partisë këto shfaqje

nuk përbëjnë ndonjë frenim të rrezikshëm, por në për asnjë çast dhe në asnjë drejtim nuk duhet të lejojmë që të çarmatoset Partia, që ajo të dehet nga sukseset, të plogështohet, që atë ta mbytet pluhuri, rutina e burokratizmi, ne nuk duhet të lejojmë që idetë dhe presioni i armiqve të klasës të bëjnë për vete qoftë edhe një revolucionar të vetëm.

Prandaj, detyra jonë kryesore është të forcojmë e të kalitim vazhdimisht Partinë, ta rritim më tej rolin e saj udhëheqës në gjithë jetën e vendit. Ky është kushti i parë vendimtar edhe për revolucionarizimin e mëtejshëm të gjithë jetës sonë, kushti vendimtar për të garantuar fitoret e arritura dhe për të siguruar fitore të reja më të mëdha në luftën tonë për socializëm e për komunizëm.

1. — Të përmirësojmë vazhdimisht përbërjen dhe shtrirjen e Partisë, të ruajmë pastërtinë e radhëve të saj

Në radhët e Partisë sonë militojnë 66 327 komunistë, prej të cilëve 3 314 si kandidatë për anëtarë partie. Në krahasim me Kongresin e 4-t, Partia ka pasur një rritje efektive prej 12 668 komunistësh. Ky është një tregues i rëndësishëm i lidhjeve të ngushta të Partisë me masat punonjëse, një aprovim i zjarrtë nga ana e tyre i vijës së drejtë të Partisë sonë. Kjo është, gjithashtu, rezultat i një pune të kujdesshme të organizatave të Partisë për forcimin e radhëve të tyre me gjak të ri.

Përbërja shoqërore e Partisë paraqitet si më poshtë: punëtorët zënë 32,90 për qind të numrit të përgjithshëm të komunistëve, pra 3,24 për qind më shumë se në Kongresin e 4-t; anëtarët e kooperativave bujqësore zënë 25,81 për qind ose 2,19 për qind më tepër se në Kongresin e 4-t; fshatarët individualë — 3.14 për qind ose 0,01 për qind më pak se më 1961; nëpunësit shtetërorë, punonjësit e aparateve të Partisë e të organizatave të masave dhe ushtarakët zënë 37,14 për qind të efektivit ose 4,80 për qind më pak se më 1961; të ndryshëm (studentë e shtëpiake) zënë 0,98 për qind ose 0,64 për qind më pak se në Kongresin e 4-t.

Siç shihet, dinamika e rritjes së Partisë dhe tendenca e përmirësimit të përbërjes së saj janë në përgjithësi të kënaqshme. Por është e nevojshme të theksojmë se komunistët me gjendje shoqërore nëpunës, pavarësisht nga origjina e mirë shoqërore dhe nga stazhi revolucionar i madh që kanë, zënë akoma përqindje të lartë me gjithë kufizimet që janë bërë për pranimin e tyre në Parti.

Në të gjithë efektivin e Partisë shoqet përbëjnë 12,47 për qind të numrit të përgjithshëm të komunistëve ose 2,30 për qind më shumë se në Kongresin e 4-t. Kjo do të thotë se ritmet e pranimeve në Parti nga shoqet edhe në këtë pesëvjeçar janë të pakënaqshme, nuk u përgjigjen vrullit, pjesëmarrjes së gjallë, aktive e revolucionare të grave dhe kontributit të shquar që ato japin në të gjitha fushat e ndërtimit socialist të vendit. Fakti që shoqet komuniste zënë vetëm 3 për qind të numrit të përgjithshëm të grave që janë

në marrëdhënie pune në qytet e fshat, ndërsa burrat 16 për qind, e dëshmon më së miri këtë.

Organizatat e Partisë edhe në të ardhmen duhet t'i përmbahen orientimit kryesor që shumica e të pranuarve të përbëhet nga njerëzit e prodhimit, nga radhët e klasës punëtore dhe të fshatarësisë punonjëse. Në të njëjtën kohë, duke quajtur të pakënaqshëm faktin që në radhët e Partisë gratë përbëjnë akoma një numër të vogël, ndërsa anëtarët e Partisë nën moshën 30 vjeç përbëjnë vetëm 27,4 për qind të efektivit, duhet t'i kushtohet një kujdes edhe më i madh pranimit në Parti nga radhët e grave dhe të rinisë sonë heroike. duke luftuar konceptet dhe qëndrimet konservatore që mbahen shpeshherë ndaj tyre.

Kohët e fundit Komiteti Qendror i Partisë organizoi një studim mbi kriteret e pranimit në Parti si edhe mbi shtrirjen e forcave të efektivit të saj, nga i cili dolën disa probleme të rëndësishme. Në radhë të parë. bie në sy se në qytet ndodhen 67,9 për qind e të gjithë komunistëve, ndërsa në fshat vetëm 32,1 për qind e tyre. megjithëse popullsia e fshatit është gati 3 herë më e madhe se ajo e qytetit. Në disa rrethe të veçanta, si në Durrës, në Mirditë etj., përqindja e komunistëve në fshat është akoma më e ulët, përkatësisht 23,4 për qind dhe 27 për qind. Por ka anomali edhe për sa i përket shpërndarjes së komunistëve brenda zonave fshatare si dhe midis sektorëve të ekonomisë. Kështu në rrethin e Gjirokastrës komunistët që jetojnë e punojnë në zonat fushore përbëjnë 6,6 për qind të fuqisë punëtore, ndërsa ata të zonave malore zënë

9 për qind. Një shpërndarje e tillë e forcave të Partisë nuk u përgjigjet problemeve dhe detyrave të mëdha që kanë kooperativat e zonës fushore. Ose në rrethin e Vlorës, në sektorin e tregtisë 20 për qind e punonjësve janë komunistë, ndërsa në sektorët shtetërorë të prodhimit (industri, ndërtim, transport etj.) 12,2 për qind, pra, më pak, kurse duhej të ndodhte e kundërta. Shpërpjesëtime të tilla ka edhe për sa i përket raportit midis shokëve e shoqeve komuniste në këta sektorë etj.

Përse flasin këto anomali? Ato tregojnë se në mjaft organizata partie, shpërndarja e forcave të Partisë dhe pranimet në Parti nuk janë bërë sipas kriterëve shkencore, të studiuara, se ato nuk kanë ndjekur si duhet ndryshimet ekonomike, politike, shoqërore, kulturore e demografike që kanë ndodhur e ndodhin në vendin tonë. Ato tregojnë se komitetet e Partisë nuk i kanë kushtuar kujdesin e duhur politikës organizative të Partisë në këto aspekte.

Përbërja dhe shtrirja e Partisë, rritja e radhëve të saj, dhe kalitja e komunistëve duhet të përbëjnë një preokupacion nga më seriozët për të gjitha organizatat e Partisë. Duhet pasur kurdoherë parasysh se puna e Partisë në përgjithësi, ajo e pranimeve dhe e shtrirjes në veçanti, është një punë me shumë përgjegjësi, në të cilën duhen pasur parasysh shumë gjëra: rrethanat politike, ideologjike, organizative, ekonomike, shpirtërore etj. Në një punë të tillë kaq delikate është i dëmshëm si zbatimi shabllon e formal i orientimeve ose i rregullave të vendosura, ashtu edhe ten-

denca e anarkizmit ose e spontaneitetit, likuidimi i çdo rregulli, i çdo orientimi. Ne nuk duhet të bëhemi skllëvër të formave që kemi vendosur, por edhe pa forma të drejta, revolucionare, të përtëritura, të gjallëruara nga lufta, nga eksperiencia nuk mund të bëjmë.

Pranimet në Parti bëhen sipas kërkesave të Statutit të Partisë dhe rregullave të vendosura nga Komiteti Qendror me udhëzime të veçanta. Këto kërkesa e rregulla në parim janë të drejta dhe, kur zbatohen mirë, kur organizatat e Partisë veprojnë në frymën e tyre, atëherë rezultatet në pranime janë të mira. Por në disa organizata partie nuk ngjet kështu, prandaj ndodh që në radhët e Partisë të hyjnë njerëz që akoma nuk i kanë të gjitha cilësitë e nevojshme për të qenë komunistë ose që s'e meritojnë fare të quhen të tillë. Nuk mund të shpjegohet ndryshe, veçse me moszbatimin si duhet të kritereve dhe të porosive të Komitetit Qendror, fakti që në periudhën 1961-1965, 18 për qind e të përjashtuarve kanë qenë komunistë të pranuar po gjatë këtij pesëvjeçari. Pse ndodh kjo? Sepse rekomandimet, me gjithë porositë e vazhdueshme, janë formale, disa herë të nxitura nga fryma e miqësisë personale e nga akrobllëku. Nga ana tjetër, kërkesat që shtrohen për pranimin në Parti shpesh reduktohen te realizimi i normës së prodhimit ose ngritja në profesion, megjithëse ato te ne i arrijnë me dhjetëra e qindra mijëra punonjës. Cilësi të tilla si sjelljet e kandidatit, karakteri i tij, morali, ndjenja e sakrificës, pjekuria politike, niveli ideologjik, fryma revolucionare, lidhjet me masat etj., të cilat duhet të përbëjnë kër-

kesat themelore, shpesh nuk mbahen parasysh. Organizatat-bazë të Partisë këtë gjykim dhe vlerësim serioz mbi kandidatët në fakt ua besojnë vetëm rekomanduesve. Më në fund, e njëjta pakujdesi tregohet edhe gjatë periudhës së stazhit të kandidatit. Në të vërtetë, në të shumtën e rasteve stazhi ka vetëm emrin; asnjë punë e veçantë, e plotë e revolucionare nuk bëhet me kandidatin dhe ky që nga dita që pranohet si kandidat e quan veten anëtar partie. Vetëm ngjyra e kapakut të tesarës ndryshon nga ajo e anëtarit. Duhet pranuar se një procedurë e tillë «e rregullt» nuk ka as frymë as zbatim revolucionar.

Partia ka nevojë për gjak të ri, por për një gjak të pastër. Partinë duhet ta kemi të fortë, në radhë të parë, si cilësi, prandaj nuk duhet të rendim pas sasisë. Natyrisht, kjo nuk do të thotë aspak që këtej e tutje s'duhet bërë më pranime. E theksojmë këtë sepse ka njaft organizata, në qytetin e Tiranës — 109, në rrethin e Korçës — 52, në atë të Durrësit — 58 etj., që për një kohë të gjatë nuk kanë pranuar asnjë komunist të ri. Një qëndrim i tillë nuk është i drejtë. A nuk kanë nevojë këto organizata për gjak të ri? Patjetër kanë, ndryshe do t'i zërë skleroza. A nuk ka në radhët e klasës punëtore, të fshatarësisë, në gjirin e popullit, njerëz që duan dhe kanë kushtet për të hyrë në Parti? Sigurisht që ka, bile me mijëra e dhjetëra mijëra. «Të mos rendim pas sasisë» do të thotë, pra, që organizatat e Partisë duhet të zgjedhin prej tyre më të mirët. Si t'i zgjedhim më të mirët? Komiteti Qendror mendon se për këtë qëllim duhet t'i ku-

shtohet kujdes i veçantë punës edukative në organizatat e masave, veçanërisht në atë të rinisë, që është një rezervë revolucionare, aktive, e pashtershme për shtimin e radhëve të Partisë, t'i aktivizojmë e t'i kalitim njerëzit më të mirë të këtyre organizatave t'i mbajmë afër, t'i ndihmojmë, të punojmë, individualisht e së bashku me ta dhe atëherë do të kemi një shumicë punëtorësh e kooperativistësh të përshtatshëm për t'u futur si kandidatë partie. Në të njëjtën kohë duhet përmirësuar rrënjësisht puna e organizatës së Partisë me kandidatët gjatë stazhit që këta kalojnë për t'u pranuar anëtarë partie. Gjatë kësaj periudhe kandidatit duhet t'i kaliten cilësitë e mira, në bazë të të cilave është pranuar si kandidat, duhet t'i vihen ato në provë, për të parë nëse i ruan e i zhvillon ato më tej. Lenini i madh tërhoqte vëmendjen e partisë se stazhi i kandidatit duhet të bëhet

«...një provë tepër serioze dhe jo një formalitet të zbrazët»¹.

Duke u nisur nga kushtet konkrete të vendit tonë, nga eksperiencia e deritanishme, Komiteti Qendror propozon që stazhi i kandidatit, sidomos për ata që janë me origjinë ose gjendje nëpunës, ose që rrjedhin nga familje intelektuale apo janë vetë të tillë, duhet të bëhet atje ku do ta caktojë organizata-bazë ose komiteti i Partisë, kryesisht në një punë të vështirë, sipas

---

1 V. I. Lenin. Veprat, vëll, 33, f. 278.

profesionit të tij, ose thjesht në punë fizike, duke qenë pranë qendrës së tij të banimit ose jashtë saj. Gjatë kësaj periudhë, përveç pjesëmarrjes aktive në punë, një detyrë e dytë kryesore duhet të jetë edukimi ideologjik e politik intensiv i kandidatit.

Stazhi i kandidatit duhet të vihet nën drejtimin e organizatës-bazë dhe nën mbikëqyrjen e kolektivit punonjës, i cili duhet ta dijë se ky njeri përgatitet për të hyrë në Parti. Prej kandidatit kërkohet që ai të jetë në ballë të punës, të jetë i disiplinuar, njeri i guximit dhe i sakrificës në punë, i vendosur për të mbrojtur vijën e Partisë, i lidhur me masat e punëtorëve e të fshatarëve, i dashur me shokët, i rreptë ndaj vetes dhe ndaj gabimeve e të metave të tij, të cilat duhet t'i luftojë. Kështu në Partinë tonë do të vijin komunistë të rinj, revolucionarë të papërkulur para vështirësive, njerëz të sakrificës.

Komiteti Qendror i Partisë mendon se stazhi i kandidatit duhet të zgjatë 2-3 vjet, sipas karakterit të punës së kandidatit dhe cilësive të tij. Në këtë mënyrë, pa dyshim, do të ketë më pak kërkesa spontane për t'u futur në Parti, por ata që do të kërkojnë do të jenë plotësisht të ndërgjegjshëm se ç'gjë madhështore është Partia dhe sa nder i madh është të bëhesh anëtar i saj. Organizatat e Partisë duhet ta përmirësojnë punën e tyre dhe ta forcojnë atë edhe më shumë. Shtimi i kërkesave për pranimet në Parti nuk duhet në asnjë mënyrë të kuptohet si mbyllje e dyerve të Partisë. Partia, po, do t'i ketë dyert të mbyllura për armiqtë e klasës dhe për ata që s'e meritojnë, por ajo i ka

dyert e hapura për gjithë bijtë e popullit tonë heroik, për gjithë ata që jetën e tyre duan t'ia kushtojnë çështjes së madhe të revolucionit, të komunizmit, të marksizëm-leninizmit.

Punës për ruajtjen e pastërtisë së radhëve të Partisë dhe për forcimin e Partisë si cilësi, organizatat e komitetet e Partisë duhet t'i kushtojnë kujdes jo vetëm për sa u përket pranimeve, por edhe kalitjes dhe edukimit të mëtejshëm të komunistëve që sot militojnë në radhët e Partisë.

Anëtarët e Partisë sonë revolucionare duhet të jenë besnikë ndaj mësimëve të marksizëm-leninizmit, ndaj Partisë dhe popullit tonë. Kjo do të thotë që ata kurdoherë duhet të jenë revolucionarë, luftëtarë të përkulur për mbrojtjen e pastërtisë së marksizëm-leninizmit, të vendosur deri në vdekje për t'u shërbyer Partisë dhe popullit në çdo moment, në çdo rrethanë, të gatshëm për çdo sakrificë që mund t'u kërkoet në emër të interesave të revolucionit e të socializmit.

Komunistët duhet të jenë të pajisur me një disiplinë të çeliktë e të ndërgjegjshme, me një vullnet të hekurt për zbatimin e vijës së Partisë, të ligjeve të shtetit, për respektimin e zakoneve të mira të popullit. Kjo në asnjë mënyrë nuk do të thotë që ata të jenë zbatues mekanikë të direktivave. Komunisti në punën e tij duhet të jetë krijues, ai duhet të thellohet në esencën ideologjike, politike e konkrete të vendimit të Partisë, të ligjit të shtetit dhe në përshtatje me kushtet në të cilat vepron, të organizojë punën që ato të zbatohen me sukses.

Anëtarët e Partisë sonë marksiste-leniniste duhet të jenë të ndërgjegjshëm se qenia në Parti nuk sjell e nuk mund të sjellë as më të voglin privilegj personal për komunistin. Ajo sjell vetëm detyra të mëdha, të vështira dhe me përgjegjësi. Kush mendon ndryshe, kush përpiqet që me taserën e Partisë t'i krijojë vetes, familjes së tij ose dikujt tjetër privilegje, qofshin këto materiale ose morale, ai për asnjë çast nuk e meriton nderin e madh për të qenë anëtar i Partisë.

Komunisti duhet të jetë i lidhur ngushtë me masat, të dëgjojë me vëmendje e respekt zërin e tyre, të jetojë e të punojë me masat, të njohë pulsën e hallet e tyre, të qëndrojë në krye të masave e t'i udhëheqë ato. Ai duhet të jetë armik i papajtueshëm i mendjemadhësisë, i arrogancës, i frymës së komandimit, i hatëreve dhe i akrobllëqeve, i çdo përcmimi e nënvleftësimi të masave e të punës së tyre, të luftojë me guxim kundër kujt do që shfaq tendenca të tilla në dëm të interesave të punonjësve, të Partisë e të shtetit tonë socialist.

Anëtar i mirë dhe konsekuent i Partisë sonë është ai që ka kurdoherë parasysh dhe e zhvillon pa frikë luftën e klasave, si jashtë Partisë, ashtu edhe brenda radhëve të saj, duke u mbështetur fort në parimet bazë të marksizëm-leninizmit e të vijës së Partisë. Ai duhet të dijë të dallojë, pas një analize të drejtë dialektike, të mirën nga e keqja, të rrezikshmen nga më pak e rrezikshmja, të dijë të përdorë metodat më të përshtatshme të edukimit e të bindjes dhe më në fund ato të shtypjes. Anëtar i mirë dhe revolucionar i Par-

tisë është ai që me punën e me sjelljen e tij u fiton besimin dhe dashurinë njerëzve, që i edukon dhe i shpëton ata që gabojnë dhe që godet pa mëshirë dhe me urrejtjen më të madhe ata që janë të pandreqshëm e shoqërisht të rrezikshëm, armiqtë e popullit dhe të Partisë.

Çdo komunist duhet të pajiset me një vigjilencë me të vërtetë revolucionare, për mbrojtjen e vijës së Partisë dhe të pastërtisë së idealeve të saj. Anëtari i Partisë duhet të karakterizohet nga një drejtësi e kujlluar, pa njolla në ndërgjegjen dhe në veprimet e tij, të jetë parimor, të mos fshehë kurrë të metat e gabimet e tij, por t'i kritikojë vetë, pa pritur që t'ia vënë në dukje të tjerët. Vetëm kështu ai është në gjendje të kritikojë më mirë të metat e shokëve, të mbajë ngritur vigjilencën dhe të korrigjojë të tjerët me shembullin e tij, me pastërtinë e tij, me luftën e tij të drejtë.

Komunisti revolucionar duhet të punojë me një ndërgjegje të lartë atje ku e ka caktuar dhe ku ka nevojë Partia, duke vënë kurdoherë e mbi të gjitha interesin e përgjithshëm. Ai nuk duhet të pajtohet kurrë me një gjendje të sëmurë të shkaktuar nga konkluzionet dhe nga vendimet jo të drejta të ndonjë forumi të Partisë ose të pushtetit dhe as me gabimet ose me arbitraritetin e ndonjë funksionari.

Cilësitë e sipërme, të cilat janë të mishëruara në shumicën e anëtarëve të Partisë sonë, duhet të bëhen shprehje për gjithë komunistët shqiptarë. Pa këtë nuk

mund të ruhet e gjallë fryma revolucionare në Parti, pa këtë as mund të flitet për revolucionarizimin e jetës së vendit tonë. Prandaj, gjithë vëmendja e komiteteve dhe e organizatave-bazë të Partisë duhet të përqendrohet te kalitja e vazhdueshme e komunistëve. Organizatat e Partisë duhet të jenë shumë këmbëngulëse në këtë drejtim. Në radhët e tyre duhet të përgatiten e të militojnë revolucionarë konsekuentë, komunistë të vendosur që të meritojnë plotësisht nderin e madh të anëtarit të Partisë së Punës të Shqipërisë.

Rruga e drejtë për kalitjen e anëtarëve të Partisë është pjesëmarrja e tyre sa më aktive në punën ndërtimore, puna e tyre këmbëngulëse dhe e vazhdueshme për t'u edukuar politikisht e ideologjikisht. Këtu, në punën dhe në luftën e përditshme, në hovin revolucionar të masave, në përpjekjet për zbatimin dhe për mbrojtjen e vijës së Partisë, do të dallohen dhe do të rriten revolucionarët konsekuentë, do të dalin mbi ujë të mefshtët, ata që zënë qoshet dhe rrojnë me ëndërrimet e së kaluarës, që mburren me të dhe kërkojnë privilegje, do të rrëzohen të këqijtë, ata që gabimisht janë futur në Parti. Partia secilit duhet t'i japë atë që meriton. Të parët duhet t'i përkrahë, t'i inkurajojë, t'i edukojë që të ecin gjithnjë përpara. Të dytët duhet t'i ndihmojë, t'u hapë sytë që të shohin se në ç'pozitë të papëlqyeshme kanë rënë, t'i sqarojë se kjo pozitë nuk përputhet me detyrën dhe rolin e revolucionarit, prandaj ata duhet sa më parë të braktisin moçalet, të shkrihen në hovin revolucionar të përgjithshëm, të vihen në radhët e para të luftëtarëve të shquar. Të tretët du-

heq flakur nga Partia si të padenjë për të bërë pjesë në radhët e saj.

Në luftën për të rritur cilësinë e radhëve të tyre organizatat e Partisë duhet të tregojnë një kujdes të madh për anëtarët e Partisë me stazh dhe me luftë të madhe. Ky është thesari i Partisë, që duhet të ruhet i paprekshëm dhe i pastër si sytë e ballit. Partia duhet të punojë edhe me këta, t'i edukojë edhe këta, që të qëndrojnë kurdoherë si revolucionarë konsekuentë derisa të vdesin. Ata edhe në ditët e fundit të jetës së tyre duhet të vazhdojnë të luftojnë heroikisht për çështjen e Partisë, me aq sa kanë mundësi, sepse ka e do të ketë të atillë që fizikisht do të plaken. Ky është ligj. Por, për ne komunistët është ligj dhe bëhet ligj gjithashtu, që, shpirtërisht, derisa të vdesim, të qëndrojmë e të luftojmë si revolucionarë. Kujdesin e vet për këta shokë Partia nuk duhet ta tregojë duke u fërkuar krahët, por duke i ruajtur, duke i aktivizuar në punë të vazhdueshme revolucionare. Partia duhet t'i respektojë dhe t'i dojë sinqerisht ata për luftën e tyre, por ajo nuk duhet të lejojë në asnjë mënyrë që këta shokë, me një të kaluar të mirë partie, të kthehen në parazitë, në mendjemëdhenj, në arrogantë ose që të kërkojnë privilegje të paligjshme për veten dhe për njerëzit e tyre. Kjo është mjaft e rrezikshme, pse krijon në Parti shtresa të privilegjuara me mbeturina mikroborgjeze, të huaja për klasën dhe ideologjinë proletare.

2. — Rritja e rolit udhëheqës të organizatave-bazë të Partisë dhe gjallërimi i mëtejshëm i jetës së brendshme të tyre

Orientimet që dha Kongresi i 4-t i Partisë për forcimin dhe për gjallërimin e jetës së Partisë dhe vendimet e rëndësishme që ka marrë Komiteti Qendror për vënien në jetë të tyre e kanë rritur, e kanë forcuar frymën luftarake të organizatave-bazë, e kanë ngritur në një shkallë më të lartë nivelin e punës së tyre. Gjithnjë e më shumë është rritur roli udhëheqës i organizatave-bazë për zgjidhjen e problemeve të ndryshme të jetës së vendit. Sot ne kemi 2 852 organizata-bazë partie nga të cilat 1 586 në qytet e 1 266 në fshat. Si rrjedhim, janë të pakta fshatrat dhe numërohen me gisht disa institucione ku akoma nuk kemi organizata partie.

Jeta dhe puna e organizatave-bazë të Partisë duhet të tërheqë seriozisht vëmendjen tonë. Me gjithë sukseset që janë arritur, ka akoma organizata që vazhdojnë të merren me gjëra të vogla të ditës, nuk thellohen në problemet kryesore të sektorit të tyre, bile në disa raste janë bërë mbështetje të thjeshta të organeve shtetërore dhe ekonomike e ndonjëherë kanë qëndruar në bisht të tyre. Duhet kuptuar mirë dhe duhet arritur patjetër që gjithë jeta e vendit, ekonomia e politika, kultura dhe ideologjia, puna në terren dhe në ushtri, në çdo sektor, duhet të kryhet nën drejtimin e Partisë. Kjo tregon që organizatat-bazë dhe komi-

tetet e Partisë të dinë të koordinojnë veprimet në drejtimin e duhur, të organizojnë punën sipas specifikës dhe natyrës së problemit dhe sektorit, duke mënjanuar konfuzionin dhe mungesën e përgjegjësisë, duke nxitur iniciativën revolucionare, qoftë të njerëzve, qoftë të organeve të Partisë ose të pushtetit, të ekonomisë, të mbrojtjes ose të arsimit e të kulturës. Pra, veprimtaria e organizatave të Partisë nuk duhet të kufizohet në asnjë mënyrë në rolin e përqesit dhe të zbatuesit të thjeshtë të direktivave nga lart.

Vitaliteti revolucionar i Partisë sonë marksiste-leniniste qëndron në faktin se ajo me guxim zbulon të metat e gabimet dhe me vendosmëri i ndreq ato. Shpeshherë në punën e organizatave-bazë ose edhe të komiteteve të Partisë vëmendjen kryesore e tërheqin shifrat e realizimit të planeve, të shfrytëzimit të makinerive ose të punimeve bujqësore, shifrat mbi aktivitetet artistiko-kulturore e politike dhe me këtë mëndojnë se realizojnë rolin e tyre udhëheqës. Kjo është një e metë e madhe që duhet flakur tej sa më parë. Te një qëndrim i tillë formal e kanë burimin shumë të këqija, midis të tjerave, edhe fakti që shpesh lihet pas dore puna me njerëzit, që rregullat e Partisë, format e ndryshme të punës e të edukimit, zbatohen shabllon, pa shpirt e pa jetë dhe nuk bëhen përpjekje që ato t'u përshtaten rrethanave dhe situatave, po pritet që për çdo gjë t'u shkojnë udhëzime nga lart. Komiteteve dhe organizatave të Partisë, që të kryejnë rolin e tyre udhëheqës, frymëzues e organizues në sektorin ku veprojnë, në radhë të parë, duhet t'u tërheqë vë-

mendjen politika e Partisë në të gjitha aspektet e saj: si zbatohet ajo, drejt apo me gabime, në mënyrë krijuese apo me metoda rutine, si e kuptojnë atë punonjësit dhe si luftojnë ata për mbrojtjen dhe për realizimin e saj. Komitetet dhe organizatat e Partisë duhet t'u kushtojnë kujdesin kryesor jo shifrave, por edukimit të komunistëve e të punonjësve, sepse janë njerëzit ata që krijojnë të mirat materiale dhe zbatojnë me heroizëm vijën e Partisë, sepse gjithashtu janë njerëz edhe ata që shturen, që degjenerojnë, që vjedhin ose dëmtojnë pasurinë socialiste, që shkulin ligjet e shtetit etj.

Detyra jonë është që organizatat e Partisë t'i kthejmë në qendra revolucionare, ku të ziejë mendimi krijues marksist-leninist, të zhduken sektarizmi dhe rutina e një pune të vogël e pa perspektivë, ku të mësohen njerëzit të mendojnë me kokën e tyre, të shfaqin lirisht mendimet e tyre dhe nëpërmjet diskutimeve të zjarra e frytdhënëse të arrijnë në konkluzione e vendime të drejta. Për këtë është e nevojshme që edhe në të ardhmen të forcojmë pareshtur punën kolegjiale si në organizatat-bazë, ashtu edhe në organet udhëheqëse të Partisë. Kolegjialiteti është një nga aspektet kryesore të zbatimit në praktikë të vijës së masave në punën e Partisë, është një nga parimet themelore të metodës së saj. Ai krijon të gjitha mundësitë që jo vetëm të hidhen për diskutim e vendim mendime të shumta, të shohiten ato thellësisht në të kundërtat e tyre, por siguron gjithashtu zgjidhjen e drejtë revolucionare të problemeve në një ambient të

shëndoshë uniteti mendimi e veprimi. Eksperienca e fituar gjatë diskutimit të shifrave orientuese për planin e katërt pesëvjeçar në kolektivat punonjës dhe në organizatat-bazë të Partisë, duhet të përgjithësohet si pozitive. Partia jonë është një Parti me hov të madh revolucionar, ajo ka fituar një eksperiencë kolosale, prandaj i ka të gjitha mundësitë që me një punë këmbëngulëse, t'i spastrojë të metat e boshllëqet që vërtetohen në punën e saj.

Gjallërimi i mëtejshëm i organizatave të Partisë është i lidhur ngushtë me rritjen e rolit pararojë të çdo komunisti, si udhëheqës politik i masave, si aktivist i shquar shoqëror. Sektarizmi që tregohet në disa organizata në aktivizimin e komunistëve, në ndarjen e tyre në të aftë e të paaftë, nuk është aspak një punë serioze dhe tregon paaftësinë e organizatës për të udhëhequr. Kjo duhet të luftojë kundër këtij sektarizmi, sepse çdo përpjekje për të monopolizuar punët në duart e disa njerëzve ndrydh iniciativën e kua-drove dhe të masave, dobëson e vyshk Partinë. Jeta dhe veprimtaria e Partisë sonë është ndërtuar në një mënyrë të tillë që komunistët, me fjalë e me vepra, marrin pjesë aktivisht në përpunimin dhe në zbatimin në jetë të politikës së Partisë.

Të bëjmë ashtu siç mësonte Lenini, që, krahas me centralizmin e shëndoshë në organizimin e Partisë, të decentralizojmë përgjegjësinë në çdo anëtar të saj. Organizata e Partisë nuk duhet të lejojë që brenda radhëve të saj të mbeten komunistë pa u aktivizuar, të plogët, që u rëndojnë detyrat e Partisë, që s'bëjnë as-

një përpjekje për rritjen e aftësive të tyre idcologjike e si aktivistë shoqërorë. Me këta komunistë duhet ndërtuar një punë e veçantë, veç e veç dhe së bashku, në mënyrë që secili të kalitet në kudhrën e Partisë, të vihet në provë dhe të ndihmohet e të kontrollohet vazhdimisht.

Forcimi e zhvillimi i jetës së brendshme të organizatave të Partisë kërkon që çdo komunist të marrë përgjegjësi të plotë për punët e Partisë, të mendojë çdo ditë e çdo orë për mbarëvajtjen e punës, të vijë në Parti i armatosur me mendime konkrete, të përgatitura që më parë, të flasë e të raportojë për sukseset e vështirësitë. Gjallërimi i organizatës-bazë kërkon, pra, që përgjegjësia kolektive të kombinohet drejt me përgjegjësinë individuale të çdo komunisti. Vetëm kështu do të ngjallet dhe do të vihet në pozita të shëndosha fryma luftarake e organizatës dhe do të shtohet hovi revolucionar i saj. Pikërisht në këtë mënyrë forca luftarake e çdo anëtar i Partisë do të rritet më shumë. Secili do të përpiqet të punojë e të mësojë intensivisht në punën që i është ngarkuar dhe do të rritë vlerën e punës së tij, të organizatës dhe të kolektivit që drejton.

Në të njëjtën kohë, organet drejtuese të organizatave-bazë duhet të përpiqen më shumë për të rritur nivelin e punës së tyre, në mënyrë që t'i paraqitin organizatës mendime, propozime sa më të përgatitura e racionale, të vlerësojnë drejt mendimet e komunistëve e të masave, të përvetësojnë e të përhapin eksperiencën e tyre të mirë, të organizojnë në mënyrë

rigoroze kontrollin e zbatimit të vendimeve nga secili, të forcojnë kërkimin e llogarisë, t'u qëndrojnë komunistëve dhe punonjësve sa më afër me qëllim që kontrolli i punës të shërbejë si një shkollë e vërtetë për të edukuar vullnetin e çeliktë në kapërcimin e vësh-tirësive dhe të pengesave objektive e subjektive. Çështja e kontrollit të punës të çdo komunisti e punonjë-si, pa përjashtuar edhe kuadrot drejtues të qendrës së punës, duhet të bëhet një metodë pune absolute e çdo organizate partie, pa të cilën është e pamundur të zgjidhen problemet drejt, saktë e në kohë.

Kujdes i veçantë duhet t'u kushtohet ruajtjes dhe zbatimit të drejtë të centralizmit demokratik që për-bën një nga parimet bazë të ndërtimit të Partisë sonë. Kërkesat e këtij parimi, si nënshtrimi i pakicës ndaj shumicës, i organeve më të ulëta ndaj organeve më të larta, nuk duhen parë si një mekanizëm thjesht orga-nizativ, por si çështje me karakter të thellë parimor që kombinon në një unitet të vetëm disiplinën e ndër-gjegjshme, të hekurt, me demokracinë e plotë, që si-guron plotësimin me sukses të vendimeve, që ndihmon në edukimin e në kalitjen revolucionare të komu-nistëve dhe në rritjen e aftësive drejtuese të or-ganeve të ndryshme të Partisë. Zbatimi i drejtë i pa-rimeve të centralizmit demokratik kërkon verifikimin në jetë të vendimeve që merren, në mënyrë që kjo të shërbejë për edukimin si të shumicës, ashtu edhe të pakicës. Nëse jeta vërteton drejtësinë e vendimit, atëherë kjo duhet të shërbejë për edukimin e pakicës që ka qenë kundër marrjes së vendimit. Nëse praktika

vërteton të kundërtën, atëherë shumica që ka votuar për atë vendim duhet të bëjë autokritikë.

Partia jonë forcimin dhe gjallërimin e jetës së brendshme të Partisë nuk e ka shkëputur asnjëherë nga lufta për ngritjen në një nivel më të lartë të kritikës dhe të autokritikës brenda radhëve të saj. Por duhet pranuar se shfaqjet e burokratizmit dhe të formalizmit që janë dukur edhe në punën e Partisë e kanë dobësuar disi frymën luftarake të kritikës së komunistëve, në disa raste ajo është zëvendësuar me një kritikë të përgjithshme e me gjysmë zëri dhe është krijuar kështu në disa komunistë një lloj ftohtësie e frike për të kritikuar, kanë lindur si rrjedhim disa shfaqje të huaja për Partinë, si servilizmi, arroganca, mbytja e kritikës e fryma e komandimit të disa shokë. Partia duhet të luftojë me vendosmëri kundër këtyre fenomeneve, që përbëjnë një rrezik serioz dhe janë një shkelje e hapur e demokracisë së brendshme të Partisë. Organizatat dhe organet drejtuese të Partisë duhet ta kenë të qartë se, po nuk u vunë në pozita luftarake komunistët, në mënyrë që në gjirin e organizatave të Partisë të zhvillohet një kritikë dhe autokritikë e shëndoshë, parimore, e hapët dhe e guximshme që të mos kursejë asnjë komunist, asnjë kuadër, asnjë organ udhëheqës, asnjë të metë a gabim, asnjë shfaqje të huaj a veprim të parregullt, nuk mund të realizohet kërkesa e Partisë që të flasin masat e popullit, që ato të kritikojnë me kurajë e pa frikë çdo të metë, çdo padrejtësi, çdo veprim të gabuar të organeve të pushtetit ose të ekonomisë, të kuadrove dhe

të funksionarëve të ndryshëm. Nga ana tjetër, pa zhvilluar drejt kritikën dhe autokritikën në Parti nuk është e mundur të ngrihet niveli i punës së organizatave të Partisë, nuk mund të kthehen ato në çerdhe të edukimit revolucionar.

Partia jonë kurrë nuk i ka fshehur gabimet e të metat e saj. Ajo me guxim dhe botërisht i ka zbuluar dhe i ka kritikuar ato. Letra e Hapur e Komitetit Qendror të Partisë është një shembull i freskët për të gjithë. Mos vallë kjo gjë e ka lëkundur besimin e popullit të Partia? Mos vallë kjo gjë ka ulur shpirtin luftarak të Partisë, të kuadrove, të punonjësve? Përkundrazi, populli më shumë është lidhur me Partinë, dashuria e besimi i tij për Partinë janë dhjetëfishuar, komunistët, kuadrot e punonjësit po punojnë si asnjëherë me një hov të paparë revolucionar. Në praktikën tonë u vërtetua mësimi leninist se serioziteti i një partie revolucionare duket në faktin se ç'qëndrim mban ajo ndaj gabimeve e të metave të saj.

Prandaj, asnjë organizatë partie, asnjë kuadër, asnjë komunist nuk duhet të frikësohet nga kritika e autokritika. Partia ka nevojë, të gjithë ne komunistët kemi nevojë për kritikën e autokritikën konstruktive, të sinqertë e parimore. Është gabim i madh të mbahet qëndrim burokratik dhe liberal kundrejt të metave dhe gabimeve, pavarësisht se kujt i takojnë ato, se kush i kryen ato. Qëndrimi më i drejtë ndaj gabimeve të një shoku, qëndrimi më dashamirës e parimor ndaj tij, është që të qortohet dhe të kritikohet ballë për ballë, të shtyrë nga kujdesi që kemi për të, nga dëshi-

ra për ta ndihmuar atë, nga preokupacioni për të ndrequr punën e Partisë ose të pushtetit.

Kritika e autokritika nuk duhet të bëhet e mbyllur, vetëm brenda organizatës-bazë, por ajo në raste të ndryshme duhet të bëhet edhe para masave të punonjësve, sepse organizatat e Partisë dhe komunistët nuk punojnë e nuk luftojnë të shkëputur nga masat, pra edhe të metat e gabimet e tyre kanë pasoja për punonjësit dhe nuk janë të panjohura për ta. Nxjerrja para kolektivit, në disa raste e komunistëve dhe e kuadrove që gabojnë, influencon drejtpërdrejt në rritjen e frymës luftarake të punonjësit, në zhdukjen e familjaritetit dhe bën efekt të madh edhe për korrigjimin e atyre që gabojnë.

Vija e masave që ndjek me konsekuencë Partia jonë nuk mund të kuptohet e të zbatohet pa likuiduar sektarizmin, ngurrimet dhe «frikën» pa baza e të dëmshme, pa e vënë edhe veprimtarinë e komunistëve dhe të Partisë nën kontrollin e masave. Disa komitete e organizata partie, pa u thelluar mirë në punën e përditshme, bëjnë një jetë «të mbyllur», sikur çështjet e Partisë u përkasin vetëm komunistëve. Kjo është shumë gabim. Nga një kuptim i tillë i shtrembër ndodh që edhe zgjedhjet në Parti ose konferencat e Partisë në rrethe të zhvillohen pa i marrë vesh kush, tamam sikur Partia të ishte në ilegalitet. Nuk ka dyshim se udhëheqësit, qoftë në organizata-bazë, qoftë në konferenca, zgjidhen prej komunistëve në mbledhje partie, por populli, punonjësit nuk janë indiferentë për atë çka diskutojnë komunistët, për vërejtjet e kritikën që

bëjnë, për detyrat që caktojnë, për udhëheqësit që zgjedhin. Populli sytë dhe zemrën e tij i ka te Partia, ai do që në Parti të zgjidhen komunistët më të mirë. Prandaj kujt i duhet kjo jetë e mbyllur, ky sektarizëm i dëmshëm? Eksperienca ka treguar se edhe çështje të tilla «të brendshme», si grindjet e tarafet midis komunistëve, për të cilat natyrisht kanë qenë në dijeni edhe punonjësit, janë zgjidhur drejt e janë likuiduar, kur për ato është kërkuar mendimi i kolektivit punonjës, i punëtorëve ose i fshatarëve. Prandaj, organizatat e Partisë «të mos druhen» nga këshillimi me masat, përkundrazi duhet të forcojnë, të zgjerojnë dhe të organizojnë më mirë lidhjet e tyre me punonjësit.

Megjithëse roli dhe veprimtaria e organizatave të Partisë ka ardhur vazhdimisht duke u forcuar e duke u gjallëruar dhe iniciativa në njohjen e problemeve dhe në zbërthimin e direktivave është zhvilluar më shumë, ato kanë nevojë të madhe akoma për kujdesin e vazhdueshëm dhe për ndihmën e komiteteve të Partisë. Heqja e tutelës së komiteteve të Partisë ose kërkesa për rritjen e vetëveprimit të organizatave-bazë nuk do të thotë aspak që të pakësohet ndihma e kualifikuar për bazën dhe të këputen lidhjet me to. Komitetet e Partisë në rrethe, si organe të zgjedhura të Partisë, mbajnë kurdoherë përgjegjësinë për organizatat-bazë që kanë në varësi, prandaj në këtë drejtim ato duhet të përmirësojnë metodën e udhëheqjes dhe të ndihmës e të kontrollit për bazën, duke u marrë më në thellësi e më konkretisht me organizatat-bazë të

Partisë me qëllim që të ngrihet niveli i punës së tyre. Komitetet e Partisë duhet të forcojnë më shumë lidhjet me organizatat-bazë dhe të heqin dorë nga praktikizmi i tepruar që i shtyn të merren jashtë masës me probleme të shumta të ditës, që i pengon për të drejtuar gjithë jetën, për të grumbulluar, për të përpunuar dhe për të përgjithësuar eksperiencën shumë të vlefshme të bazës, në mënyrë që ajo t'i shërbejë gjithë punës së Partisë dhe të nxirren konkluzione të drejta, të ndërmerren e të zbatohen masa racionale për të siguruar mbarëvajtjen e punës në përgjithësi.

Komitetet e Partisë duhet t'u kushtojnë një vëmendje më të madhe çështjeve organizative të Partisë, ose më mirë zbatimit të politikës organizative të saj. Ato duhet të marrin masa efektive për ta përmirësuar gjithë punën në këtë drejtim, në mënyrë që organizatat e Partisë kudo, në çdo sektor, në gjithë jetën e vendit të jenë në gjendje të luajnë rolin e tyre udhëheqës e organizues.

Duke marrë parasysh eksperiencën e punës së Partisë gjatë periudhës për të cilën po raportojmë, nevojën e forcimit të mëtejshëm të Partisë si edhe detyrat e mëdha që shtrohen përpara saj në këtë fazë të zhvillimit të vendit tonë, Komiteti Qendror i Partisë i propozon Kongresit që të shqyrtojë dhe të vendosë ndryshimet përkatëse në Statut sipas projektit që u është shpërndarë të gjithë shokëve delegatë.

3. — Të përmirësojmë punën me organizatat e masave dhe të thellojmë më tej vijën e masave

Revolucioni dhe socializmi janë vepër e vetë masave popullore, të udhëhequra nga komunistët. Nga shkalla e vetëdijes së tyre ideopolitike, e ndërgjegjes socialiste, e aktivizimit të tyre në të gjitha fushat varet zbatimi me sukses i detyrave të planit të katërt pesëvjeçar dhe zhvillimi i mëtejshëm për ndërtimin e plotë të shoqërisë socialiste, varet mbrojtja e atdheut socialist nga atentatet e armiqve të jashtëm dhe ruajtja e rendit tonë socialist nga rreziku i degjenerimit borgjez e revizionist, nga rreziku i restaurimit të kapitalizmit. Eksperienca e masave dhe praktika e tyre revolucionare janë burim i pashtershëm, nga i cili frymëzohet e mëson Partia jonë për të përpunuar vijën e saj dhe për të siguruar një udhëheqje të drejtë në të gjitha fushat. Lenini i madh thotë:

«Krijimtaria e gjallë e masave — ja faktori themelor i jetës së re shoqërore... Socializmi nuk krijohet me urdhra nga lart. Për frymën e tij automatizmi burokratik zyrtar është i huaj; socializmi i gjallë, krijues, është vepër e vetë masave popullore... Vetëm ai që ka besim në popullin, vetëm ai që do të zhytet në burimin e krijimtarisë së gjallë popullore, do të fitojë dhe do ta mbajë pushtetin»¹.

1 V. I. Lenin. Veprat, vëll. 26, f. 317, 321.

Thelbin e vijës së masave e përbën vendosja e marrëdhënieve të drejta socialiste midis punonjësve dhe organeve e kuadrove drejtues në të gjitha shkallët e hallkat, nga qendra deri në bazë. Në tërë veprimtarinë e saj Partia jonë i është përmbajtur e i përmbahet parimit «Të mësojmë nga masat dhe t'i mësojmë ato». Por në praktikën e punës disa shokë nuk e zbatojnë si duhet këtë parim të madh, vuajnë nga njëanshmëria.

Ka kuadro e komunistë që në punën e tyre nuk dëgjojnë e nuk marrin parasysh mendimet, vërejtjet, kritikën e propozimet e punonjësve, nuk konsultohen me ta, mbajnë ndaj tyre qëndrime mospërfillëse, vuajnë nga mendjemadhësia e subjektivizmi. Këta njerëz, që nënvleftësojnë e përbuzin eksperiencën e masave punonjëse, që përpiqen t'u «japin mend» të tjerëve, në të vërtetë nuk kanë ç't'u mësojnë masave, ata janë njerëz të zbrazët e llafazanë që veç mendjemadhësisë e kapadailëkut të tyre nuk kanë asnjë «pasuri» tjetër. Është e natyrshme që këta njerëz bëjnë gabime të shumta, janë të shkëputur nga jeta, nuk janë në gjendje të udhëheqin e të drejtojnë si duhet.

Nga ana tjetër, ka kuadro e komunistë, që vulgarizojnë lidhjet me masat dhe dëgjimin e zërit të tyre. Këta vetëm dëgjojnë në mënyrë pasive se ç'thonë punonjësit e ndryshëm, aprovojnë çdo gjë që thuhet e nuk mbajnë qëndrim parimor, nuk bëjnë përpjekje për t'i analizuar mendimet që shprehin punonjësit, për të dalluar të drejtën nga e shtrembra, kryesoren nga gjërat e dorës së dytë, për të përgjithësuar eksperien-

cën e masave. Kuadro e komunistë të tillë qëndrojnë në bisht të masave, nuk u mësojnë asgjë atyre, ata nuk luajnë rolin e tyre si udhëheqës të masave, janë të paaftë për të drejtuar.

Detyra e Partisë është të luftojë këto shfaqje të dëmshme, sidomos tendencat e mendjemadhësisë e të mospërfilljes ndaj masave, për të zbatuar drejt e në mënyrë konsekuente parimin «nga masat te masat», për ta bërë atë metodë pune për të gjitha organizatat e Partisë, organet shtetërore dhe ekonomike, organizatat e masave, për të gjithë komunistët e kuadrot, kudo që punojnë, në të gjitha fushat e ndërtimit socialist.

Për thellimin e mëtejshëm të vijës së masave, Partia kurdoherë u ka kushtuar dhe duhet t'u kushtojë një kujdes të veçantë organizatave të masave, të cilat luajnë një rol të madh për forcimin e lidhjeve të Partisë me popullin, për edukimin komunist të punonjësve, për t'i bërë këta të vetëdijshëm si zotër të vendit. Ajo duhet të luftojë shfaqjet e nënvleftësimit të rolit të këtyre organizatave si edhe të metat e dobësitë që vihen re në punën e tyre.

Të marrim **Frontin Demokratik**. Kjo organizatë ka luajtur një rol kolosal gjatë Luftës Nacionalçlirimtare të popullit tonë. Ajo ishte leva më e fuqishme, me anën e së cilës Partia ngriti popullin në luftën e armatosur kundër pushtuesve e tradhtarëve për çlirimin e vendit dhe për vendosjen e pushtetit popullor dhe në kuadrin e së cilës ajo realizoi bashkimin e të gjitha forcave antifashiste e patriotike të vendit. Fronti e ruajti rolin e tij të rëndësishëm edhe pas Çlirimit të

vendit, ai e ruan atë edhe në etapën e sotme të ndërtimit të plotë të shoqërisë socialiste. Por në praktikë te disa kuadro e komunistë qarkullon mendimi se kjo organizatë e ka humbur tanimë rolin e rëndësishëm e dikurshme për shkak gjoja se tërë punën e kryejnë organizatat e tjera të masave. Këto koncepte janë krejt të gabuara e të dënueshme.

Fronti edhe në kushtet e sotme duhet të shërbejë si hallka kryesore e bashkimit politik të popullit rreth Partisë e pushtetit popullor në luftën për ndërtimin e socializmit dhe për mbrojtjen e atdheut, si një tribunë e madhe për sqarimin dhe për edukimin e punonjësve me vijën e Partisë, si një mjet i fuqishëm për pjesëmarrjen aktive të masave të gjera punonjëse në drejtimin dhe në zgjidhjen e problemeve të mëdha shoqërore e shtetërore. Edukimi i masave me traditat revolucionare të luftës e të punës ndërtimtare, organizimi i fushatave të mëdha politike, dëgjimi i organizuar i zërit të masave në fshat, në lagje e në qendra të tjera banimi, kujdesi për disa probleme shoqërore, si lufta kundër zakoneve prapanike e veseve të këqija etj., kanë qenë e mbeten disa funksione e detyra të rëndësishme e të pazëvendësueshme të organizatave të Frontit Demokratik. Prandaj është e domosdoshme të gjallërohet organizata e Frontit Demokratik dhe të gjenden format e përshtatshme për përtëritjen e plotë të veprimtarisë së saj nga qendra deri në bazë.

Rëndësi të veçantë u kushton Partia bashkimeve profesionale si shkolla të komunizmit për të zhvilluar pareshtur te punëtorët ndërgjegjen e klasës e të luftës

së klasave, për edukimin e punonjësve me qëndrimin socialist në punë e në jetë, për t'i tërhequr punëtorët në drejtimin e prodhimit dhe në qeverisjen e tërë jetës shoqërore, për të ushtruar kudo kontrollin proletar, për ta bërë klasën punëtore, që me vrullin e saj të paepur revolucionar t'i japë tonin gjithë jetës së vendit, për të përgatitur e për të kalitur vazhdimisht kuadro punëtorë drejtues në fushat e ndryshme të ndërtimit socialist. Në këto drejtime bashkimet profesionale kanë bërë një punë të madhe. Sidomos duhet përmendur roli i tyre në edukimin e punonjësve, në organizimin e emulacionit socialist, në tërheqjen e punonjësve për hartimin e planit të shtetit, për nxitjen e iniciativave të përparuara etj. Por në punën e bashkimeve profesionale ka pasur e ka akoma ngushtësi, ka prirje për t'u marrë kryesisht me probleme thjesht ekonomike, gjë që kufizon rolin e punëtorëve vetëm si zbatues të thjeshtë të planeve e të urdhrave nga lart, nga administratat shtetërore. Për këtë ka influencuar deri në njëfarë shkalle edhe fakti që bashkimeve profesionale u ishin ngarkuar edhe disa detyra të karakterit thjesht shtetëror gjë që më pas u korigjua nga Komiteti Qendror i Partisë. Këto kanë bërë që në veprimtarinë e bashkimeve profesionale shpesh të largohet vëmendja nga problemet e mëdha ideopolitike e nga puna edukative bindëse me punonjësit dhe të shfaqen e të zhvillohen tendenca zyrtarizmi e formalizmi.

Aq larg kanë shkuar disa organizata profesionale në këtë drejtim, saqë jo vetëm nuk zhvillojnë kurdoherë e si duhet luftën klasore, nuk e përdorin organi-

zatën si shkollë kalitjeje e edukimi revolucionar, por me mendjelehtësi pranojnë anëtarë, pa diskutuar fare, këdo që punon në ndërmarrje, edhe të deklasuarin ose atë që sapo ka dalë nga burgu. Këto, shokë, janë pa-tjetër raste, por janë shumë të rrezikshme, sepse i heqin organizatës profesionale karakterin e saj politik e klasor, prandaj të luftohen që në embrion e me tërë forcën.

Si përfaqësuese të drejtpërdrejta të kolektivave punonjës, organizatat profesionale duhet të luajnë një rol aktiv në jetën e ndërmarrjes, të bëhen përçuese konsekuente të vijës së masave atje. Partia i konsideron të huaja tendencat e disa drejtuesve të ndërmarrjeve shtetërore, të cilët përpiqen t'u imponojnë organizatave profesionale vullnetin e vet, ose t'i injorojnë krejtësisht ato. Drejtuesit e ndërmarrjeve dhe kuadrot në përgjithësi janë anëtarë të barabartë e pa kurrfarë privilegjesh të organizatës profesionale dhe janë të detyruar që në mbledhjet e saj të japin seriozisht llogari para kolektivave punonjës për punën e tyre.

Organizatrat profesionale duhet të bëhen tribuna e lëvizjes revolucionare të klasës punëtore për realizimin e planit të katërt pesëvjeçar, ato duhet të zhvillojnë një punë të gjerë edukative sqaruese me punonjësit rreth detyrave që u shtrohen për realizimin e planit; ato duhet të organizojnë dhe të drejtojnë më mirë emulacionin socialist, duke e konsideruar atë si metodë komuniste të pazëvendësueshme për ndërtimin e socializmit.

Në punën e organizatave profesionale një vend me rëndësi duhet të zërë njohja, përgjithësimi dhe përhapja e eksperiencës së përparuar të punonjësve. Kjo ka rëndësi të madhe jo vetëm për përfitimet ekonomike që jep për të çuar përpara prodhimin, por edhe si një shembull frymëzues e mjet efektiv për edukimin komunist e revolucionar të punonjësve të tjerë. Eksperienca pozitive e klasës punëtore, fryma e saj revolucionare i duhet bërë e njohur edhe fshatarësisë, edhe inteligjencies, edhe punonjësve të administratës, po ashtu si iniciativat e përparuara të fshatit duhen propaganduar e duhen përhapur në qytet. Organizatat profesionale nuk duhet ta kufizojnë eksperiencën e përparuar vetëm me propagandimin e shembullit të disa «figurave kombëtare», por ta kërkojnë e ta përgjithësojnë atë në çdo ndërmarrje, repart, brigadë ose skuadër.

Një nga problemet më të mëdha e më të rëndësishme që qëndron para nesh dhe që ka të bëjë me fatet e mëtejshme të çështjes së revolucionit e të socializmit në vendin tonë, është kalitja e brezit të ri me frymën klasore revolucionare, është forcimi i punës së organizatës së rinisë. Partia kurdoherë ka treguar kujdes të veçantë për jetën, edukimin dhe punën e rinisë, e cila ka dhënë një kontribut të madh në luftën për çlirim dhe për ndërtimin e socializmit. Rinia është ajo që do të marrë në dorë dhe do ta çojë më tutje stafetën e revolucionit tonë, që do të ndërtojë shoqërinë e plotë socialiste dhe do të luftojë për ndërtimin e komunizmit, që do të vazhdojë e do të thellojë luftën kundër

impërializmit, revizionizmit e reaksionit, që do të mbajë lart flamurin e marksizëm-leninizmit.

Në sajë të kujdesit dhe të punës së Partisë, të shtetit, të shoqërisë dhe të vetë Bashkimit të Rinisë së Punës të Shqipërisë, ne kemi sot një brez të ri të edukuar me frymën e traditave të shquara patriotike e revolucionare të popullit, të kalitur politikisht, të shëndoshë ideologjikisht dhe të pastër moralisht. Cilësitë e saj të larta moralo-politike rinia jonë po i tregon edhe sot me tërë punën e saj vetëmohuese për ndërtimin socialist dhe për mbrojtjen e vendit. Ajo po e tregon këtë me punën e madhe që po bën për plotësimin e për tejkalimin e detyrave në të gjitha sferat e edukimit e të prodhimit, me aksionet e saj, me gatishmërinë që po tregon për të punuar kudo që e lyp atdheu, edhe në vendet më të vështira, me seriozitetin që po i kushton kalitjes fizike dhe përgatitjes ushtarake e paraushtarake, përgjithësisht me shkrirjen e jetës së saj me interesat e atdheut, të popullit e të socializmit.

Të gjitha këto janë shumë pozitive dhe përbëjnë një bazë të mirë për ta çuar më tej përpara punën e edukimit revolucionar të rinisë. Por nuk duhet në asnjë mënyrë të mendojmë se, meqë çdo gjë ka shkuar mirë deri tani edhe në të ardhmen vetvetiu kështu do të jetë. Nuk duhet harruar për asnjë moment se edukimi komunist i brezit të ri bëhet në kushtet e një lufte të ashpër klasore të brendshme e të jashtme, në mënyrë të veçantë të një lufte të madhe e të ndërlikuar ideologjike. Nuk duhet nënvleftësuar fakti që rinia e sotme nuk i njeh shtypjen dhe shfrytëzimin e

egër klasor dhe sakrificat që janë dashur për të arritur në gjendjen e sotme, që asaj i mungon përvoja direkte e Luftës Nacionalçlirimtare, e revolucionit popullor dhe e luftës së ashpër klasore gjatë ndërtimit të bazës ekonomike të socializmit, që ajo rritet në kushte relativisht paqësore, nuk është e kalitur në shkollën e jetës dhe të punës prodhuese. Nga ana tjetër, influencat e ideologjisë borgjeze e revizioniste depërtojnë edhe në rininë tonë në forma të shumëllojshme, shpeshherë të tërthorta, shumë të stërholluara, nëpërmjet letërsisë, filmit, muzikës, modës etj.

Në këto rrethana të rinjtë, sidomos të rinia shkollore e studenteske, mund të lindin dhe lindin në këtë ose në atë masë edhe iluzione borgjeze, tendenca rehatllëku dhe intelektualizmi, shkëputje nga masat dhe hallet e popullit, kërkesa dhe pretendime të tepëruara, mendjemadhësi dhe përcmim i përvojës revolucionare të brezave të rritur. Dhe ja shtegu për ngjalljen dhe për përhapjen e revizionizmit, ja fara e degjenerimit revizionist e borgjez, e cila, po të mos luftohet që në embrion, mund të përbëjë një rrezik serioz për çështjen e socializmit.

Partia kërkon që ta njohim më mirë rininë me të kaluarën dhe ta ndihmojmë atë të nxjerrë mësimë revolucionare prej saj. Organizata e rinisë në Lushnjë mori një iniciativë të mirë për të njohur masat e rinisë me vuajtjet, me mjerimet dhe luftën e së kaluarës. Dhe u bënë në këtë drejtim disa gjëra të mira, mjaft instruktive. Por dua të theksoj se shpesh organizatat e rinisë marrin iniciativa jo të këqija në këtë drejtim,

bëhen disa aktivitete të bujshme etj., por shpejt ato shuhen si flakë kashte. Kështu nuk është mirë të ndodhë dhe nuk duhet të ndodhë.

Nga ana tjetër, duhet ta hedhim rininë në vepra dhe në aksione të mëdha, ta kalitim në shkollën e punës dhe të jetës. Aksioni është një metodë revolucionare edukimi, e përdorur me sukses nga Partia. Përdorimi i gjerë i saj ka rëndësi sidomos për rininë shkollore dhe studenteske. Bashkë me metoda të tjera të edukimit në punë, ajo ndihmon për të luftuar në gjirin e kësaj kategorie të rinisë tendencën se shkolla ka vlerë sepse të jep diplomën, një vend të sigurt pune, një punë relativisht më të rehatshme dhe njëfarë komoditeti. As shkolla, as diploma, as specialiteti nuk duhet të shndërrohen kurrë në një qëllim në vetvete për rininë tonë. Ato të gjitha duhet t'i shërbejnë për t'u armatosur me dije dhe për t'i vënë ato pa kursim kudo që të jetë nevoja në shërbim të atdheut e të popullit.

Në jetën tonë, në opinionin shoqëror, bile edhe në punën e Partisë e të levave të saj ka akoma shfaqje indiferentizmi, nënvleftësimi të problemeve të mprehta e të koklavitura të edukimit të rinisë, sidomos në fushën e edukimit estetik e moral. Nga ana tjetër, në disa raste ka edhe moskuptime të nevojave e të kërkesave të rinisë, ankesa dhe qarje të padrejta për të, që shprehin njëfarë mungese besimi në forcat dhe në energjitë e saj. Të gjitha këto e kanë burimin te fanatizmi, konservatorizmi e patriarkalizmi, te tendencat për t'u dhënë të rinjve njëfarë edukate në serra. Këto

shfaqje marrin nganjëherë forma të tilla të shëmtuara, siç janë kufizimet për të penguar pjesëmarrjen e të rinjve e sidomos të të rejave në ekskursione e marshime, në aksionet e punës dhe në aktivitetet e tjera shoqërore, «kujdesi» i sëmurë që tregohet ngandonjëherë për ta etj.

Në gjirin e rinisë ka forca dhe aftësi të mëdha. Detyra e Partisë dhe e Bashkimit të Rinisë së Punës të Shqipërisë është që t'i vënë në lëvizje dhe t'i drejtojnë këto forca. Për t'ia arritur këtij qëllimi në punën e Partisë dhe të Bashkimit të Rinisë së Punës të Shqipërisë duhet të adoptohet një stil i ri pune, të luftohen verbalizmi e formalizmi, të mos kopjohen mekanikisht metoda dhe format e punës me të rriturit, të studiohet dhe të njihet realiteti i jetës së rinisë dhe mbi këtë bazë, krahas me ecjen e rinisë përpara, të ecë e të perfeksionohet edhe metoda jonë e punës me të. Në të njëjtën kohë duhet t'i krijojmë rinisë më shumë kushte e mundësi materiale për edukimin, sidomos për fronte pune, aksione të mëdha, për vende dhe terrene të edukimit dhe të kalitjes fizike, për libra dhe mjete të tjera të edukimit ideopolitik dhe kulturoro-artistik. Komitetet dhe organizatat-bazë të Partisë duhet të merren më shumë dhe më drejtpërsëdrejti me rininë dhe me organizatën e saj, duhet të bëjnë një punë shumë më të kualifikuar. Ato duhet të rritin besimin të rinia dhe të forcat e saj dhe t'i hapin asaj rrugë të gjera për punë të mëdha e me përgjegjësi.

Problemi i gruas është një nga problemet më të rëndësishme të ndërtimit socialist, një çështje e ma-

dhe politike, ideologjike e shoqërore që qëndron para Partisë sonë. Këtë problem Partia kurdoherë e ka pasur parasysh. Që gjatë Luftës Nacionalçlirimtare, ajo zgjoi ndërgjegjen politike të grave dhe i hodhi ato në luftë për çlirimin e atdheut dhe për të drejtat e tyre civile. Pas vendosjes së pushtetit popullor fati dhe gjendja e gruas shqiptare ndryshuan rrënjësisht: para saj u hapën perspektiva të gjera për të flakur tej zgjedhën që i rëndonte nga botëkuptimet e zakonet prapanike të familjes së vjetër, për të likuiduar prapambetjen e saj të thellë kulturore, për të marrë pjesë gjëresisht në punën prodhuese e për të fituar pavarësinë e saj ekonomike e shoqërore, barazinë me burrin në të gjitha fushat. Gruaja është bërë një forcë e madhe shoqërore në ndërtimin e socializmit.

Por duhet të mos harrojmë se problemi i emancipimit të gruas, i tërheqjes së saj të plotë në prodhim dhe në tërë jetën shoqërore e shtetërore është akoma larg nga zgjidhja e duhur. Në këtë rrugë ekzistojnë një varg pengesash serioze, ka një rezistencë të madhe. Duhet të zhvillojmë një luftë të ashpër kundër koncepteve të vjetra skllavëruese ndaj gruas, kundër atavizmit të sundimit të burrit mbi gruan, kundër trajtimit të saj si një plaçkë shtëpie. Shpesh takohet një kontradiktë e thellë në qëndrimet e njerëzve, duke përfshirë shumë komunistë e kuadro: ndërsa në punë e në jetën shoqërore ata i përmbahen ideologjisë e moralit tonë socialist, në jetën familjare vazhdojnë të ruajnë mentalitetet e vjetra të pabarazisë e të nënshtrimit të gruas ndaj burrit; ndërsa në prodhim ka

ndarje shoqërore të punës midis burrit e gruas, në punët e shtëpisë, që janë të lodhshme e të mërzitshme, nuk ka ndarje të tillë dhe ato i bën vetëm gruaja. Ne duhet t'u shpallim një luftë të pamëshirshme këtyre mentaliteteve të mykura, që ekzistojnë para së gjithash në kokën e burrave. Njëkohësisht duhet të krijojmë më tepër lehtësi për kryerjen e punëve të shtëpisë, të hapen çerdhe, kopshte, mensa etj. në qytete e në kooperativa, në mënyrë që gratë të mund të marrin pjesë më gjerësisht në prodhim e në jetën shoqërore, të çlirohen ekonomikisht, sepse vetëm kështu ato mund t'u bëjnë ballë me sukses edhe paragjykimëve të vjetra patriarkale.

Bashkimi i Grave të Shqipërisë ka dhënë një kontribut të rëndësishëm për aktivizimin e grave në jetën shoqërore-ekonomike të vendit dhe për edukimin e tyre si qytetare dhe nëna. Edhe në të ardhmen është e domosdoshme që me një punë të shumanshme ekonomike, politike, ideologjike, kulturore t'i edukojmë, t'i bëjmë të ndërgjegjshme e t'i tërheqim gratë që të marrin pjesë aktive në prodhimin shoqëror, të zgjerojnë arsimin e kulturën e tyre, të aktivizohen në punët e pushtetit tonë etj., të ngrihet kështu personaliteti i gruas dhe t'i jepet asaj vendi që i takon në shoqërinë tonë. Ishte me gjithë mend e papranueshme ajo që u vu re me rastin e shkurtimit të aparateve administrative gjatë këtij viti. Të parat që u shkurtuan ose «u shtynë» për t'u lënë vendin të tjerëve ishin shoqet. Vetëm në dikasteret qendrore, ku drejtojnë kuadro të lartë të Partisë, me këtë rast u ulën në përgjegjësi 195

shoqe. Ne duhet të thyejmë mentalitetet e gabuara, të ngremë me kurajë dhe plot besim gra në punë drejtuese dhe njëkohësisht të çrrënjosim ndjenjën e druajtjes e të mosbesimit të grave në forcat e veta.

Për t'i kryer mirë detyrat e mëdha që qëndrojnë para saj, organizata e gruas duhet të bëjë një punë të diferencuar me masat e grave, duke pasur parasysh se kushtet, niveli dhe interesat e grave punëtore e të grave të fshatit, të grave intelektuale ose të atyre shtëpiake, të grave të një krahine a qyteti nga ato të një krahine a qyteti tjetër ndryshojnë shumë. Nga ana tjetër, organizata e gruas nga qendra deri në bazë duhet të aktivizojë shumë më gjerësisht për një punë të kualifikuar, të gjithanshme e interesante me masat e grave një shtresë të tërë shoqesh, të cilat në kushtet e pushtetit tonë popullor kanë fituar arsim e dituri, por që fatkeqësisht qëndrojnë larg dhe nuk japin gjithë kontributin e tyre për problemet e mëdha të gruas në shoqërinë tonë.

Kusht i domosdoshëm që organizatat e masave të kryejnë detyrat e mëdha e të vështira që shtrohen para tyre është forcimi i udhëheqjes së Partisë dhe ndihma e Partisë për to. Komitetet dhe organizatat-bazë të Partisë duhet të heqin dorë nga metoda e marrjes së disa vendimeve të përgjithshme mbi punën e organizatave të masave, duke ua lënë vetë kuadrove të këtyre organizatave konkretizimin e detyrave dhe duke mos kontrolluar se si vihen në jetë ato. Ato duhet të njohin më thellë problemet që qëndrojnë para organizatave të masave dhe t'i ndihmojnë në punën

e tyre, sidomos duke i orientuar në kapjen dhe në zgjidhjen e problemeve të mëdha ideologjike e politike. Ato duhet gjithashtu të koordinojnë në rreth e në bazë punën e organizatave të masave, t'i ngarkojnë secilës detyra të përcaktuara konkrete dhe të zhdukin paralelizmin në punën e këtyre organizatave. Duhet dënuar ashpër, si shumë të dëmshme e të papajtueshme me rolin e komunistit si udhëheqës masash, qëndrimet e disa komunistëve, të cilët rrinë pasivë e sehirxhinj në organizatat e masave ku bëjnë pjesë, nuk kryejnë asnjë detyrë shoqërore në këto organizata dhe nuk tregojnë kurrfarë interesimi për mbarëvajtjen e punës në to. Partia gjithnjë ka theksuar se vendi i komunistit është të gjendet kurdoherë në gjirin e masave dhe të punojë si udhëheqës i tyre.

4. — Të çrrënjosim burokratizmin dhe të forcojmë diktaturën e proletariatit

Çështja e qëndrimit ndaj diktaturës së proletaria-tit është një ndër çështjet më jetike të zhvillimit socialist, për të cilën ekzistojnë dy vija diametralisht të kundërta dhe zhvillohet një luftë e ashpër midis marksistë-leninistëve e revizionistëve modernë. Thelbi i pozitës së revizionistëve në këtë çështje më themelore të marksizëm-leninizmit është që të likuidohet sa më parë diktatura e proletariatit, të degjenerojë ajo e të shndërrohet nga pushtet i klasës punëtore dhe armë e revolucionit proletar për të çuar përpara çështjen e

socializmit, në pushtet të borgjezisë së re «socialiste» dhe në armë të kundërrevolucionit për restaurimin e kapitalizmit. Gjithë demagogjia e revizionistëve titistë e hrushovianë mbi «etatizmin burokratik», «likuidimin e pasojave të rënda të kultit të personit», «liberalizimin» dhe «demokratizimin», «demokracinë direkte» dhe «shtetin e të gjithë popullit» i shërben këtij qëllimi tradhtar, degjenerimit e likuidimit të diktaturës së proletariatit.

Faktet provojnë se rrënjët e thella të këtij procesi regresiv e kundërrevolucionar duhen kërkuar në burokratizimin gradual të aparatit shtetëror socialist, në shkëputjen e tij nga masat popullore, në krijimin e një shtrese të privilegjuar burokratësh, në futjen e metodave të komandimit, të mosbesimit e të mosmbështetjes të masat në punën e organeve shtetërore, në venitjen e në dobësimin e demokracisë për masat e gjera punonjëse. Pikërisht përhapja e burokratizmit krijoi terrenin e favorshëm për uzurpimin e pushtetit nga klika renegate hrushoviane.

Me qëllim që t'i pritet rruga rrezikut të degjenerimit revizionist e borgjez të pushtetit tonë popullor, që të forcohet ai si arma kryesore në duart e Partisë e të popullit për ndërtimin e plotë të shoqërisë socialiste e komuniste, kohët e fundit Partia ka marrë një sërë masash të rëndësishme. Ato synojnë, nga njëra anë, çrrënjosjen e shtrembërimeve dhe të shfaqjeve burokratike në aparatit shtetëror, zhvillimin dhe zgjerimin e mëtejshëm efektiv të demokracisë socialiste për masat më të gjera të popullit dhe, nga ana tjetër, for-

cimin e mëtejshëm të mbrojtjes së atdheut socialist dhe të organeve të luftës kundër armikut.

Në themel vija e Partisë sonë në ndërtimin shtetëror dhe në orientimin e tërë veprimtarisë së pushtetit popullor ka qenë kurdoherë e drejtë. Por në veprimtarinë praktike na kanë kaluar mjaft shtrembërime burokratike, mjaft gabime, si vënia e organeve ekzekutive mbi ato të zgjedhura, formalizmi i theksuar në punën e këtyre të fundit, përqendrimi i tepruar i kompetencave në pak duar, mbështetja për çdo gjë tek aparatet administrative, kufizimi i pjesëmarrjes aktive të masave popullore në zgjidhjen e problemeve shtetërore e shoqërore si dhe i kontrollit të tyre mbi organet e pushtetit e administratat, shtrembërimet burokratike në legjislacionin socialist etj., gjë që ka dëmtuar deri në njëfarë mase zbatimin në praktikë të parimeve demokratike të pushtetit popullor. Prandaj, masat që ka marrë Partia për çrrënjosjen e burokratizmit nuk duhen parë si masa me karakter thjesht organizativ e teknik për mënjanimin e disa të metave e boshllëqeve në punën e organeve shtetërore, por si masa me karakter të thellë politik, sepse lufta kundër burokracisë është një nga drejtimet më të rëndësishme të luftës së klasave në vendin tonë në kohën e tanishme për çështjen e pushtetit shtetëror, që është çështja themelore e revolucionit, nga e cila varen fatet e socializmit.

Lufta për çrrënjosjen e shfaqjeve dhe të shtrembërimeve burokratike është, në thelb, luftë për afrimin e pushtetit dhe të aparatit të tij me popullin, me masat e gjera të punëtorëve e të fshatarëve, me bazën,

për zhvillimin e mëtejshëm e të gjithanshëm të iniciativës së tyre krijuese duke u nisur nga fakti se për të siguruar një udhëheqje të drejtë duhet të kombinohet eksperiencia e organeve shtetërore nga lart me eksperiencën revolucionare të masave nga poshtë. Në praktikë ky parim nuk është mbajtur parasysh kurdoherë. Shpesh është mbivlerësuar eksperiencia e organeve shtetërore, duke kujtuar se ato «dinë gjithçka», se në këto organe ka specialistë të çdo dege që i dinë gjërat «në majë të gishtave». Këto kanë bërë që puna e gjallë me njerëzit të zëvendësohet me shkresat, të fryhen së tepërmi aparatet, të dobësohet iniciativa e bazës dhe të ngarkohen organet e larta me çikërrima, kanë çuar në dobësimin e lidhjeve të pushtetit me masat.

Është e domosdoshme të kuptohet mirë se pa pjesëmarrjen e masave të gjera të popullit në gjithë veprimtarinë e Partisë e të shtetit, në gjithë jetën e vendit nuk mund të çrrënjosen shtrembërimet burokratike, nuk mund të evitohet lindja përsëri e tyre, nuk mund të sigurohet një udhëheqje revolucionare nga ana e Partisë dhe e shtetit tonë. J. V. Stalini, duke iu përgjigjur pyetjes se si mund t'i jepet fund burokratizmit, theksonte:

«Për këtë ka vetëm e vetëm një rrugë — të organizohet kontrolli nga poshtë, të organizohet kritika e masave milionëshe të klasës punëtore kundër burokratizmit të institucioneve tona, kundër të metave të tyre, kundër gabimeve të tyre... Vetëm duke goditur nga të dyja anët —

edhe nga lart, edhe nga poshtë, vetëm duke e shpërngulur qendrën e gravitetit në kritikën nga poshtë, mund të shpresojmë se lufta jonë do të ketë sukses dhe se burokratizmi do të çrrënjohet»¹.

Popullit i takon të thotë fjalën vendimtare, prandaj në të ardhmen ne duhet të thellojmë më tej metodën e konsultimit të gjerë me masat e popullit, duke dëgjuar me kujdes e respekt zërin, vërejtjet, kritikën, propozimet e masave për të gjitha problemet e ndërtimit tonë socialist.

Riorganizimi i aparatit shtetëror, si një masë e rëndësishme me karakter revolucionar, u krye me sukses nga Partia, për arsye se ajo u kuptua drejt dhe u bë në konsultim të gjerë me masat e popullit dhe me bazën. Me gjithë kohën relativisht të shkurtër, jeta ka vërtetuar dhe po vërteton drejtësinë e kësaj mase. Puna në aparatit shtetëror është përmirësuar, është bërë më e gjallë, më operative, më krijuese dhe më e lidhur me jetën. Detyra jonë është ta perfeksionojmë në mënyrë të vazhdueshme punën e aparatit shtetëror, të mos lejojmë kthimin e tij në format e vjetra burokratike të organizimit e të drejtimit e sidomos fryrjen e tij.

Komiteti Qendror i Partisë ka theksuar qartë se riorganizimi i aparatit shtetëror duhet të shoqërohet me ndryshimin rrënjësor të metodës së punës së tij.

---

¹ J. V. Stalin. Veprat, vëll. 11, f. 73.

Megjithëse edhe në këtë drejtim ka përmirësime, duhet ta themi hapur se këtu jemi akoma prapa. Akoma njaft organe shtetërore dhe aparate të tyre i mundojnë metodat e vjetra burokratike për t'u marrë me gjëra të vogla në kurriz të çështjeve kryesore, për të pritur zgjidhjen e çështjeve nga lart, për t'i parë problemet nga zyra, të cilat janë në kundërshtim me organizimin e ri të aparatit shtetëror.

Për kapërcimin e kësaj kontradikte duhet bërë një luftë e madhe këmbëngulëse dhe e përditshme politike, ideologjike dhe organizative kundër koncepteve dhe rutinës së vjetër burokratike, për të përmirësuar artin e drejtimit, për t'i bërë kuadrot më të aftë që t'u përgjigjen kërkesave në rritje, për një punë krijuese, me iniciativë, operative, me përgjegjësi të plotë për detyrat e ngarkuara, duke u përqendruar në çështjet kryesore e të perspektivës.

Në sajë të masave që mori Partia, janë vendosur raporte më të drejta midis organeve të zgjedhura të pushtetit dhe organeve të tyre ekzekutive, si në qendër e në rrethe. Ky është një problem me rëndësi të madhe parimore, që ka të bëjë me ruajtjen e karakterit popullor të pushtetit, me zbatimin konsekuent të demokracisë socialiste. Ndërsa në rrethe organet e zgjedhura, nëpërmjet të cilave populli ushtron drejtpërsëdrejti pushtetin e tij, kanë filluar të zbatojnë më mirë kompetencat e tyre dhe komitetet ekzekutive kanë filluar të vihen në varësi të plotë të këshillave popullorë, në bazë ky problem nuk ka gjetur akoma zgjidhje. Në këtë ka influencuar edhe vendimi, që nuk u

justifikua nga jeta, për prishjen e këshillave popullore të fshatrave në kooperativat e bashkuara dhe zëvendësimin e tyre me këshillat e kooperativave të bashkuara. Kjo çoi në ngushtimin e bazës e të sferës së veprimit të pushtetit, në dobësimin e lidhjeve të tij me masat, në vështirësimin e zgjidhjes së problemeve të tyre dhe të zhvillimit të jetës së fshatit në tërësi. Komiteti Qendror i Partisë i ka propozuar Kuvendit Popullor të rikrijohen këshillat e fshatrave. Përpara organizatave dhe komiteteve të Partisë si dhe organeve shtetërore qëndron detyra t'i forcojnë këshillat popullore, t'i gjallërojnë ata, të rritin autoritetin e tyre duke organizuar një ndihmë të gjithanshme për ta, duke u kujdesur që në këta këshilla të zgjidhen njerëzit më të mirë, punëtorë e revolucionarë, të lidhur ngushtë me popullin e të aftë për të kryer detyrat.

Çrrënjosja e burokratizmit, forcimi i mëtejshëm i pushtetit popullor dhe zhvillimi i demokracisë socialiste janë të lidhura ngushtë me përmirësimin e vazhdueshëm të ligjeve tona revolucionare, me forcimin e ligjshmërisë socialiste.

Ligjet tona në përgjithësi janë të drejta e përshkohen nga fryma revolucionare e Partisë, por, siç dihet, si pasojë e shfaqjeve dhe e shtrembërimeve burokratike, në disa drejtime ato kanë pasur të meta: janë mbivlerësuar masat administrative, është nënvleftësuar puna edukativo-politike dhe roli i masave. Këto dobësi e të meta po ndreqen me shpejtësi. Partia dhe organet shtetërore, në konsultim të gjerë me masat, kanë bërë e po bëjnë një punë të madhe për të spas-

truar ligjet tona nga çdo frymë burokratike dhe për t'i zhveshur ato nga formalizmi, për t'i bërë ato akoma më revolucionare e më të kuptueshme për popullin, që t'u përgjigjen plotësisht politikës së Partisë, kush-teve dhe nevojave të vendit.

Por nuk mjafton vetëm të kemi një legjislacion të drejtë revolucionar. Organizatat e Partisë dhe ato të masave si dhe organet shtetërore duhet të bëjnë një punë të madhe sqaruese me masat, në mënyrë që ato të kuptojnë thellë përmbajtjen politike e ideologjike të ligjeve, të jenë të ndërgjegjshme për zbatimin e tyre, që çdo punonjës të bëhet një luftëtar i vendosur për mbrojtjen e ligjshmërisë sonë socialiste nga çdolloj shkeljeje e shtrembërimi, nga kushdo që të bëhet.

Të metat e shtrembërimet në fushën e legjislacionit tonë janë të lidhura ngushtë me dobësitë e theksuara të organeve tona të drejtësisë, të cilat nuk e kanë parë kurdoherë veprimtarinë e tyre në dritën e parimeve të Partisë, me syrin politik, në frymën e vijës së masave e të besimit ndaj tyre, por çdo gjë kanë dashur ta kodifikojnë në nene e rregullore.

Organet e drejtësisë, prokuroritë dhe gjykatat popullore duhet të pastrohen rrënjësisht nga shtrembërimet dhe nga rutina burokratike, të përmirësojnë tërë punën dhe të lidhen më ngushtë me masat. Ato duhet të mbrojnë dhe të zbatojnë me rigorozitet ligjet tona, të verifikojnë në praktikë saktësinë e drejtësinë e tyre.

Partia u ka kushtuar kujdes të madh e të vazhdueshëm forcimit të mëtejshëm të fuqisë mbrojtëse të

vendit, forcave tona të armatosura dhe organeve të Sigurimit të Shtetit.

Ushtria jonë Popullore është një nga armët më të rëndësishme të diktaturës së proletariatit, është arma e dashur e punëtorëve dhe e fshatarëve, e të gjitha masave punonjëse të vendit tonë. Partia e ka rrethuar ushtrinë e popullit kurdoherë me kujdesin e vet të madh dhe ajo e ka justifikuar këtë me besnikërinë e saj të pafund ndaj Partisë dhe atdheut socialist.

Masat që mori Komiteti Qendror i Partisë për revolucionarizimin e mëtejshëm të forcave tona të armatosura gjetën aprovimin unanimit të zjarrtë të gjithë efektivit ushtarak dhe të mbarë popullit tonë. Këto masa u diktuan nga kushtet dhe nga nevojat për forcimin e mëtejshëm të Ushtrisë Popullore, për të ruajtur e për të zhvilluar parimet bazë dhe karakteristikat e saj të mrekullueshme, si ushtri e dalë nga gjiri i popullit dhe që i shërben popullit, karakteristika të formuara në zjarrin e luftës për liri dhe të punës për ndërtimin e socializmit.

Me gjithë kohën relativisht të shkurtër, Komiteti Qendror i Partisë konstaton me kënaqësi efektin e madh pozitiv që patën këto masa. Ato forcuan rolin udhëheqës të Partisë dhe punën e saj edukative bindëse, forcuan disiplinën e ndërgjegjshme, lidhjet e kuadrut oficer me masën e ushtarëve dhe të ushtrisë me popullin, rritën iniciativën dhe përgjegjësinë në zbatimin e vendimeve sipas parimit të centralizmit demokratik, rritën frymën e kritikës dhe të autokritikës, të partishmërisë në gjithë punën e ushtrisë.

Mbrojtja e atdheut dhe sigurimi i fitoreve të revolucionit kërkojnë që ne të kemi edhe në të ardhmen një ushtri të fortë, të lidhur ngushtë me popullin punonjës, një ushtri të udhëhequr nga Partia, të kalitur politikisht dhe ideologjikisht, të armatosur më së miri me shkencën ushtarake marksiste-leniniste, një ushtri të pajisur me armë moderne, kurdoherë e gatshme për t'i bërë ballë çdo armiku. Kjo është detyra themelore e organizatave të Partisë, e kuadrove dhe e gjithë efektivit të ushtrisë. Partia dhe populli nuk do të kursejnë asgjë, do të bëjnë çdo sakrificë për forcimin dhe për modernizimin e pareshtur të ushtrisë sonë.

Mbrojtja e atdheut është një çështje jetike e gjithë popullit. Prandaj, Partia dhe Qeveria kanë ndjekur dhe ndjekin vijën e armatosjes të të gjithë punonjësve. Kalitja fizike dhe përgatitja ushtarake është një detyrë e lartë patriotike për çdo qytetar të Republikës. Komitetet dhe organizatat e Partisë duhet ta vlerësojnë me tërë seriozitetin këtë punë.

Organet e Sigurimit të Shtetit, të policisë popullore dhe të kufirit, nën udhëheqjen e Partisë, kanë qenë dhe do të jenë syri vigjilent i diktaturës së proletarietit, armë të mprehta e të dashura në duart e Partisë e të popullit për mbrojtjen e rendit tonë shoqëror e shtetëror. Ato kanë plotësuar me përpikëri shembullore të gjitha detyrat e caktuara nga Partia, kanë bërë një luftë të vendosur me armiqtë e keqbërësit, kanë ruajtur me zemër dhe me mendje proletare fitoret e revolucionit, punën paqësore të popullit dhe kufijtë e atdheut socialist. Forcimi i diktaturës së

proletariatit kërkon që të përmirësohet akoma më shumë puna e organeve të Sigurimit të Shtetit, të policisë e të kufirit nën drejtimin dhe kontrollin e vazhdueshëm të komiteteve dhe të organizatave të Partisë. Ato duhet të afrohen e të lidhen edhe më ngushtë me popullin, të mbështeten fuqimisht në patriotizmin, në eksperiencën dhe në gatishmërinë e tij, të rritin e të mprehin vigjilencën revolucionare, të forcojnë masat preventive dhe edukative në veprimtarinë e tyre dhe të godasin si kurdoherë me forcë e pa mëshirë armiqtë e popullit.

Partia është forca udhëheqëse në tërë sistemin e diktaturës së proletariatit. Ajo e realizon këtë rol udhëheqës duke përcaktuar vijën e përgjithshme të veprimtarisë së të gjitha organeve shtetërore duke e çuar këtë vijë në të gjitha instancat me anën e anëtarëve të saj dhe duke kontrolluar sistematikisht zbatimin e drejtë të saj në praktikë. Duhet të hiqet dorë një herë e mirë nga tendencat e ortakllëkut midis organeve të Partisë e të shtetit, të dublimit, të spostimit, ose të zëvendësimit të këtyre të fundit. Këto shfaqje janë të huaja për metodën e punës së Partisë, sepse ato dobësojnë kontrollin e Partisë mbi organet shtetërore e të ekonomisë, ulin përgjegjësinë e kadrove dhe të vetë këtyre organeve, ushqejnë burokratizmin dhe zvarritin zgjidhjen e çështjeve. Në praktikën e punës së përditshme lindin probleme, në të cilat plekset puna e Partisë me atë të organeve shtetërore, por pikërisht këtu kërkohet aftësia e drejtimit të organeve të Partisë, që, duke vënë në lëvizje e duke mo-

bilizuar organet përkatëse të shtetit, të ruajnë funksionet e veta të drejtimit, të ndihmës e të kontrollit.

Përmirësimi rrënjësor i punës ideopolitike të Partisë me njerëzit dhe me kuadrot, për t'i sqaruar e për t'i bindur ata mbi detyrat e tyre, për t'u bërë të qartë perspektivën dhe rrugën përmes së cilës ata do të ecin gjithnjë përpara, kontrolli dhe ndihma për zbatimin e detyrave të caktuara, janë çështjet themelore ku duhet të kapen organet dhe organizatat e Partisë në metodën e tyre për të udhëhequr drejt organet shtetërore.

IV

THELLIMI I MËTEJSHËM I REVOLUCIONIT IDEOLOGJIK E KULTUROR

Revolucionarizimi i mëtejshëm i jetës së vendit nuk mund të kuptohet pa zhvillimin e pa thellimin e revolucionit ideologjik e kulturor. Ai bëhet pikërisht mbi bazën e këtij revolucioni, qëllimi themelor i të cilit është rrënjosja dhe triumfi i plotë i ideologjisë socialiste proletare në ndërgjegjen e gjithë popullit punonjës dhe çrrënjosja nga rrënjët e ideologjisë borgjeze, është edukimi dhe kalitja e gjithanshme revolucionare e komuniste e njeriut të ri, që përbën faktorin vendimtar për zgjidhjen e të gjitha problemeve të mëdha e të ndërlikuara të ndërtimit socialist dhe për mbrojtjen e atdheut.

Partia, gjatë gjithë jetës së saj i ka kushtuar vëmendje dhe kujdes të veçantë edukimit të gjithanshëm revolucionar të komunistëve e të të gjithë punonjësve. Sidomos pas Kongresit të 4-t dhe, duke u mbështetur në direktivat e tij, Partia ka zhvilluar një punë më këmbëngulëse në këtë drejtim.

1. — Lufta për triumfin e ideologjisë socialiste është luftë për triumfin e socializmit e të komunizmit

Te ne ideologjia socialiste proletare është ideologjia në fuqi, ajo i jep sot tonin e përgjithshëm gjithë jetës e veprimtarisë së punonjësve tanë. Por, me gjithë sukseset e arritura, ne jemi të ndërgjegjshëm se lufta në këtë fushë është një luftë e gjatë dhe e vështirë. V. I. Lenini ka thënë:

«Detyra jonë është të mposhtim gjithë rezistencën e kapitalistëve, jo vetëm rezistencën ushtarake dhe politike, por edhe rezistencën ideologjike, që është rezistenca më e thellë dhe më e fortë»¹.

Ideologjia e vjetër idealiste e shoqërisë shfrytëzuese ka akoma rrënjë të thella dhe ushtron një ndikim të fuqishëm e të vazhdueshëm. Dhe kur flasim për këtë ndikim nuk është çështja vetëm për «disa mbeturina e shfaqje të huaja që duken aty-këtu», siç thuhet shpesh gabimisht në propagandën tonë, por për ndikimin e një ideologjie të tërë të huaj, që shprehet në gjithfarë konceptesh, zakonesh e qëndrimesh të huaja, të cilat ruhen për një kohë të gjatë si trashëgim nga e kaluara, kanë mbështetje shoqërore te ish-klasat shfrytëzuese e mbeturinat e tyre, te tendencat e spon-

---

¹ V. I. Lenin. Veprat, vëll. 31, f. 423.

tancitetit mikroborgjez dhe ushqehen në forma të ndryshme nga bota kapitaliste e revizioniste që na rrethon.

Dhe përderisa nuk është siguruar fitorja e plotë e revolucionit socialist në fushën e ideologjisë e të kulturës, nuk mund të jenë të sigurta e të garantuara as fitoret e revolucionit socialist në fushën politike dhe ekonomike. Prandaj, lufta në frontin ideologjik, për shpartallimin e plotë të ideologjisë borgjeze e revizioniste, në fund të fundit, ka të bëjë me çështjen a do të ndërtohet socializmi e komunizmi dhe do të mënjanohet restaurimi i kapitalizmit, apo do t'i çelet porta përhapjes së ideologjisë borgjeze e revizioniste dhe do të lejohet kthimi prapa drejt kapitalizmit.

Revolucioni ideologjik e kulturor inkuadrohet në luftën e përgjithshme klasore për ta çuar deri në fund revolucionin socialist në të gjitha fushat. Në kundërshtim me pikëpamjet e revizionistëve modernë, të cilët e kanë shpallur luftën e klasave në socializëm si diçka të vjetruar e të kapërcyer, Partia mendon se lufta e klasave, edhe pas likuidimit të klasave shfrytëzuese, mbetet një nga forcat kryesore lëvizëse të shoqërisë. Kjo luftë përfshin të gjitha fushat e jetës dhe në mënyrë të veçantë tani fushën e ideologjisë e të kulturës. Ajo zhvillohet dallgë-dallgë e me zigzage, herë ngrihet e herë ulet, herë acarohet dhe herë zbutet, por kurrë nuk ndërpritet e nuk shuhet.

Kjo luftë në socializëm, siç tregon edhe eksperiencia e vendit tonë, është një fenomen objektiv dhe i pashmangshëm. Ajo zhvillohet si kundër mbeturinave të klasave shfrytëzuese të rrëzuara nga pushteti e të

shpronësuar, por që vazhdojnë të rezistojnë e të bëjnë presione me të gjitha mënyrat e, në radhë të parë, nëpërmjet ideologjisë së tyre reaksionare, ashtu edhe kundër elementëve të rinj borgjezë, elementëve të degjeneruar revizionistë e antiparti, të cilët në mënyrë të pashmangshme lindin në gjirin e shoqërisë sonë. Ajo zhvillohet gjithashtu kundër ideologjisë borgjeze e revizioniste, që ruhet e shfaqet në forma dhe shkallë intensiteti të ndryshme si dhe kundër presionit të jashtëm të imperializmit. Kështu gërshetohet fronti i brendshëm dhe fronti i jashtëm i luftës së klasave, që herë shkrihen në një front të vetëm, herë veprojnë të veçuar, por gjithmonë janë të lidhur nga i njëjti qëllim: rrëzimi i diktaturës së proletariatit, restaurimi i kapitalizmit.

Pranimi ose mospranimi i luftës së klasave në socializëm është një çështje parimore, është një vijë demarkacioni midis marksistë-leninistëve e revizionistëve, midis revolucionarëve e tradhtarëve të revolucionit. Çdo largim nga lufta e klasave është me pasoja vdekjeprurëse për fatet e socializmit. Prandaj, krahas me luftën për shtimin e prodhimit, për zhvillimin e arsimit e të kulturës, krahas me luftën kundër armiqve të jashtëm, imperialistëve e revizionistëve, nuk duhet lënë pas dore, nuk duhet harruar kurrë lufta e klasave brenda vendit, ndryshe historia do të na ndëshkonte rëndë.

Detyra e Partisë është që jo të mbyllë sytë përpara kësaj domosdoshmërie, jo të vërë në gjumë vigjilencën revolucionare të komunistëve e të masave,

por ta zhvillojë këtë luftë klasash me forcë dhe pa u lëkundur deri në fitoren përfundimtare. Përparimi i shoqërisë sonë dhe edukimi revolucionar i punonjësve nuk mund të kuptohen dhe të bëhen jashtë luftës së klasave.

Shpesh në praktikë ndeshemi me një koncept të ngushtë të luftës së klasave dhe të armiqve të klasës, kur si të tillë shikohen ose vetëm kulaku e elementë të tjerë të ish-klasave shfrytëzuese ose imperialistët e revizionistët titistë e hrushovianë jashtë vendit, dhe si luftë klase shihet vetëm lufta kundër veprimtarisë së tyre antisocialiste. Lufta kundër këtyre armiqve mbetet si gjithnjë një detyrë e dorës së parë për Partinë, për shtetin e për punonjësit tanë. Por luftën e klasave ne duhet ta shikojmë më gjerë. Kjo është një luftë e shumanshme, para së gjithash ajo është sot një luftë ideologjike, një luftë për mendjet dhe zemrat e njerëzve, luftë kundër degjenerimit borgjez e revizionist, kundër të gjitha mbeturinave e shfaqjeve të huaja që ruhen e manifestohen, ku më shumë e ku më pak, në të gjithë njerëzit tanë, është luftë për triumfin e ideologjisë dhe të moralit tonë komunist.

Luftë klase është lufta kundër vjedhjeve dhe shpërdorimeve të pasurisë socialiste, kundër tendencave parazitare e spekulative për të zhvatur sa më shumë nga shoqëria e për t'i dhënë sa më pak asaj, kundër vënies së rehatisë, interesit dhe lavdisë personale mbi interesin e përgjithshëm, kundër shfaqjeve dhe shtrembërimeve burokratike, kundër ideologjisë fetare, paragjyqimeve, bestytnive e zakoneve prapanike,

kundër nënvleftësimit të gruas e mosrespektimit të të drejtave të saj të barabarta në shoqëri, kundër modës dhe mënyrës së jetesës borgjeze, kundër idealizmit e metafizikës, kundër «izmave» të artit e të kulturës dekadente borgjeze e revizioniste, kundër ndikimit politik dhe ideologjik të armiqve të jashtëm etj., etj.

Pra, lufta e klasave drejtohet jo vetëm kundër armiqve të brendshëm e të jashtëm, por ajo zhvillohet edhe në gjirin e popullit punonjës, kundër çdo shfaqjeje të huaj që vihet re në ndërgjegjen, në mendjen, në sjelljet e në qëndrimet e çdo njeriu. Asnjëri të mos mendojë se është i garantuar nga çdo e keqe dhe nuk ka se çfarë të luftojë në vetvete. Në ndërgjegjen e çdo njeriu bëhet një luftë e ashpër midis ideologjisë socialiste dhe ideologjisë borgjeze. Secili duhet ta shohë veten si në pasqyrë dhe ashtu siç lan përditë fytyrën, të pastrojë përditë ndërgjegjen e tij, duke mbajtur një qëndrim komunist ndaj vetvetes.

Lufta e klasave pasqyrohet edhe brenda Partisë, sepse nga njëra anë në Parti vijnë njerëz nga shtresa të ndryshme të popullsisë, të cilët sjellin me vete gjithfarë mbeturinash e shfaqjesh të huaja dhe nga ana tjetër, komunistët, ashtu si gjithë punonjësit, ndeshen me presionin e armikut të klasës, sidomos të ideologjisë së tij nga brenda e jashtë vendit. Si rrjedhim, ashtu si nga radhët e punonjësve, edhe nga radhët e Partisë mund të dalin dhe dalin njerëz që degjenerojnë e që kalojnë në pozita të huaja antiparti e antisocialiste. Bile armiqtë tanë në veprimtarinë e tyre i japin një rëndësi të veçantë degjenerimit të njerëzve të

Partisë, për të arritur degjenerimin e Partisë në tërësi, sepse vetëm kështu mund t'i hapet rruga restaurimit të kapitalizmit. Duhet të jetë e qartë se pa kontradikta të karakterit të ndryshëm dhe pa luftë për kapërcimin e tyre nuk do të ishte e mundur jeta e Partisë, zhvillimi i saj. Kjo luftë nuk duhet mbuluar për të ruajtur gjoja unitetin, por duhet zhvilluar e duhet çuar deri në fund, duke forcuar kështu unitetin e vërtetë të Partisë, frymën e saj revolucionare, kombativitetin e saj, diktaturën e proletariatit.

Është detyrë e dorës së parë e gjithë punës ideologjike të Partisë që të formojë te komunistët e te të gjithë punonjësit një kuptim të drejtë mbi luftën e klasave në vendin tonë, t'i edukojë ata në frymën e luftës së papajtueshme klasore, të rrënjosë në ta metodën e analizës klasore që është e vetmja metodë për të njohur e për të zgjidhur drejt të gjitha problemet, t'i mësojë ata që jo vetëm të pranojnë me fjalë nevojën e luftës së klasave, por ta bëjnë atë përditë e në çdo fushë të jetës. Kjo nuk është një gjë e re. Partia vazhdimisht ka theksuar nevojën e zhvillimit të luftës së klasave dhe të edukimit klasor dhe ka bërë një punë të madhe në këtë drejtim.

Ne duhet të luftojmë indiferentizmin dhe formalizmin në punën tonë politike për edukimin e Partisë dhe të masave, ta lidhim atë kurdoherë dhe si duhet me luftën e gjallë klasore. Të luftohet me vendosmëri kundër koncepteve e shfaqjeve të huaja që janë në kundërshtim me vijën e Partisë, me interesat e popullit e të socializmit, me tendencën për të mos i quaj-

tur gjërat me emrin e tyre të vërtetë, por për t'i zbutur e për t'i rrumbullakosur ato, duke fshehur thelbin e tyre klasor dhe rrezikshmërinë e tyre shoqërore.

Me këto të meta të punës së organizatave të Partisë shpjegohet edhe fakti që disa kuadro e komunistë nuk vënë gjithnjë në plan të parë interesat e përgjithshme që përfaqëson politika e Partisë, por shpesh i shohin gjërat nën prizmin e interesave personale ose lokale e dikasteriale, i shohin problemet e ndryshme me syrin e teknokratit e të «memurit», me syrin e specialistit të ngushtë dhe lënë pas dore aspektin politik e ideologjik të tyre. Ata nuk e kuptojnë se politikë ka kudo, në çdo punë e në çdo sektor, se nuk ka kuadro e punë ekonomike, administrative, kulturore e ushtarake të shkëputura nga politika e jashtë politikës së diktaturës së proletariatit. Të gjitha punët janë të lidhura e të varura dhe në këtë unitet vendin kryesor e zë politika, po ashtu të gjithë kuadrot tanë në çdo sektor që punojnë duhet të jenë para së gjithash njerëz politikë, të vënë në plan të parë politikën e Partisë dhe të udhëhiqen kurdoherë prej saj.

Partinë tonë e ka karakterizuar gjithmonë ashpërsia dhe papajtueshmëria me armiqtë e popullit, të socializmit dhe të marksizëm-leninizmit dhe dashuria e besnikëria e pakufishme ndaj punonjësve dhe çështjes së tyre revolucionare, urtësia dhe durimi me të gjithë ata që gabojnë, por që janë të korigjueshëm. Për të kanë qenë dhe janë të huaja qëndrimet e ngushta e sektare. Prandaj, organizatat e Partisë duhet të luftojnë me vendosmëri çdo shfaqje të sektarizmit në punën

e tyre, sepse ato cenojnë lidhjet e Partisë me masat, konfondojnë kufirin midis nesh dhe armiqve tanë, çojnë në përdorimin e metodave të gabuara për zgjidhjen e kontradiktave në gjirin e popullit, që prekin vetë punonjësit.

Puna ideologjike e Partisë duhet të bëjë mirë të qartë karakterin e kontradiktave në shoqërinë socialiste dhe rrugët për zgjidhjen e tyre të drejtë. . . Çdo përzjerje e dy tipave të kontradiktave shpie në gabime oportuniste ose sektare.

Duhet pasur parasysh gjithnjë se bartës e përhapës të ideologjisë borgjeze nuk janë vetëm njerëzit e ish-klasave shfrytëzuese, por edhe njerëzit tanë, të cilët punojnë për çështjen e socializmit. Në këto raste, duke luftuar pa mëshirë sëmundjen, ideologjinë e huaj, të luftojmë me të gjitha forcat për të shëruar të sëmurin, bartësin e kësaj ideologjie. Vetëm në atë rast kur bartësi dhe përhapësi i ideologjisë së huaj është ose bëhet një armik yni i ndërgjegjshëm, vetëm atëherë kontradikta trajtohet e zgjidhet si kontradiktë antagoniste dhe vendin e metodës së bindjes e zë metoda e detyrimit. Partia duhet të bëjë një punë të madhe profilaktike, edukative e politike, me durim e në mënyrë sistematike për të mos lejuar asnjëri që të bjerë në gabime të rënda, që të kalojë nga gabimet në faje e pastaj në krime antishtetërore e antisocialiste, të dënueshme rreptësisht nga diktatura e proletariatit.

Një drejtim tjetër me shumë rëndësi i punës ideologjike të Partisë është edukimi i qëndrimit të ri socialist ndaj punës, që njerëzit tanë të punojnë si revo-

lucionarë dhe të luftojnë me vendosmëri për të vënë në jetë idealet revolucionare. Vetëm në punë dhe nëpërmjet punës edukohet e kalitet njeriu i ri, sepse puna është shkolla më e madhe e edukimit komunist.

Në atmosferën e punës së madhe krijuese plot vetëmohim e entuziazëm revolucionar që po transformon natyrën dhe vetë ndërgjegjen e njerëzve, duket edhe më qartë se sa të huaja e të padurueshme janë qëndrimet e atyre njerëzve që i bëjnë bisht punës, u tremben vështirësive e sakrificave, nuk duan të prishin qetësinë dhe rehatinë personale, përpiqen të ruajnë, ose të zënë ndonjë «qoshe të ngrohtë», bëjnë punë shkel e shko, orvaten të zhvatin sa më shumë nga shoqëria, që në çdo gjë nisen nga interesi i tyre personal e përfitimi material dhe me një mijë pretekste e justifikime i shmangen detyrës për të punuar atje ku ka nevojë populli e atdheu. Të gjitha këto janë qëndrime borgjeze.

Organizatat e Partisë duhet të bëjnë një luftë të vendosur kundër këtyre shfaqjeve të huaja, të papajtueshme me moralin tonë komunist. Luftën kundër këtyre shfaqjeve ato duhet ta shohin si një aspekt të luftës së klasave, si një luftë kundër farës së degjenerimit borgjez e revizionist të njerëzve. Ato duhet të rrënojnë në të gjithë punonjësit e fshatit e të qytetit kuptimin dhe qëndrimin socialist e revolucionar ndaj punës, që secili ta shohë punën si një çështje nderi dhe lavdie, si një detyrë të lartë patriotike, si një çështje pa të cilën jeta nuk mund të ekzistojë. Njerëzit tanë, në radhë të parë kuadrot e komunistët, duhet të punojnë me ndërgjegje dhe me disiplinë të lartë, me hov e me

ritëm ushtarak, të kapërcejnë me guxim çdo pengesë e vështirësi, të ecin gjithmonë përpara, të vënë mbi gjithçka interesat e popullit, të atdheut e të socializmit, të mos kursejnë asgjë për këto interesa, të jenë të gatshëm që në emër të tyre të japin edhe jetën. Bir i thjeshtë i popullit tonë, bir i një familjeje dje të shtypur e të shfrytëzuar nga bejlerët dhe agallarët, ishte ushtari Hekuran Zenuni nga Tozhari i Beratit; për të kryer detyrën e ngarkuar ai s'pyeti as për vështirësi as për sakrifica, por dha pa hezitim jetën e tij në lulen e rinisë, ashtu siç e dhanë dje në krye të detyrës 28 000 dëshmorët e Luftës Nacionalçlirimtare. Të tillë janë njerëzit e rinj që ka edukuar dhe ka kalitur Partia jonë.

Kur flasim për qëndrimin socialist ndaj punës rëndësi të dorës së parë ka kuptimi i drejtë i punës fizike, i punës në prodhim. Kjo është një çështje e madhe parimore, së cilës organizatat e Partisë, me punën edukative të tyre duhet t'i kushtojnë një kujdes të veçantë. Konceptet aristokratike për punën në prodhim janë krejt të huaja për socializmin dhe të mbarsura me pasoja të rrezikshme. Çdo nënvleftësim e përçmim i punës fizike duhet dënuar si nënvleftësim e përçmim për punëtorët e për fshatarët, për masat e gjera të popullit, gjë që të shpie në shkëputjen nga populli, nga puna dhe jeta e tij dhe kjo shkëputje është burimi i shumë të këqijave. Këtë duhet ta kenë parasysh në mënyrë të veçantë njerëzit e punës mendore, kuadrot, nëpunësit, inteligjencia teknike e artistike, nxënësit e studentët. Ata në shumicën e tyre dërrmuese janë for-

muar pas Çlirimit të vendit dhe kanë dalë nga gjiri i masave punonjëse, janë të lidhur ngushtë me popullin dhe me Partinë dhe kanë treguar e tregojnë një ndërgjegje të lartë patriotike e socialiste. Por këto tippare nuk duhet të na bëjnë të nënvleftësojmë rrezikun e infektimit të tyre nga ideologjia borgjeze dhe sidomos nga pikëpamjet revizioniste. Ky rrezik nuk është i shpikur, ai ka një bazë reale. Ai është i lidhur me vetë natyrën dhe me kushtet e punës dhe të jetës së njerëzve të punës mendore dhe sidomos të inteligjencies krijuese, artistike e shkencore, e cila është akoma shumë e shkëputur nga puna fizike dhe në mjaft raste edhe nga masat punonjëse e nga jeta e tyre. Tek ajo mund të gjejnë dhe gjejnë terren më të favorshëm përhapja e individualizmit dhe e karrierizmit, e mendjemadhësisë dhe e fodullëkut, e pretendimeve të tepruara dhe e jetës së rehatshme, e intelektualizmit dhe e përçmimit të masave.

Inteligjencia jonë popullore duhet të lidhet sa më ngushtë me popullin, të punojë e të jetojë bashkë me punëtorët e me fshatarët, të shkrihet e të bëhet një me ta. Ajo duhet të hedhë poshtë idenë borgjeze, të trashëguar nga e kaluara dhe që ka rrënjë të thella se intelektualit di çdo gjë, se vetëm ai është në gjendje të drejtjohë, të udhëheqë, t'i mësojë dhe t'u japë mend të tjerëve, gjë që shpreh në fakt mohimin e rolit të masave. Duhet të jetë e qartë se roli vendimtar në të gjitha fushat e jetës, duke përfshirë edhe fushën e jetës shpirtërore, nuk u përket individëve të veçantë, sado të shquar qofshin ata, por masave të gjera të po-

pullit. Dijet nuk bien nga qielli. Të gjitha dijet e kanë burimin nga jeta, nga praktika, janë produkt i luftës së masave për transformimin e natyrës dhe të shoqërisë. Prandaj, njerëzit e shkencës, të artit, të kulturës duhet të dëgjojnë me vëmendje e me respekt të thellë mendimet e masave, të përgjithësojnë eksperiencën e tyre, të jenë kurdoherë nxënës të urtë e kokulur të mësuesit të madh e të pagabueshëm popull, të bëjnë kriter themelor të të gjithë krijimtarisë së tyre gjykimin e popullit. Disa kuadrove në institucionet tona shkencore u është rritur mendja dhe kujtojnë se fjala e tyre është fjala e fundit e shkencës, se çdo mendim në kundërshtim me të tyren s'vlen, është i padrejtë, duhet hedhur poshtë. Jo! Të tilla koncepte në radhët e shkencëtarëve tanë duhen fshikulluar rëndë. Nuk ka zhvillim në shkencë, si kudo, pa luftë, pa luftë mendimesh, pa luftë klasash, pa debate të udhëhequra nga parimet marksiste-leniniste, nga ideologjia proletare për të gjetur të drejtën. Ideja e zhvillimit dhe e përparimit të shkencës, dhe jo lavdia personale, duhet të udhëheqë në punën e vet çdo shkencëtar tonin.

Njerëzit e inteligjencies duhet ta lidhin sa më ngushtë punën mendore me punën fizike të punëtorëve e të fshatarëve, të bëjnë vazhdimisht dhe në përpjesëtime të caktuara punë drejtpërdrejt në prodhim. Kjo detyrë që ka filluar të vihet gjerësisht në jetë për të gjithë kuadrot, inteligjencien, nxënësit e studentët ka një rëndësi të madhe teorike e praktike. Ajo do t'i ndihmojë ata të njohin më mirë jetën, të zhvishen nga shumë mbeturina e shfaqje të huaja, të kaliten si revolucionarë të vërtetë. Ky është një hap i rëndësishëm.

për ngushtimin e dallimeve midis punës mendore e punës fizike, që bashkë me ngushtimin e dallimeve midis qytetit e fshatit, midis klasës punëtore dhe fshatarësisë përbëjnë një problem të madh që lidhet ngushtë me perspektivën e zhvillimit tonë drejt komunizmit. Në qoftë se ne që sot nuk marrim masa për ngushtimin e këtyre dallimeve dhe, dashur padashur, lejojmë që ato të thellohen, atëherë jo vetëm që vendi ynë nuk zhvillohet në rrugën drejt qëllimit tonë të fundit, por ato bëhen shkak për shumë të këqija, për marrëdhënie jo të drejta midis njerëzve të punës mendore e fizike; midis qytetit e fshatit, midis klasës punëtore e fshatarësisë.

Detyra të mëdha ka puna e Partisë edhe për edukimin e koncepteve të drejta për jetën, që figura morale e komunistëve dhe e të gjithë punonjësve tanë të jetë një dhe e pandarë jo vetëm në punë e në shoqëri, por edhe në jetën personale e familjare. Kua-drot, komunistët, çdo punonjës duhet të jetojnë si revolucionarë, të bëjnë një jetë të thjeshtë e luftë të ashpër, të jenë të parët në sakrifica dhe të fundit në pretendime. Ashtu siç thuhet në Letrën e Hapur «...jo rehatia e zbrazët dhe kujdesi vetëm për vete, por ideali i socializmit, lufta për ta ndërtuar e lulëzuar me duart tona atdheun socialist, gëzimi i punës krijuese për të mirën e në shërbim të popullit, ngritja e vazhdueshme e nivelit të jetesës së masave punonjëse, duhet të përbëjnë qëllimin kryesor të jetës dhe të luftës, preokupacionin e tyre kryesor»¹.

---

1 Shih: «Dokumente kryesore të PPSH» vëll. V, f. 38.

Për njerëzit tanë është krejt i huaj koncepti borgjez e revizionist mbi jetën për të vënë mbi gjithçka paranë, qejfin, luksin, komoditetin, rehatinë dhe mirëqenien personale. Pasojat e një koncepti të tillë janë katastrofale në vendet ku sundojnë revizionistët. Degjenerimi politik, shthurja morale, rendja pas parasë e fitimit, egoizmi dhe individualizmi i tërbuar, moda dhe mënyra e jetesës borgjeze, vagabondazhi e huliganizmi janë ato që karakterizojnë sot jetën e këtyre vendeve, të cilën pothuajse asgjë nuk e dallon nga jeta e vendeve kapitaliste perëndimore.

Shfaqje të tilla të huaja mbi jetën mund të zënë dhe zënë vend edhe në disa nga njerëzit tanë që janë nën ndikimin e fortë të ideologjisë e të moralit borgjez. Organizatat e Partisë duhet të jenë gjithmonë vigjilente dhe të bëjnë një punë edukative e luftë të madhe për të krijuar në Parti, në kolektiv, në familje e kudo një atmosferë mbytëse kundër koncepteve të tilla dekadente për mënyrën dhe për qëllimin e jetës, duke dënuar ashpër qëndrimet liberale e lëshimet në këtë drejtim. Me punën e saj Partia duhet të rrënjosë, sidomos në brezin e ri, kuptimin tonë revolucionar për jetën, që frymëzohet nga idealet e mëdha të socializmit e të komunizmit.

Gjithë puna ideologjike e Partisë, propaganda dhe agjitacioni duhet të synojnë, në radhë të parë e mbi të gjitha, në edukimin ideopolitik, në formimin dhe në kalitjen e njerëzve si revolucionarë e komunistë të vërtetë, për të kuptuar dhe për të realizuar në jetë parullën e madhe të Partisë «të mendojmë, të punojmë dhe

të jetojmë si revolucionarë», e cila përbën thelbin e edukimit komunist, përmbajtjen themelore të punës edukative të Partisë.

2. — Të zhvillojmë e të thellojmë frymën revolucionare të kulturës dhe të arsimit tonë popullor

Revolucioni ynë kulturor zhvillohet e thellohet në unitet me revolucionin ideologjik dhe i shërben atij drejtpërdrejt. Gjithë puna kulturore, arsimore e artistike duhet të na vlejë, në radhë të parë, për të realizuar qëllimin themelor, edukimin e komunistëve e të të gjithë punonjësve me një frymë të lartë klasore revolucionare marksiste-leniniste. Pikërisht nën këtë prizëm Partia jonë shtron sot edhe problemet e zgjerimit e të thellimit të mëtejshëm të revolucionit kulturor.

Deri tani ne kemi arritur suksese shumë të mëdha në zgjerimin e arsimit e të kulturës, në përhapjen e diturisë në popull. Kultura jonë socialiste në tërësinë e saj është pronë e popullit punonjës. Një zhvillim i tillë në gjerësi i revolucionit kulturor është shoqëruar edhe me transformime rrënjësore revolucionare dhe socialiste në përmbajtjen e punës arsimore e kulturore. Partia do të vazhdojë punën për zgjerimin e rrjetit dhe sidomos të aktivitetit të institucioneve arsimore e kulturore, duke u nisur nga parimi se kërkesat dhe mundësitë e shoqërisë sonë socialiste për arsim, për dituri, për kulturë janë të pafund dhe nuk shterojnë kurrë.

Por tani, që shumë probleme urgjente të zhvillimit në gjerësi të revolucionit kulturor janë vënë në rrugën e zgjidhjes, krijohen mundësi për t'u thelluar edhe më shumë në forcimin e cilësisë dhe të përmbajtjes komuniste të gjithë punës arsimore e kulturore. Nga kjo pikëpamje tani në lëmin e zhvillimit të kulturës socialiste shtrohen detyra të reja që kanë të bëjnë me nevojën e një lufte të vendosur kundër ndikimeve të huaja dhe traditave borgjeze e revizioniste, me nevojën e krijimit të kulturës së vërtetë socialiste në shërbim të plotë të politikës proletare dhe të përshkuar krejtësisht nga ideologjia marksiste-leniniste.

Partia më se një herë, në dokumentet e ndryshme të saj, sidomos në Plenumin e 15-të të Komitetit Qendror, të tetorit të vitit të kaluar, ka theksuar rëndësinë që kanë letërsia dhe artet në kuadrin e revolucionit kulturor. Ç'detyra shtron Partia dhe ç'kërkesa ka ajo ndaj krijimtarisë artistike? Partia shtron detyrën që letërsia dhe artet të bëhen një armë e fuqishme në duart e Partisë për edukimin e punonjësve në frymën e socializmit e të komunizmit, që ato të qëndrojnë në radhët e para të luftës për të edukuar një rini të pastër ideologjikisht e moralisht, që gjithë krijimtaria artistike të ketë një nivel të lartë ideologjik, të përshkohet nga fryma revolucionare luftarake e Partisë si dhe nga një frymë e shëndoshë kombëtare. Partia kërkon që letërsia dhe artet të pasqyrojnë më gjerë luftën, punën dhe jetën e popullit punonjës, ideallet dhe aspiratat e tij, ndjenjat e tij fisnike, karakterin e tij heroik, thjeshtësinë dhe madhështinë e tij, ho-

vin e tij revolucionar, të pasqyrojnë me vërtetësi dhe në zhvillimin e vet revolucionar realitetin dhe aktualitetin tonë, që në qendër të krijimtarisë të vihen heronjtë e kohës sonë: punëtorët, fshatarët, ushtarët, intelektualët popullorë dhe kuadrot revolucionarë, njerëzit e rinj, të edukuar nga Partia, ata që me vetëmohim e heroizëm punojnë e luftojnë për ndërtimin e socializmit, për mbrojtjen e për lulëzimin e atdheut socialist, që institucionet artistike dhe kulturore të udhëhiqen kurdoherë nga kërkesat ideopolitike të Partisë, të luftojnë e të demaskojnë ideologjinë borgjeze, me qëllim që të ushtrojnë në masat një ndikim edukativ revolucionar, të jenë të popullit dhe për popullin.

Këto detyra mund të realizohen vetëm në qoftë se shkrimtarët dhe artistët i përvishen me zell përvetësimit të marksizëm-leninizmit duke e mësuar atë jo vetëm nëpërmjet librave, por edhe në luftën për zbatimin e vijës së Partisë dhe për pasqyrimin e saj në veprat letrare e artistike, në qoftë se ata do të tregojnë një vigjilencë të lartë ideologjike në luftën kundër ndikimeve e pikëpamjeve të huaja borgjeze e revizioniste, për ruajtjen e pastërtisë ideologjike në gjithë krijimtarinë tonë, në qoftë se ata lidhen më ngushtë me popullin, me punën, me luftën dhe me jetën e tij dhe e shikojnë këtë lidhje si faktorin vendimtar për krijimtarinë e tyre.

Në popull ata duhet të gjejnë frymëzimin e krijimit, tingujt e këngës, ritmet e valles, pastërtinë e gjuhës, hovin e punës, shembullin e heroizmit e të sakrificës, virtytet e larta të thjeshtësisë dhe drejtësinë po-

pullore etj. Shkolla u mëson shkrimtarëve, aktorëve, muzikantëve e të tjerëve shumë gjëra, por atë që u mëson atyre jeta dhe përpjekjet e popullit, ndjenjat dhe shprehitë e tij, talenti dhe zotësia krijuese e popullit nuk mund t'ua mësojë asnjë shkollë, asnjë profesor e regjisor. Jeta dhe lufta revolucionare e popullit dhe e Partisë, plot vrull e entuziazëm, janë autorët, mësuesit e regjisorët më të mirë që mund të bëhen.

Arti dhe kultura jonë socialiste duhet të mbështeten fort në tokën tonë amtare, në popullin tonë të mrekullueshëm, ato duhet të burojnë nga populli dhe të jenë plotësisht në shërbim të tij, të qarta e të kuptueshme për popullin, por aspak «banale e pa ide». Partia është për një krijimtari artistike e kulturore, në të cilën përmbajtjes së thellë ideologjike e frymës së gjerë popullore t'i përgjigjet një formë e lartë artistike, që të prekë thellë ndjenjat dhe zemrat e njerëzve, t'i frymëzojë e t'i mobilizojë ata për vepra të mëdha.

Partia ka porositur vazhdimisht që në punën me shkrimtarët dhe artistët, me të gjithë punonjësit e kulturës, organizatat dhe organet e Partisë duhet të kenë në qendër të vëmendjes pikërisht këto probleme, të kapen në radhë të parë pas orientimit dhe përmbajtjes ideopolitike të krijimtarisë.

Lëvizja për revolucionarizim të gjithanshëm që ka shpërthyer në vendin tonë, intensifikimi i luftës për edukimin klasor revolucionar të punonjësve e bëjnë edhe më të qartë se këto orientime të Partisë kanë një rëndësi jetike për zhvillimin në rrugë të drejtë të letërsisë dhe të arteve tona. Por duhet thënë se institu-

cionet kulturore dhe artistike, Lidhja e Shkrimtarëve, Ndërmarrja e Botimeve dhe organet e shtypit letrar, organizatat-bazë të këtyre institucioneve dhe kuadrot që drejtojnë këta sektorë nuk po luftojnë me konsekuencën e nevojshme për zbatimin e këtyre orientimeve, nuk tregojnë vigjilencën e duhur ideologjike, vazhdojnë të tolerojnë në mënyrë të pafalshme duke rënë kështu në pozita liberalizmi. Si rrjedhim i këtyre të metave, në një kohë kur duhet luftuar për një art revolucionar dhe aktual, në repertorin e teatrove të dramës e të operës akoma zënë shumë vend vepra të huaja të epokave të kaluara, midis të cilave ka edhe vepra me përmbajtje të papajtueshme me ideologjinë tonë; përkthehen e botohen libra autorësh të dyshimtë, bile disa herë hapur borgjezë; shfaqen filma të dëmshëm etj. Edhe në krijimtarinë tonë ka pasur ndonjë roman, tregim, poezi ose këngë me një përmbajtje krejt të huaj për ideologjinë tonë, për artin revolucionar, gjë që pasqyron ndikimin e «izmave» të artit borgjez dhe revizionist, të vetë ideologjisë borgjeze dhe revizioniste në disa letrarë e artistë tanë. Të gjitha këto flasin për nevojën e një vigjilence më të lartë ideologjike, të një lufte më të vendosur kundër ndikimeve të huaja në fushën e letërsisë, të arteve, të gjithë punës kulturore dhe artistike.

Ne duhet të fuqizojmë luftën tonë për krijimin e një letërsie dhe arti revolucionar të realizmit socialist. Kthesa që duhet të bëjmë këtu qëndron te shkëputja me vendosmëri nga ndikimi i ideve të huaja borgjeze dhe revizioniste, te lufta e ashpër dhe e pamëshirsh-

me kundër këtyre ndikimeve dhe kundër çdo liberalizimi, te revolucionarizimi i shpejtë i skenave dhe i botimeve tona, duke fshirë pa hezitim dhe duke hequr dorë nga çdo gjë që është në kundërshtim ose që nuk i shërben edukimit komunist të masave. Kjo kthesë revolucionare duhet të përfshijë të gjithë krijimtarinë tonë artistike e letrare. Partia ka besim se shkrimtarët, artistët, kompozitorët, piktorët dhe skulptorët tanë do t'i përgjigjen thirrjes së Partisë me krijime gjithnjë e më të mira. Partia ka besim se në skenat tona do të luhen e do të buçasin përherë e më shumë pjesë e këngë revolucionare të autorëve tanë të talentuar, se lexuesit shqiptarë do të kenë më shumë vepra të shkrimtarëve tanë, të cilat do të shquhen nga fryma e lartë politike dhe ideologjike, se piktorët e skulptorët tanë me talentin e tyre do të militojnë edhe më me forcë dhe më drejtpërsëdrejti për edukimin patriotik dhe revolucionar të masave e veçanërisht të rinisë.

Partia jonë i përmbahet me vendosmëri parimit leninist të partishmërisë proletare në fushën e artit, të kulturës dhe të gjithë jetës shpirtërore të shoqërisë. Ashtu si kudo, edhe në këtë fushë bëhet një luftë e ashpër klasore midis dy ideologjive, ideologjisë materialiste marksiste-leniniste dhe ideologjisë idealiste, feudale e borgjeze. Vetëm duke u bazuar fort në ideologjinë tonë, në botëkuptimin materialist dialektik mund të kuptojmë drejt botën, jetën, të gjitha fenomenet e saj. Ajo është një busull që na orienton për të kuptuar dhe për të mbajtur një qëndrim të drejtë edhe ndaj mendimit njerëzor, thesarit të madh të shken-

cës dhe të kulturës botërore. Kultura dhe arti borgjez dekadent janë të huaj për socializmin, ne i luftojmë dhe i hedhim poshtë ata, ndërsa çdo gjë përparimtare, demokratike e revolucionare, të parë me syrin kritik të ideologjisë proletare, e vlerësojmë dhe e përdorim. Pikëpamjet se çdo gjë e huaj është e mirë duhen luftuar e duhen flakur tej. Kozmopolitizmi është i huaj për marksizëm-leninizmin. Çdo krijim, i çfarëdo epoke, është bërë me tendencë, frymëzohet nga idetë e kohës, mban vulën e luftës së klasave dhe të ideologjisë së kohës së vet, prandaj veprat e artit e të kulturës botërore, sado të përsosura qofshin, nuk mund të vlejné në tërësinë e tyre si model për çdo kohë e për çdo epokë. Edhe pikëpamjet se çdo gjë e huaj është e keqe duhen luftuar e duhen flakur tej si të papranueshme. Ksenofobia është gjithashtu e huaj për ne marksistë-leninistët internacionalistë.

Njerëzit tanë të artit e të kulturës duhet të përfitojné nga eksperiencia e artit dhe e kulturës përparimtare botërore, por kurrë nuk duhet të bëhen skllëvër të tyre dhe të gëlltitin çdo gjë pa një analizë të thellë, pa një klasifikim të drejtë. Po kështu ata duhet të vlerësojnë drejt, në radhë të parë, trashëgiminë kulturore e artistike të popullit tonë, të mësojnë shumë nga ajo, duke marrë prej saj jo çdo gjë, por elementet përparimtare, patriotike e demokratike. Letërsia, arti, kultura jonë socialiste nuk kanë lindur në një vend të zbrazët, por mbi bazën e zhvillimit të gjatë historik të shoqërisë sonë, të jetës së saj shpirtërore, të traditave të shquara e më të mira kulturoro-artistike

të popullit tonë. Mbështetja në këto tradita të kultivuar e popullore, të së kaluarës dhe të kohës sonë, është një gështje me rëndësi të madhe, pa të cilën nuk mund të bëhet fjalë për krijimin e vlerave të vërteta letrare artistike, për krijimin e origjinalitetit të kulturës, të artit dhe të letërsisë shqiptare, për respektimin dhe zbatimin në jetë të parimit marksist-leninist që arti dhe kultura jonë të jenë socialiste nga përmbajtja dhe kombëtare nga forma.

Një rol vendimtar për edukimin komunist të brezit të ri luan dhe do të luajë edhe më shumë në të ardhmen shkolla jonë. Deri tani në zhvillimin e arsimit popullor kemi kaluar një rrugë plot suksese. Veçanërisht të dukshme janë ato në zgjerimin e arsimit. Shkolla jonë ka pësuar gjithashtu transformime të rëndësishme ideologjike me karakter socialist. Programet e saj përshkohen nga idetë e socializmit dhe nga botëkuptimi materialist. Vitet e fundit janë bërë përpjekje për të lidhur mësimin dhe edukimin me jetën dhe me punën.

Por në kuadrin e thellimit të revolucionit kulturor mbetet shumë për të bërë në këtë fushë, goftë për sa i përket zgjerimit, goftë për sa i përket veçanërisht përmbajtjes. Duhet theksuar kjo sepse ka të nevojshme njerëz prapanikë, të cilët, tani që Partia shtron me të madhe dhe merr masa konkrete që njerëzit të lidhen më shumë me prodhimin e punën prodhuese, thonë «ç'na duhet më shkolla». Në kundërshtim me këto mendime prapanike, Partia jonë niset nga parimi se zhvillimi i pareshtur i arsimit është krejt i domosdoshëm, se sho-

qëria socialiste ka nevojë që të gjithë punonjësit të kenë sa më shumë arsim e kulturë, sepse vetëm kështu ata do të jenë në gjendje të punojnë më mirë, të arrijnë rezultate më të mëdha në prodhim, të marrin pjesë aktivisht e të thonë fjalën e tyre në gjithë jetën tonë shoqërore, duke përfshirë edhe jetën kulturore, artistike e shkencore.

Sigurisht, shoqërisë sonë socialiste i duhet ai arsim që u përgjigjet detyrave të edukimit të masave dhe sidomos të rinisë në frymën klasore revolucionare. Shkolla jonë sot ka mjaft zbrazëti në këtë drejtim. Në radhë të parë, mësimi dhe edukimi që ajo jep, me gjithë përmirësimet që janë bërë, janë akoma të shkëputur nga jeta dhe nga puna. Në përmbajtjen dhe sidomos në metodën e punës shkolla jonë nuk është çliruar akoma nga ndikimi i pedagogjisë dhe i shkollës borgjeze si edhe nga ndikimet e huaja revizioniste. Prandaj, që t'i përgjigjemi më mirë detyrës së madhe që na shtrohet përpara për edukimin dhe për kalitjen e brezit të ri, është e domosdoshme të bëhet revolucionarizimi i mëtejshëm i arsimit dhe i shkollës sonë. Ky revolucionarizim duhet të jetë i gjithanshëm, të përfshijë vetë sistemin arsimor, brendinë e punës mësimoro-edukative si edhe metodat e mësimi e të edukimit.

Për sa i përket sistemit tonë arsimor, krahas përcaktimit më të drejtë të përpjesëtimeve të zhvillimit dhe të rritjes së kategorive të ndryshme të shkollave, duhet t'u kushtohet kujdes i veçantë sidomos atyre hallkave shkollore që i japin rinisë një përgatitje më të drejtpërdrejtë për jetën dhe për punën. Për këtë që-

llim duhet perfeksionuar sistemi arsimor ekzistues, duhen shfrytëzuar më mirë mundësitë që jep ai në këtë drejtim. Duke punuar në këtë mënyrë mund të përgatiten kushte që në një etapë të mëvonshme të merren masa edhe më rrënjësore për krijimin e një sistemi arsimor akoma më efikas që t'u përgjigjet më mirë nevojave dhe perspektivave të zhvillimit të shoqërisë socialiste.

Për sa i përket brendisë së procesit të mësimit dhe të edukimit, duhet të forcohen në të gjitha drejtimet partishmëria dhe tendencioziteti i tyre klasor. Në mënyrë të veçantë duhet të merren masa rrënjësore për përmirësimin e edukimit ideopolitik, të edukimit në punë si dhe të edukimit e të kalitjes fizike të gjithë rinisë shkollore. Një problem themelor është këtu sidomos edukimi në punë, lidhja e mësimit me punën. Në bazë të orientimeve që dha Kongresi i 4-t i Partisë, u përcaktuan për këtë çështje disa masa të drejta dhe mjaft të dobishme, që u përmblohdën në reformën shkollore, por zbatimi i tyre nuk është në rrugë të mbarë. Deri tani në këtë çështje ka mjaft teorizime pa jetë dhe formalizëm. Kujdesi i organeve të arsimit dhe të pushtetit, i komiteteve dhe i organizatave të Partisë për këtë çështje ka qenë krejt i pamjaftueshëm. Prandaj, duke luftuar për zbatimin e atyre formave të lidhjes së mësimit me punën që u përgjigjen më mirë kushteve, nevojave dhe mundësive tona, duke nxitur dhe duke përkrahur iniciativën e vetë shkollave, të mësuesve dhe të rinisë shkollore, duhen bërë edhe eksperimentime, të cilat të na ndihmojnë që në

një kohë të ardhshme këtë çështje ta zgjidhim edhe më rrënjësisht në bazë të mësimëve të marksizëm-leninizmit si edhe të përvojës konkrete të grumbulluar në jetën tonë.

Duhet të pranojmë se në fushën e metodave të mësimimit dhe të edukimit shkolla jonë është edhe më prapa. Në shkollë ka akoma shumë formalizëm dhe verbalizëm, pasivitet të nxënësit dhe ndrydhje të personalitetit të tyre, zyrtarizëm të theksuar në marrëdhëniet midis mësuesve dhe nxënësve, metoda konservatore dhe patriarkale edukimi, nënvleftësim të rolit të organizatave të rinisë dhe të pionierëve. Për zhdukjen e këtyre të metave kuadrot arsimorë dhe mësuesit tanë duhet të kenë më shumë besim në forcat e veta dhe me një frymë mobilizimi revolucionar, me pasion e këmbëngulje në punë t'ia ndërrojnë faqen shkollës sonë.

Realizimi i këtyre detyrave kërkon një kthesë rrënjësore në metodën e punës së organeve të arsimit, të drejtorive të shkollave dhe të gjithë personelit mësues. Duhet të jetë e qartë se për kurrfarë revolucionarizimi të shkollës sonë nuk mund të bëhet fjalë, pa revolucionarizuar vetë ushtrinë e madhe të arsimtarëve, të cilët duhet të bëhen shembull të një qëndrimi komunist në punë e në jetë. Arsimtari ynë duhet të jetë jo vetëm një mjeshtër i zoti i zanatit të tij, i apasionuar pas punës shumë fisnike e me përgjegjësi, por duhet të jetë, në radhë të parë, edhe një njeri politik, që problemet e mësimimit dhe të edukimit t'i shohë me syrin e Partisë, të jetë një luftëtar i vendosur për vi-

jën e Partisë në shkollë, të përgatitë një brez të ri me dije të thella të gjithanshme, por edhe të edukuar me një frymë të lartë partie, të lidhur ngushtë me popullin e besnik deri në vdekje ndaj çështjes së komunizmit. Kjo kërkon nga të gjitha organizatat e Partisë të përmirësojnë rrënjësisht punën e tyre për edukimin e për kalitjen e arsimtarëve. Komiteti Qendror e konsideron mjaft pozitive iniciativën e arsimtarëve të Mirditës dhe të Kolonjës për aktivizimin e gjithanshëm të tyre në jetën kulturoro-artistike të rrethit. Do ta vlen-te që shembullin e tyre ta ndjekin gjithë arsimtarët e Republikës.

Krahas shkollës, për përgatitjen ideopolitike e morale të rinisë një rol të madh duhet të luajë familja. Atmosfera e përgjithshme shpirtërore e jetës familjare, idealet e prindërve dhe të pjesëtarëve të rritur të familjes, interesat e tyre politike dhe shoqërore, qëndrimi i tyre ndaj punës dhe kontributi që japin ata për shoqërinë, ushtrojnë një ndikim vendimtar në formimin dhe në edukimin e familjes dhe të të rinjve si punonjës dhe qytetarë të ardhshëm. Përveç kësaj, një rëndësi të veçantë ka puna edukative e prindërve, kujdesi i tyre për rritjen dhe për edukimin e fëmijëve. Në shoqërinë tonë socialiste kjo nuk është një detyrë e thjeshtë prindërore, morale dhe juridike. Ajo është edhe një detyrë e madhe shoqërore dhe patriotike, politike dhe ideologjike. Familja jonë socialiste duhet të japë një kontribut vendimtar për formimin dhe për edukimin e revolucionarëve të rinj, ajo duhet të bëhet kudhra e parë ku rinia të kalojë kalitjen e përdit-

shme revolucionare. Indiferentizmi i prindërve, konservatorizmi ose liberalizmi i tyre për formimin dhe për edukimin e fëmijëve sjell me vete pasoja të dëmshme shoqërore. Ne duhet të pranojmë, shokë, se organizatat-bazë të Partisë, organizatat e masave, mësuesit dhe opinionit pedagogjik e shoqëror i vendit merren shumë pak me çështje të tilla e përgjithësisht me problemet sociale, me diskutimin e tyre, me luftimin e koncepteve e të traditave të shtrembra borgjeze e mikroborgjeze dhe me formimin e koncepteve të shëndosha revolucionare e komuniste. Ne duhet të bëjmë një kthesë në këtë drejtim dhe të kuptojmë thellë përgjegjësinë e madhe individuale e kolektive që kemi për edukimin e brezit të ri.

3. — Të përmirësojmë rrënjësisht metodën dhe stilin e punës edukative

Objektivat tanë të mëdhenj në fushën e revolucionit ideologjik e kulturor për edukimin e komunistëve e të të gjithë punonjësve në një frymë të lartë revolucionare nuk mund të arrihen pa përmirësuar më tej të gjithë përmbajtjen e punës sonë edukative, sidomos metodën dhe stilin e kësaj pune.

Duhet thënë se deri tani kjo punë ka vuajtur dhe vuan nga dogmatizmi dhe skematizmi, nga shkëputja prej jetës, nga fjalët e shumta, nga formulat e pazbërthya dhe nga stili i rëndë e i mërzitshëm. Njerëzit tanë të shkencave shoqërore marksiste dhe të propa-

gandës janë përpjekur të futin në kallëpet e njohura të teorisë praktikën tonë, duke e katandisur atë, në rastet më të mira, në disa shembuj për ilustrim dhe nuk është punuar si duhet për të bërë përgjithësime teorike nga praktika shqiptare, për të ngritur në nivel shkencor materialin faktik shumë të pasur që ka dhënë gjatë gjithë këtyre vjetëve jeta e vendit tonë. Prandaj, Partia duhet të vërë të gjitha forcat për luftimin e kësaj të metë serioze, për gjallërimin e mendimit krijues në fushën e shkencave shoqërore marksiste, në propagandën tonë, në gjithë punën ideologjike e kulturore.

Të metave që u përmendën më sipër u duhen shtuar edhe dobësi që vihen re në organizimin dhe në zhvillimin e aktiviteteve edukative, politike e kulturore. Format e punës edukative në shumë raste janë standarde e të ngurta, pa shpirt e pa jetë, bëhen pak përpjekje për t'ua përshtatur ato kushteve e rrethanave të reja dhe shpesh pritet që për çdo gjë të dërgohen udhëzime nga lart. Është fakt se fryma revolucionare e Partisë dhe e masave në punë e ka lënë pas propagandën e agjitacionin e Partisë. Komunistët dhe punëtorët pa parti, kooperativistët, rinia dhe gratë bëjnë njëra shpikje e racionalizime që revolucionarizojnë mendjet e prodhimit. Por nuk mund të thuhet e njëjta gjë edhe për punonjësit e Partisë që merren me propagandën e agjitacionin, për njerëzit e frontit ideologjik e kulturor, të cilët duhet të ccin jo krahas, por të jenë në pararojë të të gjithë punonjësve të tjerë, t'u ndriçojnë atyre rrugën, t'i organizojnë e t'i mobilizojnë për vepra të mëdha. Përse ngjet kjo? Mos vallë se-

pse shokët e frontit ideologjik nuk janë të zotë, nuk kanë ide e mendime? Jo. Ata janë nga shokët më të mirë, me nivel të lartë ideologjik e politik dhe të pалodhur në punë. E keqja është se ata me zor shkëputen nga format e vjetra stereotipe të punës, nuk janë fort të lidhur me masat, me punën dhe me luftën e tyre.

Në fushën e ideologjisë e të propagandës Partia duhet të luftojë edhe kundër një të mete tjetër serioze që vihet re sidomos në veprimtarinë e përditshme të organizatave të Partisë, të organeve shtetërore e ekonomike. Është fjala për shfaqjet e empirizmit dhe të praktikizmit të ngushtë, për shkëputjen e praktikës nga teoria, për tërheqjen pas valës së jetës dhe fakteve e ngjarjeve të përditshme, për mospërgjithësimin e eksperiencës së masave, për nënvleftësimin e teorisë, që shpie në humbjen e perspektivës dhe në largimin nga parimet. Është për të ardhur keq, por është fakt se në radhët e Partisë sonë gjenden komunistë që shkrihen në punë, por që nuk hapin kurrë libra, që disa kuadro drejtues, duke lënë pas dore studimin, kanë mbetur prapa dhe nuk u përgjigjen detyrave të mëdha që nxjerr jeta. Disa mendojnë se, meqë kanë mbaruar universitetin ose Shkollën e Partisë, dinë çdo gjë dhe s'kanë ç'mësojnë më tutje. Disa të tjerë kënaqen me pak dhe mendojnë se për punët që ata kryejnë nuk ka ç'u duhet studimi i teorisë. Të gjitha këto duhen dënuar e duhen luftuar ashpër. Kuadrot, komunistët, të gjithë punonjësit duhet të mësojnë e të mësojnë vazhdimisht, të mësojnë nga jeta dhe nga shko-lla, nga praktika dhe nga teoria, nga puna dhe nga libri. Kjo është një punë e vazhdueshme dhe e pakufishme.

Partia ka marrë dhe do të marrë masa për përmirësimin e punës në këtë fushë me kaq rëndësi duke luftuar si kundër dogmatizmit ashtu edhe kundër empirizmit, si kundër teorizimeve pa jetë ashtu edhe kundër praktikizmit të ngushtë. Por këto masa nuk do të jenë kurrë të mjaftueshme dhe të plota në rast se organizatat e komitetet e Partisë, punonjësit e frontit ideologjik nuk punojnë me kokë, nuk mendojnë e nuk krijojnë me iniciativë, nuk i zhvillojnë e nuk i pasurojnë direktivat e Partisë, nuk i zbatojnë ato si revolucionarë në përshtatje me detyrat e me rrethanat. Puna e Partisë, sidomos puna e saj ideologjike, është një punë e gjallë e thellësisht krijuese që nuk duron skema e shabllone. Gjallërimi i kësaj pune është sot një nga detyrat më të rëndësishme të Partisë.

Revolucionarizimi i gjithë punës ideologjike, i përmbytjes dhe i stilit të saj, lidhja e saj e ngushtë me jetën duhet të shërbejnë, në radhë të parë, për një përvetësim më të thellë dhe më të ndërgjegjshëm të marksizëm-leninizmit nga komunistët dhe nga të gjithë punonjësit e vendit tonë. Një përvetësim i tillë i ideve marksiste-leniniste, shndërrimi i tyre në armë lufte të përditshme për punonjësit tanë është tipari themelor që dallon procesin e thellimit të mëtejshëm të revolucionit tonë ideologjik e kulturor. Idetë marksiste-leniniste janë flamuri i kuq i Partisë sonë, flamuri i saj i pamposhtur dhe ngadhënjimtar. Ato qëndrojnë në bazën e vijës së përgjithshme të Partisë sonë, ato janë udhëheqja jonë për veprim, ato ndriçojnë edhe rrugën e revolucionit tonë ideologjik e kulturor, qëndrojnë në

bazën e tij. Prandaj ato duhet të bëhen, dhe po bëhen çdo ditë e më shumë, pronë dhe armë e popullit punonjës.

Në këtë drejtim ne duhet të forcojmë e të përmirësojmë rrënjësisht studimin e teorisë marksiste-leniniste në Shkollën e Partisë, në shkollat shtetërore të të gjitha kategorive e sidomos në universitet e në institutet e tjera të larta, me qëllim që brezi i ri dhe kuadrot tanë të përgatiten e të kaliten si revolucionarë të vërtetë, me një horizont të gjerë politik e teorik, të lidhur ngushtë me jetën e me praktikën. Shkollat tona duhet t'u japin rinisë dhe kuadrove njohuri të thella teorike marksiste-leniniste dhe t'ua japin ato jo në mënyrë dogmatike, por krijuese, jo si një stoli, por si një busull për t'u orientuar drejt në jetë dhe si një armë për transformimin revolucionar të botës. Baza për studimin e doktrinës sonë ngadhënjimtare duhet të jenë veprat e klasikëve të marksizëm-leninizmit dhe sidomos dokumentet, materialet dhe eksperiencia e Partisë sonë, në të cilat paraqitet marksizëm-leninizmi në veprim, në kushtet e sotme kombëtare e ndërkombëtare. Ne duhet të forcojmë e të përmirësojmë gjithashtu propagandën e ideve të marksizëm-leninizmit me anën e shtypit e të botimeve, duke shtypur e duke botuar më shumë artikuj, libra e broshura, vepra të klasikëve të marksizëm-leninizmit, jo vetëm të plota, por edhe tematike, për probleme të veçanta, për të cilat kanë më shumë nevojë kuadrot e punonjësit.

Lufta jonë për përvetësimin e ideve marksiste-leniniste, për thellimin e revolucionit ideologjik e kul-

turor nuk mund të bëhet me sukses, në qoftë se në të nuk tërhiqet e gjithë Partia, komunistët dhe të gjitha masat punonjëse, në qoftë se edhe këtu nuk zbatohet me guxim dhe në mënyrë revolucionare vija e masave, vija e demokratizmit të thellë socialist. Për zbatimin e një vije të tillë duhet një luftë e ashpër kundër konceptit intelektualist borgjez dhe reaksionar se teoria, filozofia, shkenca e arti janë të vështira dhe nuk mund të kapen nga masat, se ato mund të kuptohen vetëm nga kuadrot dhe nga inteligjencia, se masat nuk kanë arritur nivelin e nevojshëm për t'i kuptuar ato! Kjo do të thotë t'i bësh teorinë dhe shkencën gogol për masat. Kjo do të thotë ta bësh gogol për masat edhe marksizëm-leninizmin, sepse edhe ai është teori e shkencë. Këtij koncepti duhet t'i shpallim një luftë të pamëshirshme. Marksizëm-leninizmi nuk është një privilegj e monopol i disa njerëzve që «kanë kokë» për ta kuptuar atë. Ai është ideologjia shkencore e klasës punëtore dhe e masave punonjëse dhe vetëm atëherë kur idetë e tij bëhen të masave të gjera punonjëse, ai nuk mbetet diçka abstrakte, por shndërrohet në një forcë të madhe materiale për transformimin revolucionar të botës. Detyra historike e Partisë është që, duke u mbështetur në masat e punëtorëve, të fshatarëve, të ushtarëve, të kuadrove dhe të inteligjencies dhe duke i tërhequr ato aktivisht në një veprimtari krijuese e revolucionare, të thellojë vazhdimisht revolucionin ideologjik e kulturor dhe ta çojë atë deri në fund.

V

LUFTA E PARTISË SË PUNËS TË SHQIPËRISË KUNDËR REVIZIONIZMIT MODERN PËR MBROJTJEN E PASTËRTISË SË MARKSIZËM-LENINIZMIT

Gjatë periudhës që ndan këtë Kongres nga Kongresi i 4-t, Partia jonë ka zhvilluar një luftë të vendosur e parimore për mbrojtjen e pastërtisë së marksizëm-leninizmit, një luftë dhëmb për dhëmb me revizionistët hrushovianë, titistë dhe me pasuesit e tyre.

Mbrojtjen e mësimeve të marksizëm-leninizmit nga çdo deviacion i djathtë ose i majtë, brenda radhëve të Partisë dhe në lëvizjen komuniste ndërkombëtare si dhe kritikën parimore ndaj çdo partie marksiste-leniniste që shkel ose deformon parimet marksiste dhe ligjet e revolucionit proletar, Partia e Punës e Shqipërisë e quan një detyrë dhe të drejtë për çdo parti marksiste-leniniste. Kjo rrjedh nga përmbajtja parimore dhe nga karakteri ndërkombëtar i doktrinës marksiste-leniniste, nga interesat e qëllimet e përbashkëta të të gjitha reparteve të klasës punëtore, nga partitshmëria proletare dhe nga përgjegjësia e çdo partie për fatet e lëvizjes komuniste ndërkombëtare.

Gjithashtu, kuptimi i drejtë dhe zhvillimi i marksizëm-leninizmit, zbatimi i tij në praktikë në vendet e ndryshme nuk është e nuk mund të jetë monopol i një partie ose i disa njerëzve të veçantë, por një e drejtë dhe detyrë e çdo partie, e çdo komunisti ose grupi revolucionar dhe njëkohësisht e të gjithëve së bashku. Secili jep dhe duhet të japë kontributin e vet në këtë çështje të madhe parimore.

Marksizëm-leninizmi nuk njih parti të vogël e parti të madhe, parti mëmë e parti bijë, parti udhëheqëse e parti të udhëhequr. Të gjitha partitë e vërteta marksiste-leniniste janë parti të barabarta dhe të pavarura nga njëra-tjetra, janë solidare deri në fund me njëra-tjetrën për çështjen e madhe të revolucionit, i japin ndihmë e përkrahje reciproke njëra-tjetrës, konsultohen e bashkëpunojnë me njëra-tjetrën, koordinojnë mendimet dhe veprimet e tyre për arritjen e qëllimit të përbashkët duke u frymëzuar e duke u vdhëhequr në çdo gjë nga marksizëm-leninizmi revolucionar.

Partia e Punës e Shqipërisë u është përmbajtur kurdoherë këtyre parimeve e kësaj fryme të shëndoshë revolucionare dhe që nga krijimi i saj ka vepruar në përputhje me to. Duke ecur me vendosmëri në këtë rrugë të drejtë, në Kongresin e vet, Partia e Punës e Shqipërisë, pa dashur t'i imponojë askujt mendimet e veta, shpreh hapur pikëpamjet e saj mbi problemet e mëdha që preokupojnë lëvizjen komuniste ndërkombëtare. Secili ka të drejtë dhe detyrë të na kritikojë hapur, në rast se ndonjë çështje ne nuk e kemi drejt, ose s'është i një mendimi me ne. Ne do ta mirëprisnim çdo kritikë të drejtë e parimore.

1. — Revizionizmi modern — pjellë e aleat i borgjezisë dhe i imperializmit

Partia e Punës e Shqipërisë luftën e hapur e të pandërprerë kundër revizionizmit modern, që ka si qendër udhëheqjen revizioniste sovjetike, e quan si një nga detyrat kryesore për të gjithë marksistë-leninistët, sepse revizionizmi modern përfaqëson armikun kryesor në lëvizjen komuniste ndërkombëtare, është «kali i Trojës» i imperializmit dhe i kapitalizmit botëror, është «fronti i dytë» imperialist kundër socializmit e komunizmit. Qëllimi i tij strategjik është të përjetësojë sundimin e kapitalizmit atje ku ai është në fuqi dhe ta rivendosë atë atje ku ai është përmbysur.

Revizionizmi i sotëm hrushovian është pasardhës dhe vazhdues i drejtpërdrejtë i revizionizmit të Bernshtajnit e të Kautskit, të Trockit e të Buharinit, të Brauderit e të Titos, kundër të cilit kanë bërë një luftë të ashpër e parimore Marksi, Engelsi, Lenini e Stalini, Internacionalja e Tretë Komuniste dhe Byroja Informativ e partive komuniste e punëtore. Revizionistët e sotëm po ecin hap pas hapi në gjurmët e socialdemokracisë, që është një shërbëtore e borgjezisë, një armë për konsolidimin e rendit kapitalist, për të shtypur revolucionin e për të minuar socializmin. Revizionizmi dhe socialdemokracia janë dy shfaqje të së njëjtës ideologji borgjeze: i pari në lëvizjen komuniste, e dyta në lëvizjen punëtore. Baza e përbashkët ideologjike dhe qëllimet e përbashkëta politike janë ato që i

afrojnë, i bashkojnë e i shkrijnë revizionizmin dhe socialdemokracinë në një rrymë të vetme antimarksiste, antisocialiste e kundërrevolucionare.

Historia e lindjes, e zhvillimit dhe e triumfit të marksizëm-leninizmit është historia e luftës së pandërprerë kundër gjithë kundërshtarëve të tij ideologjikë e politikë, kundër tradhtarëve e përçarësve, kundër oportunistëve e revizionistëve të të gjitha ngjyrave. Lëvizja komuniste ndërkombëtare rron e zhvillohet në shoqërinë e ndarë në klasa e në sisteme të kundërta, midis të cilave bëhet një luftë e ashpër klasore. Kjo luftë gjen shprehjen e saj edhe në radhët e partive komuniste e të lëvizjes komuniste ndërkombëtare në formën e luftës midis marksizëm-leninizmit dhe rrymave të ndryshme oportuniste e revizioniste. Ligji dialektik i zhvillimit nëpërmjet luftës së të kundërtave, si një ligj universal, vepron edhe në partitë e në lëvizjen komuniste. Oportunizmi dhe revizionizmi kanë qenë dhe mbeten gjithmonë burimet ideologjike e politike të përçarjes së unitetit të partive dhe të lëvizjes komuniste në tërësi. Historia e lëvizjes komuniste ndërkombëtare tregon se ajo ka shkuar nga uniteti në përçarje dhe nga përçarja në një unitet të ri, mbi një bazë të re më të lartë. Në luftën midis marksizëm-leninizmit dhe oportunizmit e revizionizmit, fitorja ka qenë gjithmonë në anën e marksizëm-leninizmit. Pas çdo lufte kundër oportunizmit e revizionizmit lëvizja komuniste ka korrur fitore të mëdha historike dhe marksizëm-leninizmi është zhvilluar e është ngritur në një shkallë më të lartë.

Pikërisht si rezultat i luftës së Leninit të madh në krye të bolshevikëve kundër oportunizmit të Internacionales së dytë tradhtare u sigurua fitorja me rëndësi historike botërore e Revolucionit të Madh Socialist të Tetorit në Rusi, i cili shënoi kthesën më të madhe në historinë e njerëzimit, hapi epokën e kalimit nga kapitalizmi në komunizëm, siguroi triumfin e marksizëm-leninizmit mbi oportunizmin e revizionizmin, mbi socialdemokracinë dhe çoi në krijimin e Internacionales së Tretë Komuniste, që e ngriti në një shkallë më të lartë lëvizjen komuniste botërore. Në sajë të luftës së vazhduesit të madh të veprës së Leninit, J. V. Stalinit, në krye të Partisë Komuniste të Bashkimit Sovjetik dhe të luftës së Kominternit, u shpartalluan trockistët, buharinistët, nacionalistët borgjezë dhe të gjithë oportunistët e tjerë, gjë që siguroi konsolidimin e diktaturës së proletariatit dhe fitoren e socializmit në Bashkimin Sovjetik dhe çoi përpara lëvizjen revolucionare e çlirimtare botërore. Kjo luftë ndihmoi drejtpërdrejt krijimin dhe kalitjen e partive komuniste e punëtore, afirmoi parimet bazë të ndërtimit të partive marksiste-leniniste, konsolidoi unitetin revolucionar të lëvizjes komuniste kundër ideologjisë borgjeze e varianteve të ndryshme të saj, i armatosi partitë me një eksperiencë të madhe për të kuptuar dhe për të zbatuar drejt marksizëm-leninizmin në përshtatje me kushtet kombëtare e ndërkombëtare.

Rezultatet e kësaj pune dhe lufte, të zhvilluara nga Partia Komuniste e Bashkimit Sovjetik, nga Kominterni dhe nga partitë e veçanta komuniste, u du-

kën sidomos në luftën kundër fashizmit dhe pas Luftës së Dytë Botërore, e cila mbaroi me disfatën e plotë ushtarake e politike të fashizmit, me dobësimin e përgjithshëm të frontit imperialist, me fitoren e madhe të Bashkimit Sovjetik, me futjen në rrugën e socializmit të shumë vendeve të Evropës e të Azisë, me ngritjen e hovit të lëvizjes nacionalçlirimtare, me rritjen e rolit dhe të autoritetit të partive komuniste në botë, me fitore të shumta politiko-ekonomike të klasës punëtore ndërkombëtare.

Megjithëse lufta shkaktoi humbje të mëdha materiale e në njerëz, Bashkimi Sovjetik doli prej saj më i fortë se kurrë. Ekonomia e tij u rimëkëmb me shpejtësi. Suksese të mëdha arritën edhe vendet e tjera socialiste. Kjo bëri që të rritet potenciali ekonomik e politik i socializmit në botë; të rritet fuqia e tij mbrojtëse, të rritet forca tërheqëse e ideve të socializmit dhe ndikimi i partive marksiste-leniniste. U forcua dhe u kalit mbi baza të shëndosha uniteti marksist-leninist i partive komuniste e punëtore dhe solidariteti ndërkombëtar i komunistëve dhe i popujve, u zgjerua dhe u forcua me forma gjithnjë të reja marksiste-leniniste bashkëpunimi e ndihma reciproke midis vendeve socialiste vëllezër, u krijua dhe u konsolidua kampi i socializmit, i cili u bë mburoja e popujve kundër imperializmit, mbështetësi i fuqishëm i luftërave revolucionare e nacionalçlirimtare, një shkollë e madhe e revolucionarëve dhe e popujve të të gjithë botës për t'u çliruar nga zgjedha e shtypësve imperialistë dhe e skllavëruesve të tjerë.

Revolucioni ishte në ngjitje, në marshim të vazhdueshëm, kurse imperializmi shkonte drejt vdekjes, po kalbëzohej, gjendej në një rrethim të hekurt e të zjarrtë të popujve të të gjithë botës. Për të dalë nga gjendja e vështirë dhe për të realizuar strategjinë e tij globale kundërrevolucionare e agresive, kreu i imperializmit botëror, imperializmi amerikan, vuri në lëvizje të gjithë potencialin e tij ekonomik, politik, ushtarak e ideologjik.

Pikërisht në këto momente shumë të vështira për imperializmin për të zgjidhur krizën e thellë që e kërcënonte nga hovi revolucionar i punonjësve, nga forca politiko-ideologjike dhe ekonomiko-ushtarake e kampit socialist dhe nga lufta nacionalçlirimtare e popujve, atij i erdhën në ndihmë revizionistët modernë me ata titistë e sovjetikë në krye, për ta shpëtuar nga kriza dhe nga disfata. Këtu qëndron tradhtia e madhe e revizionistëve dhe përgjegjësia e tyre historike para popujve.

Duke qenë ideologjikisht e moralisht në të njëjtët binarë me imperializmin amerikan dhe atë botëror përgjithësisht, revizionistët modernë, pavarësisht nga potenciali i madh ushtarak që kanë vendet e sunduara prej tyre, u tmerruan nga kërcënimet e luftës së imperializmit amerikan, nga shantazhi atomik dhe kapitulluan përpara tij. Ata i dolën përpara kapitalizmit botëror, si lakenj të bindur e agjentë të regjur, me një platformë politike fund e krye borgjeze, por të maskuar me frazeologji marksiste për të mashtruar më lehtë njerëzit. Imperializmi botëror arriti kështu një sukses aq të madh sa edhe vetë nuk e priste. Prandaj, atij

i pëlqyen shumë të gjithë hapat e veprimet e revizionistëve, i brohoriti, i duartrokiti, i mbështeti dhe i shfrytëzoi ata në kulm, duke u përpjekur me shantazhe e me «lëshime», me kërcënime e me kredi t'i futë ata thellë e më thellë në rrugën e tradhtisë.

Pjella e parë dhe më e rrezikshme e imperializmit ishte titizmi, i cili me ndihmën e borgjezisë, të trockistëve e të socialdemokracisë, mori fuqinë në dorë në Jugosllavi. Ai u përdor nga imperializmi si mjet politik-ideologjik për të luftuar vendet socialiste, për të organizuar luftën subversive në lëvizjen komuniste ndërkombëtare, për të minuar luftën antiimperialiste të popujve, për të formuluar parimet e revizionizmit të kohës sonë në kushtet e qenies në fuqi të një partie trockistësh e renegatësh. Por, nën mprehtësinë tejparamëse të Stalinit, ky rrezik i madh u diktua me kohë dhe u mbajt kundër kësaj rryme tradhtare një qëndrim i vendosur marksist-leninist luftarak. Klika tradhtare e Titos u demaskua si agjenturë e imperializmit amerikan dhe e borgjezisë ndërkombëtare, u luftua unanimisht nga i gjithë komunizmi ndërkombëtar dhe u izoluua në strofkën e vet.

Pas vdekjes së Stalinit, kundërrevolucionarët e kamufluar në radhët e Partisë Komuniste të Bashkimit Sovjetik, me N. Hrushovin në krye, filluan të lëvizin, të komplotojnë, të riorganizohen për të marrë fuqinë në duart e tyre. Marksistë-leninistëve sovjetikë, udhëheqjes së Partisë Komuniste të Bashkimit Sovjetik u mungoi vigjilenca dhe vendosmëria revolucionare, ata ranë në rrjetin e intrigave të revizionistëve, të renega-

tëve Hrushov, Mikojan, Brezhnjev e të tjerë, të cilët kryen puçin e tyre kundërrevolucionar. Njerëzit e udhëheqjes së Partisë Komuniste të Bashkimit Sovjetik humbën pak nga pak jo vetëm vigjilencën, por u treguan aq apatikë sa edhe frikacakë përpara ngritjes së kundërrevolucionit revizionist. Ata nuk u mbështetën te Partia dhe te masat, por u futën në pazarllëqe; lëshime e iluzione për një zgjidhje «demokratike» false dhe oportuniste, për të shpëtuar gjoja unitetin e minuar, prestigjin që po shkallmohej. Dhe të gjitha këto në një kohë kur tradhtari N. Hrushov dhe shokët e tij po merrnin çdo gjë në duart e tyre, sillnin në vendet kyç komplotistët revizionistë dhe tërë këtë veprimtari minuese e mbulonin me një propagandë shurdhuese mbi «bollëkun», «forcën», «demokracinë e vendosur rishitas», mbi «perspektivat e shkëlqyera» të zhvillimit të ekonomisë, të kulturës e të mirëqenies, me një eufori të shfrenuar për «lirinë e humbur e të rifituar», për «sukseset e bujshme» në arenën ndërkombëtare dhe me fjalimet bombastike e gati të përditshme të kundërrevolucionarit më të madh që ka parë historia, sharlatanit kloun, N. Hrushovit.

Revizionistët hrushovianë zhvilluan një punë paraprake intensive, të hapët dhe në prapaskenë, si brenda në Bashkimin Sovjetik, ashtu edhe në vendet e tjera socialiste e në arenën ndërkombëtare, për të përgatitur puçet, terrenet e njerëzit për «aksionin e tyre të madh». Kongreset 20, 21, 22 të Partisë Komuniste të Bashkimit Sovjetik janë momentet kyç, ku revizionistët modernë dolën haptazi me platformën e tyre po-

litike e ideologjike tradhtare. Sulmin e tyre kundër marksizëm-leninizmit, revolucionit e socializmit ata e filluan me sulmin kundër jetës dhe veprës së J. V. Stalinit, i cili si vazhdues i madh i çështjes së V. I. Leninit kishte mbrojtur, kishte zhvilluar e kishte zbatuar një vijë të përgjithshme konsekuente revolucionare, vijë që siguroi ndërtimin e socializmit në Bashkimin Sovjetik, fitoren në Luftën e madhe Patriotike kundër fashizmit dhe futjen e Bashkimit Sovjetik në rrugën e ndërtimit të komunizmit. Që nga kjo kohë revizionizmi hrushovian u zhvillua e u përpunua, derisa u shndërrua në një sistem të tërë teorik e praktik, i cili ka gjetur konkretizimin e tij në programin e ri të Partisë Komuniste të Bashkimit Sovjetik, që është kodi i revizionizmit modern.

Ashtu si revizionizmi hrushovian nuk lindi brenda një dite, por ka pasur procesin e tij të formimit, të organizimit e të sistemimit, edhe njohja e këtij revizionizmi nga ana e marksistë-leninistëve nuk është bërë brenda një dite, por ka kaluar procesin e vet historik. Për të fshehur qëllimet e tyre tradhtare, revizionistët kanë përdorur forma, manovra, taktika e metoda të rafinuara, i kanë vënë vetes gjithfarëlloj maskash, në përshtatje me situatat ndërkombëtare e kombëtare, me zhvillimin e luftës së klasave, me fitoret e përkohshme dhe me disfatat e tyre. Mirë thotë një fjalë e urtë e popullit: «Gjarpri kurrë nuk i tregon këmbët». U provua kështu se forma më e përshtatshme e depërtimit të ideologjisë borgjeze në vendet socialiste e në partitë komuniste është forma e revizionizmit, i cili s'është gjë

tjetër veçse ideologjia borgjeze e maskuar me frazeologjinë marksiste e socialiste.

Historia e lëvizjes komuniste ndërkombëtare nuk ka njohur kurrë një revizionizëm të tillë në këto përpjesëtime dhe me këtë rrezikshmëri, si revizionizmin e sotëm hrushovian. Kjo është e lidhur me faktin se një nga veçoritë më të rëndësishme të revizionizmit modern është se tani kemi të bëjmë me një revizionizëm në pushtet, që ka përfshirë partitë komuniste të disa vendeve socialiste dhe në radhë të parë Partinë Komuniste të Bashkimit Sovjetik dhe që për mbrojtjen dhe për përhapjen e tij përdor gjithë fuqinë e shtetit socialist, autoritetin dhe mjetet e tij. Kjo është një fatkeqësi e madhe, por edhe një mësim i madh për marksistë-leninistët, të cilët duhet të dinë jo vetëm si të luftojnë kundër këtij revizionizmi që ka fuqinë në dorë, por edhe si të mos lejojnë që tragjedia revizioniste e Bashkimit Sovjetik të përsëritet në vendet e tjera që sot ndërtojnë socializmin, ose që do të hyjnë nesër në rrugën e socializmit.

2. — Qëllimet strategjike të revizionizmit hrushovian

Tanimë është provuar me fakte të shumta se cilat janë qëllimet strategjike të revizionistëve modernë hrushovianë dhe ç'dëme e të këqija kolosale i kanë sjellë e po i sjellin ata socializmit, revolucionit dhe popujve.

Tehun kryesor të luftës së tyre revizionistët e drejtuan kundër marksizëm-leninizmit, si teoria e sigurt e revolucionit botëror, e luftës për shkatërrimin e imperializmit e të kapitalizmit dhe e zëvendësuar atë me një teori oportuniste, kundërrevolucionare në shërbim të borgjezisë e të imperializmit. Nën parullat false të «luftës kundër dogmatizmit» dhe të «zhvillimit krijues të marksizmit në kushtet e reja», ata e shpallën në fakt marksizëm-leninizmin të vjetruar, mohuan parimet e tij themelore, i hoqën atij shpirtin revolucionar, e shndërruan në një doktrinë jo vetëm të padëmshme, por bile të dobishme për borgjezinë. Revizionistët e zëvendësuan materializmin me idealizmin dhe dialektikën me metafizikën, bënë të tyren filozofinë reaksionare të pragmatizmit. Ata hodhën poshtë luftën e klasave, revolucionin socialist e diktaturën e proletariatit dhe i zëvendësuan ato me teoritë borgjeze e oportuniste të pajtimit klasor, të reformave shoqërore, të kalimit paqësor dhe të demokracisë liberalo-borgjeze. S'ka fushë të teorisë marksiste-leniniste ku revizionistët të mos kenë futur ideologjinë borgjeze e socialdemokrate, që është ushqimi i tyre shpirtëror. Synimi i revizionistëve është çarmatimi ideologjik i partisë dhe i klasës punëtore për t'i hapur rrugën degjenerimit të socializmit dhe të lëvizjes komuniste ndërkombëtare.

Drejtimi i dytë i luftës së revizionistëve është degjenerimi dhe shkatërrimi i partive marksiste-leniniste, shndërrimi i tyre në parti socialdemokrate për të mbështetur kundërrevolucionin, për të minuar socializmin

dhe për të mbrojtur e për të restauruar kapitalizmin. Ata shqelmuar parimet leniniste të ndërtimit të partisë së tipit të ri, futën në jetën e partisë forma dhe metoda pune të huaja për marksizëm-leninizmin, likuiduan kuadrot e vjetër revolucionarë dhe sollën në postet drejtuese oportunistët, karrieristët dhe aventurierët, u futën në rrugën e aleancave me partitë borgjeze, liberale e socialdemokrate dhe tani po përgatiten për likuidimin e partive komuniste nën pretekstin e krijimit të «partive unike të klasës punëtore». Hrushovianët mohuan karakterin klasor proletar të Partisë Komuniste të Bashkimit Sovjetik dhe e shpallën atë «parti të të gjithë popullit». Ata mohojnë rolin udhëheqës të partisë komuniste, të armatosur me teorinë marksiste-leniniste, në revolucionin socialist dhe në sistemin e diktaturës së proletariatit dhe predikojnë se kalimi në socializëm dhe ndërtimi i socializmit mund të bëhen edhe nën udhëheqjen e partive e të klasave të tjera, qofshin këto edhe borgjeze. Është e hidhur, por është fakt se partitë që udhëhiqen sot nga revizionistët modernë nuk i dallon pothuajse asgjë nga partitë socialdemokrate, ato janë shndërruar në parti borgjeze të klasës punëtore, në shtojca dhe shërbëtore të borgjezisë e të imperializmit. Në këtë mënyrë revizionistët përpiqen ta lënë klasën punëtore dhe masat punonjëse jo vetëm pa ideologjinë e tyre revolucionare, por edhe pa pararojën e tyre luftarake, pa shtabin e tyre udhëheqës politik, në një kohë kur imperializmi, borgjezia dhe reaksioni janë të organizuar e të armatosur deri në dhëmbë dhe janë hedhur në sulm kundër klasës punëtore e popujve revolucionarë.

Një objektiv tjetër i revizionistëve hrushovianë është degjenerimi i rendit socialist, likuidimi i diktaturës së proletariatit, transformimi rrënjësor i Bashkimit Sovjetik dhe i vendeve socialiste në vende e në shtete borgjeze të tipit të ri trockist-titist. Nën parullën false të «luftës kundër kultit të individit dhe pasojave të tij», revizionistët bënë shpifjet më të përbindshme kundër marksizëm-leninizmit, kundër partisë komuniste e diktaturës së proletariatit, kundër gjithë rendit socialist e komunizmit ndërkombëtar. Ata sulmuan ndërtimin e socializmit në Bashkimin Sovjetik, shkurozorëzuan fitoret e tij, diskredituan popullin sovjetik, u përpoqën të bindnin njerëzit se mësimet e Leninit gjoja ishin deformuar nga Stalini, nga «arbitrariteti i tij», nga «kulti i tij». Pra, «socializmi stalinist» duhej likuiduar nga rrënjët dhe duhej kthyer në një «socializëm të vërtetë» sipas modelit revizionist, që të ishte i pranueshëm për socialdemokratët, liberalët borgjezë, për imperializmin dhe borgjezinë. Nën maskën e «shtetit të gjithë popullit», revizionistët hrushovianë likuiduan diktaturën e proletariatit në Bashkimin Sovjetik dhe vendosën diktaturën e tyre, që është një diktaturë e shtresës së re të borgjezuar, e cila ka marrë tani fuqinë në dorë dhe shtyp e shfrytëzon popullin sovjetik. Kjo shtresë e re borgjeze, e cila është baza sociale e revizionizmit dhe përfaqësues politikë të së cilës janë udhëheqësit revizionistë sovjetikë, i ka hapur tani rrugën restaurimit të kapitalizmit në Bashkimin Sovjetik. Ajo ka ndërmarrë masa rrënjësore për të transformuar ekonominë socialiste në një ekonomi të tipit të ri ka-

pitalist në shembullin e Jugosllavisë titiste, për të bastarduar arsimin, kulturën, mënyrën e jetesës, moralin e shëndoshë proletar, për të përhapur korrupsionin dhe shturjen, për depërtimin e ideologjisë dhe të moralit borgjez, të kapitaleve të huaja dhe sidomos të dollarit amerikan. Atë që nuk mundën ta bënin dot në kohën e tyre intervencioni imperialist, bjellogardistët, trockistët dhe gjithë armiqtë e tjerë të Bashkimit Sovjetik, po e bëjnë tani revizionistët hrushovianë.

Revizionistët hrushovianë kanë synuar dhe synojnë shkatërrimin e kampit socialist, që përbën fitoren më të madhe revolucionare të klasës punëtore dhe të të gjithë punonjësve të botës dhe zëvendësimin e tij me idenë e gjerë të «familjes së madhe socialiste të popujve», shkatërrimin e lidhjeve vëllazërore marksiste-leniniste midis vendeve socialiste dhe zëvendësimin e tyre me lidhje hegjemoniste e shoviniste, të shantazhit, të presionit ekonomik, politik e ushtarak të më të madhit mbi më të voglin, të më të fuqishmit mbi më të dobëtin. Udhëheqësit revizionistë sovjetikë marrin nëpër këmbë sovranitetin e popujve e të vendeve të tjera socialiste, ndërhyjnë brutalisht në punët e tyre të brendshme, organizojnë kundër tyre veprimtari minuese, përpiqen t'u imponojnë atyre diktatin e vet për t'i vënë vendet socialiste nën drejtimin dhe thundrën e shtetit të transformuar trockist sovjetik. Në marrëdhëniet midis vendeve socialiste, parimet e internacionalizmit proletar janë zëvendësuar me parime të reja shtypëse, dominuese, borgjeze, kapitaliste. Revizionistët sovjetikë dhe pasuesit e tyre, duke ndjekur këtë

rrugë, shqelmuar të gjitha marrëveshjet ekonomike, politike e ushtarake me Republikën Popullore të Shqipërisë, ndoqën ndaj saj një politikë të egër shoviniste e imperialiste. Vijën e sabotimit të socializmit, të presioneve e të bllokadave ekonomike, të provokacioneve e të kompleteve, tradhtarët revizionistë e kanë ndjekur edhe ndaj Republikës Popullore të Kinës. Në shkallë e në forma të ndryshme, këtë politikë ata e ndjekin edhe me miqtë e aleatët e tyre.

Në strategjinë e revizionistëve hrushovianë një vend të rëndësishëm zë gjithashtu shpartallimi në shkallë ndërkombëtare i unitetit internacionalist të punëtorëve, shpartallimi i lëvizjes komuniste ndërkombëtare, nënshtrimi i partive komuniste ndaj udhëheqjes revizioniste sovjetike. Grupi udhëheqës sovjetik ka futur në lëvizjen komuniste ndërkombëtare konceptin dhe metodën e «shkopit të dirigjentit» dhe të «partisë mëmë». Ai ka shqelmuar normat e parimet marksiste-leniniste të marrëdhënieve midis partive motra dhe ka vendosur marrëdhënie feudalo-patriarkale të nënshtrimit e të sundimit. Gjithë tehun e luftës së tij ai e ka drejtuar jo kundër borgjezisë dhe armiqve të klasës punëtore, por kundër partive marksiste-leniniste, në radhë të parë kundër Partisë Komuniste të Kinës dhe Partisë së Punës të Shqipërisë. Udhëheqja revizioniste sovjetike organizoi sulmin publik kundër Partisë së Punës të Shqipërisë në Kongresin e 22-të të Partisë Komuniste të Bashkimit Sovjetik. Ajo dhe pasuesit e saj i shndërruan tribunat e kongreseve të disa partive të tjera në arena shpifjesh e sulmesh të egra jo vetëm

kundër Partisë sonë, por edhe kundër Partisë Komuniste të Kinës e partive të tjera marksiste-leniniste. Revizionistët hrushovianë organizuan në mars të vitit të kaluar mbledhjen përçarëse e fraksioniste të Moskës, ata kanë përkrahur e kanë nxitur elementët antiparti e armiq për veprimtari fraksioniste kundër partive motra, kanë zhvilluar e zhvillojnë një veprimtari të madhe përçarëse në gjirin e organizatave demokratike ndërkombëtare, duke u përpjekur t'u imponojnë atyre vijën e vet oportuniste e proimperialiste.

Thelbi i vijës së revizionistëve hrushovianë, ëndërra dhe ideali i tyre më i lartë është miqësia dhe bashkëpunimi sovjeta-amerikan, është ndërtimi i një aleance të re midis imperializmit amerikan dhe imperializmit revizionist sovjetik për sundimin e botës. Kjo aleancë e re synon ndarjen e zonave të influencës, vënie nën diktatin e këtyre dy fuqive të mëdha të të gjitha shteteve të botës. Është fakt i pamohueshëm se tani revizionistët hrushovianë, me udhëheqësit sovjetikë në krye, i kanë fshirë të gjitha dallimet midis miqve dhe armiqve të socializmit e të popujve, kanë prerë çdo lidhje me marksizëm-leninizmin, me revolucionarët e me popujt. Ata janë bashkuar me imperializmin kundër socializmit, janë bashkuar me SHBA-në kundër popujve, janë bashkuar me të gjithë reaksionarët kundër revolucionarëve, janë bashkuar me klikën e Titos e me të gjithë renegatët e klasës punëtore kundër marksizëm-leninizmit dhe partive e forcave që i qëndrojnë besnike atij dhe çështjes së revolucionit.

E tillë është fytyra antimarksiste, antisocialiste e kundërrevolucionare e revizionistëve hrushovianë. Të tilla janë qëllimet e tyre strategjike tradhtare. Lufta e vendosur e parimore e Partisë sonë ka pasur si qëllim kryesor pikërisht demaskimin e fytyrës tradhtare të revizionistëve hrushovianë në sytë e të gjithë komunistëve e të popujve, demaskimin e qëllimeve armiqësore të udhëheqjes revizioniste sovjetike. Këtë luftë Partia jonë është e vendosur ta çojë deri në fund, deri në fitoren e plotë të marksizëm-leninizmit mbi revizionizmin hrushovian, titist etj.

3. — Lufta e Partisë së Punës të Shqipërisë dhe e gjithë marksistë-leninistëve kundër revizionizmit dhe rezultatet e kësaj lufte

Udhëheqësit revizionistë sovjetikë mendojnë se, për shkak të forcës ekonomike e ushtarake, të prestigjit dhe të autoritetit të Partisë Komuniste e të shtetit sovjetik, rezistenca kundër tradhtisë së tyre do të ishte e dobët dhe shpejt e likuidueshme. Si antimarksistë, ata e nënvleftësuan forcën e marksizëm-leninizmit, dinamizmin dhe revolucionarizmin e tij. Në të vërtetë ndodhi krejt e kundërta dhe nuk mund të ngjiste ndryshe... Partia e Punës e Shqipërisë, partitë e tjera marksiste-leniniste dhe të gjithë komunistët e vërtetë revolucionarë i thanë «ndal» revizionizmit dhe filluan kundër tij një luftë të ashpër, parimore e pa kompromis. Kjo luftë i tërboi dhe i tmerroi revizioni-

stët modernë, sepse ajo i kërcënonte me vdekje, me shkatërrim... Revizionistët përdorën të gjitha mjetet për të na mposhtur, përdorën të gjithë demagogjinë për të izoluar marksistë-leninistët dhe për të neutralizuar luftën e tyre heroike që ishte përgjigjja e vendosur ndaj tradhtisë revizioniste, manovruan me një mijë mënyra për të shuar polemikën që vetë e filluan të parët. Çdo gjë vunë në lëvizje ata, por asnjë fitore nuk patën, veçse humbje, dështime e disfata deri te likuidimi i kryerevizionistit Hrushov, që ishte një katastrofë e tmerrshme për gjithë revizionizmin modern.

Luftën e hapur kundër revizionizmit modern, që asaj iu imponua, Partia jonë e ndërmori me ndërgjegje dhe me bindje të plotë, me urtësi e me pjekuri të madhe. Ajo e vlerësoi si duhet këtë luftë dhe mori parasysh çdo sakrificë, sepse kjo ishte një çështje e madhe parimore, nga e cila varej fati i saj, i popullit të saj të shtrenjtë që e rriti dhe e kaliti, fati i socializmit dhe i lirisë e i pavarësisë së atdheut. Kjo ishte një luftë për mbrojtjen e marksizëm-leninizmit e të komunizmit, për mbrojtjen e interesave jetike të klasës punëtore e të popujve. Besnikëria ndaj çështjes revolucionare të popullit të vet dhe përgjegjësia e lartë internacionaliste, besnikëria ndaj mësimëve të marksizëm-leninizmit dhe Deklaratave të Moskës të viteve 1957 e 1960 janë ato që e kanë frymëzuar dhe e frymëzojnë Partinë tonë në të gjitha qëndrimet dhe luftën e saj të vendosur e konsekuente kundër revizionizmit modern hrushovian, titist etj.

Këtë vendim të drejtë të Partisë sonë për të re-

zistuar e për të luftuar dhëmb për dhëmb me revizionizmin, hrushovianët e nënvleftësuan, ata e konsideruan atë si një aventurë, si një zjarr kashte që do të shuhej me një frymë. Ata mendonin se me Partinë e Punës të Shqipërisë dhe me popullin shqiptar, si me një parti e popull të vogël të një vendi të vogël socialist, do t'i lanin hesapet shpejt dhe do t'u jepnin këshutu një mësim të mirë gjithë atyre që do të guxonin të ngriheshin kundër tradhtisë revizioniste. Për këtë qëllim ata ndërmoren kundër nesh një veprimtari të tillë armiqësore, të cilën mund t'ua kishin zili edhe imperialistët më të tërbuar. Kurrë ndonjëherë pas Çlirimit populli ynë nuk është ndodhur në një situatë më të vështirë se ajo që i krijuan atij tradhtarët revizionistë me grupin e Hrushovit në krye. Por Partia dhe populli ynë e kaluan me sukses të plotë këtë provë të madhe historike dhe u shkaktuan një disfatë të turpshme revizionistëve hrushovianë e pasuesve të tyre. Jeta vërtetoi se llogaritë e revizionistëve ishin ndërtuar mbi rërë, se edhe në këtë çështje ata menduan e vepruan si antimarksistë e shovinistë, prandaj edhe thyen kokën.

Ka pasur edhe miq e dashamirë të Partisë e të popullit tonë, të cilët nuk e kuptuan që në fillim drejtësinë e vendimit të Partisë sonë për t'i rezistuar me çdo kusht revizionizmit dhe për të bërë kundër tij një luftë thikë më thikë. Bile ndonjë prej tyre qëndrimin e Partisë sonë e quajti si të papjekur, të rrëmbyer, taktikisht të gabuar, kryeneç e mendjemadh. Ne i dëgjuam me durim këto gjykime, që nuk ishin të ba-

zuara, dhe ishim të bindur se më vonë do të kuptoheshim e do të mbështeteshim, ashtu siç ngjau në të vërtetë. Kush e njeh historinë e marrëdhënieve tona me udhëheqësit sovjetikë, ai nuk e ka vështirë të shohë se sa korrekt e i kujdesshëm, sa i qetë e gjakftohët ka qenë qëndrimi ynë. Lufta e Partisë sonë kundër revizionizmit hrushovian nuk udhëhiqej nga konsiderata ekonomike, as nga konsiderata të tjera të vogla praktike, nga «sedra e sëmurë» ose nga «interesat e ngushta kombëtare», që mund të zgjidheshin lehtë me një ose dy takime me udhëheqësit sovjetikë, siç mendonin disa. Mosmarrëveshjet tona me udhëheqësit sovjetikë nuk ishin vetëm për shkak të gabimeve të rënda që ata kishin bërë ndaj Partisë dhe vendit tonë. Udhëheqja revizioniste sovjetike bëri gabime ndaj Shqipërisë, sepse ajo tradhtoi marksizëm-leninizmin, ato ishin rrjedhimi i tradhtisë së tyre, pasojë e largimit të tyre nga parimet. Prandaj, edhe gabimet e hrushovianëve ndaj nesh nuk mund të korrigjoheshin shkëputur nga vija e përgjithshme tradhtare e tyre. Mosmarrëveshjet ishin parimore e të përgjithshme, më parë se të ishin të veçanta e të pjesshme ato ishin mosmarrëveshje midis dy vijave në lëvizjen komuniste dhe jo vetëm midis Partisë së Punës të Shqipërisë dhe udhëheqjes së Partisë Komuniste të Bashkimit Sovjetik.

Ku e gjeti Partia jonë këtë besim e qartësi, këtë forcë e vendosmëri në luftën kundër revizionizmit modern? Partia jonë është një Parti relativisht e re dhe e vogël, por ajo është një Parti e formuar dhe e kalitur në luftë e në revolucion, është një Parti konse-

kuente revolucionare, që gjatë gjithë jetës së saj u është përmbajtur me rigorozitet e besnikëri parimeve të ideologjisë marksiste-leniniste. Forca dhe pathyeshmëria e Partisë sonë qëndrojnë në forcën dhe në pathyeshmërinë e marksizëm-leninizmit që ajo mbron, në çështjen revolucionare për të cilën ajo lufton, në unitetin e çeliktë të radhëve të saj, që ajo ka kalitur në betejat e ashpra klasore, qëndrojnë në lidhjet e saj të pathyeshme me popullin, që ajo ka farkëtuar me vijën e saj të drejtë, qëndrojnë në solidaritetin e madh proletar ndërkombëtar.

Në luftën e Partisë sonë kundër hrushovianëve një rol të veçantë ka luajtur eksperiencia e madhe që ka fituar Partia kundër revizionizmit jugosllav. Prej më se 20 vjetësh Partia jonë lufton me vendosmëri e me konsekuencë kundër renegatëve titistë, të cilët komplotuan dhe komplotojnë kundër Partisë dhe Republikës sonë, minuan fitoret historike të luftës nacionalçlirimtare të popujve të Jugosllavisë, shkatërruan çdo gjë socialiste, i hapën rrugën zhvillimit të kapitalizmit si në fshat, ashtu edhe në qytet, likuiduan partinë marksiste-leniniste të klasës punëtore, e vunë Jugosllavinë në varësinë ekonomike e politike nga «ndihmat e kreditë» imperialiste, e shndërruan atë në një vegël të imperializmit amerikan, të politikës së tij agresive e luftënxitëse. Politika tradhtare e titistëve ringjalli dhe nxiti konfliktet nacionale midis popujve të Jugosllavisë. Partia jonë në luftën e ashpër dhe parimore kundër tradhtisë titiste asnjëherë nuk u lëkund. Dhe jeta, që është gjykatësi më i mirë, vërtetoi plotësisht

drejtësinë e luftës dhe të qëndrimeve politike e ideologjike të Partisë sonë ndaj revizionizmit titist. Lufta e Partisë sonë kundër titizmit ishte një shkollë e madhe që na kaliti, na forcoi besimin në fitore, na mësoi të dallojmë mirë armiqtë, sado të maskuar qofshin, planet e tyre djallëzore, taktikat, demagogjinë dhe metodat e tyre të luftës. Si rrjedhim, në luftën kundër revizionizmit modern hrushovian, Partia jonë nuk ishte një parti e re dhe pa eksperiencë. Po të kishte ndjekur një vijë aventureske në luftën kundër revizionistëve jugosllavë, kundër reaksionarëve dhe armiqve tanë, kundër imperialistëve komplotistë, Partia jonë do të kishte thyer zverkun me kohë. Kjo nuk ngjau dhe kjo nuk do të ngjiste as në luftën e madhe kundër revizionistëve hrushovianë.

Ka më se gjashtë vjet që Partia jonë po bën një luftë të ashpër e të pandërprerë kundër revizionizmit hrushovian. Në këto vite u shfaqën edhe një herë me forcë të paparë cilësitë e virtytet e larta të Partisë sonë: qartësia ideologjike, uniteti i çeliktë i radhëve të Partisë dhe i Partisë me popullin, guximi i saj revolucionar. Me qëndrimin parimor dhe me luftën e vendosur kundër revizionizmit modern Partia jonë ka fituar urrejtjen e armiqve revizionistë dhe dashurinë e respektin e miqve, të marksistë-leninistëve dhe të revolucionarëve të të gjithë botës. Ne e çmojmë shumë këtë fakt dhe, duke qenë gjithnjë modestë, do të qëndrojmë pa u përkulur në pozitë tona të drejta revolucionare dhe do të japim kontributin tonë në luftën e madhe që zhvillohet sot midis marksizëm-leninizmit e revizionizmit modern.

Lufta kundër revizionizmit, ashtu si edhe lufta kundër imperializmit, është zhvilluar e zhvillohet dallgë-dallgë, me zigzage. Por tendenca e përgjithshme e zhvillimit të kësaj lufte ka qenë dhe është rritja e dallgës antirevizioniste, e forcave marksiste-leniniste dhe rënia e dallgës revizioniste, e forcave antimarksiste. Revizionizmi hrushovian ka marrë të tatëpjetën për shkak të rezistencës së hapur dhe të luftës kundër tij, e cila u ka shkaktuar revizionistëve disfata të mëdha dhe e ka futur revizionizmin në një krizë të thellë e të përgjithshme.

Cilat janë rezultatet kryesore të kësaj lufte historike midis marksizëm-leninizmit dhe revizionizmit modern?

Së pari, ndërsa më parë revizionizmi zhvillohej në qetësi, i mbuluar me maskën e marksizëm-leninizmit, duke spekuluar me prestigjin e me autoritetin e Partisë Komuniste dhe të Bashkimit Sovjetik, lufta e partive dhe e forcave marksiste-leniniste ua grisi të gjitha maskat revizionistëve hrushovianë dhe zbuloi fytyrën e tyre të vërtetë tradhtare. Që nga kjo kohë revizionistët nuk mund të veprojnë dot në qetësi e nën rrogëz, pa u demaskuar e pa u ndëshkuar. Lufta kundër revizionizmit bëri që të ndahet kufiri midis së vërtetës dhe gënjeshtërisë, midis marksizëm-leninizmit e revizionizmit, midis revolucionarëve e kundërrevolucionarëve. Ajo ndihmoi që komunistët dhe popujt të njohin mirë se ç'janë revizionistët hrushovianë e pasuesit e tyre, ç'përfaqësojnë ata dhe kujt i shërbejnë me politikën dhe me gjithë veprimtarinë e tyre.

Së dyti, ndërsa në fillim revizionistët arritën të mashtrojnë mjaft njerëz me premtimet e tyre të bujshme mbi krijimin e bollëkut, të të mirave materiale, me planet e tyre bombastike për arritjen e komunizmit brenda një kohe të shkurtër, me parullat e tyre demagogjike mbi vendosjen e «paqes së përhjetshme» dhe krijimin jo më larg se viti 1960 të «botës pa armë, pa ushtri, pa luftëra» etj., etj., tani politika e tyre e brendshme dhe e jashtme ka pësuar një fiasko të plotë, premtimet e tyre plot zhurmë mbetën në letër, demagogjia e tyre u diskreditua keq.

Si rezultat i politikës së tyre të brendshme borjeze kapitaliste, që ka krijuar një kaos e konfuzion të madh ekonomik, politik, ideologjik, ushtarak e kulturor dhe i ka hapur rrugën restaurimit të kapitalizmit, revizionistët hrushovianë kanë hyrë në një kontradiktë të thellë e të papajtueshme me komunistët dhe me popullin sovjetik, të cilët mbrojnë rrugën socialiste të zhvillimit, që çeli Revolucioni i Tetorit, kundër rrugës kapitaliste që ndjek kundërrevolucionari revizionist. Gjithashtu, për shkak të politikës së tyre të jashtme tradhtarë, kapitulluese e kundërrevolucionare, revizionistët hrushovianë kanë hyrë në një konflikt të përgjithshëm me të gjitha forcat antiimperialiste të botës, të cilat në vijën e bashkëpunimit sovjeto-amerikan shohin komplotin e madh imperialisto-revizionist për shtypjen e popujve dhe për vendosjen e sundimit të dy fuqive të mëdha në botë.

Së treti, ndërsa më parë revizionistët në dukje përbënin një front të vetëm pak a shumë të bashkuar, vi-

ja e tyre tradhtare dhe lufta e partive dhe e forcave marksiste-leniniste u kanë shkaktuar atyre vështirësi e kontradikta të mëdha, të cilat brejnë nga brenda frontin revizionist. Tani fronti revizionist është minuar nga themelet, ai i ngjet një kopeje ujqish të uritur gati për të shqyer njëri-tjetrin. Shkopi i dirigjentit nuk e ka më nën kontrollin e vet gjithë orkestrën revizioniste. Tendencat centrifugale e të policentrizmit po shtohen, shovinizmi i shtetit të madh ka pjellë si reaktion të pashmangshëm nacionalizmin e ngushtë lokal, variantet e ndryshme të revizionizmit luftojnë midis tyre për zona influence, kërkojnë të jenë më të lira, më të pavarura nga rubla, për t'u futur në varësi të dollarit. Secili përpiket të mbrojë interesat e veta ekonomike, politike e ushtarake dhe t'ua kundërvërë ato interesave të revizionistëve të tjerë.

Udhëheqësit revizionistë sovjetikë përpiqen me të gjitha mënyrat dhe mjetet, ku me kërcënime e ku me lëshime, me presione e me rubla, të mbyllin të çarat e anijes revizioniste, së cilës po i hyn uji nga të katër anët. Por të gjitha këto përpjekje s'kanë pasur dhe nuk do të kenë sukses, sepse revizionistët janë njerëz pa parime, janë bartës e përçues të ideologjisë borgjeze, janë nacionalistë e shovinistë, prandaj midis tyre nuk mund të ketë kurrë unitet.

Lufta e vendosur e parimore e marksistë-leninistëve do t'i thellojë gjithnjë e më shumë këto kontradikta, në mënyrë që të dobësohet më tej fronti revizionist dhe të ngjitet vala e revolucionit. Por kjo luftë duhet bërë pa i mbivlerësuar këto kontradikta, pa ush-

qyer asnjë iluzion, sepse, pavarësisht nga nuancat që i dallojnë nga njëri-tjetri dhe nga kontradiktat që kanë midis tyre, të gjitha grupet udhëheqëse revizioniste janë përfaqësuese të një rryme të vetme regresive anti-marksiste, të gjitha kanë si qëllim të përbashkët luftën kundër marksizëm-leninizmit e revolucionit, të gjitha manovrat e preokupacionet e tyre synojnë në shpëtimin e revizionizmit, në konsolidimin e pozitave dhe në zgjatjen e jetës së tij.

Së katërti, ndërsa më parë grupet revizioniste dukeshin si të forta, të qëndrueshme e me pozita të konsoliduara brenda vendit, tani të gjithë e shohin se ato janë të dobëta, të paqëndrueshme dhe me pozita të lëkundura. Pa folur për çdo grup veç e veç, le të ndalemi shkurtimisht në dy grupet kryesore: në atë të revizionistëve sovjetikë dhe në atë të titistëve.

Dobësia e përgjithshme e grupit udhëheqës sovjetik u duk qartë në falimentimin e turpshëm të udhëheqësit e të frymëzuesit të tij, kryetradhtarit N. Hrushov. Dështimi i N. Hrushovit ishte pasojë e pashmangshme e kursit revizionist, e kontradiktave të thella të revizionizmit, e rezistencës së revolucionarëve të vërtetë sovjetikë dhe e luftës së partive e të forcave marksiste-leniniste që demaskuan dhe shpartalluan përfundimisht këtë tradhtar. Pasardhësit e N. Hrushovit, nxënësit e bashkëpunëtorët e tij besnikë, e larguan atë nga skena politike për të shpëtuar revizionizmin dhe për të vazhduar hrushovizmin pa Hrushovin. Por bashkë me hrushovizmin ata trashëguan edhe të gjitha problemet që u la hapur Hrushovi, të gjitha vështirë-

sitë e kontradiktat që lind vazhdimisht kurri i tyre revizionist, të cilat bëhen përditë e më tepër serioze. Udhëheqja e re sovjetike, duke përdorur demagogjinë e maskat e ndryshme, u përpoq të dalë nga gjendja e vështirë, por asgjë nuk po e ndihmon. Dredhitë e saj u demaskuan nga partitë e nga forcat marksiste-leniniste, ndërsa brenda Bashkimit Sovjetik komunistët dhe revolucionarët e vërtetë, në qytete e në kolkoze, në radhët e ushtrisë e gjetkë kanë shtuar edhe më shumë veprimtarinë e tyre antirevizioniste në forma të ndryshme: ku duke krijuar «Komitete për mbrojtjen e J. Stalinit», ku «Komitete të luftës kundër revizionizmit» etj. Partia jonë është e bindur se do të vijë dita kur popujt dhe revolucionarët e Bashkimit Sovjetik do ta shpartallojnë klikën tradhtarë revizioniste, që ka uzurpuar pushtetin, dhe do të ngrejë përsëri lart flamurin fitimtar të Revolucionit të Tetorit, flamurin e Leninit e të Stalinit.

Një shembull tjetër, që flet për dobësimin e grupeve të ndryshme revizioniste, na e dhanë ngjarjet e kohëve të fundit në Jugosllavinë titiste. Në gjirin e vetë udhëheqjes titiste shpërthyen përleshjet dhe lufta për pushtet, rivalitetet nacionale. Grupi i Tito-Kardel-Bakariçit, që përfaqëson interesat e borgjezisë kapitaliste dhe të shovinizmit kroato-sloven, likuidoi grupin tjetër rival të Rankoviçit, që përfaqësonte shovinizmin kapitalist serbomadh dhe që mbështetej te UDB-ja, e cila përdorej jo vetëm për të shtypur e për të gjakosur komunistët e popujt e Jugosllavisë, gjë që ishte në interesin e përbashkët të gjithë klikës titiste,

por përdorej nga Rankoviçi edhe për të siguruar hegjemoninë serbomadhe në Jugosllavi, për të likuiduar çdo rezistencë kundër kësaj hegjemonie.

Ngjarjet e fundit janë një zhvillim i natyrshëm i Jugosllavisë titiste, e cila është futur në një kaos dhe degjenerim të plotë kapitalist. Tradhtia e klikës titiste ndaj marksizëm-leninizmit nuk mund të mos çonte, ashtu siç çoi në të vërtetë, në zhvillimin e nacionalizmit e të shovinizmit të tërbuar. «Demokracia direkte» dhe «vetadministrimi punëtor», reformat ekonomike etj., nuk ishin gjë tjetër veçse rrugët, me anën e të cilave grupi më i fortë ekonomikisht, kryesisht grupi kroato-slloven, përpiqej të sanksiononte sundimin e vet mbi republikat e tjera të Federatës Jugosllave, që duhej të mbeteshin vetëm si burim lëndësh të para e fuqie punëtoresh.

Rivalitetet që po zhvillohen në Jugosllavi janë të lidhura ngushtë me rivalitetet e ujëve të jashtëm, në radhë të parë, midis imperialistëve amerikanë dhe udhëheqësve revizionistë sovjetikë, që luftojnë për zona influence, për investim kapitalesh dhe për të vendosur sundimin e tyre në kurriz të popujve të Jugosllavisë. Nga përleshja e fundit dolën fitimtarë imperialistët amerikanë, të cilët mbështetin grupin e borgjezisë më të pasur kroato-sllovene të Tito-Kardelit. Por me kaq nuk mund të marrë fund kjo çështje. Jo vetëm sepse shovinistët serbomëdhenj të Rankoviçit nuk do të heqin dorë lehtë armët, por, në radhë të parë, sepse popujt e Jugosllavisë dhe komunistët e vërtetë jugosllavë nuk do të lënë që mbi kurrizin e tyre të veprojnë

klikat shoviniste, qofshin këto serbomadhe, qofshin kroato-slllovene. Popujt e Jugosllavisë dhe komunistët e vërtetë jugosllavë po e shohin gjithnjë e më qartë se regjimi titist, pavarësisht se ç'grup shovinistësh e drejton, përfaqëson një regjim të egër e të përgjakshëm policor, që mban nën zgjedhë e shtyp pa mëshirë jo vetëm popujt e Malit të Zi e të Maqedonisë, të Kosovës e të Bosnjë-Hercegovinës, por edhe popullin punonjës të Serbisë, të Kroacisë e të Sllovenisë, të gjithë popujt e Jugosllavisë.

Eksperiencia e tradhtisë titiste ka qenë model për të gjithë revizionistët modernë. Të gjithë, njëri më i zellshëm se tjetri, janë përpjekur ta kopjojnë atë, ta zbatojnë në vendet e tyre. Tani në kaosin jugosllav, në luftën për pushtet, në rivalitetet shoviniste, le të shohim edhe perspektivën e tyre, batakun në të cilin do të përfundojnë.

Së pesti, ndërsa më parë revizionistët kishin mundur të vendosnin deri diku sundimin e tyre në partitë komuniste e në lëvizjen komuniste ndërkombëtare dhe t'u impononin atyre vijën e vet tradhtare, tani, në sajë të luftës së partive dhe të forcave marksiste-leniniste dhe si reaksion ndaj vijës e metodave revizioniste, është zhvilluar e po thellohet një proces i madh i diferencimit të forcave midis marksizëm-leninizmit dhe revizionizmit në shkallë kombëtare e ndërkombëtare. Me dhjetëra parti të reja e grupe marksiste-leniniste janë krijuar në vende të ndryshme të botës, duke përfshirë edhe disa vende socialiste. Ne i përshëndetim me gjithë zemër këto parti e grupe marksiste-lenini-

ste dhe u urojmë atyre suksese në luftën e tyre të drejtë për idealet e mëdha revolucionare të klasës punëtore. Partia e Punës e Shqipërisë, pa u shqetësuar aspak nga shpifjet e akuzat e revizionistëve për veprimtari gjoja fraksioniste e përçarëse, i ka ndihmuar dhe do t'i ndihmojë me të gjitha mundësitë e saj forcat e reja marksiste-leniniste, të gjithë ata që luftojnë kundër imperializmit e revizionizmit dhe që janë për revolucionin. Ne e konsiderojmë këtë si detyrën tonë të lartë internacionaliste, sepse në rritjen dhe në zhvillimin e këtyre forcave të reja revolucionare ne shohim rrugën e vetme të drejtë të triumfit të marksizëm-leninizmit e të shkatërrimit të revizionizmit.

Nga rezultatet e mësipërme të luftës së deritanishme midis marksizëm-leninizmit dhe revizionizmit modern del qartë se revizionizmi është futur në një krizë të thellë e pa rrugëdalje, se disfata e tij përfundimtare është e pashmangshme. Partia jonë, ashtu si të gjithë revolucionarët e vërtetë, ka për detyrë të forcojë edhe më shumë luftën për mbrojtjen e pozitave të marksizëm-leninizmit dhe për demaskimin e revizionizmit. Ne duhet të ndihmojmë që kriza, në të cilën ka hyrë revizionizmi modern, të thellohet edhe më shumë e më shpejt.

Partia e Punës e Shqipërisë mendon se lufta kundër revizionizmit përgjithësisht, kundër atij hrushovian e titist në mënyrë të veçantë, duhet të ngrihet në një shkallë të re më të lartë. Fenomenet e shturjes e të degjenerimit që vihen re ndër revizionistët, disfatat e njëpasnjëshme që ata pësojnë, rivalitetet nacio-

nale dhe për pushtet që po nxjerrin kokën kudo, pa dyshim, do të sjellin edhe shtimin e rezistencës nga popujt e nga komunistët revolucionarë të vendeve ku sundojnë revizionistët. Lufta revolucionare kundër klikave revizioniste do të gjejë mbështetje aktive në masat e gjera të punonjësve, në radhët e klasës punëtore dhe veçanërisht në gjirin e fshatarësisë, e cila, ku më shumë e ku më pak, por në mënyrë të vazhdueshme, po vihet nën shtypjen e kulakëve dhe të borgjezëve të rimëkëmbur e të përkrahur nga revizionizmi. Partia jonë është e bindur se lufta kundër revizionizmit do të rritet e do të zhvillohet edhe në vetë strofkat e tradhtisë me një forcë të re të paparë.

4. — Të forcohet lufta kundër revizionizmit modern hrushovian e titist

Zgjerimi dhe forcimi i mëtejshëm i luftës kundër revizionizmit janë të lidhur me hedhjen poshtë pa hezitim të iluzioneve mbi «ndryshimin» që gjoja paskan bërë udhëheqësit e rinj sovjetikë, mbi «kthesën» e tyre dhe «korrigjimet» që ata gjoja po u bëjnë gabimeve të N. Hrushovit. Iluzione të tilla janë shumë të dëmshme. Udhëheqësit e sotëm sovjetikë janë bashkëpunëtorët më të ngushtë të N. Hrushovit, janë ata që bashkë me N. Hrushovin përgatitën dhe kryen kundërrevolucionin në Bashkimin Sovjetik, që përpunuan e zbatuan vijën revizioniste, që sulmuan me tërbim marksizëm-leninizmin në ideologji, në politikë, në ekonomi,

në organizim, në kulturë, në art etj., janë ata që sulmuan dhe luftojnë partitë marksiste-leniniste, janë ata që u lidhën me imperializmin amerikan dhe me borgjezinë e reaksionin botëror dhe që punojnë me të gjitha forcat e mjetet për të formuar një aleancë të shenjtë imperialisto-revizioniste kundër komunizmit e popujve të botës.

Marksistë-leninistët nuk mashtrohen nga shfaqjet e jashtme, nga demagogjia që përdorin pa kursim udhëheqësit e rinj të Bashkimit Sovjetik. Prapa tyre ata duhet të shohin përmbajtjen, thelbin e gjërave, të dallojnë fjalët nga veprat. Në qoftë se i shohim gjërat me këtë sy, atëherë është e qartë se udhëheqësit e sotëm sovjetikë as kanë ndryshuar dhe as kanë ndër mend të ndryshojnë. Ata janë të vendosur në rrugën e tyre të tradhtisë. Dhe kjo është më se logjike. Ata nuk mund të kthehen në rrugë të drejtë pa dënuar vetveten me vdekje. Prandaj, asnjë shpresë nuk mund të ketë se tradhtarët revizionistë mund të bëjnë kthesë. Kthesa do të bëhet patjetër një ditë, por atë do ta bëjnë jo revizionistët, por marksistë-leninistët, që do t'i japin fund sundimit të revizionistëve dhe do t'i nxjerrin ata përpara gjyqit të revolucionit.

Në se e shohin «ndryshimin» dhe «kthesën» e udhëheqësve të rinj sovjetikë ata që ushqejnë iluzione për këtë çështje? Në asgjë konkrete, por vetëm në demagogjinë hrushoviane, në grackën e së cilës, dashur ose padashur, ata kanë rënë. Dhe duhet pranuar se për demagogji udhëheqësit e rinj të Bashkimit Sovjetik, Brezhnjevët, Kosiginët e shokët e tyre, janë më dina-

kë e më mjeshtër se mësuesi i tyre. Ata me fjalë përgjërohen për leninizmin dhe lejojnë të flitet më «objektivisht» për Stalinin, por në të njëjtën kohë betohen për Kongresin e 20-të e të 22-të të Partisë Komuniste të Bashkimit Sovjetik. Mos vallë kjo përbën «kthesën»? Në asnjë mënyrë. Për kthesë do të mund të bëhej fjalë vetëm nëse do të hidhej poshtë hapur revizionizmi e tradhtia, do të denoncoheshin botërisht si antimarksiste vendimet e kongreseve 20, 21 e 22, do të shpallej si revizionist programi i Partisë Komuniste të Bashkimit Sovjetik i përpunuar në Kongresin e 22-të dhe të gjitha tezat e tij mbi «partinë e shtetin e të gjithë popullit» etj. Për kthesë do të mund të bëhej fjalë vetëm nëse do të rehabilitohej plotësisht dhe pa asnjë ekuivok J. V. Stalinin.

Partia jonë e ka theksuar dhe e thekson se veçanërisht çështja e Stalinit është një çështje themelore, sepse sulmin e tyre kundër marksizëm-leninizmit dhe diktaturës së proletariatit revizionistët e konkretizuan me sulmin kundër J. V. Stalinit. Partia jonë mendon se marksistë-leninistët dhe të gjithë revolucionarët duhet ta mbrojnë Stalinin nga çdo shpifje e sulm i revizionistëve dhe me luftën e tyre duhet të arrijnë që emri dhe vepra e Stalinit të vihen në vendin e nderit që u përket, sepse Stalini ka qenë dhe mbetet një revolucionar dhe marksist-leninist i madh. Ai ka ndjekur një vijë të përgjithshme të drejtë revolucionare si në politikën e brendshme, ashtu edhe në politikën e jashtme. Ai i është përmbajtur me konsekuencë vijës së luftës së klasave e të diktaturës së proletariatit, vi-

jës së ndërtimit të socializmit e të komunizmit dhe luftës kundër burokratizmit dhe elementëve të degjeneruar borgjezë. Ai e çoi popullin sovjetik nga fitorja në fitore, në luftë të ashpër me të gjithë armiqtë e Bashkimit Sovjetik e të socializmit. J. V. Stalini ka dhënë një kontribut të çmuar në formimin dhe në konsolidimin e kampit socialist, në rritjen e në forcimin e lëvizjes komuniste ndërkombëtare. Gjatë gjithë jetës së tij prej militanti revolucionar, Stalini ka bërë një luftë të vendosur kundër imperializmit për mbrojtjen e paqes dhe të sigurimit të popujve, ka ndjekur me besnikëri politikën e internacionalizmit proletar, të ndihmës e të përkrahjes së popujve të shtypur dhe të lëvizjes së tyre nacionalçlirimtare e revolucionare.

Stalini ka qenë njeri i thjeshtë. Ai, si marksist-leninist, kurdoherë ka vlerësuar drejt rolin e masave dhe vendin që zënë individët; ai ka qenë kundër kultit të individit dhe më se një herë e ka kritikuar atë si të huaj për marksistë-leninistët. Megjithëkëtë, propaganda sovjetike, sidomos në vitet e fundit të jetës së Stalinit, e fryu kultin e tij në përpjesëtime të mëdha dhe këtë e shfrytëzoi pastaj klika hrushoviane, për qëllimet e saj antimarksiste e antisocialiste, që vetë, nga frika, kishte marrë pjesë aktive në ekzaltimin e Stalinit. Stalinit mund t'i bëhet kritikë jo sepse ai zhvilloi dhe zbatoi kultin e tij, por vetëm sepse s'mori masa sa duhej për ta frenuar këtë propagandë të panevojshme, veçanërisht duke ditur se personaliteti i madh që kishte fituar Stalini, me luftë e me vepra, si edhe besimi e dashuria e pakufishme që kishin populli dhe partia tek

ai, ishin të mjaftueshme për t'u dhënë një goditje të rëndë elementëve burokratë, që po rrezikonin diktaturën e proletariatit. Partia jonë e Punës u është përmbajtur dhe u përmbahet me vendosmëri parimeve marksiste-leniniste mbi marrëdhëniet midis masës, klasës, partisë dhe udhëheqësve, duke luftuar si kundër kultit të individit, ashtu edhe kundër mohimit të rolit dhe të autoritetit të udhëheqësve, që gëzojnë dashurinë dhe respektin e masave, që mbrojnë me besnikëri interesat e tyre dhe i udhëheqin ato me sukses në luftën revolucionare. Në këtë çështje ne kemi gjithnjë parasysh fjalët e Marksit, i cili, duke folur për vete dhe për Engelsin, ka thënë:

«Ne të dy nuk japim asnjë grosh të ndryshkur për popullarizimin tonë... Pjesëmarrja ime dhe e Engelsit në shoqërinë e fshehtë të komunistëve u bë qysh në fillim me kusht që nga Statuti i saj të flakej çdo gjë që ndihmon në përuljen mistike përpara autoriteteve»¹.

Meritat historike të Stalinit janë të pamohueshme. Këto merita përbëjnë karakteristikën themelore të tij si udhëheqës dhe revolucionar i madh. Shpifjet e revizionistëve kundër Stalinit nuk mund ta errësojnë sadopak-figurën e tij të shquar dhe veprën e tij monumentale, të cilat do të shkëlqejnë në shekuj dhe do të

---

¹ K. Marks e F. Engels. Veprat, bot. i dytë rus., vëll. 34, f. 241.

shërbejnë kurdoherë si një shembull i madh frymëzimi e flamur lufte për të gjithë marksistë-leninistët e botës.

Udhëheqësit e rinj revizionistë sovjetikë flasin për «unitetin» e lëvizjes komuniste dhe të «familjes» së vendeve socialiste, por në të njëjtën kohë deklarojnë se në asnjë çështje parimore për sa u përket politikës së jashtme dhe lëvizjes komuniste ndërkombëtare, nuk kanë pasur ndonjë divergjencë me N. Hrushovin. Mos vallë edhe këto fjalë përbëjnë të ashtuquajturën kthesë? Në asnjë mënyrë. . . Por si është realiteti? Në fakt, qëkurse morën fuqinë Brezhnjevi, Kosigini e shokët e tyre, veprimet e tyre kundër marksizëm-leninizmit dhe partive që e mbrojnë atë kanë ardhur gjithnjë e më shumë duke u shtuar, provokacionet dhe aktet e diversio-nit janë zgjeruar, uniteti, qoftë në lëvizjen komuniste, qoftë në «familjen» socialiste, është minuar edhe më sistematikisht. Uniteti në lëvizjen komuniste dhe në kampin socialist do të rivendoset, por ai do të rivendoset nga marksistë-leninistët, pa revizionistët e tradhtarët dhe në luftë të vendosur kundër tyre.

Revizionistët sovjetikë çirren me të madhe për «unitet veprimi» kundër imperialistëve, duke theksuar se gjoja më shumë gjëra na bashkojnë sesa na ndajnë, por në të njëjtën kohë deklarojnë me zë të lartë dhe punojnë aktivisht për bashkëpunimin e gjithanshëm sovjeto-amerikan. Mos vallë këto deklarata provojnë gjithashtu se këtu jemi para ndonjë «kthese»? Në asnjë mënyrë. Faktet e shumta tregojnë se revizionistët hrushovianë vetëm me fjalë janë antiimperialistë, ndër-

sa me vepra janë proimperialistë. Ata gjithnjë e më shumë zgjerojnë marrëdhëniet ekonomike, politike e shkencore me Shtetet e Bashkuara të Amerikës. Gjithë veprimtaria e tyre diplomatike, sidomos ajo e fshehta, synon forcimin e gjithanshëm të lidhjeve e të bashkëpunimit me imperialistët e ndryshëm amerikanë, japonezë, gjermanoperëndimorë, anglezë e të tjerë, me reaksionarët indianë, me klikën fashiste indoneziane, me të gjithë armiqtë e popujve, të socializmit e të revolucionit. Çfarë i bashkon, pra, marksistë-leninistët me revizionistët modernë? Asgjë. Ata çdo gjë i ndan. Ideologjia, politika dhe qëllimet finale janë diametralisht të kundërta.

Fronti antiimperialist i popujve të të gjithë botës duhet të arrihet mbi një bazë të shëndoshë. Ai duhet të jetë një front me të vërtetë antiimperialist, në të cilin të bashkohen të gjithë ata që, në këtë ose në atë masë, luftojnë efektivisht kundër imperializmit me Shtetet e Bashkuara të Amerikës në krye. Revizionistët hrushovianë, me tërë politikën dhe veprimtarinë e tyre, e kanë vënë veten jashtë frontit antiimperialist. Të futësh në këtë front revizionistët do të thotë të futësh në të «kolonën e pestë», «kalin e Trojës» dhe ta minosh atë nga brenda. Partia jonë i përmbahet me vendosmëri idesë së Leninit të madh se nuk mund të luftohet me sukses kundër imperializmit pa bërë në të njëjtën kohë një luftë të vendosur kundër pjellës dhe alëatit të tij të ngushtë, revizionizmit.

«...lufta kundër imperializmit, — theksonte Lenini, — po të mos lidhet ngushtë me luftën

kundër oportunitizmit, bëhet një frazë e zbrazët dhe e rreme»¹.

Për Partinë tonë të Punës është krejt i papranueshëm mendimi se «uniteti i veprimeve» me revizionistët hrushovianë kundër imperializmit të Shteteve të Bashkuara të Amerikës është një gur prove dhe një luftë efektive e pozitive kundër revizionizmit.

Në të vërtetë, të bashkëpunosh me revizionistët, të hysh në «unitet veprimi» me ta do të thotë të rrëshqasësh vetë gradualisht në pozitat e revizionizmit, të pranosh vijën e tyre tradhtare. Kjo do të thotë të pranosh se imperializmi amerikan nuk është armiku më i egër i popujve e xhandar ndërkombëtar dhe të konsiderosh si të drejtë politikën e «bashkekzistencës paqësore» hrushoviane me imperializmin, bashkëpunimin sovjeto-amerikan, traktatin e Moskës, të gjitha marrëveshjet e tjera, të hapura e të fshehta, të udhëheqësve sovjetikë me imperialistët amerikanë dhe me reaksionarët e vendeve të ndryshme. Kjo do të thotë të heqësh dorë nga lufta kundër imperializmit dhe t'u përshtatesh interesave të bashkëpunimit sovjeto-amerikan, duke sakrifikuar kështu lirinë dhe pavarësinë e popujve. Pikërisht këtë kërkojnë të arrijnë revizionistët me orvatjet e tyre për «unitetin e veprimit».

Me parullën e tyre për «unitetin e veprimeve» revizionistët përpiqen të arrijnë qëllimin e tyre djallëzor për të lënë mënjanë divergjencat e thella parimore

---

1 V. I. Lenin. Veprat, vëll. 22, f. 367.

ideologjike e politike, në emër gjoja të luftës kundër imperializmit me Shtetet e Bashkuara të Amerikës në krye. Kjo nuk do të ishte veçse një kapitullim i plotë para revizionizmit, heqje dorë nga lufta kundër tij, pranim i bashkekzistencës ideologjike me revizionistët.

Uniteti i veprimeve me revizionistët është një manovër mashtruese e demagogjike edhe për një arsye tjetër. Uniteti në luftë kundër imperializmit supozon koordinimin e potencialit ekonomik dhe të forcave ushtarake, që t'i qëndrojnë ballë për ballë politikës së luftës e agresionit të imperializmit. Por ç'tregojnë faktet? ... Potencialin e tyre ekonomik e ushtarak ata e kanë vënë në shërbim të vijës së tyre të përgjithshme për vendosjen e sundimit sovjeto-amerikan në botë.

Partizanët e iluzioneve mbi gjoja kthesën e udhëheqësve të rinj sovjetikë entuziazmohen nga «gatishmëria» e këtyre «për të hequr dorë nga polemika e hapur». Mos vallë kjo përbën ndonjë provë tjetër serioze për të besuar në gjoja kthesën e revizionistëve? Në asnjë mënyrë. Në radhë të parë, nuk është e vërtetë që revizionistët kanë hequr dorë nga polemika e hapur. Fakti që ndjekin një politikë krejt në kundërshtim me marksizëm-leninizmin dhe me interesat e socializmit, a nuk është vazhdim i polemikës me vepra?... Më në fund, shpifjet dhe sulmet e shtypit të përditshëm, puna propagandistike, letrat dhe leksionet që punohen jo vetëm në organizatat e partisë në Bashkimin Sovjetik, por që dërgohen për t'u punuar edhe në disa parti të tjera a nuk janë vazhdim i polemikës së hapur? Por, veç kësaj, nuk duhet harruar se polemikën

e hapur e filluan të parët revizionistët modernë hru-shovianë. Bile atëherë të gjithë e përsëritnin si papagaj se kjo ishte «leniniste». Vetëm pasi konstatuan se polemika e hapur po jepte rezultate negative për ta, sepse ajo ndihmoi që të demaskohej fytyra e tyre tradhtare, e quajtën polemikën të dëmshme.

Partia jonë mendon se polemika e hapur është e domosdoshme, ajo është një shkollë për gjithë komunistët, sepse i ndihmon që të dallojnë të vërtetën nga gënjeshtra. Revizionistët do të ishin shumë të kënaqur edhe sikur për ta të flitej në përgjithësi, vetëm të mos goditeshin hapur dhe të mos quheshin gjërat me emrin e tyre të vërtetë. Por revizionizmi dhe tradhtia nuk janë hije, ato janë realitet i gjallë, që po minojnë socializmin dhe luftën e popujve. Prandaj do luftuar ky realitet e jo hija, në qoftë se marksistët nuk duan të bien në pozita donkishoteske. Partia jonë mendon se nuk duhet lejuar për asnjë çast që revizionistët hru-shovianë të përfitojnë nga një situatë qetësie për të konsoliduar pozitat e tyre dhe për të vazhduar pa pengesa veprën e tyre tradhtare. Të dobësosh sadopak luftën kundër revizionizmit modern, nën çfarëdo preteksti, kjo do të thotë të largohesh nga parimet. Dhe parimet nuk mund dhe nuk duhet kurrë të sakrifikohen për interesa e përfitime të çastit, të karakterit ekonomik ose të çdo karakteri qofshin.

Partia jonë mendon se situata është e tillë që çdo parti e çdo njeri që i thotë vetes komunist e revolucionar nuk mund të bëjnë sehir, të presin derisa revizionistët t'i sulmojnë dhe të mjaftohen vetëm du-

ke përshëndetur luftën që bëjnë të tjerët kundër revizionizmit. Koha nuk pret. Marksistë-leninistët duhet të jenë në ofensivë dhe jo në mbrojtje, në sulm dhe jo në tërheqje. Ata s'kanë pasur e nuk kanë frikë nga revizionistët, nga kërcënimet dhe nga presionet e tyre. Për marksistë-leninistët frika është e huaj, ata nuk e njohin atë, si në luftën kundër imperializmit, ashtu edhe në luftën kundër revizionizmit. Vetëm revizionistët kanë frikë nga imperializmi dhe nga marksizëm-leninizmi. Të kesh frikë nga revizionistët do të thotë të kesh një frikë edhe më të madhe nga imperializmi dhe të mos kesh besim në forcën e në triumfin e marksizëm-leninizmit.

Ne mendojmë se ka ardhur koha të vendoset një vijë e qartë demarkacioni me revizionizmin modern, me të gjitha grupimet e tij dhe sidomos me grupin udhëheqës sovjetik dhe të luftojmë me ashpërsinë më të madhe për ta izoluar krejt nga populli dhe komunistët revolucionarë sovjetikë. Ne nuk e kemi përzier dhe nuk e përziejmë kurrë udhëheqjen revizioniste sovjetike me Bashkimin Sovjetik dhe me popullin sovjetik, me të cilët ne kemi qenë dhe do të jemi miq përjetë si në ditë të mira, edhe në ditë të këqija. Por tani është fakt se në Bashkimin Sovjetik është në fuqi revizionizmi. Dhe ky revizionizëm duhet luftuar ashpër e në mënyrë parimore. Kjo është në interes të drejtpërdrejtë të komunistëve e të popullit sovjetik, është një ndihmë e madhe që ne i japim luftës së tyre revolucionare për t'i dhënë fund tradhtisë revizioniste, që ka minuar nga themelet fitoret e Revolucionit të Tetorit dhe të

ndërtimit socialist e komunist në Bashkimin Sovjetik.

Në luftë kundër revizionizmit modern, ashtu si në të gjitha çështjet e tjera, i vetmi qëndrim i drejtë është qëndrimi parimor. Me parimet nuk mund të bëhet tregti, për mbrojtjen e parimeve nuk duhet ndalur në mes të rrugës, nuk duhet mbajtur kurrë një qëndrim i lëkundshëm e oportunist. Lufta midis marksizëm-leninizmit dhe revizionizmit është një shfaqje e luftës së klasave midis proletariatit dhe borgjezisë, midis socializmit dhe kapitalizmit. Në këtë luftë nuk mund të ketë vijë të mesme. Vija e «mesit të artë», siç ka treguar eksperiencia historike shumëvjeçare, është vija e pajtimit të të kundërtave, të atyre që s'mund të pajtohen kurrë, është një pozitë e paqëndrueshme dhe e përkohshme. Vija e mesme nuk mund të shërbejë as për të maskuar devijimet nga parimet marksiste-leniniste, sepse lufta kundër revizionizmit, në qoftë se nuk frymëzohet nga motive ideologjike, por vetëm nga disa kontradikta ekonomike, politike, nga baza nacionaliste e shoviniste, është një bluf, i cili i ka këmbët të shkurtra. Kush i përmbahet kësaj vije në qëndrimin kundrejt renegatëve të marksizëm-leninizmit, ai, shpejt a vonë, rrezikon të shkasë edhe vetë në pozitën e këtyre të fundit.

«S'ka dhe s'mund të ketë vijë «të mesme» në çështjet me karakter parimor, — ka theksuar me forcë J. V. Stalini. — Në themelin e punës së partisë duhet të shtrohen o këto ose ato parime. Vija «e mesme» në çështjet parimore është «vija»

që myk trutë, «vija» që mbulon divergjencat, «vija» që shpie në degjenerimin ideologjik të partisë, «vija» që shpie në vdekjen ideologjike të partisë»¹.

Sipas mendimit të Partisë sonë, sot shtrohet me forcë të madhe në rendin e ditës, si një problem i mprehtë aktual, jo pajtimi e uniteti me revizionistët, por shkëputja, ndarja definitive me ta.

«Uniteti, — ka thënë Lenini, — është një punë e madhe dhe një parullë e madhe! Por çështja punëtore ka nevojë për unitetin e marksistëve, e jo për unitetin e marksistëve me armiqtë dhe shtrembëruesit e marksizmit»².

Uniteti me oportunistët e me revizionistët, thekson Lenini,

*«...do të thotë në të vërtetë unitet i proletaria-
tit me borgjezinë kombëtare dhe përçarje e pro-
letariatit ndërkombëtar, unitet i shërbëtorëve
dhe përçarje e revolucionarëve»³.*

Përballë frontit të bashkuar imperialisto-revizio-
nist, sulmeve, kompleteve dhe kërcënimeve të tyre me
luftë, marksistë-leninistët duhet të forcojnë unitetin e

---

1 J. V. Stalin. Veprat, vëll. 9, f. 4.

2 V. I. Lenin. Veprat, vëll. 20, f. 256.

3 V. I. Lenin. Veprat, vëll. 21, f. 387.

tyre në shkallë kombëtare e ndërkombëtare dhe luftën e tyre të vendosur kundër imperializmit e revizionizmit. Kohët që po kalojmë nuk janë kohë për diskutime akademike të pafund dhe shterpë, por për aksione të guximshme militante, revolucionare, plot vetëmohim e sakrifica. Revizionistët modernë dhe borgjezia me partitë e saj po propagandojnë me të madhe pacifizmin dhe humanizmin borgjez për të krijuar në njerëzit, bile edhe në komunistët e lëkundshëm e frikacakë, përshtypjen se militantizmi ynë revolucionar na qenka «sektarizëm», «aventurizëm», «dogmatizëm», «fanatizëm» etj. Ne, marksistë-leninistët, nuk jemi as sektarë e aventurierë dhe as dogmatikë e fanatikë. Ne i luftojmë këto shfaqje si të huaja e të papranueshme për komunistët, por në të njëjtën kohë ne nuk biem në pozitë e armiqve tanë që me këto akuza false e me qëllime të caktuara përpiqen që ne të shturemi ideologjikisht, politikisht e organizativisht dhe të dobësojmë ose të shuajmë luftën kundër tyre.

Radhët e partive dhe të forcave marksiste-leniniste duhet të jenë të bashkuara fort dhe të organizuara mirë, të kalitura e të përgatitura për të luftuar vazhdimisht. Ne duhet të jemi të përgatitur politikisht, ideologjikisht, ekonomikisht e ushtarakisht në mënyrë të përsosur për luftë, për aksione revolucionare, duke përvetësuar thellë e në mënyrë krijuese doktrinën tonë ngadhënjimtare. Komunizmin botëror të kohës sonë duhet ta karakterizojë fryma revolucionare e luftarake e kohëve heroike të Leninit e të Stalinit, të Kominternit. Jo pa qëllim të caktuar armiqësor, N. Hrushovi

dhe pasuesit e tij ndërmorën luftën për të diskredituar Kominternin dhe veprën e tij të pavdekshme. Natyrisht, kohët kanë ndryshuar dhe këtu nuk është fjala që ne të adoptojmë ose të kopjojmë format e metodat e punës, të organizimit e të drejtimit të Kominternit, të përshtatshme për atë kohë, me të mirat e të metat e tyre. Por krijimi i lidhjeve për bashkëpunim e bashkëveprim, në përshtatje me kushtet e reja aktuale, sipas gjykimit të Partisë sonë, është një çështje e domosdoshme dhe urgjente.

Natyrisht, të gjitha partitë janë të barabarta e të pavarura. Çdo parti, siç theksohet dhe në Deklaratën e Moskës, e përpunon vetë vijën e saj të përgjithshme, duke u mbështetur në parimet e marksizëm-leninizmit dhe në përshtatje me veçoritë e kushtet konkrete të vendit e të kohës. Këto parime të drejta marksiste i kanë në majë të gjuhës edhe revizionistët modernë, por, ndërsa me fjalë shprehen për pavarësinë, në realitet ata duan varësinë e të gjitha partive nën drejtimin e tyre, ndërsa me fjalë shprehen për internacionalizmin proletar, në realitet ata përpiqen që marksistë-leninistët të mos jenë të bashkuar, të mos i përmbahen një vije të përbashkët, të formuluar në bazë të një analize të thellë, parimore, objektive, klasore, marksiste-leniniste. Revizionistët modernë përdorin çdo mjet që të na përçajné, sepse uniteti i marksistë-leninistëve është vdekje për ta dhe për padronët e tyre — imperialistët amerikanë. Marksistë-leninistët duhet t'i shqelmojnë këto orvatje të revizionistëve, të kapërcejnë të gjitha pengesat dhe të forcojnë unitetin e tyre

revolucionar mbi bazën e marksizëm-leninizmit e të internacionalizmit proletar. Ata duhet të forcojnë bashkëpunimin dhe bashkëveprimin e tyre, duhet të përpunojnë një vijë të përbashkët dhe një qëndrim të përbashkët për çështjet më themelore, sidomos lidhur me luftën kundër imperializmit dhe revizionizmit modern, lidhur me aleancat e reja, të konkretizuara në kushtet reale të gjendjes aktuale, por të bazuara kurdoherë në parimet marksiste-leniniste.

. . .

Gjendja në botë dhe në lëvizjen komuniste ndërkombëtare zhvillohet në favorin tonë dhe në dëm të armiqve tanë. Por situatat duhet t'i shikojmë drejt në sy dhe t'i përballojmë me guxim, sepse armiqtë imperialistë e revizionistë, me gjithë disfatat që kanë pësuar, nuk i kanë hedhur armët. Përkundrazi, ata po intensifikojnë bashkëpunimin dhe veprimtarinë e tyre. Gjendja është e tillë që nuk duron ngathtësi, hezitime, lëkundje, por kërkon guxim, vendosmëri e pjekuri, nuk duron taktika pa kripë, të buta, oportuniste dhe frazeologji, por kërkon aksione të shpejta, militante, kërkon një taktikë luftarake që t'i ndihmojë çdo ditë, çdo orë strategjisë sonë revolucionare, duke qenë në të njëjtën kohë një taktikë e urtë, e matur, sipas gjendjes që paraqitet e sipas rrethanave në të cilat militon secila parti. Dhe nuk ka dyshim se me një strategji dhe taktikë revolucionare, të bazuara në ideologjinë tonë ngadhënjimtare, partitë dhe forcat marksiste-leniniste do të marshojnë gjithmonë përpara dhe do të korrin fitore të reja në luftën e tyre të

shenjtë, bashkë me klasën punëtore dhe me popujt e kombet e shtypura, kundër imperializmit e revizionizmit, për triumfin e marksizëm-leninizmit, të socializmit, të revolucionit dhe të paqes në botë.

Për sa i përket Partisë së Punës të Shqipërisë, si pjesëtare aktive e forcave marksiste-leniniste të botës, ajo është plotësisht e ndërgjegjshme për detyrën e madhe historike që shtrohet sot përpara lëvizjes komuniste për mbrojtjen e marksizëm-leninizmit dhe për çuarjen përpara të çështjes së revolucionit e të socializmit... Partia e Punës do të luftojë me të gjitha forcat e saj kundër imperializmit me Shtetet e Bashkuara të Amerikës në krye dhe kundër revizionizmit modern me udhëheqësit sovjetikë në krye, do të përkrahë pa rezerva luftën e drejtë revolucionare të partive dhe të forcave marksiste-leniniste, do të punojë pa u lodhur për konsolidimin dhe për forcimin e unitetit antirevizionist të lëvizjes marksiste-leniniste dhe të unitetit antiimperialist të popujve të botës, e bindur se fitorja do të jetë e marksizëm-leninizmit, e socializmit, e popujve. Kjo është detyra që shtron ky Kongres përpara gjithë Partisë për vitet e ardhshme.

Shokë,

Në këtë raport Komiteti Qendror i Partisë është përpjekur të pasqyrojë punën e zhvilluar nga Partia që nga Kongresi i 4-t duke vënë në dukje si sukseset, ashtu edhe të metat. Nga ana tjetër, në këtë raport Komiteti Qendror i Partisë ka parashtruar detyrat the-

melore që i dalin përpara Partisë në të ardhmen dhe që do të aprovohen nga ky Kongres.

Komiteti Qendror është i ndërgjegjshëm se kemi shumë punë përpara. Por ne jemi krejtësisht të bindur se e ardhmja që e pret vendin tonë është e sigurt dhe e mrekullueshme. Garanci për këtë është populli ynë heroik, klasa punëtore, fshatarësia punonjëse dhe inteligjencia jonë, është rinia heroike, gratë e lavdishme, ushtria jonë sypatrembur, të cilat karakterizohen nga një frymë e ndërgjegje e lartë revolucionare dhe nga një dashuri e pakufishme për atdheun tonë dhe për çështjen e socializmit e të revolucionit. Garanci për të ardhmen e sigurt e të bukur është Partia jonë marksiste-leniniste, janë komunistët shqiptarë, të cilët si bij e bija besnike të popullit, nga gjiri i të cilit kanë dalë, kanë qenë dhe do të jenë kurdoherë të paepur për çështjen e socializmit, luftëtarë të guximshëm e parimorë për lulëzimin e atdheut dhe për mbrojtjen e marksizëm-leninizmit, patriotë të vendosur dhe internacionalistë të shquar.

Planet madhështore dhe detyrat që do të aprovojë Kongresi ynë, do të forcojnë edhe më shumë pozitën e socializmit e të marksizëm-leninizmit në Shqipëri. Vënia e tyre në jetë do t'ia ndryshojë pamjen vendit tonë, do të shënojë një fitore të re, të rëndësishme jo vetëm për popullin tonë dhe për komunistët shqiptarë, por për të gjithë revolucionarët dhe marksistë-leninistët në botë, solidaritetin, ndihmën dhe përkrahjen e të cilëve ne do ta kemi si një mbështetje, inkurajim e frymëzim të madh.

Prandaj, le të mobilizojmë të gjitha energjitë tona, le të shkrijmë aftësitë, dijet e forcat tona, le të mos kursejmë asgjë, as jetën tonë po të jetë nevoja, për të zbatuar direktivat e Kongresit të 5-të, për të kthyer në realitet të gjitha vendimet që do të aprovojmë!

Përpara drejt sukseseve dhe fitoreve të reja për ndërtimin socialist të vendit!

Rroftë populli ynë heroik, punëtor dhe revolucionar!

Rroftë Partia e Punës e Shqipërisë, udhëheqësja dhe organizatorja e të gjitha fitoreve tona!

Rroftë Kongresi i 5-të i Partisë!

Lavdi Marksizëm-Leninizmit fitimtar!

Botuar për herë të parë në gazetën «Zëri i popullit», nr. 263 (5673), 2 nëntor 1966

Botohet me ndonjë shkurtim sipas origjinalit që gjendet në Arkivin Qendror të Partisë

PËRFAQËSIA KA TË DREJTËN DHE DETYRËN TË BËJË PROPOZIME DHE TË DISKUTOJË HAPUR

*Fjala në mbledhjen e dytë të përfaqësisë së Kongresit
të 5-të të PPSH*

5 nëntor 1966

Të dashur shokë dhe shoqe,

Kongresi na ngarkoi ne me një detyrë të madhe, me përgjegjësi, t'i përgatitim atij listën e shokëve për anëtarë dhe kandidatë për Komitetin Qendror të Partisë sonë. Ne duhet ta përmbushim me nder këtë detyrë.

Udhëheqja marksiste-leniniste monolite e Partisë, besnike e vijës së saj, e ideologjisë marksiste-leniniste dhe e popullit, ka një rëndësi të madhe, prandaj ajo duhet të përbëhet nga njerëzit më të mirë të Partisë. Për propozimin e shokëve në listën që do t'i paraqesim Kongresit, ne do të bazohemi, natyrisht, në radhë të parë, në të dhënat që ka Partia, të cilat pasqyrojnë në mënyrë të plotë dhe konkrete aktivitetin prej militanti të çdo shoku, si edhe në njohuritë tona personale për ta.

Kongresi i ka dhënë çdo shoku të përfaqësisë të drejtën dhe detyrën të bëjë propozime dhe të diskutojë hapur, siç i ka hije komunistit, për çdo kandidat që do të propozohet në listë dhe të thotë mendimin e tij pa druajtje dhe pa hezitim. Ashtu si na mëson kurdoherë Partia, kjo ka rëndësi të madhe në çdo punë tonën, dhe veçanërisht me rastin e zgjedhjes së Komitetit Qendror të Partisë. Në dispozicion të mbledhjes sonë janë të gjitha dokumentet e Partisë për çdo shok që do të propozohet për t'u vënë në listë, të cilat do të na ndihmojnë në diskutimin e kandidaturave.

Për zgjedhjen e kuadrit udhëheqës, Partia jonë kurdoherë është nisur nga parime e kritere të drejta marksiste-leniniste. Edhe kësaj radhe ne duhet të udhëhiqemi nga këto parime e kritere.

Kërkesa e parë është që shokët, të cilët do të zgjidhen në Plenumin e ri, të kenë një jetë militante politike të pastër, pa njolla, besnikë gjer në fund të çështjes së madhe të popullit dhe të Partisë sonë, të marksizëm-leninizmit. Kjo është karakteristika kryesore që ne duhet të kemi parasysh në kryerjen e kësaj detyre shumë të rëndësishme.

Kërkesa e dytë është që kandidatët për në Plenum të kenë një stazh relativisht të gjatë në Parti, të kenë eksperiencë në punët drejtuese të Partisë, të shtetit dhe të ekonomisë, të jenë të ngritur politikisht dhe ideologjikisht, të dallohen në punë, në mësim dhe nga qëndrimi revolucionar që mbajnë në çdo gjë, të jenë trima, të guximshëm dhe të sakrificës.

Partia na mëson se të jesh në udhëheqje, kjo nuk

të jep asnjë fije privilegji, por të ngarkon me detyra dhe me përgjegjësi të rënda, të cilat duhet t'i kryesh me nder, deri në fund, duke zbatuar me përpikëri vijën dhe normat marksiste-leniniste të saj. Pra, nderin e madh që ka ai i cili zgjidhet në udhëheqje të Partisë, duhet ta meritojë me luftë dhe me punë. Partia e lufton vendosmërisht karrierizmin.

Partia kurdoherë na ka mësuar dhe na ka këshilluar që në të gjitha forumet udhëheqëse të saj, duke filluar nga baza dhe deri në Komitetin Qendror, të zgjedhim, krahas kuadrove të vjetër në moshë dhe me stazh të madh lufte e pune, edhe kuadro të rinj, politikisht të sprovuar, plot dinamizëm, hov revolucionar dhe vendosmëri. Një gjë e tillë është jetike për Partinë. Kurdoherë të kombinojmë eksperiencën e të vjetërve me dinamizmin dhe hovin revolucionar të shokëve të rinj, në të njëjtën krahër të farkëtohen vazhdimisht të rinj e të vjetër për ta mbajtur kurdoherë Partinë dhe udhëheqjen e saj të re, dinamike, revolucionare. Ne, brezi i vjetër, e kemi për detyrë të parë t'i përgatitim Partisë udhëheqës të rinj revolucionarë.

Partia kurdoherë na ka mësuar që fronti kryesor për komunistët është puna, është lufta për socializëm, lufta në frontin e prodhimit. Këndeje, nga gjiri i prodhimit, nga gjiri i klasës punëtore, në radhë të parë, duhet të dalë pjesa dërrmuese e udhëheqjes së Partisë, në të gjitha instancat. Partia jonë gjatë këtyre dy dhjetëvjeçarëve e ca pas Çlirimit ka punuar dhe ka përgatitur një armatë të tërë njerëzish të punës që kanë dhënë e po japin një kontribut shumë të vlefshëm në

ndërtimin e socializmit. Aktualisht sot në vendin tonë kemi shumë kuadro të ngritur, besnikë e me eksperiencë, gjë që përbën një fitore të madhe për popullin dhe për Partinë tonë, prandaj të kemi parasysh, që, pa ekskluduar të tjerët, në udhëheqje të Partisë të sjellim më shumë njerëz nga baza, nga prodhimi, në radhë të parë komunistë që kanë një stazh të gjatë si punëtorë. Ne duhet ta shikojmë me kujdes këtë çështje.

Ne mendojmë se ardhja në udhëheqje e shokëve nga prodhimi jo vetëm përbën një garanci të madhe për Partinë, por nuk e ul aspak vlerën e shokëve të tjerë më të vjetër. Të gjithë e kemi të qartë se për nga ana e besnikërisë dhe e eksperiencës kemi shumë shokë të tjerë, përveç atyre që do të propozojmë, të cilët kanë punuar dhe punojnë që prej një kohe të gjatë në dikasteret e institucionet qendrore, në aparatit e Komitetit Qendror, në udhëheqje të Partisë dhe të pushtetit në bazë. Këta kanë stazh të gjatë në Parti, kanë bërë luftën, kanë eksperiencë të madhe drejtimi, ngritje ideopolitike etj., me një fjalë e meritojnë të jenë në udhëheqje, por masa e Partisë dhe vetë këta shokë do të kuptojnë se interesi i lartë i Partisë dhe i popullit e do që të përgatiten edhe kuadro të tjerë të rinj udhëheqës. Duke mos u zgjedhur në Plenum, nuk do të thotë aspak se vlera e këtyre shokëve nuk është e madhe. Vlera e tyre jo vetëm që është e çmuar për Partinë, por çdo vit që kalon ajo rritet më tepër, për arsye të eksperiencës dhe të vendosmërisë që kanë. Në qoftë se do të kemi parasysh arsyet që përmenda, atëherë vetë këta shokë, të cilët janë në një nivel

më e mirë, ne do të kemi atëherë me qindra kuadro udhëheqës nga radhët e punëtorëve, jo vetëm në bazë, por edhe në Komitetin Qendror.

Pra, në bazë të kriterëve që thashë, ne duhet të mendojmë me kujdes për zgjedhjen e kandidaturave.

Byroja Politike mendon që numri i anëtarëve të plenumit të ri të Komitetit Qendror që do të zgjidhet nga Kongresi i 5-të të rritet nga 81 veta që ishte, në 97 veta, prej të cilëve 61 shokë të jenë anëtarë dhe 36 të jenë kandidatë. Ky numër mendojmë se është i studiuar, sepse Plenumi rritet normalisht, në raport me rritjen dhe me forcimin e Partisë, me zgjerimin dhe me thellimin e mëtejshëm të ekonomisë, të arsimit, të kulturës, të problemeve të mbrojtjes, të edukimit të kuadrove e të masave, në raport me nevojat e drejtimit të gjithanshëm të Partisë dhe të vendit.

Në emër të Byrosë Politike të Komitetit Qendror të Partisë po propozoj shokët dhe shoqet që mendohet të jenë në listën për anëtarë dhe kandidatë të Komitetit Qendror të ri. Këto propozime, tok me të gjitha propozimet tuaja t'i diskutojmë dhe të aprovojmë listën që do t'i paraqesim Kongresit.

Botohet për herë të parë sipas origjinalit që gjendet në Arkivin Qendror të Partisë

KONGRESI ISHTE SHPREHJA MË E LARTË E UNITETIT, E FORCËS DHE E PJEKURISË SË PARTISË

Fjala e mbylljes në Kongresin e 5-të të PPSH

8 nëntor 1966

Shokë delegatë,

Kongresi ynë me votime të fshehta zgjodhi Komitetin Qendror të Partisë sonë. Nga ana e tij Komiteti Qendror i Partisë, në mbledhjen e parë që sapo bëri, zgjodhi me unanimitet të plotë Byronë Politike të Komitetit Qendror, si dhe Sekretariatit e Komitetit Qendror¹.

Shoku Enver Hoxha, pasi e njohu Kongresin me përbërjen e Byrosë Politike dhe të Sekretariatit të Komitetit Qendror, si edhe me rezultatet e mbledhjes së parë të Komisionit Qendror të Kontrollit e të Revizionimit të Partisë, vazhdoi:

---

¹ Shoku Enver Hoxha u rizgjodh Sekretar i Parë i Komitetit Qendror të Partisë së Punës të Shqipërisë.

Më lejoni, që në emër të të gjithë shokëve të zgjedhur në Komitetin Qendror të Partisë, t'ju falënderojmë ju, delegatë të Kongresit të 5-të, gjithë komunistët, gjithë Partinë për besimin e madh që treguat ndaj nesh. Të gjithë ne, anëtarët e Komitetit Qendror, jemi të ndërgjegjshëm se këtë besim, këtë nder të madh, ne duhet t'ia shpërblejmë Partisë sonë të lavdishme ne punë e në luftë, duke vënë në shërbim të Partisë e të popullit të gjitha aftësitë e dijet tona, të gjitha forcat tona mendore e fizike.

Ne betohemi para Partisë sonë heroike, para gjithë komunistëve, para popullit tonë të dashur se, për çështjen e Partisë e të marksizëm-leninizmit, për çështjen e socializmit, të lirisë e të pavarësisë së vendit tonë, për çështjen e internacionalizmit proletar dhe të luftës kundër imperializmit, me atë amerikan në krye, dhe kundër revizionizmit modern me atë hrushovian në krye, nuk do të kursejmë asgjë, as jetën tonë, po ta lypë nevoja.

Shokë.

Për shtatë ditë me radhë, ne diskutuam në Kongres me ndjenjën e një përgjegjësie të madhe për rrugën e përshkuar që nga Kongresi i 4-t, analizuam sukseset dhe dobësitë e punës sonë dhe me unanimitet të plotë përcaktuam detyrat për të ardhmen. Tani erdhi koha t'i mbyllim punimet e Kongresit tonë të 5-të. Në fjalën e mbylljes nuk kam asgjë të veçantë për të thënë. Çdo gjë në Kongres u shtrua dhe u zgjidh drejt,

në përputhje me vijën e përgjithshme marksiste-leniniste të Partisë sonë të lavdishme.

Kongresi i 5-të i Partisë sonë ishte një shprehje e lartë e unitetit të çeliktë, e forcës së pamposhtur dhe e pjekurisë së Partisë sonë. Ai ishte një manifestim i shkëlqyer i frymës revolucionare që karakterizon komunistët shqiptarë për të ecur gjithmonë përpara dhe për ta çuar revolucionin socialist deri në fund. Ai ishte një shprehje unanime e besnikërisë së Partisë sonë ndaj doktrinës ngadhënjimtare të marksizëm-leninizmit dhe internacionalizmit proletar, i vendosmërisë së saj për të qëndruar, ashtu si kurdoherë, në ballë të luftës kundër imperializmit dhe revizionizmit modern hrushovian e titist dhe për ta çuar këtë luftë deri në fitoren e plotë të revolucionit e të socializmit në botë.

Kongresi i 5-të tregoi se në sajë të qëndrimit pa-
rimor dhe të luftës së vendosur, Partia jonë ka fituar
respektin dhe dashurinë e gjithë miqve tanë të vërtetë,
marksistë-leninistë, e gjithë forcave revolucionare të
botës, për të cilat janë të shtrenjta idealet e lirisë,
të demokracisë e të socializmit. Kongresi ynë ishte një
shprehje e qartë e forcës gjithnjë fitimtare të marksizëm-
leninizmit revolucionar. Pjesëmarrja në Kongres
e përfaqësuesve të partive marksiste-leniniste dhe të
grupeve revolucionare nga 31 vende të ndryshme, ishte
një përkrahje e madhe, një inkurajim dhe një fry-
mëzim për Partinë dhe gjithë popullin tonë. Ai ishte
një shprehje e unitetit të pathyeshëm që i bashkon të
gjithë komunistët revolucionarë, e vendosmërisë së tyre
për ta forcuar pareshtur këtë unitet dhe për ta ngri-

tur luftën kundër imperializmit, reaksionit dhe revizionizmit modern në një shkallë të re më të lartë.

Shokë delegatë,

Më lejoni që në emrin tuaj, në emër të Kongresit, në emrin e gjithë komunistëve e të popullit shqiptar, t'ju shpreh edhe një herë, nga kjo tribunë e lartë e Partisë, përfaqësuesve të partive motra dhe të grupeve marksiste-leniniste, falënderimet revolucionare për pjesëmarrjen e tyre në Kongresin tonë të 5-të, për solidaritetin vëllazëror e internacionalist që manifestuan me aq forcë e sinqeritet me Partinë tonë dhe t'i siguroj se Partia dhe populli ynë do ta mbajnë kurdoherë lart flamurin e internacionalizmit proletar, do të kryejnë gjithnjë me nder detyrën e tyre ndaj kauzës së madhe të përbashkët, triumfit të revolucionit socialist kudo në botë.

Shokë,

Në Kongres ne diskutuam dhe aprovuam direktivat e planit të ri pesëvjeçar të zhvillimit të ekonomisë e të kulturës popullore. Plani i katërt pesëvjeçar do të shënojë një hap të ri e të madh përpara drejt ndërtimit të plotë të shoqërisë sonë socialiste. Ai hap përpara popullit e vendit tonë perspektiva madhështore në të gjitha fushat. Atdheu ynë do të bëhet më i bukur, më i fortë, më i pasur dhe jeta e popullit do të përmirësohet akoma më shumë. Plani i ri pesëvjeçar

është një plan i guximshëm, mobilizues e revolucionar, por plotësisht i realizueshëm. Atë e kanë hartuar e diskutuar vetë masat dhe kjo është garancia më e mirë se detyrat që cakton ai do të zbatohen me sukses.

Kongresi përcaktoi drejt në frymën e marksizëm-leninizmit rrugën tonë, detyrat e mëdha që na dalin përpara për të ardhmen në të gjitha fushat e jetës: si në politikën e brendshme, ashtu edhe në politikën e jashtme. Kongresi na armatosi me një program pune e lufte të qartë dhe të drejtë. Ky ishte një sukses i madh. Tani gjithë puna është që vendimet historike të Kongresit të 5-të t'i vëmë në jetë. Kjo kërkon të ngremë në një shkallë më të lartë punën organizuese dhe edukuese të Partisë, t'i bëjmë punonjësit të ndërgjegjshëm për këto detyra të mëdha dhe t'i mobilizojmë ata për realizimin e tyre me sukses.

Kongresi ishte për të gjithë në një shkollë e madhe revolucionare. Ai na porositi të forcojmë Partinë dhe të ngremë rolin e saj udhëheqës në të gjitha hallkat e ndërtimit tonë socialist, të forcojmë diktaturën e proletariatit, armën kryesore në duart e punonjësve për realizimin e idealeve të socializmit e të komunizmit, të ndjekim me konsekuencë vijën e masave, të zhvillojmë luftën e klasave, të vëmë kurdoherë në plan të parë politikën proletare të Partisë, të forcojmë edukimin klasor revolucionar të punonjësve, t'i përmbahemi me rigozitet parimit të mbështetjes në forcat tona, të rritim vigjilencën revolucionare dhe gatishmërinë luftarake të forcave të armatosura dhe të mbarë popullit, të mbajmë kurdoherë lart flamurin e marksizëm-leninizmit dhe të internacionalizmit proletar.

Të armatosur me vendimet historike të Kongresit të 5-të, me frymën e lartë revolucionare që e karakterizoi atë, me besim të patundur në forcat tona dhe në drejtësinë e çështjes revolucionare të Partisë, le të mobilizojmë e të shkrijmë të gjitha energjitë e aftësitë tona, le të ngremë në këmbë të gjithë popullin dhe të shkojmë përpara në rrugën që na tregoi Kongresi për ta bërë atdheun tonë një kështjellë edhe më të pampostur të revolucionit e të socializmit, le të mbajmë gjithmonë lart flamurin e marksizëm-leninizmit dhe të qëndrojmë, ashtu si kurdoherë, pararojë e pathyeshme në luftën kundër imperializmit e revizionizmit modern.

Lavdi popullit tonë heroik!

Rroftë Partia jonë e lavdishme e Punës!

Lavdi marksizëm-leninizmit!

Përpara komunistë dhe popull për fitore të reja!

Shokë dhe shoqe,

Kongresin e 5-të të Partisë e deklaroj të mbyllur.
Rroftë Partia!

(Në sallë ushtojnë duartrokitje të stuhishme e entuziaste. Delegatët, të ngritur në këmbë, brohorasin për disa minuta për Partinë e Punës, për Komitetin e saj Qendror, për shokun Enver Hoxha dhe për fitoren e marksizëm-leninizmit.)

Botuar për herë të parë në gazetën «Zëri i popullit», nr. 270 (5680), 9 nëntor 1966

Botohet me ndonjë shkurtim sipas origjinalit që gjendet në Arkivin Qendror të Partisë

BETOHEMI PARA POPULLIT SE DO TË KRYEJMË ME NDER TË GJITHA DETYRAT

Fjalim në mitingun e Tiranës

8 nëntor 1966

Shokë dhe shoqe,
Popull i Tiranës dhe i gjithë Shqipërisë,
Të nderuar miq dhe shokë, përfaqësues të partive
motra,

Shqipëria e tërë sot është në festë. Me mendje dhe me zemër, populli ynë, në këto çaste feste, kujton 8 Nëntorin e vitit 1941, kur në një shtëpi përdhese të Tiranës së Kuqe, nga gjiri i popullit kryengritës, me pushkë në dorë, me idealin e lirisë në gji, e mbrujtur me idetë e marksizëm-leninizmit lindi Partia Komuniste e Shqipërisë, sot e lavdishmja, heroikja Partia e Punës, frymëzuese, organizatore dhe udhëheqëse e të gjitha fitoreve të popullit shqiptar.

Është nder i veçantë për mua t'ju përshëndes në emër të Partisë, në ditën e 25-vjetorit të saj, ju, vëllezër e motra komuniste në gjithë Shqipërinë, bashkë-

luftëtarë besnikë e të vendosur të rrugës së lavdishme 25-vjeçare të Partisë e të popullit tonë; ju, shokë punëtorë e fshatarë, që u bëtë partizanë të idealit të çlirimit të atdheut, partizanë sypatrembur të revolucionit, të ideve komuniste; ju, të rinj e të reja të Shqipërisë socialiste, bij e bija të lavdishme të Partisë, që u jeni përgjigjur kurdoherë me entuziazëm e vendosmëri të pashoq kushtimit të Partisë, programit të saj, që keni qenë dhe jeni partizanët e parë të çdo aksioni, të çdo beteje, të çdo direktive që lëshon Partia dhe Komiteti i saj Qendror; ju, gra trimëresha të Shqipërisë, që krah për krah me burrat, për 25 vjet me radhë, luftuat heroikisht për çlirimin, ndërtimin dhe mbrojtjen e atdheut, që jeni bërë një forcë vendimtare shoqërore për të çuar përpara kauzën e madhe të socializmit; ju përshëndes ju, shokë ushtarë e oficerë të forcave të armatosura të popullit në fuqi, që mbani lart e çoni me lavdi përpara traditat revolucionare patriotike dhe internacionaliste të popullit dhe të ushtrisë së tij heroike nacionalçlirimtare, ju, shqiponja partizane, që qëndroni vigjilente të lirisë e të pavarësisë së atdheut tonë socialist; t'ju përshëndes ju, punonjës të fshatit e të qytetit, që, nën udhëheqjen e Partisë, i jeni përveshur punës për ndërtimin e socializmit dhe po dilni gjithnjë fitimtarë në këtë luftë po aq heroike dhe të lavdishme sa epopeja e çlirimit kombëtar.

Më lejoni gjithashtu t'ju përshëndes me rastin e 49-vjetorit të Revolucionit të Madh Socialist të Tetorit, revolucion që e udhëhoqi Partia Bolshevike me Leninin dhe me Stalinin në krye dhe që hapi epokën e

madhe e të ndritur të kalimit në socializëm e në komunizëm. Partia jonë e ka mbajtur, e mban dhe do ta mbajë gjithmonë lart e të pastër flamurin fitimtar të ideve revolucionare të Tetorit të Kuq.

Partia e Punës e Shqipërisë u rrit dhe u kalit në luftë, në stuhi, në përlëshje. Ajo u rrit si parti marksiste-leniniste duke e mësuar marksizëm-leninizmin jo në akademi, por në fushën e betejës, në luftën e egër e të pabarabartë me fashistët, me imperialistët, me revizionistët titistë e hrushovianë, me armiqtë e Partisë dhe të popullit.

Partia e Punës e Shqipërisë i doli për zot popullit, i doli me programin e saj revolucionar, program që u bë qëllimi i jetës dhe i luftës së popullit. Me Partinë në krye, populli çliroi atdheun nga pushtuesit fashistë, shkatërroi nga rrënjët pushtetin feudo-borqez e antipopullor të klasave shfrytëzuese, ngriti kudo pushtetin popullor dhe vendosi kështu regjimin e demokracisë popullore, kreu transformimet e mëdha shoqërore dhe ekonomike. Me planet pesëvjeçare Partia dhe populli bënë realitet futjen e Shqipërisë në rrugën e industrializimit socialist, të riorganizimit të bujqësisë mbi baza socialiste, përmes kolektivizimit, të zhvillimit të revolucionit socialist në fushën e ideologjisë e të kulturës, të ngritjes së mirëqenies së vazhdueshme materiale të popullit.

Duke kthyer vështrimin prapa, duke parë rrugën e përshkuar, Partia e Punës e Shqipërisë, në 25-vjetorin e saj, del para popullit ballëlart, i raporton me zemër të pastër, me ndërgjegje të qetë, se ka përmbushur kurdoherë me nder misionin e saj historik, ka

luftuar pa rezerva, me shpirt sakrifice e vetëmohim për kauzën e popullit. Ashtu si lindi, ashtu e vazhdoi dhe do ta vazhdojë rrugën e saj Partia jonë, si parti e revolucionit, si parti e luftës për lirinë, pavarësinë, integritetin tokësor e sovranitetin e popullit e të atdheut tonë, për socializmin e komunizmin, si parti marksiste-leniniste.

Partia e Punës e Shqipërisë e feston jubileun e saj më e fortë se kurrë, me unitet të çeliktë të radhëve të saj, me unitet të pathyeshëm me popullin, nga gjiri i të cilit ajo ka dalë, e kalitur ideologjikisht e politikisht në luftërat e vazhdueshme kundër armiqve të jashtëm e të brendshëm. Partia e Punës e Shqipërisë jo sot që është 25-vjeçare, por gjithmonë do të jetë rinia zemërzjarr e Shqipërisë socialiste e komuniste, sepse ajo ka për busull mësimet e marksizëm-leninizmit, sepse ajo ka në zemër revolucionin, përparimin dhe komunizmin.

Lavdi Partisë së Punës të Shqipërisë, komunistëve shqiptarë, revolucionarë dhe internacionalistë të vendosur, lavdi popullit tonë heroik që i lindi, i rriti, i edukoi dhe tok me ta, nën udhëheqjen e Partisë, marshon përpara!

Shokë dhe shoqe,

Sot përfundoi me sukses të plotë punimet e tij Kongresi i 5-të i Partisë. Si i gjithë populli, ju ndoqët me interesim e vëmendje zhvillimin e punimeve të Kongresit dhe prisni, me të drejtë, të dini rezulta-

tet e tij, sepse me Partinë, me jetën e saj, me luftën e saj, me vijën e saj të përgjithshme marksiste-leniniste, revolucionare, populli shqiptar ka lidhur fatet e tij, të sotmen e të ardhmen e tij të ndritur.

Për mua është një gëzim i madh t'ju tregoj se në Kongres u shpreh më i fortë e më i pathyeshëm se kurrë uniteti i radhëve të Partisë sonë, uniteti i saj i mendimit dhe i veprimit, kompaktësia e saj. Kongresi tregoi se është ngritur akoma më shumë niveli ideologjik e politik i kuadrove të Partisë sonë, pjekuria e tyre marksiste-leniniste, ndërgjegjja, aftësia dhe përgjegjësia në gjykimin e vlerësimin e çështjeve që preokupojnë Partinë, popullin dhe atdheun. Kongresin e përshkoi një frymë luftarake, revolucionare, fryma e vigjilencës dhe e papajtueshmërisë me armiqtë e klasës, me imperialistët e revizionistët hrushovianë, titistë e të tjerë, vendosmëria për mbrojtjen e pastërtisë së marksizëm-leninizmit.

Në Kongresin e 5-të jehoi i fuqishëm e madhështor vrulli revolucionar që ka përfshirë të gjithë jetën e vendit. Përmes delegatëve në sallën e Kongresit buçiti zëri i popullit, mendimi i popullit, gatishmëria dhe vendosmëria e tij për të ecur në radhë të shtrënguar, përpara, me Partinë në krye, drejt socializmit, u shpreh vendosmëria për të mbrojtur fitoret e arritura, për t'i rritur ato nga viti në vit.

Kongresi me unanimitet aprovoi direktivat për planin e katërt pesëvjeçar të zhvillimit të ekonomisë dhe të kulturës, që populli hartoi vetë, me aq zotësi, me aq guxim, vendosmëri e urtësi dhe që i hapin vendit tonë perspektiva të shkëlqyera. Ky pesëvjeçar do t'i japë

një hov të ri përpara rritjes së pandërprerë të forcave prodhuese, do të ngrejë mirëqenien e masave të popullit, do të fuqizojë ekonominë tonë socialiste, do të bëjë të pathyeshme fuqinë mbrojtëse të atdheut tonë. Uzina, fabrika e kombinatet e reja do të nxjerrin prodhime më të shumta për popullin. Fshati ynë socialist do të ecë me hapa më të mëdhenj, më të shpejtë, me hapa revolucionarë në rrugën e ngritjes së përgjithshme të bujqësisë për t'i dhënë atdheut më shumë bukë, më shumë prodhime bujqësore e blegtorale, për ta bërë jetën e fshatarësisë sonë më të begatshme, më të lumtur. Më shumë shkolla, më shumë institucione kulturore e artistike do të ketë Shqipëria gjatë pesëvjeçarit të ri. Lulëzimi dhe përparimi i atdheut, begatia dhe lumturia e popullit, forcimi i lirisë dhe i pavarësisë, konsolidimi i fitoreve të socializmit, mbrojtja e marksizëm-leninizmit dhe e internacionalizmit proletar, lufta e vendosur kundër imperializmit dhe revizionizmit, këta kanë qenë dhe do të jenë objektivat për të cilët do të luftojë Partia e Punës e Shqipërisë.

Kongresi i 5-të aprovoi njëzëri veprimtarinë e Komitetit Qendror të zhvilluar nga Kongresi i 4-t dhe zgjodhi Komitetin Qendror të ri të Partisë dhe organet e tjera udhëheqëse.

Kongresi i 5-të i Partisë na këshilloi ne, komunistët, që të jemi ditë e natë në shërbim të plotë të popullit, të luftojmë në frontin e prodhimit dhe në vendet më të vështira, të jemi të fundit që të çlodhemi dhe të parët që të fillojmë punën; na këshilloi të ruajmë të pastra dhe të kalitim çdo ditë virtytet më të larta të proletarit: thjeshtësinë, drejtësinë, moralin, guxi-

min dhe trimërinë, ndjenjën e sakrificës më të madhe. Çdo veprimtari e komunistit, çdo mendim dhe veprim i komunistit të jetë për të mirën e popullit, në shërbim të popullit dhe nën kontrollin e plotë të tij.

Në emër të të gjithë komunistëve, në emër të Partisë sonë të shtrenjtë, betohemi para popullit se do t'i kryejmë me nder të gjitha detyrat ndaj tij dhe atdheut të dashur. Ne do të jemi si kurdoherë në ballë të punës, në ballë të luftës, gati në çdo moment të sakrificojmë edhe jetën tonë për lulëzimin, independencën dhe sovranitetin e atdheut tonë socialist.

Kongresi i 5-të i Partisë do të hyjë në histori si kongresi i fitores mbi revizionizmin modern hrushovian, mbi titizmin, mbi imperializmin e reaksionin, me imperializmin amerikan në krye, që në aleancë të ngushtë u turrën për të likuiduar Partinë tonë dhe udhëheqjen e saj, për të likuiduar pushtetin popullor, për të rivendosur kapitalizmin e revizionizmin edhe në Shqipëri..

Kongresi i 5-të do të hyjë në histori si kongresi që në kushtet historike të vendit tonë, ngriti në një shkallë të re, të lartë, flamurin e marksizëm-leninizmit, flamurin e revolucionarizimit të të gjithë jetës së popullit, për t'i prerë çdo mundësi, çdo rrugë lindjes në vendin tonë të revizionizmit.

Kongresi i 5-të do të hyjë në histori si kongresi i përkrahjes së fuqishme të lëvizjes komuniste marksiste-leniniste, i solidaritetit të madh internacionalist me gjithë komunistët dhe revolucionarët e botës.

Kongresi i 5-të i Partisë njëzëri shprehu solidaritetin luftarak për kauzën e drejtë të popullit vietna-

mez. Parti e popull, si gjer më sot edhe në të ardhmen, do të jenë krah për krah me popullin vëlla dhe heroik të Vietnamit. Lufta e tij është edhe lufta jonë. Bindja jonë e patundur është e do të jetë se Vietnamit do t'i mposhtë agresorët amerikanë, do t'i dëbojë nga toka e tij e shenjtë, do të korrë fitoren e shtrenjtë të lirisë me gjakun e bijve të vet.

Kongresi i 5-të i Partisë tregoi se ne kemi miq e aleatë të vendosur, shokë armësh gjithë revolucionarët e vërtetë, forcat marksiste-leniniste, të cilat, në të katër anët e botës, po ngrihen valë-valë, të fuqishme, revolucionare e heroike kundër imperializmit dhe revizionizmit modern.

Më lejoni që, në emër të Partisë, në emrin tuaj dhe të gjithë popullit, të përshëndes me gëzim dhe nderim të veçantë pjesëmarrjen në këtë miting të madh popullor, të përfaqësuesve të partive komuniste e punëtore motra të vendeve socialiste, me të cilat na lidh lufta e përbashkët historike për ndërtimin e socializmit; të përshëndes përfaqësuesit e partive dhe të grupeve marksiste-leniniste, që luftojnë në kushte të vështira të kapitalizmit gjakatar e të reaksionit të egër, që kanë ngritur lart flamurin leninist të revolucionit, të luftës kundër imperializmit e revizionizmit dhe që, për të ardhur në Kongresin tonë, kapërcyen vështirësi e pengesa të shumta.

Në emrin tuaj i falënderoj nga zemra miqtë e shtrenjtë për përkrahjen dhe solidaritetin e fuqishëm që ata i kanë dhënë dhe i japin Partisë sonë të Punës, solidaritet që ne e vlerësojmë lart si një ndihmë shumë të çmuar dhe u uroj të gjithëve fitore të reja në

luftën e përbashkët për lirinë, socializmin e komunizmin.

Nga ky miting historik, ne edhe një herë u deklarojmë solemnisht bashkëluftëtarëve të kauzës së lirisë, të socializmit e të komunizmit kudo në botë, se Partia e Punës e Shqipërisë, ashtu si gjatë këtyre 25 vjetëve, edhe në të ardhmen do të qëndrojë burrërisht në vijën e parë të frontit botëror antiimperialist e anti-revizionist, do të militojë pandërprerë, pavarësisht se sa të mëdha e të rënda do të jenë sakrificat që duhen përballuar, për triumfin e lirisë, të revolucionit socialist dhe të komunizmit kudo në botë. Ky ka qenë dhe do të mbetet qëllimi i luftës së Partisë sonë në fushën ndërkombëtare. Partia jonë e Punës mban në duart e saj vetëm një flamur, flamurin e kuq marksist-leninist të internacionalizmit proletar, të socializmit e të komunizmit. Komunistët shqiptarë dhe, krah për krah me ta, si një trup i vetëm, populli shqiptar marshojnë me hap revolucionar, nën këtë flamur të madh lufte e fitoresh.

Popull i Tiranës dhe i gjithë Shqipërisë,

25-vjetori i themelimit të Partisë, që ne përkujtojmë në këto çaste, le të jetë një kushtim i ri, një thirrje e re luftarake, revolucionare për fitore të reja gjithnjë e më të mëdha nën udhëheqjen e Partisë sonë heroike!

Le ta forcojmë më tej, në bazë të mësimëve leniniste, pushtetin e popullit, aleancën e klasës punëtore

me fshatarësinë punonjëse, të udhëhequr nga klasa punëtore.

Le ta bëjmë të pathyeshëm, të pacenueshëm, ashtu si gjer më sot, bashkimin e popullit tonë në organizatën e madhe politike, në Frontin Demokratik të Shqipërisë.

Duke mbajtur lart flamurin e Partisë, ashtu si gjatë këtyre 25 vjetëve të stuhishëm, le të vazhdojmë ta çajmë rrugën e historisë me shpatë në dorë, siç i ka hije popullit trim shqiptar dhe bijve të tij komunistë e patriotë.

Të udhëhequr nga Partia, punëtorë, fshatarë, intelektualë, të rinj e të reja, gra heroike të Shqipërisë, ushtarë të lavdishëm të popullit, le të marshojmë në rrugën e revolucionit tonë, në rrugën e ndërtimit të socializmit. Le të mobilizojmë të gjitha forcat tona, të gjitha aftësitë tona mendore e fizike. në shërbim të popullit e të atdheut për të realizuar e për të tejkaluar detyrat mëdhështore, të vështira, por të lavdishme, të pesëvjeçarit të katërt, detyrat që shtroi para nesh Kongresi i 5-të.

Përpara, shokë e shoqe, për ta çuar frymën revolucionare marksiste-leniniste të Kongresit të 5-të të Partisë në çdo skaj të atdheut tonë, për të realizuar vendimet historike të këtij Kongresi, zbatimi i të cilave do ta bëjë Shqipërinë tonë të dashur më të fortë, më të begatshme dhe jetën e popullit më të lumtur e më të gëzuar!

Rroftë 25-vjetori i themelimit të Partisë heroike të Punës, udhëheqëse dhe organizatore e të gjitha fitoreve tona!

Rroftë populli ynë i lavdishëm, ndërtues e mbrojtës heroik i atdheut socialist!

Lavdi Partisë së Punës!

Rroftë komunizmi ndërkombëtar!

Lavdi marksizëm-leninizmit!

(Populli shpërtheu në duartrokitje të stuhishme dhe ovacione. Për minuta të tëra dëgjohen brohoritje për Partinë e Punës dhe shokun Enver Hoxha.)

Botuar për herë të parë në gazetën «Zëri i popullit», nr. 270 (5680), 9 nëntor 1966

Botohet sipas origjinalit që gjendet në Arkivin Qendror të Partisë

NËNTORI ËSHITË NJË MUAJ I LAVDISHËM PËR NE

*Fjala në darkën e shtruar në Gjirokastrë
me rastin e 28 dhe 29 Nëntorit*

28 nëntor 1966

Të dashur shokë dhe shoqe, motra dhe vëllezër të Gjirokastrës,

Në këto ditë të shënuara feste për popullin shqiptar, 28 Nëntorin, Ditën e Flamurit, dhe 29 Nëntorin, festën e Çlirimit, më takoi nderi i madh të vij në Gjirokastrë, t'ju sjell përshëndetjet dhe urimet më të zjarra të shokëve të Komitetit Qendror e të Qeverisë dhe t'ju uroj, ashtu si gjithë popullit tonë, jetë të lumtur, të gëzuar, luftarake, plot suksese e fitore. Ju uroj të keni një organizatë partie çdo ditë e më të fortë dhe më të çeliktë në një atdhe gjithnjë më të bukur, më të pasur, më të fuqishëm për të përballuar çdo pengesë e rrezik nga çfarëdo armiku që të vijë.

Jam shumë i gëzuar që m'u dha rasti të vija në

Gjirokastër për t'i kaluar festat së bashku, se për mua, ashtu si për të gjithë ju, vendi i lindjes është i dashur, i shtrenjtë dhe, sa më tepër kalojnë vitet, gjithnjë e më shumë i dashur të bëhet vendi ku ke lindur. Kush nuk e njih nga afër Gjirokastrën mund të mendojë se gurët e saj të mërztin, kurse ne gjirokastritëve, kur ecim në rrugët e shtruara me kalldrëm prej gjyshërve tanë, na duket sikur shkelim mbi qilim, dhe zemrën na e ngroh zjarri e pasuria e madhe e ndjenjave të atyre mjeshtërve të talentuar që skalitën në shekuj këtë qytet.

Megjithatë, Gjirokastra sot nuk është më si vite më parë, vetëm gurë. Në sajë të udhëheqjes së Partisë, të luftës dhe të punës së madhe ndërtimore të mbarë popullit tonë, ajo është transformuar dhe akoma më e bukur do të bëhet në të ardhmen, pse njerëzit e saj të thjeshtë, punëtorë, të guximshëm e heroikë, ashtu si dje në luftë luftëtarë syptrembur, tani i janë vënë punës me një vrull të paparë për zhvillimin e ekonomisë së rrethit që ka perspektiva shumë të mira sidomos në bujqësi, pa folur pastaj për zhvillimin e madh të arsimit e të kulturës, për të cilat mund të flasim me mburrje, se Gjirokastra ka shumë tradita.

Vendi ynë ka bërë përparime jo vetëm në bujqësi, në arsim e në kulturë, por sidomos në industri. Edhe Gjirokastra ka marrë një hov të mirë në këtë sektor të rëndësishëm të ekonomisë. Por, që të zhvillohet industria në shkallën që dëshiron Partia, natyrisht, duhet të shfrytëzohen sa më me ekonomi sidomos lëndët e para që ekzistojnë këtu, në vend. Organizata e Par-

tisë dhe pushteti në rreth duhet të bëjnë përpjekje që të gjitha lëndët e para të shfrytëzohen sa më mirë, me qëllim që industrinë dhe artizanatin t'i zgjerojmë e t'i modernizojmë, për të prodhuar mallra sa më të mira për popullin. Njerëzit dhe zotësia e tyre për të kryer një detyrë të tillë nuk mungojnë as këtu, vetëm duhet më shumë iniciativë për zgjerimin dhe zhvillimin e mëtejshëm të këtyre degëve kudo ku ka mundësi dhe ku ndihet nevoja.

Toka e Shqipërisë në thellësitë e saj ka edhe pasuri të tjera, që ne akoma nuk i njohim, se nuk i kemi zbuluar, prandaj po krijohen ekipe të shumta gjeologësh. Edhe ky skaj i atdheut, me shkëmbinjtë e tij shekullorë, ka mundësi të ketë pasuri të vlefshme dhe, kur ne t'i zbulojmë ato, do të jetë një gëzim i madh për gjithë Shqipërinë, në radhë të parë, por edhe për rrethin e Gjirokastrës.

Kongresi i 5-të i Partisë i hapi perspektiva të mëdha zhvillimit të vendit tonë. Planet që u aprovuan janë të ngjeshura, por të realizueshme. Secili duhet të mendojë që tashti se çfarë detyrash ka në këtë plan dhe të bëjë përpjekje për t'i kryer. Realizimi i detyrave të planit pesëvjeçar kërkon forcë, vullnet, sakrificë, përpjekje për të mësuar e për t'u edukuar politikisht dhe teknikisht. Këto cilësi nuk na mungojnë, në gjirin e masave ka një hov të madh revolucionar; njeriu ynë, me zotësinë, ndjenjat dhe diturinë e tij, i udhëhequr nga vija e drejtë e Partisë, është në gjendje të realizojë e të transformojë, prandaj Partia dhe populli kanë besim se këto plane jo vetëm do të realizohen, por edhe do të tejkalohen.

Sa shumë na hidhërohet shpirti kur mendojmë se ç'jetë të mjerueshme bënin përpara nënat dhe motrat tona, të mbyllura në shtëpi, të papërfillura prej askujt, por sa shumë gëzohemi kur shohim që sot vajzat dhe gratë gjirokastrite punojnë në fabrika, në artizanat e kudo. Në vizitat që bëra në disa qendra pune u thashë grave dhe vajzave që punojnë atje se sot jeta e tyre është e sigurt. U theksova, gjithashtu, që secila të ketë kujdes për të mësuar, për t'u bërë e aftë dhe e zonja të punojë kudo, pse nesër nevojat e atdheut do të rriten dhe ju, me duart tuaja të shkathëta, do të jeni në gjendje të krijoni gjëra të reja, të nevojshme për popullin. Atdheu ka nevojë të madhe që njerëzit tanë vazhdimisht të fitojnë eksperiencë, të mësojnë, të zhvillohen dhe të kryejnë punë akoma më të mëdha, sepse vendi ynë po zhvillohet më tej, në industri po hyn automatizimi dhe do të krijohen degë të reja të saj, do të zhvillohet industria kimike, minerale, kështu që jeta e popullit tonë do të bëhet më e mirë.

Ne nuk e fshehim se sot kemi akoma nevoja për shumë gjëra që na mungojnë, por, që t'i kemi ato, duhet të punojmë kryesisht vetë. Planet tona synojnë që të prodhojmë mallra për të cilat ka nevojë populli ynë, që jeta e tij të bëhet gjithnjë më e bukur. Prandaj secili të mendojë që këto plane të realizohen, secili të mendojë për popullin në radhë të parë. Për popullin, për lirinë e për begatinë e atdheut janë vrarë dhe sakrifikan jetën shokët, motrat e vëllezërit tanë. Amaneti i tyre na flet neve sot që t'i përvishemi punës edhe më me vrull, që vendi ynë të zbukurohet vazhdimisht,

pse për këtë vend e për këtë jetë që gëzojmë, ata bëjnë edhe sakrificën e fundit.

Besimi i Partisë dhe i popullit është se plani që aprovoi Kongresi i 5-të do të realizohet dhe do të tejkalohet, gjë që do t'i japë mundësi më të mëdha për të ecur përpara, do t'ia shtojë potencialin ekonomik për të realizuar në të ardhmen plane të tjera edhe më madhështore.

Një rëndësi e madhe do t'i vihet gjatë këtij pesëvjeçari bujqësisë, e cila do të marrë përpjesëtime që nuk janë parë gjer më sot. Për këtë ne kemi bindje të plotë pse, si kurdoherë, fjala e Partisë do të vihet në jetë. Tani Partia ka hedhur parullën «të sulmojmë malet», «të hapen kudo toka të reja» dhe, kur akoma s'kishte mbaruar Kongresi, në të katër anët e vendit filloi puna për hapjen e tokave të reja. Në rrethet malore që deri dje pritnin të merrnin drithë nga shteti, tani malëtori i thjeshtë mendon: ku e gjen këtë drithë që na dërgon neve Qeveria? Atë ose e blen jashtë ose e prodhojnë kooperativat bujqësore të fushave. Përse atëherë, pyet veten malëtori, të mos e prodhojmë edhe ne në male? Prandaj të gjithë u janë qepur tani edhe kodrave e maleve të Kolonjës, të Tepelenës, të Pukës e të Tropojës etj. Kudo, në të katër anët e Shqipërisë, i gjithë vendi po zien nga puna për hapjen e tokave të reja. Kjo punë, siç e përcaktoi Kongresi, çel një perspektivë madhështore. Kodrat e malet ne do t'i bëjmë pjellore, do të krijohen mundësi që edhe atje të shtojmë prodhimin e drithit, të patateve, të lopëve për qumësht e të bagëtive të tjera. Kjo do të japë mun-

dësi që edhe në zonat malore e kodrinore të zhvillojmë industrinë e qumështit, të djathit etj. Ne jemi një vend me tradita në zhvillimin e blegtorisë, por, po ta shikojmë çështjen me sy kritik, këtë traditë shumë të mirë nuk e kemi shfrytëzuar si duhet, në mënyrë që vendi ynë, në shumicë malor dhe alpin, të rritë të tilla kafshë prodhuese që të jenë me të vërtetë fabrika për prodhimin e mishit, të qumështit e të leshtit. Tani Partia vuri detyrën e madhe për hapjen e tokave të reja, prandaj kudo që shkon, shikon njerëz që merren me këtë punë të rëndësishme.

Synimi ynë është që ta dyfishojmë sipërfaqen e tokës së mbjellë dhe bukën ta sigurojmë në vend. Atëherë do t'i themi një herë e mirë me shëndet kohës kur ishim të detyruar të blinim drithë jashtë dhe me siguri do ta arrijmë këtë ditë.

Duke kaluar nga Saranda, zonës së Bregdetit, kudo pashë mjaft toka të reja pjellore, që i ka hapur fshatarësia e atyre anëve. Megjithatë në Bregdet ka shumë toka për të hapur, të cilat mund të mbillen me drithë, agrume, ullinj, fiq e rrush. Për të ndihmuar në këtë punë të madhe atje do të shkojnë me gjithë dëshirë mijëra të rinj e të reja, të cilët do të kryejnë një detyrë patriotike, por njëkohësisht për ta do të jetë edhe një kënaqësi e madhe, sepse në Bregdet klima është e mrekullueshme, bukuritë janë të rralla, atje do të ketë edhe kinema, grupe folklorike etj., për dëfrimin e kulturuar të rinisë. Si Bregdeti do të bëhet e bukur gjithë zona kodrinore e malore, pse rinia jonë, sa mësoi direktivën e Kongresit, kërkon nga

të katër anët të sulmojë nëpër male e t'i bëjë këto pjellore e të bukura si dhe fushat.

Kur shokët e delegacioneve, që erdhën për të marrë pjesë në Kongresin tonë të 5-të, panë zjarrin e madh revolucionar që vlon në zemrën e popullit, na thanë se jo vetëm në Kongres që kishte një entuziazëm e optimizëm të madh revolucionar, por e gjithë Shqipëria, çdo rrugë nga kaluan ata, vunë re se ishte si në Kongres. Ata u habitën se si vija dhe vendimet e Partisë sonë përqafohen dhe përhapen me një shpejtësi shumë të madhe gjer në skajet më të largëta të vendit tonë. Ne u shpjeguam shokëve të partive motra se një gjë e tillë ndodh te ne për arsye se Partia është e lidhur shumë ngushtë me popullin dhe ç'thotë Partia bën populli, ç'do populli bën Partia.

Shokë e shoqe, detyrat që na dalin për realizimin e planit t'i shikojmë, në radhë të parë, politikisht. Çdo gjë, çdo veprim, çdo aksion, çdo punë ka politikën e vet, dhe këtë politikë duhet ta kuptojmë e ta zbatojmë të gjithë. Po i pamë gjërat politikisht, në interesin e Partisë, atëherë nuk do të gabojmë kurrë. Të vësh politikën në radhë të parë, t'i analizosh çështjet në prizmin politik, do të thotë të gjykosh nëse kjo çështje është në të mirën e atdheut, të Partisë e të popullit. Në rast se një veprim nuk është në interes të popullit, nuk duhet kryer. Pra më parë duhen sqaruar çështjet, duhet gjykuar, pastaj duhet vepruar. Në qoftë se çështja shihet në një kuadër të ngushtë duke gjykuar se «kjo që po bëj është e mirë vetëm për mua ose për familjen time», do të thotë se çështja nuk

është parë me syrin e drojtë të Partisë, nuk është gjykuar nën prizmin e politikës së saj.

Natyrisht, interesat personale Partia nuk i hedh poshtë kurrë, pse dihet që disa persona përbëjnë familjen dhe bashkimi i familjeve formon tërë shoqërinë, prandaj edhe ruajtja e interesave të individit e të familjes për Partinë është një detyrë e madhe, por këto interesa janë të lidhura me interesin e përgjithshëm të shoqërisë dhe duhet t'i nënshtrohen këtij të fundit. Prandaj interesi i përgjithshëm duhet të shikohet në radhë të parë, nga ky interes duhet nisur në çdo punë që bëjmë. Në këtë mënyrë do të zgjidhet edhe interesi personal i çdo individi ose i çdo familjeje. Të gjithëve na vjen shumë keq kur dëgjojmë për ndonjë person që përpiqet të marrë nga shoqëria më shumë e t'i japë asaj më pak. pra të ketë përfitime të padrejta. Elementë të tillë nuk janë njerëz të mirë. Djemtë e vajzat e popullit, që dhanë jetën për këto ditë, nuk menduan asgjë për vete, ndryshe nuk do të shkonin në luftë të vriteshin, por do të rrinin qosheve. Ata vunë jetën në balancë për ta çliruar atdheun nga fashistët e tradhtarët. Shembulli i tyre është një frymëzim i madh për ne, që të vëmë kurdoherë në plan të parë interesin e përgjithshëm, lumturinë e popullit, sepse te lumturia e popullit është edhe lumturia personale e secilit.

Partia, duke filluar që nga brezi i ri e deri te të moshuarit, i edukon njerëzit në mënyrë të tillë që politikën e saj ta vënë në rendin e parë, pse kështu sigurohet realizimi i planeve, kalitja e radhëve të Par-

të katër anët të sulmojë nëpër male e t'i bëjë këto pjellore e të bukura si dhe fushat.

Kur shokët e delegacioneve, që erdhën për të marrë pjesë në Kongresin tonë të 5-të, panë zjarrin e madh revolucionar që vlon në zemrën e popullit, na thanë se jo vetëm në Kongres që kishte një entuziazëm e optimizëm të madh revolucionar, por e gjithë Shqipëria, çdo rrugë nga kaluan ata, vunë re se ishte si në Kongres. Ata u habitën se si vija dhe vendimet e Partisë sonë përqafohen dhe përhapen me një shpejtësi shumë të madhe gjer në skajet më të largëta të vendit tonë. Ne u shpjeguam shokëve të partive motra se një gjë e tillë ndodh te ne për arsye se Partia është e lidhur shumë ngushtë me popullin dhe ç'thotë Partia bën populli, ç'do populli bën Partia.

Shokë e shoqe, detyrat që na dalin për realizimin e planit t'i shikojmë, në radhë të parë, politikisht. Çdo gjë, çdo veprim, çdo aksion, çdo punë ka politikën e vet, dhe këtë politikë duhet ta kuptojmë e ta zbatojmë të gjithë. Po i pamë gjërat politikisht, në interesin e Partisë, atëherë nuk do të gabojmë kurrë. Të vësh politikën në radhë të parë, t'i analizosh çështjet në prizmin politik, do të thotë të gjykosësh nëse kjo çështje është në të mirën e atdheut, të Partisë e të popullit. Në rast se një veprim nuk është në interes të popullit, nuk duhet kryer. Pra më parë duhen sqaruar çështjet, duhet gjykuar, pastaj duhet vepruar. Në qoftë se çështja shihet në një kuadër të ngushtë duke gjykuar se «kjo që po bëj është e mirë vetëm për mua ose për familjen time», do të thotë se çështja nuk

është parë me syrin e drejtë të Partisë, nuk është gjykuar nën prizmin e politikës së saj.

Natyrisht, interesat personale Partia nuk i hedh poshtë kurrë, pse dihet që disa persona përbëjnë familjen dhe bashkimi i familjeve formon tërë shoqërinë, prandaj edhe ruajtja e interesave të individit e të familjes për Partinë është një detyrë e madhe, por këto interesa janë të lidhura me interesin e përgjithshëm të shoqërisë dhe duhet t'i nënshtrohen këtij të fundit. Prandaj interesi i përgjithshëm duhet të shikohet në radhë të parë, nga ky interes duhet nisur në çdo punë që bëjmë. Në këtë mënyrë do të zgjidhet edhe interesi personal i çdo individi ose i çdo familjeje. Të gjithëve na vjen shumë keq kur dëgjojmë për ndonjë person që përpiqet të marrë nga shoqëria më shumë e t'i japë asaj më pak. pra të ketë përfitime të padrejta. Elementë të tillë nuk janë njerëz të mirë. Djemtë e vajzat e popullit, që dhanë jetën për këto ditë, nuk menduan asgjë për vete, ndryshe nuk do të shkonin në luftë të vriteshin, por do të rrinin qosheve. Ata vunë jetën në balancë për ta çliruar atdheun nga fashistët e tradhtarët. Shembulli i tyre është një frymëzim i madh për ne, që të vëmë kurdoherë në plan të parë interesin e përgjithshëm, lumturinë e popullit, sepse te lumturia e popullit është edhe lumturia personale e secilit.

Partia, duke filluar që nga brezi i ri e deri te të moshuarit, i edukon njerëzit në mënyrë të tillë që politikën e saj ta vënë në rendin e parë, pse kështu sigurohet realizimi i planeve, kalitja e radhëve të Par-

tisë dhe e të gjitha masave punonjëse të vendit tonë. Letra e Hapur e Komitetit Qendror, me të cilën Partia doli me autokritikë përpara popullit, bëri që të çelikosen më shumë radhët parti-popull, prandaj shokë dhe shoqe, të mos kemi frikë nga autokritika, të mos kemi frikë për të njohur të metat tona, kurdoherë t'i njohim ndershmërisht gabimet. Kur popullit i hap zemrën, ai të jep dorën, të ndihmon të shkosh përpara. Një qëndrim i tillë ka rëndësi të madhe, pse përbën garancinë që të mos gabohet më, që vija e Partisë në të ardhmen të zbatohet në mënyrë revolucionare, në interesin e popullit, në interesin e secilit dhe të familjes së tij.

Sikur të mendojnë e të veprojnë të gjithë kështu, nuk mund të imagjinohet ç'vrull të madh do të ketë në popull për zhvillimin e ekonomisë dhe të kulturës, për forcimin e unitetit të popullit me Partinë, për vetë kalitjen e Partisë. Kalitja e Partisë bëhet nga brenda, po bëhet edhe nga jashtë. Në qoftë se Partia nuk kalitet nga jashtë, domethënë në qoftë se populli nuk i qëndron afër Partisë, në qoftë se nuk i tregon me gisht ata që nuk punojnë mirë, që ajo të marrë masa t'i ndreqë, atëherë Partia dobësohet, anëtarëve të saj u rritet mendja dhe ushqehet tendenca që vetëm të japim urdhra, të komandojmë. Këto tendenca duhen luftuar që në vezë se janë shumë të rrezikshme për Partinë.

Tani, vëllezër dhe motra, shokë dhe shoqe, dëshiroj të flas pak edhe për dy datat e mëdha të historisë së popullit tonë, 28 dhe 29 Nëntorin.

Nëntori është një muaj i lavdishëm i vitit për ne, pse gjatë këtij muaji ne festojmë katër nga datat tona më të mëdha, kombëtare e ndërkombëtare, të cilat formojnë, si të thuash, një buqetë të zjarrtë. Njëra nga këto katër data, 7 Nëntori, është dita e Revolucionit të Madh Socialist të Tetorit, dita e atij revolucioni që solli në botë rendin e ri ekonomik-shoqëror, socializmin, kurse tri të tjerat i sollën Shqipërisë, atdheut tonë, pavarësinë kombëtare, lirinë, socializmin. Data e 8 Nëntorit, dita e themelimit të Partisë sonë, është një nga datat më të shënuara të historisë së popullit shqiptar, pse, sikurse thotë poeti, në atë ditë shpërtheu në vendin tonë stuhia, furtuna e madhe, që për lau pa mëshirë armiqtë e popullit, tradhtarët e atdheut në të katër anët e Shqipërisë; kemi 28 Nëntorin, Ditën e Flamurit, ditën e Shpalljes së Pavarësisë Kombëtare; dhe më në fund ditën e madhe të 29 Nëntorit, ditën e çlirimit të popullit dhe të atdheut.

Kur u çlirua Tirana, Qeveria e Përkohshme, e dalë nga lufta, ndodhej në Berat. Disa shokë në ato ditë historike më thanë: «Shoku Enver, të bëjmë përpjekje që në Tiranë të hyjmë më 28 Nëntor, Ditën e madhe të Flamurit dhe këtë ta quajmë ditën e çlirimit». Unë iu përgjigja atyre: «Mundet, të dashur shokë, të hyjmë në kryeqytet më 28 Nëntor, por ditë të çlirimit do të quajmë atë ditë kur të çlirohet gjithë vendi»¹. Kjo ka rëndësi sepse festa e Shpalljes së Pavarësisë Kombëtare dhe ajo e Çlirimit të Shqipërisë nuk duhet të shkrihen në një ditë, mbasi si njëra, ashtu edhe

---

1 Më 29 Nëntor 1944 u çlirua qyteti i fundit i Shqipërisë, Shkodra.

tjetra, janë dy data që përfaqësojnë dy periudha të ndryshme të lavdishme të historisë së popullit shqiptar, njëra nga të cilat ndjek tjetrën, e dyta është rrjedhim i së parës. Ato ditë ne i dhamë urdhër Ushtrisë sonë të lavdishme Nacionalçlirimtare që Shqipëria të çlirohej sa më parë. Pikërisht më 29 Nëntor ushtria e lavdishme e popullit, Ushtria Partizane Nacionalçlirimtare çliroi një herë e përgjithmonë atdheun nga pushtimi i huaj dhe dy divizione të saj kaluan kufirin për të ndihmuar edhe në çlirimin e popujve fqinjë të Jugosllavisë.

Në këto ditë kaq të shënuara si të mos i ngremë ne këtij populli hero himnet më të lavdishme, të cilat shprehin admirimin tonë dhe të brezave të ardhshëm të Shqipërisë për përpjekjet vigane që ka bërë gjatë shekujve kundër armiqve të shumtë, planet e të cilëve synonin ta robëronin e ta shfarosnin popullin shqiptar, ta robëronin atdheun tonë dhe ata shqiptarë që do të shpëtonin të mbeteshin skllëvër, rajá të armikut ose më në fund t'i zhduknin edhe këta krejtësisht? Jeta na tregon se popuj të mëdhenj e të fuqishëm janë zhdukur nga skena e historisë se nuk kanë përballuar dot valët e furishme të invazioneve. Tash prej këtyre popujve të lashtë nuk kemi përveçse monumentet prej guri dhe tabelat prej balte të pjekur, dëshmi të një qytetërimi të hershëm. Ndryshe ka ndodhur me popullin tonë, i cili, sado që i vogël, i sulmuar pa pushim gjatë shekujve, i torturuar, i vvarë e i gjakosur, asnjëherë nuk është gjunjëzuar, por ka rezistuar dhe ka çarë përpara në furtuna. Ishin pikërisht heroizmi, vullneti i çeliktë, pjekuria dhe eksperiencia që grumbullonte

gjatë humbjeve e fitoreve që i dhanë atij forca të pashtershme për t'u rezistuar armiqve dhe më në fund për të fituar.

28 Nëntori i vitit 1912 është një datë me rëndësi të madhe historike, është rezultati i luftërave dhe i përpjekjeve të popullit tonë. Shpallja e Pavarësisë Kombëtare nuk është vepra e një njeriu të madh ose e disa njerëzve të shquar të vendit tonë. Natyrisht, edhe ata kanë meritat e tyre, se kanë udhëhequr popullin, kanë luftuar bashkë me të dhe me luftërat e përpjekjet që kanë bërë kanë shprehur vullnetin, dëshirën e këtij populli trim, i cili ka luftuar vazhdimisht gjatë shekujve, por këta njerëz të shquar kishin me vete tërë këtë popull, i cili i mbështeti dhe i frymëzoi në veprën e tyre të pavdekshme, prandaj u bë e mundur të vinte dita e Shpalljes së Pavarësisë Kombëtare.

Kështu ndodhi edhe me ditën tjetër të shënuar, më të madhen e historisë së popullit tonë, me ditën e çlirimit të atdheut. As kjo nuk është vepra e disa njerëzve, por vepra e lavdishme e gjithë popullit shqiptar të udhëhequr nga Partia, nga komunistët që shkuan vatër më vatër në qytete e në fshatra dhe ngritën popullin në këmbë, krijuan çetat, batalionet e brigadat, i stërvitën dhe i hodhën në luftën e lavdishme çlirimtare. Kjo, pra, është vepra e mrekullueshme e Partisë dhe e popullit.

Sot ne festojmë me një gëzim të papërshkruar dy datat tona të mëdha historike, 28 e 29 Nëntorin. Kur filluam luftën e dinim se do t'ia arrinim asaj dite, kur i gjithë populli ynë, si një ortek i papërmbajtur do

të përzinte pushtuesit, do të shkatërronte tradhtarët e atdheut, do të përmbyste pushtetin e klasës feudale e kapitaliste që e shfrytëzonin dhe e shtypnin. Partia e mësoi popullin të hidhej në Luftën Nacionalçlirimtare se vetëm kështu do të shpëtonte njëherë e përgjithmonë nga pushtuesit dhe nga shfrytëzuesit e vet. Elementët e klasave feudale e borgjeze, përfaqësuesit e tregtarëve dhe të fajdexhinjve, të ashtuquajturit patriotë të dikurshëm, që s'kishin mësuar asgjëkafshë nga lufta e popullit, sepse ideologjia dhe politika që ndiqnin ishte e tillë që u shërbente vetëm klasave sunduese, me plane e intriga siç kishin bërë edhe në kohën kur plaku i Vlorës Ismail Qemali e Çerçiz Topulli me shokë luftonin dhe punonin për pavarësinë e Shqipërisë, menduan se, në sajë të fashizmit italian, do të merrnin përsëri fuqinë në dorë. Kur fashizmi italian kapituloi, ata i varën shpresat te nazizmi gjerman, e, kur u rrëzua edhe ky, tek anglezët, amerikanët e të tjerë; mirëpo kishin ardhur kohë të reja, prandaj çështja e përnduar e elementëve të Ballit Kombëtar dhe e të gjitha plehrave të tjera, kurrë dhe në asnjë mënyrë nuk mund të fitonte. Partia ishte e sigurt për këtë dhe, që në hapat e parë të themelimit të saj, i frymëzonte komunistët dhe popullin me besim të paturdur për luftë të vendosur gjer në fitoren e madhe. Në atëherë shumë teori nuk dinim, por dinim se vetëm po të udhëhiqeshim nga flamuri i marksizëm-leninizmit, nga teoria ngadhënjimtare e Marksit, Engelsit, Leninit dhe Stalinit, do të bënim të mundur që populli shqiptar ta kuptonte shpejt vijën dhe politikën e

drejtë të Partisë, që shprehnin interesat e tij, për të cilat ai ka ëndërruar prej shekujsh. Populli shqiptar e kërkonte, bënte përpjekje, jepte prova, vritej, digjej për një rrugë të tillë, por gjaku dhe vuajtjet kurdoherë i shkonin kot. Kurse te vija dhe te politika e Partisë ai pa për herë të parë mundësinë që i jepej për të realizuar aspiratat e tij, prandaj themi se në këtë vijë e në këtë politikë të drejtë e kanë bazën fitoret historike të popullit tonë, të këtij populli hero, me zemër të zjarrtë revolucionare.

Nuk ishte e lehtë të arriheshin këto fitore. Jo, lufta u fitua me përpjekje e sakrifica të mëdha, u desh të kapërceheshin vështirësi, intriga, plane e komplete nga më të stërholluarat që kurdisnin pushtuesit imperialistë dhe veglat e tyre shqiptare, ballistët, agallarët e të tjerë. Pastaj mos mendoni se i gjithë populli e kuptoi përnjëherësh vijën dhe politikën e drejtë të Partisë. Kujtoni, vëllezër dhe motra, sa punë e madhe i është dashur Partisë të bënte me njerëzit brenda në qytete, derisa më së fundi të gjitha përpjekjet e saj u kurorëzuan me sukses: populli u bashkua me Partinë, armiqtë i izoluam një nga një.

Politika e Partisë ka qenë, si vazhdimisht, edhe atëherë shumë e drejtë. Partia u përpoq të shpëtonte gjithçka ishte për t'u shpëtuar. Armiqtë e tërbuar u përpoqën që medoemos ta copëtonin Partinë, por ishte ajo që i copëtoi ata pa mëshirë. Nuk mund të lejonte Partia që të luhej me fatet e popullit shqiptar. Mjaft më ishte luajtur me fatet e tij gjatë shekujve. Ajo nuk mund të lejonte dhe në asnjë rast nuk lejoi që

disa politikanë, të cilët mbanin nga njëqind flamuj në xhep, të vinin interesat personale, të familjes, të grupit ose të klasës së tyre, mbi interesat e popullit. Partia duhej të luftonte dhe luftoi pa u lëkundur kundër tyre dhe politikës së tyre, ajo udhëhoqi revolucionin dhe vendosi diktaturën e proletariatit, diktaturën e klasës punëtore, pavarësisht se kjo në vendin tonë nuk ishte formuar akoma në nivelin që ishte në shumë vende të tjera kapitaliste, por ideologjia e saj ndriçoi dhe udhëhoqi popullin në luftë. Populli shqiptar përqafoi me entuziazëm të madh rrugën e drejtë të Partisë dhe nën udhëheqjen e saj luftoi nga të katër anët e atdheut, çliroi vendin dhe tash po ndërton socializmin në sajë të vendosjes së diktaturës së proletariatit.

Revizionistët modernë përpiqen ta shkatërrojnë diktaturën e proletariatit. Kjo është e natyrshme, ata janë elementë borgjezë, ata janë borgjezuar, prandaj përpiqen të rivendosin në vendet socialiste një klasë të re borgjeze. Ata janë armiq të proletariatit, të diktaturës së proletariatit, të partisë komuniste. Revizionistët hrushovianë e quajnë këtë diktaturë, pa dallim, pushtetin e gjithë popullit, duke i hequr asaj atë çka është themelore, tiparin klasor. Ky është devijim i madh nga marksizëm-leninizmi. Diktatura e proletariatit është pushteti i klasës punëtore. Të gjithë ne duhet të ecim sipas ligjit, moralit, hovit, drejtësisë dhe urtësisë së klasës punëtore.

Diktatura e proletariatit është demokraci për shumicën dhe shtypje për pakicën. Kjo do të thotë se në kushtet e diktaturës së proletariatit lufta e klasave

vazhdon. Klasat borgjezo-kapitaliste e feudale ne i kemi shkatërruar dhe ky përbën një sukses të madh, se vija e Partisë sonë ka qenë kurdoherë e drejtë dhe konsekuente. Megjithatë ekzistojnë mbeturina të këtyre klasave, ekzistojnë edhe mbeturina në ndërgjegjen e njerëzve, të cilat shumë herë na pengojnë të ecim përpara. Këto mbeturina në ndërgjegjen e njerëzve duhen luftuar me vendosmëri prej nesh, pse, në qoftë se nuk luftohen, atëherë edhe nga radhët tona, nga radhët e klasës punëtore, të fshatarësisë punonjëse, nga vetë radhët e Partisë, dalin njerëz që degjenerohen, që jo vetëm shkëputen nga vija e Partisë, nga vija e diktaturës së proletariatit, po përpiqen edhe ta dëmtojnë atë.

Pikërisht pse vija e Partisë ka qenë e drejtë, prandaj populli e ka përqafuar me entuziazëm dhe sot shohim me gëzim rezultatet e mëdha të saj. Regjimi socialist në Shqipëri ka 22 vjet që po ecën gjithnjë përpara, po forcohet e po kalitet. Socializmi në vendin tonë përparon me hapa të shpejtë. Sa ndryshime kolosale janë bërë në Shqipëri pas Çlirimit, po ta krahasojmë atë me gjendjen e vendit gjatë gjithë periudhës që nga fitorja e Pavarësisë më 1912 e gjer në prag të Çlirimit. Pse ngjet kjo? Sepse pushteti në ato kohë ishte në duart e klasave shfrytëzuese, të cilat përpiqeshin si e si të mbronin interesat e tyre imediate. Atëherë kush ishte më i fortë shtypte ose shkatërronte më të dobëtit, merrte fuqinë në dorë për të shtypur kundërshtarët dhe për të pirë gjakun e popullit.

Këtë pushtet të vjetër të shtypjes e të shfrytë-

zimit e fshiu nga themelet Partia jonë me Luftën Nacionalçlirimtare që udhëhoqi. Ky ishte një nga mësimet kryesore që Partisë sonë ia ka mësuar eksperiencia e madhe e proletariatit botëror. Duhej shkatërruar nga bazat pushteti i vjetër, që atij të mos i mbetej asnjë nishan, dhe të krijohesh, siç u krijua, pushteti i ri i popullit, pushteti i demokracisë popullore, i cili është një formë e diktaturës së proletariatit. Partia na mëson që këtë pushtet ta ruajmë jo vetëm sepse në sajë të tij po zhvillohet vendi ynë, por sepse ai është njëkohësisht një armë në duart e popullit për të goditur armiqtë e jashtëm dhe të brendshëm, të gjithë ata që ëndërrojnë të kthejnë të kaluarën e zezë. Do të vijë një kohë kur pushteti do të shuhet, domethënë kur nuk do të ketë më pushtet, pra as dhunë, por kjo do të arrihet në komunizëm. Tashti duhet patjetër të ketë edhe dhunë, edhe luftë klasash, prandaj porosia e Partisë ka qenë dhe është që ta ruajmë si sytë e ballit dhe ta forcojmë dita-ditës këtë pushtet, se pushteti i diktaturës së proletariatit është arma e vetme që i jep mundësinë klasës punëtore dhe masave punonjëse të organizojnë me sukses luftën kundër armiqtë, t'i shkatërrojnë ata dhe ideologjinë e tyre, të ndërtojnë socializmin e komunizmin.

Partia i mësoi popullit të ngrinte pushtetin e tij, sepse populli është mbi gjithçka, populli duhet të sundojë, të bëjë ligjin sipas vijës së Partisë, e cila është vija e klasës punëtore. Pse pushteti është në duart e popullit, prandaj ne kemi një stabilitet të tillë politik, që të tjerët na e kanë zili, prandaj vendi ynë është

zbukuruar e po zbukurohet çdo ditë e më shumë dhe socializmi ndërtohet me sukses në vendin tonë.

Qysh kur filloi revolucionin, Partia diti të bëjë planet, të ndërtojë politikën e saj dhe ta zbatojë këtë politikë këmba-këmbës me sukses, duke përballuar vështirësi të panumërta. Mbasi e çliroi vendin, Partia i dha popullit këtë pushtet që e modernizoi dita-ditës, e bëri gjithnjë e më demokratik, gjithnjë e më afër popullit, sepse çështja e pushtetit, e këshillave popullore është një çështje me rëndësi të madhe jetike. Edhe në Kongresin e 5-të u fol gjerë për këtë çështje. Pushteti ynë popullor duhet të jetë sa më demokratik. Ne duhet të punojmë, shoqe dhe shokë, që vetë populli ta kuptojë se aparatet dhe të gjithë ne që jemi zgjedhur qoftë nga Partia, qoftë nga populli në organet e Partisë dhe të pushtetit, nuk jemi ata që komandojmë dhe bëjmë ligje. Ligjin e bën Partia, e bën klasa punëtore, e bën populli, kurse ne jemi vetëm shërbëtorë të popullit. Këtë e themi vazhdimisht, po duhet ta kuptojmë që jemi shërbëtorët e tij me tërë kuptimin e fjalës, dhe kurdoherë duhet të veprojmë si të tillë. Për ne ka rëndësi të madhe parimore e praktike që të çrrënjosisim nga mendja e njerëzve edhe ndjenjën më të vogël të frikës se «zyrtarët, qeveritarët, të bëjnë gjëmën, pse bëjnë ligjin, prandaj duhet ta kesh mirë me ta», e gjëra të tjera. Jo, shoqe dhe shokë, i plotfuqishëm te ne është populli, e plotfuqishme është vija e Partisë. Në qoftë se drejtuesit do të punojnë mirë, populli do t'i dojë, do t'i nderojë dhe do t'i inkurajojë të ccin përpara. Por, në qoftë se njëri ose tjetri nuk

punon mirë, në qoftë se do të vazhdojë të bëjë gabime, atëherë populli medoemos duhet t'i thotë se ti nuk e meriton besimin që të kam dhënë dhe t'i tregojë vendin se, po të mos e bëjë një gjë të tillë, do të ndeshemi para rreziqesh të mëdha. Partia e mëson popullin të përdorë në shkallë të gjerë kritikën, autokritikën dhe të drejtën e votës në zgjedhje. Gjersa të ka zgjedhur populli, atëherë duhet të punosh mirë. Populli të ka zgjedhur që t'i bësh punën, t'u shërbesh interesave të tij e jo të krijosh për vete disa favore. Klasa punëtore nuk i duron ata që kërkojnë të rrojnë në kurriz të saj. Klasa punëtore na udhëheq të gjithë, në çdo drejtim. Ajo punon pa u lodhur, ajo është shembull heroizmi e sakrifice, prandaj le të ecim të gjithë në shembullin e saj. Ky është një revolucion i madh që duhet të bëjmë të gjithë në mendjet tona, për sa u përket pikëpamjeve për pushtetin dhe për të zgjedhurit në organet e pushtetit dhe të Partisë.

Në Bashkimin Sovjetik pikërisht se nuk u zbatuan si duhet direktivat e Leninit e të Stalinit, për kuptimin moralo-politik të çështjeve, që nga ato ekonomiket e deri te mënyra e jetesës, u krijua një shtresë të privilegjuarish, e cila përgatiti terrenin që të merrte fuqinë revizionizmi me Hrushovin dhe me banditë të tjerë në krye, e në sajë të këtyre morën fuqinë revizionistët edhe në vende të tjera ish-socialiste të Evropës. Kudo tani në këto vende sundojnë retë e zeza të kësaj agjensure të kapitalizmit që përpiqet t'i transformojë në vende kapitaliste. Përse ndodhën të gjitha këto ngjarje, Partia i shpjegoi në Kongresin e 5-të.

Materialët e këtij Kongresi duhet të bëhen objekt i një studimi të thellë. Mësimet e tij duhet të përvetësohen nga të gjithë jo në mënyrë dogmatike, por të bluhën, të bëhen armë e të gjithëve për të mbrojtur vijën e drejtë të Partisë, për të mbrojtur Partinë, popullin, socializmin nga të gjithë ata që përpiqen t'i dëmtojnë, të bëhen armë për të ecur kurdoherë përpara ashtu siç i ka hije popullit shqiptar. Ne po shohim, motra dhe vëllezër të dashur, ç'suksese të mëdha janë arritur me këtë vijë të drejtë që ka përpunuar e ka zbatuar Partia. Në vendin tonë janë ndër-tuar shumë fabrika, bujqësia ka marrë një hov të madh, arsimi dhe kultura janë zhvilluar me një vrull të pandalshëm përpara.

Sa shumë ngjarje ndodhën gjatë këtij viti! Letra e Hapur e Komitetit Qendror, me të cilën Partia i tha haptazi popullit se kemi bërë edhe gabime në punën tonë dhe i tregoi rrugën se si duhet t'i ndreqim ato dhe të ecim përpara, i hodhi njerëzit në një punë të tillë të vrullshme që nuk është parë në jetën 22 vjeçare të atdheut të lirë dhe pikërisht në sajë të këtij hovi u arritën rezultate të shkëlqyera në të gjitha fushat. Vrulli dhe pjekuria me të cilën iu përgjigj populli këtij dokumenti historik të Partisë dhe Kongresit të 5-të të saj tregon se ç'forcë kolosale, krijuese, fizike dhe mendore, ka në masat e popullit tonë.

Shembulli i Shqipërisë sot tërheq vëmendjen e të gjithë njerëzve në botë. Për Partinë tonë të lavdishme të Punës, nën udhëheqjen e së cilës populli shqiptar ka arritur këto rezultate madhështore, ushqejnë respekt të gjithë miqtë.

Qëndrimet e drejta të Partisë së Punës të Shqipërisë dhe të shtetit shqiptar njihen nga tërë opinioni publik botëror, vendi ynë njihet në të gjitha kontinentet, dhe me përjashtim të klikave kapitaliste dhe revizioniste që na kanë halë në sy, të gjithë njerëzit në botë i admirojnë qëndrimet e Shqipërisë së vogël socialiste. Në favor të vendit tonë ekziston, pra, një opinion i madh, i fuqishëm, i fituar me djersë, me gjak, me qëndrime të drejta. Këtë opinion ne duhet të punojmë që ta forcojmë gjithnjë më shumë. Në radhë të parë, të bëjmë vazhdimisht përpjekje që të jemi të fortë brenda vendit tonë, po ne duhet të kemi konsideratë të madhe dhe për ndihmën që na japin popujt dhe klasa punëtore ndërkombëtare, ashtu siç na mësojnë mësuesit tanë të mëdhenj, Marksi, Engelsi, Lenini dhe Stalini, sepse kjo ndihmë është një forcë e madhe mbështetëse. Marksistët do të gabonin në qoftë se nuk do ta vlerësonin dhe nuk do ta vinin në balancë këtë ndihmë.

Miqtë tanë në të gjithë botën flasin me gjithë shpirt mirë për sukseset tona. Përkrahja e opinionit publik ndërkombëtar në favor të popullit dhe të Partisë sonë, u manifestua edhe gjatë punimeve të Kongresit tonë të 5-të. Të gjitha partitë e vërteta komuniste, duke përfshirë edhe partitë e grupet e reja marksiste-leniniste, i dhanë një çmim të lartë Partisë sonë, materialet dhe direktivat e së cilës zënë një vend shumë të madh në dokumentet dhe në shtypin e tyre.

Vija e drejtë e Partisë sonë, forca e madhe revolucionare e popullit tonë, i ka demaskuar keq revizionistët hrushovianë, titistë, polakë, rumunë e të tjerët

me radhë dhe i ka futur në një krizë të rëndë. Tash ata janë në pozita akoma më të vështira, edhe për shkak të presionit të brendshëm, edhe për arsye të luftës së pandërprerë që u bëjnë Partia jonë dhe partitë e tjera marksiste-leniniste.

Aktualisht revizionistët po përpiqen të bëjnë një mbledhje të partive komuniste. Sa herë që ata janë në krizë, përpiqen të organizojnë mbledhje për të gjetur fjalën, për të gjetur disa rripa që të lidhin shoqi-shoqin. Një gjë të tillë e bëri edhe Hrushovi në kohën e tij, por asgjë nuk ndryshoi dhe ai u rrëzua. Kjo vjen se revizionistët nuk mund të bien kurrë në ujdi me njëri-tjetrin, asnjëherë nuk mund të kenë unitet në mes tyre. Ata janë kundër marksizëm-leninizmit, ata predikojnë policentrizmin, sipas të cilit çdo njëri prej tyre të interpretojë marksizëm-leninizmin sipas qejfit të vet, prandaj midis tyre ka dhe kurdoherë do të ketë kontradikta të pazgjidhshme. Duke mos qenë marksistë, gjithsecili nga ata lufton të veprojë sipas interesit të klikës së vet dhe të klasës së re që kanë krijuar, përpiqet me çdo mjet të shkëputet krejtësisht nga revizionistët sovjetikë, që të jetë i lirë të hidhet me kë të dojë, me amerikanët, me anglezët e të tjerë.

Përpara shkatërrimit të sigurt të tyre që po precipitohet, revizionistët sovjetikë përpiqen të organizojnë një mbledhje për të lidhur pas qerres së tyre revizionistët e tjerë, por ranë vetë nga qerrja. Ata kanë ndeshur në vështirësi të mëdha. Ka disa parti që nuk para u pëlqen një mbledhje e tillë, prandaj revizionistët kanë rënë në hall dhe kanë frikë nëse do të

bëhet vallë, apo nuk do të bëhet mbledhja aq shumë e dëshiruar prej tyre. Sidoqoftë, po të mos e bëjnë dot mbledhjen, kjo do të jetë një disfatë e rëndë për ta. Por edhe në qoftë se do të arrijnë ta bëjnë, edhe kjo do të jetë gjithashtu një disfatë tjetër e madhe për ta se, që pa filluar, dihet si do të jetë fundi i mbledhjes.

Partia jonë është e vogël, por ajo është një parti luftarake. Ajo ka detyrat e saj në situatën e brendshme dhe ndërkombëtare. Të gjithë ne komunistët dhe populli jemi të ndërgjegjshëm se këto detyra duhet të plotësohen dhe do të plotësohen me një hov të madh të paparë revolucionar, pse vija jonë është e qartë, e kuptueshme dhe e zbatueshme nga populli, i cili në këtë vijë shikon të ardhmen e tij.

E ardhmja jonë është e sigurt. Stafetën pas nesh do ta marrin të rinjtë dhe të rejat, prandaj ne kemi punuar e do të punojmë pa u lodhur, që t'i kalitim, t'i bëjmë njerëz të fortë, trima, të zotë për të kapërcyer çdo vështirësi, të mos kenë frikë nga puna, të mos kenë frikë nga armiku. Çdo nënë dhe baba që i do fëmijët e vet duhet të mendojë, në radhë të parë, për të ardhmen e Shqipërisë, të popullit, për të ardhmen e rinisë. Të rinjtë dhe të rejat jo vetëm duhet të mësojnë sa më mirë në shkollë, ose, kur këtë e kanë kryer, të punojnë në mënyrë shembullore në fabrika, në kooperativa bujqësore etj., por edhe të kaliten fizikisht, të ecin, të marshojnë, të dalin sa më shumë në natyrë, të mësohen të rrinë në dëborë e në shi, të mësojnë pushkën, të dinë të përdorin mirë mitralozin etj. Ç'pësuam ne që ndenjëm në borë e në shi? Ne jo vetëm që që-

ndruam në kushte të vështira, por në atë kohë s'kishim as dituri, shkolla nuk kishim mbaruar, bile shumë nga ata që ishin duke i ndjekur i lanë mësimet përgjysmë për 3-4 vjet me radhë dhe dolën maleve për të luftuar. Kur zbritëm nga mali, reaksionarët fërkonin duart dhe thoshin: «Ku dinë këta të qeverisin», «rrini rehat se këta e kanë të shkurtër davanë» etj. Po doli që davanë nuk e kishim të shkurtër ne. Dituri vërtet s'kishim, por kishim vullnet të hekurt, kishim zjarrin e Luftës së madhe Nacionalçlirimtare.

Tani gjithë Shqipëria është duke vazhduar me sukses ndërtimin e socializmit. Neve na vihet detyrë ta përgatitim brezin e ri, ta kalitim fizikisht dhe mendërisht atë. Revizionistët modernë kanë frikë jashtëzakonisht të madhe nga një gjë e tillë. Ne mendojmë se edhe në vendet ku ka marrë fuqinë revizionizmi, rinia, nën udhëheqjen e klasës punëtore, do të fillojë me siguri të lëvizë. Në shpirtin e të rinjve, ka thënë Lenini, ekziston një forcë e madhe e pallogaritshme revolucionare. Revizionistët e dinë fare mirë këtë, prandaj e kanë shumë frikë vrullin revolucionar të rinisë.

Po ne me kë e filluam luftën? Të gjithë e dimë se në vendin tonë lufta u fillua me të rinjtë. Të tërë të rinj ishim në atë kohë, por, porsa bëri thirrje Partia, rinia brofi menjëherë në këmbë. Pas rinisë shkuan edhe ata që ishin më të rritur e më të pjekur, më të moshuarit, se edhe këta, në rininë e tyre, kishin jetuar e kishin marrë pjesë në ngjarje patriotike e revolucionare të popullit tonë.

Në ditët e shënuara të festave tona të mëdha, ashtu si dhe tani që jemi në pragun e Vitit të Ri, në të

gjithë Shqipërinë ekziston një entuziazëm i papërshkruar, të cilin duhet ta ruajmë dhe ta shfrytëzojmë për një punë sa më të madhe, për t'i krijuar popullit tonë mundësi të atilla që jetën t'ia bëjmë çdo ditë e më shumë të begatshme. Është pikërisht për këto arsye që në të tilla ditë, dollia kryesore i përket popullit tonë të mrekullueshëm dhe Partisë së tij të lavdishme që e udhëheq atë në rrugën e socializmit dhe të komunizmit.

Për shëndetin tuaj shokë dhe shoqe, vëllezër dhe motra të Gjirokastrës! Ju uroj nga zemra jetë të lumtur dhe fitore të reja në punë edhe në jetë!

Botohet për herë të parë sipas origjinalit që gjendet në Arkivin Qendror të Partisë

**MBLEDHJA E «PARTIVE KOMUNISTE»
E PROPOZUAR NGA BREZHNEVI ËSHTE NJË
KOMPLOT TJETËR I REVIZIONISTËVE
HRUSHOVIANË KUNDËR MARKSIZËM-LENINIZMIT
DHE REVOLUCIONIT**

Artikull i botuar në gazetën «Zëri i popullit»

13 dhjetor 1966

Udhëheqësit revizionistë sovjetikë e nxorën përsëri nga arkivi i pluhurosur idenë e dështuar të thirrjes së një mbledhjeje ndërkombëtare të «partive komuniste e punëtore». Duke ndjekur me fanatizëm ritin dhe stilin e vjetër hrushovian, nxënësi dhe pasuesi besnik i Nikita Hrushovit, Leonid Brezhnëvi, u ngjiti në tribunën e oratorisë së Kongresit të Partisë Komuniste Bullgare dhe të Partisë Socialiste Punëtore të Hungarisë për të shpallur një thirrje të re për një mbledhje tjetër të «partive komuniste». Sipas tij, ajo do të ishte «një diskutim i ri kolektiv nga ana e komunistëve i gjendjes së krijuar dhe i detyrave të lëvizjes komuniste ndërkombëtare».

Asnjë njeri që ka ndjekur zhvillimin e lëvizjes komuniste ndërkombëtare në këto vitet e fundit, nuk e ka të vështirë të vërejë se mbledhja e re që propozon Brezhnjevi nuk është gjë tjetër veçse një ringjallje e thjeshtë e iniciativës së falimentuar që pati ndërmarrë dikur Hrushovi.

Historiku i mbledhjes që propozojnë hrushovianët

Më 30 korrik të vitit 1964, Komiteti Qendror i Partisë Komuniste të Bashkimit Sovjetik, i kryesuar nga N. Hrushovi, parashtronte programin e vet konkret dhe një kalendar të përpiktë se si dhe kur duhej të zhvillohej mbledhja. Hrushovi urdhëronte që më 15 dhjetor të atij viti të mblidhej në Moskë «komisioni i redaktimit». ndërsa nga mesi i vitit 1965 të mbahej mbledhja e përgjithshme e të gjitha partive.

Thirrjen e mbledhjes Nikita Hrushovi nuk e pati projektuar nga e mira. Në atë kohë politika tradhtare e brendshme dhe e jashtme e tij kishte dështuar në të gjitha drejtimet. Atëherë kishte marrë fund koha kur udhëheqësit e Bashkimit Sovjetik, duke u maskuar pas frazave marksiste dhe duke spekuluar me autoritetin e madh që gëzonin Bashkimi Sovjetik e Partia Komuniste e Bashkimit Sovjetik, vepronin në qetësi, nën rrogëz, fshehurazi. Lufta e vendosur e Partisë së Punës të Shqipërisë, e partive dhe e forcave të tjera marksiste-leniniste ia kishte grisur tërësisht maskën Nikita Hrushovit, kishte vënë një kufi të qartë midis marksi-

zëm-leninizmit dhe revizionizmit, midis revolucionarëve dhe tradhtarëve. Në frontin revizionist kishin filluar të thelloheshin përçarjet e kontradiktat. Orkestra revizioniste gjithnjë e më pak po i bindej shkopit të dirigjentit të saj. «Testamenti» i Toliatit i nxori grindjet revizioniste në dritën e diellit.

Nikita Hrushovi dhe grupi i tij menduan se një mjet shpëtimi nga gjendja kritike mund të ishte një mbledhje e «partive komuniste e punëtore», të cilën ata shpresonin ta dominonin e ta manipulonin sipas planeve e dëshirave të tyre dhe të arrinin dy objektivat kryesorë: dënimin e Partisë Komuniste të Kinës, Partisë së Punës të Shqipërisë dhe zgjerimin e luftës kundër tyre, nga njëra anë, konsolidimin e radhëve të çara revizioniste dhe evitimin e shkëputjes së klikave revizioniste prej klikës udhëheqëse sovjetike, nga ana tjetër. Njëkohësisht, udhëheqësit sovjetikë shpresonin se, me anë të kësaj mbledhjeje do të mund të organizonin një luftë në front të gjerë kundër krijimit të partive të reja marksiste-leniniste dhe grupeve revolucionare. Me një fjalë, mbledhja e projektuar nga Nikita Hrushovi, si nga rrethanat në të cilat do të mbli-dhej, ashtu edhe nga objektivat që i ishin paracaktuar, kishte për qëllim të forconte luftën kundër marksizëm-leninizmit, të minonte unitetin dhe të përçante përfundimisht lëvizjen komuniste ndërkombëtare, të konsolidonte pozitat e tronditura të revizionizmit hrushovian.

Por të gjitha përpjekjet e Nikita Hrushovit për të arritur qëllimet e tij, pësuan një fiasko të plotë. Me gjithë demagogjinë e presionet, lajkat e kërcënimet,

mashttrimet e shantazhet, mbledhja dështoi. Demaskimi që u bënë synimeve të saj partitë marksiste-leniniste, e në radhë të parë Partia e Punës e Shqipërisë, ishte vendimtar në këtë çështje. Bashkë me falimentimin e mbledhjes, falimentoi edhe iniciatori i saj, Nikita Hrushovi, i cili u flak tej si një limon i shtrydhur nga shokët e tij më të afërt. Përse dështuan projektet hrushoviane për «mbledhjen ndërkombëtare»?

Hrushovi u mundua të shuante polemikën për të zbatuar në qetësi vijën e tij revizioniste, tradhtare e kapitulluese, por ajo nuk u shua. Marksistë-leninistët e mprehën gjithnjë e më shumë armën e fuqishme të polemikës parimore e revolucionare dhe i demaskuan me guxim e me vendosmëri planet strategjike e taktike të revizionizmit modern në të gjitha drejtimet dhe në të gjitha aspektet.

Ai mundohej t'i mbante revizionistët e vendeve të tjera të bashkuar rreth një qendre të vetme — klikës udhëheqëse sovjetike, por nuk e ndaloi dot zhvillimin e forcave centrifugale. Policentrizmi revizionist u bë më i dukshëm, rebelizmi ndaj «shkopit të dirigjentit» u bë më i madh.

«Urat» e Xhonsonit, politika e tij e afrimit dhe depërtimi në vendet e Evropës Lindore, që u përqaftuan fort nga grupet revizioniste në këto vende e që çuan në lidhje më të ngushta, të drejtpërdrejta me imperialistët, pa pasur nevojë për ndërmjetësimin e Hrushovit, çuan në demaskimin dhe në shthurjen e mëtejshme të revizionistëve.

Revizionistët sovjetikë, duke e shtuar afrimin dhe

bashkëpunimin me imperializmin amerikan, njëkohësisht mundoheshin t'ua fshihnin popujve kuptimin dhe qëllimet e «aleancës së shenjtë» sovjeto-amerikane. Por edhe në këtë fushë ata pësuan një tjetër dështim të madh. Vija e bashkëpunimit midis SHBA-së dhe Bashkimit Sovjetik u demaskua botërisht si vija për sundimin botëror nga ana e dy fuqive të mëdha, vija për ndarjen midis tyre të zonave të influencës, vija e shtypjes së revolucioneve dhe lëvizjeve nacionalçlirimtare të popujve, vija e restaurimit të kapitalizmit në vendet socialiste dhe e forcimit të sundimit të borgjezisë në botën kapitaliste.

Të gjitha këto çuan në falimentimin e planit hrushovian të mbledhjes. Po këta faktorë, si dhe dështimet në planin e brendshëm, si falimentimi i premtimeve të bujshme të hrushovianëve mbi krijimin e bollëkut, i parullave bombastike se komunizmi do të arrihej brenda disa vjetëve, konfuzioni i pashembullt që u shkaktua në Bashkimin Sovjetik nga reformat e superreformat e Nikita Hrushovit, sollën edhe fundin e turpshëm të këtij renegati dhe tradhtari të pashoq në historinë e lëvizjes komuniste ndërkombëtare.

Ai u largua nga skena politike, por u la si trashëgim pasardhësve të tij një barrë shumë të rëndë: të zbatonin hrushovizmin pa Hrushovin, të ndiqnin me besnikëri pikërisht atë vijë në të cilën ai kishte dështuar, të çonin përpara një çështje që ishte e destinuar të vdiste. Midis të tjerave, ai u la trashëgim bashkëpunëtorëve të tij edhe përgatitjen dhe thirrjen e mbledhjes së dështuar.

Kjo nuk ishte një barrë e lehtë. Ideja hrushoviane për mbledhjen ndërkombëtare kishte ndeshur jo vetëm në rezistencën e vendosur të partive marksiste-leniniste, por edhe në kundërshtimin e ngurrimin e revizionistëve të vendeve të tjera, të cilët, veçanërisht pas rrëzimit të Hrushovit, filluan të shfaqnin hapur shenja të theksuara pakënaqësie, zemërimi e pavarësie ndaj Moskës. Në këto kushte udhëheqësit e rinj sovjetikë u detyruan ta shtynin mbledhjen e caktuar më 15 dhjetor 1964 për më 1 mars 1965 dhe t'i ndryshonin asaj edhe emrin — nga «komision redaktimi» në «takim konsultativ të përfaqësuesve të partive komuniste e punëtore».

Por as shtyrja e datës së mbledhjes, as emri i ri nuk ndryshuan aspak qëllimet e kësaj mbledhjeje. Ajo ishte në fakt realizimi i projektit hrushovian, por, natyrisht, në rrethana të reja. Ajo ishte një mbledhje e paligjshme, përçarëse e fraksioniste, një mbledhje në dobi vetëm të imperializmit. Me këtë veprim udhëheqësit e rinj sovjetikë, Brezhnjevi, Kosigini e të tjerë hoqën maskën dhe treguan para tërë botës fytyrën e tyre të vërtetë si vazhdues besnikë të vijës tradhtare, antimarksiste e kundërrevolucionare, përçarëse e komplotuese të N. Hrushovit.

Në këtë mbledhje dhe në dokumentin që u aprovua prej saj u përpunua dhe u sanksionua taktika e re e udhëheqësve të sotëm sovjetikë. Duke nxjerrë mësim nga eksperiencia e hidhur e N. Hrushovit, pasardhësit e tij përcaktuan një taktikë më elastike, por, sipas tyre, më efektive për të luftuar marksizëm-leninizmin,

revolucionin e socializmin. Esencën e kësaj taktike e përbën demagogjia: betimet për besnikërinë ndaj marksizëm-leninizmit e socializmit, por në fakt tradhtia e vërtetë ndaj tyre; përgjërimit për unitetin, por në fakt përçarja e tij; thirrjet antiimperialiste, nga njëra anë, forcimi i bashkëpunimit të gjithanshëm me imperializmin amerikan, nga ana tjetër; përkrahja me fjalë e luftës revolucionare e çlirimtare të popujve dhe minimi i saj me vepra.

Por demagogjia, si një variant i gënjeshtërs, i ka këmbët e shkurtra. Ajo mund të sjellë vetëm disa përfitime të çastit, por nuk të shpëton dot nga demaskimi. Vetë jeta dhe lufta e partive dhe forcave marksiste-leniniste ua grisi të gjitha maskat udhëheqësve sovjetikë dhe tregoi sheshit se ata jo vetëm janë vazhdues besnikë të Hrushovit, por e zhvilluan, e thelluan dhe e konkretizuan akoma më shumë vijën tradhtare të frymëzuesit të tyre të falimentuar.

Grupi Brezhnjev-Kosigin e kompani janë tradhtarët dhe armiqtë më dinakë e më të rrezikshëm të komunizmit

Udhëheqësit e rinj sovjetikë, në krahasim me Hrushovin, shkuan shumë më larg në rrugën e restaurimit të kapitalizmit në Bashkimin Sovjetik dhe të bashkëpunimit me imperializmin amerikan, në rrugën e zbatimit të mëtejshëm të politikës së përçarjes e të shovinizmit të shtetit të madh ndaj vendeve socialiste dhe partive komuniste. Nga afrimi me imperializmin ame-

rikan që kishte filluar Hrushovi, pasardhësit e tij kulan në aleancë e në bashkëpunimin e ngushtë e të gjithanshëm me të. Ata përfunduan me SHBA-në një tok marrëveshjes, të cilat kanë për qëllim zbatimin në praktikë të vijës për sundimin e botës nga dy fuqitë e mëdha. Për më tepër, duke ecur në këtë rrugë, ata u afruan me Gjermaninë Federale dhe me shtetet e tjera imperialiste në Perëndim, ndërsa në Lindjen e Largët u lidhën me imperialistët japonezë.

Më 30 nëntor të këtij viti, midis Bashkimit Sovjetik dhe Indisë u arrit një marrëveshje e re ekonomike, në bazë të së cilës klika udhëheqëse sovjetike do t'u japë reaksionarëve indianë një hua prej 970 milionë rublash gjatë pesë vjetëve (1966-1970), që është sa dyfishi i ndihmës që iu dha Indisë gjatë periudhës pesëvjeçare të kaluar dhe më e madhe se gjithë «ndihmat ekonomike» të dhëna gjatë dhjetë vjetëve kur në fuqi ishte Hrushovi. Po kështu, sipas marrëveshjes tregtare të përfunduar më 3 nëntor të këtij viti, volumi i tregtisë sovjeto-indiane në vitin 1970 do të jetë sa dyfishi i vitit 1965. Grupi udhëheqës sovjetik po e armatos Indinë me raketa që janë në gjendje të transportojnë mbushje bërthamore, nëndetëse, luftanije, tanke, aeroplanë dhe pajisje të tjera ushtarake; ai po ndërton në Indi disa uzina për prodhimin e aeroplanëve të luftës, njëra nga të cilat filloi nga prodhimi. Dhe gjithë kjo «ndihmë» i jepet Indisë pikërisht në një kohë kur qeveria reaksionare indiane ndodhet para vështirësive të mëdha politike e ekonomike dhe është në pragun e falimentimit të plotë. Në fakt, kjo është një ndihmë

për të mbajtur në këmbë regjimin reaksionar në Indi dhe për ta ndërsyer reaksionin indian akoma më shumë kundër Kinës dhe fqinjëve të saj.

Kontaktet dhe bashkëpunimi gjithnjë e më i madh midis udhëheqësve sovjetikë e japonezë po merr përpjesëtime gjithnjë e më të gjera; një miqësi e ngushtë dhe e gjithanshme po vendoset midis tyre. Firmat monopoliste japoneze janë ftuar të shfrytëzojnë burimet natyrore të Lindjes së Largme të Bashkimit Sovjetik; aeroplanët japonezë u lejuan të përshkojnë tejmbanë Siberinë; kontrata dhe marrëveshje të tjera të rëndësishme sovjeto-japoneze janë në përfundim e sipër. Këto, gjithashtu, nuk janë të rastit. Kjo është një vijë e caktuar politike, e cila përkrahet nxehtësisht nga imperializmi amerikan.

Në këtë plan dhe në këtë kuadër është kurdisur edhe traktati i ri sovjeto-mongol. Në këtë plan dhe në këtë kuadër pasardhësit e Hrushovit organizuan e drejtuan bisedimet indiano-pakistaneze në Tashkent, afrohen me qeverinë tajlandeze, interesohen për planet amerikane të zhvillimit të Azisë Juglindore, ku marrin pjesë edhe çankaishistët, përkrahin me të gjitha mënyrat reaksionin indonezian për të shtypur komunistët dhe forcat e tjera revolucionare. Pas bisedimeve të përzemërta e miqësore me xhelatët e popullit indonezian, më 23 nëntor të këtij viti u nënshkrua në Moskë një marrëveshje për shtyrjen e afateve të borxheve që Indonezia i detyrohet Bashkimit Sovjetik, si dhe një marrëveshje për zgjerimin e tregtisë midis dy vendeve. Junta ushtarake indoneziane i ka kërkuar qeverisë

sovjetike pjesë ndërrimi për tanket sovjetike që sapo janë dërguar në Indonezi. Përfaqësuesit diplomatikë të Bashkimit Sovjetik në Indonezi kanë lavdëruar publikisht regjimin fashist të Indonezisë dhe janë shprehur për forcimin e marrëdhënieve midis dy vendeve, për të cilat «ekziston një bazë e mirë».

Të gjitha këto veprime, si dhe shumë e shumë të tjera më të kamufluara, ose akoma të fshehura dhe të pashpallura, bëjnë pjesë në komplotin e madh monstruoz të përgatitjes së aleancës revizioniste me Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe me reaksionarët e vendeve të ndryshme për rrethimin ushtarak të Kinës.

Imperialistët amerikanë dhe revizionistët hrushovianë janë mbërthyer në darën e kontradiktave që shprehin dobësinë e tyre

Në pamjen e jashtme, në një shikim të parë të koniunkturës së sotme ndërkombëtare, mund të duket se imperialistët amerikanë dhe udhëheqësit sovjetikë po veprojnë, po tregojnë iniciativa, po nxitohen për të shfrytëzuar situatat e rastet. Por në të vërtetë në gjithë këtë koniunkturë të ngatërruar dobësimi imperialisto-revizionist është më se i dukshëm.

Me kalimin e kohës kontradiktat midis vendeve imperialiste po shtohen e po thellohen. Në kursin e tyre për përgatitje për luftë, për aleanca të reja, për tregje e sfera influence, po shtohen konkurrencat dhe rivalitetet. Shtetet e Bashkuara të Amerikës, të cilat e kanë

humbur hegjemoninë që mundën të vendosnin mbi vendet kapitaliste për një kohë të shkurtër pas Luftës së Dytë Botërore, nuk janë më në gjendje dhe nuk kanë asnjë mundësi praktike t'i riorganizojnë forcat kapitaliste dhe t'i mbajnë nën kontrollin e tyre shtetet e tjera imperialiste, të cilat, duke qenë edhe partnerë kryesorë të SHBA-së në paktet agresive, po përpiqen ta heqin qafe plotësisht sundimin e mëparshëm ekonomik, politik e ushtarak amerikan. Tani ata kërkojnë me këmbëngulje vendin e vet të veçantë në politikën botërore dhe të kenë pjesën e tyre në tregun botëror kapitalist.

Me një forcë mjaft të madhe shfaqen divergjencat midis vendeve imperialiste dhe tronditjet që po pësojnë në paktet agresive të NATO-s, SEATO-s etj. në grindjet e pafund për të përcaktuar një politikë e qëndrim të përbashkët ndaj vendeve të treta.

Hegjemoninë amerikane në Evropë nuk po e sfidon tani vetëm borgjezia franceze, e cila e ndien veten mjaft të fortë për të kundërshtuar diktatin amerikan dhe për të mbrojtur interesat e saj. Edhe Gjermania Perëndimore ka filluar të lëvizë dhe t'u shkaktojë mjaft këqëçarje miqve të saj përtej Atlantikut. Të dyja këto shtete po kërkojnë, sigurisht secili sipas interesave të tij, të rivendosin aleancat e vjetra dhe të gjejnë tregje të reja, si një mjet për të përballuar presionet amerikane. Një fenomen i tillë po vihet re pak a shumë edhe me militarizmin japonez e imperializmin anglez.

Politika e ndërhyrjes dhe e agresionit kundër popujve të tjerë që ndjekin SHBA, po i frikëson mjaft.

aleatët e saj, të cilët nuk dëshirojnë të komplikohen në aventurat amerikane. Ajo nuk po gjen ndër ta ndonjë përkrahje efektive. Imperialistët amerikanë bëjnë shumë përpjekje, për shembull, për të ndërkombëtarizuar agresionin e tyre në Vietnam, por në realitet ata janë shumë larg nga ajo që bënë në kohën e luftës së Koresë, kur me flamurin e OKB-së mundën të radhitin një numër të madh nga aleatët e tyre.

Duke folur për izolimin e tanishëm të SHBA-së dhe për mungesën e përkrahjes nga aleatët e tyre evropianë për luftën në Vietnam, gazetari i njohur amerikan Uollter Lipman shkruante para disa ditësh: «Asnjë qeveri evropiane nuk mund të mbijetojë në qoftë se bashkohet me ne në fushën e betejës. Është dashur që iluzioni se qeveria e Uillsonit, e cila na përkrah «moralisht», mund të dërgojë një numër të vogël trupash në Vietnam, të hidhet poshtë, të përgënjeshtrohet, të refuzohet. Për sa u përket popujve aziatikë që ne mendojmë se po i shpëtojmë, asnjë shtet i pavarur aziatik — Japonia, India, Pakistani, Birmania, Malajzia, Indonezia — nuk po na japin ndonjë përkrahje qoftë edhe simbolike. Vetëm shtetet kliente dhe Australia e Zelanda e Re janë me ne. Asnjë prej këtyre shteteve nuk është aziatik. Ato janë avamposte të braktisura të ish-perandorisë britanike».

Nga sëmundje të tilla të ngjashme, nga të cilat lëngon bota kapitaliste, vuan edhe fronti revizionist. Udhëheqësit sovjetikë kanë përdorur të gjitha mjetet e mënyrat për të mbyllur të çarat që po bëhen gjithnjë e më të mëdha. Për këtë qëllim ata vënë në përdorim si

rublat edhe presionet, kërcënimet e shantazhet shoviniste. Por rezultatet janë të vajtueshme.

Politika shoviniste që ndjek tani klika udhëheqëse e Bashkimit Sovjetik, ka ngjallur te pasuesit e saj nacionalizmin e ngushtë, pakënaqësi të ndryshme, rezistencë e kundërshtime të të gjitha llojeve. Secili grup revizionist, duke u munduar të mbrojë interesat e veta, kërkon të përfitojë në kurriz të tjetrit, të krijojë aleanca të tij. Përveç kësaj, për liri manovrimi dhe si mjet shantazhi ndaj Bashkimit Sovjetik, mjaft nga ata po e shkëmbejnë rublën me dollarin dhe po vendosin lidhje të gjithanshme me Perëndimin. Në këto kundërshtime, në këtë luftë nuk ka asnjë parim. Këtu veprojnë ligjet e shoqërisë borgjeze, që ata po restaurojnë në vendet e tyre e që ngjallin nacionalizmin e shovinizmin, grindjet e përhershme e rivalitetet e pafund.

Demaskimi i pamëshirshëm që marksistë-leninistët i kanë bërë revizionizmit hrushovian e ka thelluar e acaruar edhe më tepër këtë krizë. Njëkohësisht, ai ka ndihmuar në rritjen e frymës revolucionare midis komunistëve e punonjësve. Në vende të ndryshme të botës po krijohen parti marksiste-leniniste.

Lufta e partive dhe e forcave marksiste-leniniste kundër revizionizmit hrushovian, krijimi i partive dhe i grupeve të reja revolucionare në vende të ndryshme të botës, dobësimi i lidhjeve midis vendeve dhe partive revizioniste, pakësimi i madh i influencës së revizionistëve sovjetikë mbi to vazhdojnë. Udhëheqësit sovjetikë dhe klikat e tjera revizioniste nuk dinë ç'të bëjnë, ata nuk lënë gur pa lëvizur për të dalë nga kriza që i

bren nga brenda e nga jashtë. Të ndodhur përpara disfatave dhe demaskimit në gjirin e lëvizjes komuniste ndërkombëtare, përpara rezistencës që popujt e tyre i bëjnë politikës antimarksiste e kapitulluese, përpara vështirësive të rënda ekonomike që kanë ardhur si pasojë e reformave kapitaliste, ata bëjnë në mes tyre mbledhje pas mbledhjesh, të fshehta e të hapura, për të gjetur ndonjë zgjidhje, për të dalë nga dara e fuqishme që i ka mbërthyer.

Synimet e grupit revizionist të Brezhnjevit lidhur me «mbledhjen ndërkombëtare të komunizmit»

Në këto situata të vështira për revizionistët hrushovianë, Brezhnjevi dhe tellallët e tij bënë thirrje për mbledhjen e «partive komuniste». Gjendja që i detyroi ata ta bëjnë këtë hap, është e kuptueshme, ashtu siç kuptohen edhe qëllimet e objektivat që ata duan të arrijnë.

Në radhë të parë, udhëheqësit revizionistë kërkojnë të maskojnë politikën e tyre tradhtare, antimarksiste e kapitulluese, të maskojnë afrimin e bashkëpunimin me imperializmin amerikan, të fshehin politikën e restaurimit të kapitalizmit në vendin e tyre. «Mbledhja e gjerë komuniste» u duhet hrushovianëve për ta paraqitur si një «sukses të madh» në jubileun e 50-vjetorit të Revolucionit Socialist të Tetorit, idetë dhe veprën madhështore të të cilit ata i kanë tradhtuar e minuar nga themeli.

Në radhë të dytë, me anë të kësaj mbledhjeje ata shpresojnë të forcojnë pozitën e tyre udhëheqëse të tronditur në frontin revizionist dhe të konsolidojnë, në mos në fakt, të paktën në pamjen e jashtme, radhët revizioniste që po shturen. Mbledhja do të jepte pamjen e një uniteti dhe të një solidariteti të pjesëmarrësve me udhëheqësit sovjetikë.

Në radhë të tretë, dhe çka është më kryesorja, me anë të saj ata duan të luftojnë partitë marksiste-leniniste duke i dënuar ato si «dogmatike», «përçarëse», «sektare» etj. Është jashtë çdo dyshimi, me gjithë sigurimet që jep Brezhnjevi, se atje asnjë nuk do të përjashtohet a të dënohet, se sulmet kundër partive marksiste-leniniste, kundër vijës së tyre revolucionare antiimperialiste e antirevizioniste, do të përbëjnë strumbullarin e mbledhjes. Veprimi i turpshëm në mbledhjen e Këshillit të Përgjithshëm të Federatës Sindikale Botërore që u zhvillua këto ditë në Sofje, ku, me nxitjen e revizionistëve sovjetikë, u përjashtuan nga mbledhja delegatët kinezë, ndërsa u pranuan në atë mbledhje renegatët titistë, i zbuloi fare qartë planet e synimet e hrushovianëve. Ky ishte preludi i shfaqjes që kanë ndër mend të japin Brezhnjevi, Kosigini e shokët e tyre në «mbledhjen ndërkombëtare të komunistëve».

Në radhë të katërt, udhëheqësit revizionistë sovjetikë dëshirojnë ta konfirmojnë këtu si vijë zyrtare dhe ta vazhdojnë më me hov kursin e tyre të politikës së luftës kundër revolucionit në aleancë dhe në bashkëpunim të ngushtë me imperializmin amerikan dhe gjithë reaksionin botëror.

Pika demagogjike, mashtruese, të cilën udhëheqësit sovjetikë mendojnë se kanë gjetur për të thirrur mbledhjen, pika që mund të shërbejë si nisje për diskutim dhe si bazë e përgjithshme e mbledhjes, është parulla tanimë e njohur «solidariteti për të ndihmuar Vietnamin», nga e cila, si pasojë, rrjedh edhe nevoja e «unitetit të veprimit e të luftës kundër imperializmit amerikan». Duke e paraqitur çështjen e «solidaritetit me Vietnamin» si bazë për mbledhjen e «partive komuniste», krerët e revizionizmit hrushovian, sigurisht, nuk e kanë hallin të Vietnami, nuk kanë aspak për qëllim të ndihmojnë popullin vietnamez për të kundërshtuar agresionin amerikan, as të luftojnë vetë imperializmin e Shteteve të Bashkuara. Sikur ata të ishin komunistë, revolucionarë, antiimperialistë, Vietnamin mund ta ndihmonin fare mirë edhe pa bërë mbledhje, ashtu siç mund të luftonin edhe imperializmin, i cili nuk ndodhet vetëm në Vietnam.

Jo vetëm kaq, por në vend që të luftojnë imperializmin, udhëheqësit revizionistë sovjetikë dhe aleatët e tyre po forcojnë gjithnjë e më shumë aleancën e bashkëpunimin e tyre në të gjitha fushat me vrasësit e popullit vietnamez — imperialistët amerikanë. Çfarë hipokrizie! Në një kohë kur Brezhnjevi dhe pasuesit e tij në kongresin e Partisë Komuniste të Bullgarisë dhe në atë të Partisë Socialiste Punëtore të Hungarisë çirren me të madhe për «unitet veprimi» kundër imperializmit amerikan dhe në «përkrahje» të Vietnamit, këto dy vende «socialiste» i ngritën marrëdhëniet diplomatike me SHBA-në në rang ambasade. A nuk tre-

gon fare qartë, qoftë edhe ky fakt, se revizionistët në të vërtetë janë solidarë dhe në unitet veprimi me vrasësit e popullit vietnamez, me imperialistët amerikanë? Bile sekretari i parë i PSP Hungareze, J. Kadar deklaroi nga tribuna e kongresit se «ne përpiqemi të normalizojmë marrëdhëniet me Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe dëshirojmë që me to të kemi lidhje politike, ekonomike, shkencore etj. Në qoftë se nga ana e tyre do të shprehet një gatishmëri e tillë, atëherë marrëdhëniet tona do të mund të përmirësohen». Ai deklaroi gjithashtu se «ne pranuar kërkesën e SHBA-së që shpallja e ngritjes së misioneve tona diplomatike në rangun e ambasadave të bëhet pikërisht në ditën e hapjes së kongresit të PSP Hungareze». Dhe të gjitha këto veprime ai i quajti «një politikë parimore, jo taktike». Me të vërtetë një politikë të tillë «parimore» mund të ndjekin vetëm ata që i kanë tradhtuar të gjitha parimet.

Është e qartë se ngritja e çështjes së solidaritetit për të ndihmuar Vietnamin është një truk revizionist, një spekulim i ulët me ndjenjat e solidaritetit të vërtetë të popujve me Vietnamin heroik, një lojë spekulative me një problem që preokupon gjithë njerëzit e ndershëm në botë, një manovër për të përfituar nga urrejtja që është ngjallur kudo ndaj agresorëve të popullit vietnamez.

«Çështja vietnameze» ka një rëndësi të madhe taktike për udhëheqësit sovjetikë, pasi në situatën e tanishme ajo është e vetmja çështje me anën e së cilës hrushovianët mendojnë se mund të grumbullojnë rreth

tyre grupet dhe nuancat e ndryshme revizioniste, është e vetmja çështje për të cilën mund të dalin me njëfarë uniteti, ku mund të bëjnë demagogji dhe të mashtrajnë opinionin publik.

Përveç kësaj, duke e vënë çështjen vietnameze në bazë të mbledhjes së «partive komuniste», udhëheqësit sovjetikë shpresojnë se do të mund «të demaskojnë» Partinë e Punës të Shqipërisë e parti të tjera marksiste-leniniste, të cilat, duke kundërshtuar e duke hedhur poshtë këtë mbledhje revizioniste, qenkan gjoja kundër solidaritetit për të ndihmuar popullin vietnamez dhe unitetit të luftës kundër imperializmit amerikan.

Por sado demagogji që të bëjnë revizionistët hrushovianë se qenkan gjoja kundër imperializmit amerikan, sado «vendime të përbashkëta» që të marrin «për të ndihmuar» Vietnamin, ata nuk mund të shtrembërojnë faktet, nuk mund ta errësojnë të vërtetën. Populli shqiptar dhe Partia e Punës e Shqipërisë, së bashku me të gjithë popujt revolucionarë të botës, kanë qenë dhe janë plotësisht solidarë, kanë mbështetur e mbështetin pa rezerva luftën e drejtë të popullit vietnamez për çlirimin e Jugut, mbrojtjen e Veriut dhe bashkimin e vendit. Ata kanë dënuar me vendosmëri si agresionin e armatosur, ashtu edhe taktikën mashtruese të «bisedimeve paqësore» të imperializmit amerikan. Gjithashtu, ata kanë demaskuar pa asnjë ngurrim dhe pa druajtje demagogjinë e udhëheqësve të rinj sovjetikë, të cilët, duke u hequr sikur e ndihmojnë popullin vietnamez, e tradhetojnë atë, bashkëpunojnë dhe komplotojnë me imperializmin amerikan për ta gju-njësuar.

Propaganda cinike e demagogjike e revizionistëve hrushovianë për «unitet të vendeve socialiste kundër imperializmit», për «veprime të përbashkëta» në çështjen e Vietnamit, është në të vërtetë një manovër për të mbuluar tradhtinë e tyre të madhe ndaj popullit vietnamez. Duke bërë ndonjë gjest në favor të Vietnamit, ose kundër imperializmit amerikan, pasardhësit e Hrushovit kërkojnë ta futin çështjen vietnameze në kuadrin e bashkëpunimit sovjeto-amerikan, në vijën për sundimin e botës nga dy fuqitë e mëdha.

Revizionizmi hrushovian interesohet jo si të ndihmojë popullin vietnamez, por si ta tradhtojë atë, jo si të kundërshtojë Shtetet e Bashkuara, por si t'i ndihmojë ato. Për udhëheqësit sovjetikë preokupacioni kryesor është vetëm si të ndihmojnë Shtetet e Bashkuara për të zgjeruar agresionin e tyre në Vietnam dhe për t'i imponuar popullit vietnamez mashtrimin e Xhonsanit për «bisedime paqësore». Kjo është kryesorja, sepse disfata ushtarake e politike e SHBA-së dhe triumfi i luftës popullore në Vietnam përbëjnë një disfatë të gjithanshme edhe për revizionistët hrushovianë, për strategjinë e tyre të afërt e të largët. Si mund të ketë «unitet veprimi» me një forcë të tillë që ka interesa dhe qëllime diametralisht të kundërta me popullin vietnamez, me popujt e gjithë botës, me interesat e revolucionit dhe të luftës së popujve kundër imperializmit?

Udhëheqësit sovjetikë çirren e betohen se në çështjen vietnameze ata aprovojnë krejtësisht qëndrimin e qeverisë së RD të Vietnamit dhe të Frontit Kombëtar të Çlirimit të Vietnamit të Jugut, se ata nuk kanë një

qëndrim të tyre të veçantë. Sikur të ishte kështu, atëherë përse udhëheqësit e imperializmit amerikan, aleatët e agjentët e tij nuk lënë ditë pa diskutuar e pa shqyrtuar së bashku me krerët revizionistë sovjetikë çështjen e Vietnamit? Përse Xhonsoni, Rasku, Harrimani, Uillsoni, Brauni, Pol Martini, Titoja, Indira Gandi, Shiina, pa përmendur edhe shumë përfaqësues të tjerë të imperializmit e të reaksionit dhe agjentë besnikë të tyre, u drejtohen udhëheqësve sovjetikë për çështjen vietnameze? Të jenë këta kaq naivë sa të trokasin kot në një derë të mbyllur? Aspak. Nuk mund të gjenden njerëz që të besojnë në naivitete të tilla. Prandaj një gjë është më-se e qartë: në këto takime e bisedime të fshehta hartohen komplete të reja dhe përpunohen më tej të vjetrat, thuren intriga dhe koordinohen veprimet e përbashkëta antivietnameze.

Çështja vietnameze, pra, jo vetëm që nuk mund të shërbejë si bazë për unitet, siç pretendojnë revizionistët, por shërben si një nga çështjet themelore që i ndan ata nga marksistë-leninistët, që e bën luftën midis tyre të papajtueshme, që i detyron të gjithë revolucionarët dhe gjithë përkrahësit e vërtetë të popullit vietnamez të luftojnë me këmbëngulje për demaskimin deri në fund të revizionizmit hrushovian, si aleat dhe bashkëpunëtor i imperializmit.

Revizionistëve sovjetikë u duhet të bëjnë një mbledhje të «partive komuniste» në kohën e tanishme edhe për arsye të tjera. Ata po shikojnë me shqetësim të madh ngjarjet e fundit në Kinë.

Artikulli i «Pravdës», thirrjet e Brezhnjevrit nga

tribunat e kongreseve të partive bullgare e hungareze për një mbledhje të re të partive revizioniste, ku «do të dënoheshin» e «do të përjashtoheshin» Partia Komuniste e Kinës, Partia e Punës e Shqipërisë dhe partitë e tjera që i qëndrojnë besnike marksizëm-leninizmit dhe, përgjithësisht, fushata e re antikineze e shtypit revizionist sovjetik dhe e disa vendeve të tjera që i shkojnë pas atij, i hodhën vetë poshtë taktikat dhe manovrat mashtruese që udhëheqësit sovjetikë ndoqën pas rënies së Hrushovit.

Por, ashtu siç ndodhi me Hrushovin, ato tregojnë jo forcën, por dobësinë e pozitave të tyre, dështimin e luftës së tyre pa parim, falimentimin e taktikave demagogjike.

Lufta e vendosur për demaskimin e revizionizmit hrushovian është rruga e vetme për unitetin marksist-leninist të revolucionarëve të vërtetë

Të gjithë revizionistët tani, me sa duket, janë dakord për një mbledhje të «partive komuniste» sipas platformës që ka paraqitur grupi udhëheqës sovjetik, megjithëse, për shkak të interesave dhe taktikave të veçanta, ata kanë divergjenca të mëdha si me revizionistët sovjetikë, ashtu edhe midis tyre. Por kriza që ka pllakosur revizionizmin hrushovian si rezultat i demaskimit të tyre, dështimet e tyre si në politikën e brendshme, ashtu edhe në atë të jashtme janë aq të mëdha, presionet reciproke janë aq të fuqishme, saqë një mble-

dhje ndërkombëtare për ta bëhet një domosdoshmëri dhe fatalitet i pashmangshëm. Udhëheqësit sovjetikë, të cilët kërkojnë të rivendosin hegjemoninë e tyre mbi grupet e ndryshme revizioniste, të justifikojnë vijën e tyre të afrimit e të bashkëpunimit me imperializmin amerikan, bëjnë çmos të mos e lënë rastin t'u ikë nga duart. «Argumenti» i mbledhjes është aq «oportun» sa që secili grup revizionist mund ta «justifikojë» pjesëmarrjen dhe në pamjen e jashtme të ruajë «pavarësinë» e «pikëpamjet» e tij.

Disa grupe revizioniste kanë filluar qysh tani të shfaqin dyshime rreth oportunitetit të mbledhjes dhe ndaj rendit të ditës të saj. Disa shfaqin dyshime e ngurrime dhe thonë se kushtet për mbledhje akoma «nuk janë pjekur», ose se duhet kohë për t'u përgatitur; disa të tjerë thonë: mbledhje — po, skomunikim jo; disa tregohen përkrahës të hapur të planeve sovjetike dhe deklarojnë se kushtet «janë pjekur», ose «po piqen» dhe nuk ka pse të pritët më; disa heshtin dhe nuk prononcohen fare. Për sa u përket revizionistëve sovjetikë, të cilët tanimë i hodhën zaret, ata mund ta bëjnë mbledhjen edhe vetëm me ata që do të pranojnë të shkojnë në të. Për disa që nuk do t'u shkojnë në këtë «dasmë», udhëheqësit sovjetikë e dinë mirë se edhe ata janë dakord me qëllimet e mbledhjes, po për të ruajtur pozitën e tyre gjoja të pavarur, nuk dëshirojnë të bashkohen hapur me gjithë të tjerët. Pozita e tyre centriste është mjaft e pëlqyeshme dhe e pranueshme për udhëheqësit sovjetikë, të cilët e konsiderojnë atë si një diversion për luftën parimore që bëjnë marksii-

stë-leninistët për demaskimin e revizionizmit hrushovian. Mospjesëmarrja e tyre në mbledhje është e keqja më e vogël për ta.

Eksperiencën historike, atë që u shërben dhe u përshtatet interesave të tyre, e njohin edhe revizionistët sovjetikë. Ata e dinë se pozita centriste në lëvizjen komuniste është një stacion i përkohshëm, një qëndresë e shkurtër për të kaluar në oportunizëm, për të rrëshqitur në pozitën e renegatëve të marksizëm-leninizmit.

Mbledhja e re e «partive komuniste» që po përgatitin udhëheqësit revizionistë sovjetikë, pas asaj të marsit të vitit të kaluar, është një akt tjetër i rëndë diversioni që ka për qëllim të përçajë më tej lëvizjen komuniste ndërkombëtare, të minojë frontin e bashkuar antiimperialist të popujve, të sabotojë lëvizjet nacionalçlirimtare në Azi, në Afrikë e në Amerikën Latine. Ata duan ta shfrytëzojnë atë që t'i imponojnë lëvizjes komuniste ideologjinë dhe vijën revizioniste, të kamuflonjë afrimin dhe bashkëpunimin e tyre me imperializmin amerikan, të largojnë vëmendjen nga dështimet dhe demaskimi që kanë pësuar.

Por loja e re që udhëheqja revizioniste sovjetike kërkon të bëjë me mbledhjen e «partive komuniste», është e destinuar të dështojë. Si me mbledhjen, ashtu edhe pa të, revizionizmi hrushovian nuk mund të shpëtojë nga disfata, nuk mund të shpëtojë nga shpartallimi përfundimtar, i cili është i pashmangshëm. Grupin e ri që qëndron në krye të partisë komuniste dhe të shtetit sovjetik e pret i njëjti fat i palavdishëm si ai i

paraardhësit të tij. Asnjë lojë, asnjë manovër, asnjë demagogji nuk mund t'ua përmirësojë perspektivën e tyre të errët.

Sfida që revizionistët hrushovianë u bëjnë me mbledhjen e tyre marksistë-leninistëve, nuk mund të trembë njeri. Përkundrazi, ajo bën që çdo komunist, çdo revolucionar i vërtetë të analizojë drejt gjendjen dhe të bëjë konkluzionet e nevojshme, të forcojë akoma më shumë luftën e vendosur kundër revizionizmit hrushovian dhe të demaskojë pa druajtje çdo manovër mashtruese të ndërmarrë prej tij.

Tanimë ka ardhur koha të vendoset një vijë e qartë demarkacioni me revizionistët modernë të të gjitha ngjyrave. Nuk ekziston më asnjë shpresë se ndonjë ditë tradhtarët revizionistë mund të kthehen në rrugë të drejtë. Marksistë-leninistët tani çdo gjë i ndan me revizionistët hrushovianë dhe asgjë nuk i bashkon. Si në ideologji e politikë, ashtu edhe në qëllimet finale ata qëndrojnë në pole diametralisht të kundërta. Me politikën e tyre tradhtare antimarksiste e kapitulluese revizionistët hrushovianë e kanë vënë veten jashtë lëvizjes komuniste ndërkombëtare, jashtë frontit antiimperialist.

Partia jonë e ka deklaruar botërisht se sot në rendin e ditës, si një problem i mprehtë aktual, shtrohet jo pajtimi e uniteti me revizionistët, por shkëputja e ndarja përfundimtare prej tyre. Uniteti i vërtetë u nevojitet shumë komunistëve e revolucionarëve, por ai nuk do të arrihet kurrë me mbledhje të tilla si ajo që përgatitin tani revizionistët sovjetikë. Ky unitet do të

krijohet në luftë me revizionizmin modern hrushovian, titist e të të gjitha formave e nuancave, mbi bazat e aprovuara të marksizëm-leninizmit dhe të internacionalizmit proletar.

Qëndrimin e saj parimor ndaj detyrave historike që qëndrojnë përpara lëvizjes komuniste në situatën e sotme, dhe sidomos ndaj luftës kundër revizionizmit, Partia jonë e ka shprehur në shumë materiale e dokumente të saj, veçanërisht në raportin e KQ të PPSH mbajtur në Kongresin e 5-të të Partisë:

«Gjendja në botë dhe në lëvizjen komuniste ndërkombëtare, — thuhet në këtë raport, — zhvillohet në favorin tonë dhe në dëm të armiqve tanë. Por situatat duhet t'i shikojmë drejt në sy dhe t'i përballojmë me guxim, sepse armiqtë imperialistë e revizionistë, me gjithë disfatat që kanë pësuar, nuk i kanë hedhur armët. Përkundrazi, ata po intensifikojnë bashkëpunimin dhe veprimtarinë e tyre. Gjendja është e tillë që nuk duron ngathtësi, hezitime, lëkundje, por kërkon guxim, vendosmëri e pjekuri, nuk duron taktika pa kripë, të buta, oportuniste dhe frazeologji, por kërkon aksione të shpejta, militante, kërkon një taktikë luftarake që t'i ndihmojë çdo ditë, çdo orë strategjisë sonë revolucionare, duke qenë në të njëjtën kohë një taktikë e urtë, e matur, sipas gjendjes që paraqitet e sipas rrethanave në të cilat militon secila parti. Dhe nuk ka dyshim se me një strategji dhe taktikë revolucionare, të bazuara në ideologjinë tonë ngadhënjimtare, partitë dhe forcat marksiste-leniniste do të marshojnë gjithmonë përpara dhe do të korrin fitore të reja në luftën e tyre të she-

njtë, bashkë me klasën punëtore dhe popujt e kombet e shtypura, kundër imperializmit e revizionizmit, për triumfin e marksizëm-leninizmit, të socializmit, të revolucionit dhe të paqes në botë»¹.

*Botuar për herë të parë
në gazetën «Zëri i popu-
llit», nr. 299 (5709),
13 dhjetor 1966*

*Botohet me disa shkurtime si-
pas gazetës «Zëri i popullit»,
nr. 299 (5709), 13 dhjetor 1966*

---

¹ Shih në këtë vëllim, f. 240.

PËR NJË KUJDES TË JASHTËZAKONSHËM NË PUNËN ME GRATË DHE TË REJAT

*Diskutim në mbledhjen e Sekretariatit
të KQ të PPSH¹*

16 dhjetor 1966

Gjendja e gruas na preokupon shumë. Nuk është çështja që ne nuk kemi pasur rezultate në punën me gruan, se shumë probleme kanë gjetur një rrugëzgjdhje, por ka akoma shumë e shumë gjëra të tjera që duhen bërë. Për mendimin tim, me gjithë përpjekjet e organizatës së gruas për përmirësimin e punës, kërkohet që me zgjidhjen e problemeve që ka kjo organizatë, të merren më mirë Partia dhe levat e saj. Vetë struktura që ka sot organizata e gruas nuk e lejon atë të bëjë një punë më të organizuar, ashtu siç bëjnë organizatat e rinisë ose ato të bashkimeve pro-

---

1 Në këtë mbledhje u diskutua për disa probleme lidhur me barazinë në jetë të vajzave dhe të grave, për rritjen e personalitetit të tyre.

fesionale, prandaj mendoj që për problemet e gruas të diskutojmë më gjerë një herë tjetër. Edhe strukturën mund ta rishikojmë, me qëllim që organizata e gruas të jetë më dinamike dhe të ketë më shumë mundësi organizative për të bërë një punë më të kualifikuar, por, ajo që ka më rëndësi, ne të rishikojmë se si ta gjallërojmë tërë punën e Partisë me masat e grave.

Mendoj se kujdesi i Partisë për gruan ka ekzistuar kurdoherë, por është e nevojshme që ky kujdes të vijë duke u rritur, të gjenden disa forma të reja organizative, politike dhe edukative për çrrënjosjen e mbeturinave të gratë, për të siguruar barazinë në jetë dhe për të rritur personalitetin e tyre. Fakti është se, po të mos e marrë totalisht në dorë këtë çështje Partia, nuk mund të arrihen shpejt rezultatet e dëshiruara.

Para se t'i hyjmë një diskutimi më të thellë për problemet e gruas, është e domosdoshme të kemi sa më shumë të dhëna për stadin ku kemi arritur në tërë luftën që udhëheq Partia për emancipimin e saj. Ne duam të dimë si paraqitet gjendja, ç'hapa përpara janë hedhur deri tani, cilat nga porositë që ka dhënë Partia nuk janë zbatuar dhe për to duhet të thuhet edhe përse nuk janë zbatuar dhe pastaj të propozohen masat e mëtejshme që duhet të merren. Mbi këtë bazë ne do të përcaktojmë se ç'duhet bërë më tej. Prandaj, duke e parë në këtë prizëm, them se relacioni, që na është paraqitur, nuk është i plotë.

Ne preokupohemi për problemin e gruas jo se nuk kemi rezultate, por se ky problem është një problem i madh shoqëror nga më të rëndësishmit, sepse grua-ja është një nga faktorët kryesorë të ndërtimit të sho-

qërisë sonë, gjë që e kemi thënë kurdoherë, por, nga ana tjetër, në masat e grave ka edhe prapambetje, mbi të influencojnë e kaluara e saj e hidhur dhe mbeturinat që vazhdojnë të ruhen në ndërgjegjen e burrave. Prandaj duhet të bëjmë përpjekje për këtë faktor të madh vendimtar të shoqërisë sonë, që ta ngremë dhe t'i kushtojmë një kujdes të jashtëzakonshëm, jo vetëm për detyrat e mëdha shoqërore që ka gruaja, por edhe për arsye të disa funksioneve të saj natyrale.

Shoqja Vito [Kapo] na tha se organizata e gruas ka grumbulluar mjaft të dhëna për zakonet e këqija që ekzistojnë te gratë e rretheve të ndryshme. Kjo është një punë e mirë, por tani organizata e gruas duhet të bëjë një hap më tej. Mbi bazën e këtyre të dhënave dhe të shumë të tjerave që do t'i nevojiten e që do t'i grumbullojë, të bëjë një studim ku t'i klasifikojë zakonet e këqija dhe të përcaktojë se nga cilat prej tyre vuan më shumë gruaja. Njohja e mirë e gjendjes do të ndihmojë që nga të gjitha zakonet e këqija që duhet të luftohen dhe që janë refleksi i ideologjisë dhe i botëkuptimit të vjetër për gruan, të rrënjosur në mendjen e njerëzve, ne duhet të kapim më kryesoret, më të rrezikshmet dhe pikërisht kundër tyre të fillojmë, në radhë të parë, një luftë të organizuar dhe të organizuar fort, politike e morale, me të gjitha mjetet e mënyrat. Po të luftojmë kundër zakoneve të këqija, në mënyrë revolucionare dhe jo me fjalë, kemi bindjen se do të arrijmë më shumë suksese në edukimin dhe në mobilizimin e masave të grave për zbatimin e detyrave që shtron Partia.

Kundër zakoneve të këqija duhet të luftojë edhe organizata e rinisë. Kur ndodh, fjala vjen, që një vajzë e martojnë prindërit me shkesë, pa pëlqimin e saj dhe pa e njohur djalin, ose kur një vajze të mitur i jepet për bashkëshort një burrë me moshë të shkuar, atëherë organizata e rinisë, sa i merr vesh këto, jo vetëm që duhet të mbledhë menjëherë gjithë të rinjtë e të rejat, po duhet të thërresë edhe prindërit e saj dhe të diskutojë pse i merr në mbrojtje të rejat, pse ngrihet rinia kundër këtij zakoni, pse kërkon që edhe prindërit t'i ketë krah në tërë luftën që bëhet kundër zakoneve prapanike. Organizata e rinisë të dërgojë aktivistët e saj edhe në shtëpitë e këtyre prindërve e të bisedojë shtruar me ta dhe, në qoftë se ndonjëri qëndron përsëri në pozitat e para, ajo mund të përdorë edhe forma të tjera, deri te diskutimi përpara popullit. S'ka dyshim që në mendjen e këtyre njerëzve me mbeturina të forta do të fillojë njëfarë lëkundjeje, disa edhe do të binden se nuk janë në rrugë të drejtë, pse në këto raste ata do të kenë të bëjnë me qindra gra e vajza të fshatit, të cilat do t'u kërkojnë llogari përse kanë martuar vajzën me të holla, ose me një burrë me moshë të madhe. Pra diskutimet e gjera massive janë një formë e punës politike, të cilën mendoj se duhet ta përdorim kundër zakoneve të tilla.

Në relacionin që na është paraqitur thuhet se ka një numër grash të pasistemuara në punë, mirëpo kjo e dhënë është e pamjaftueshme për ne. Ashtu siç do të ndihmonte studimi për zakonet e këqija që të bëhej një punë më e organizuar dhe më e kualifikuar kun-

dër tyre, po ashtu do të ndihmonte edhe një studim për pjesëmarrjen e gruas në punë. Ju, shoqet e Kryesisë së Këshillit të Përgjithshëm të Gruas, ndoshta kenë edhe shifra e të dhëna të tjera që ne nuk i kemi, por, që të mendojmë se ku mund të futen në punë këto gra dhe të merren disa masa konkrete, do të ishte mirë që problemet e të dhënat të kategorizohen sipas moshës së grave, profesionit, arsimit, bile edhe sipas gjendjes ekonomike e familjare.

Tërheqja e masës së grave në punë ka qenë dhe mbetet një problem i madh, derisa të zgjidhet përfundimisht. Më duket se kjo çështje nuk shkon keq. Natyrisht ka mundësi që edhe më shumë gra të futen në punë. Qeveria mund të marrë edhe vendime e të caktojë masa në rrugë shtetërore për t'u siguruar punë këtyre grave, për të plotësuar disa kushte lehtësuese etj., dhe diçka në këtë drejtim është bërë, mirëpo ajo që ka rëndësi të veçantë është ana politiko-edukative e problemit, që është më e vështira, si për gratë, ashtu edhe për burrat.

Por puna politiko-edukative do të ketë vlerë kur të bëhet për çështje konkrete që dalin në rrugën e zgjidhjes së këtij problemi të madh dhe të shoqërohet me masa organizative. Kjo kërkon të njihet mirë gjendja. Kur të kemi në dorë të dhëna të plota se në cilët sektorë të ekonomisë ka më tepër nevojë për forca pune, sa gra mund të punojnë në njërin e në tjetrin sektor, duke marrë parasysh llojin e punës, nivelin arsimor e profesional të grave, largësinë nga qendra ku banojnë etj., do ta kemi më të lehtë për të bërë një shpër-

ndarje të studiuar, ku secila grua të mund të japë më shumë. Me punën politiko-edukative duhet t'u dalim përpara edhe disa vështirësive të karakterit subjektiv. Për këtë duhet të dimë se ç'koncepte kanë gratë për llojet e ndryshme të punëve; deri në çfarë shkalle është ndjenja e mosbesimit që kanë ato për veten e tyre, kur është fjala për të mësuar profesion, ç'koncepte kanë burrat për aftësitë e gruas etj.

Problemi i futjes së grave e të vajzave në punë nuk paraqitet kudo njëloj. Po të vesh në Gjirokastrë, për shembull, të bie menjëherë në sy se fabrikat e uzinat janë mbushur me gra e vajza. Në Fabrikën e Cigareve mund të gjesh vetëm 10-15 burra. Në Uzinën Metalike gjithashtu shumica e punëtorëve janë gra. Edhe në Fabrikën e Këpucëve, ku më parë kanë punuar vetëm burra, tani punojnë edhe gra. Pra edhe në qytete është bërë një punë e madhe për futjen e gruas në punë. Megjithatë, ka edhe forca të pazëna në punë. Atëherë del pyetja: ku do t'i dërgojmë këto forca? Ky është një problem shoqëror për t'u zgjidhur. Mendoj se këto forca që kemi në qytete, të cilat akoma s'janë në marrëdhënie pune, t'i dërgojmë: së pari, në ndërmarrjet bujqësore shtetërore, pranë qyteteve; së dyti, në artizanat etj. Në artizanat duhet menduar që të hapen fronte të reja pune. Artizanati ka mundësi të mekanizohet e të zgjerohet dhe të bëhet një sektor me rëndësi për përballimin e nevojave të popullit. Hapja e reparteve të reja të studiohet me kujdes, duke bërë llogari ekonomike, që të mos ketë vetëm reparte për qëndisma, pse kërkesat për pu-

nime të tilla kanë një kufi, por të hapen edhe punish-
te për të prodhuar artikuj të tjerë, që i duhen popu-
llit, bile të shiten edhe në tregun e jashtëm. Artizan-
nati mund të shfrytëzojë mbeturinat e industrisë, por
edhe nga bujqësia mund të marrë disa lëndë të para
e t'i përpunojë, siç janë për shembull shelgu, kallami,
fshesat etj.

Në rast se në disa qytete ka gra me shkollë të me-
sme që nuk janë sistemuar akoma në punë, mund të
hyjnë në punë në sektorë të ndryshëm të artizanatit
dhe të mësojnë zanat. Në Gjirokastër pashë vajza që
kishin mbaruar shkollën e mesme dhe punonin në Uzi-
nën Metalike. Një iniciativë të tillë nuk po e shikojmë
edhe në qytetet e tjera, ku kemi shumë nevoja në de-
gët e ndryshme të artizanatit. Pse, nuk mund të pu-
nojnë vajzat si orëndreqëse, në laboratorët e riparimit
të radiove etj.? Sigurisht që po. Shokët e admini-
stratës të qendrave të ndryshme të punës, kanë mundë-
si dhe duhet të bëjnë më tepër se gjer tani për vajzat
dhe për gratë. Edhe në shkollat profesionale të dërgo-
hen më shumë vajza, sepse edhe këto duan të mësojnë
zanat; të ngrihemi kundër atyre mendimeve që mbajnë
gjallë dallimet midis djemve dhe vajzave.

Është thënë disa herë që, në disa vende pune, ku
sot punojnë burra, të bëhet zëvendësimi i punës së tyre
me gra, por të kemi parasysh që me këtë masë të mos
shkohet në ekstrem, të mos bëhet ky një problem i përgjithshëm dhe në rrugë administrative. Me ata shokë që
do të mendohet të kalojnë në një punë tjetër, të bëhet një
punë bindëse e kujdesshme, me takt e me durim, për

t'u shpjeguar se vendi i punës që kanë sot është më i përshtatshëm për gratë. Ndërkohë duhet të jetë menduar se ku do të punojnë këta shokë dhe t'u thuhet vendi i ri i punës. Mund të thotë ndokush që burrat le të venë të punojnë rreth qyteteve. Dakord, këtë e kemi bërë dhe do ta bëjmë përsëri, por duhet parë edhe ana tjetër, se fare mirë rreth qyteteve mund të vejë të punojë edhe vajza 17-vjeçare, bile të rejat duhet të jenë në pararojë për të shkuar kudo, në të gjitha punët, me përjashtim të atyre që janë të rënda për to. Para se t'i thuhet babait që të largohet nga ai vend ku punon prej shumë vjetësh e të shkojë për të punuar në bujqësi, është më mirë që në bujqësi të shkojë vajza e tij, ku të krijojë edhe jetën e saj. Këtë ta kuptojnë mirë edhe vajzat, edhe prindërit, se çështja e zëvendësimit të punës së burrit me gruan ka edhe një kufi, që ajo të mos na krijojë probleme të tjera shoqërore.

Gratë e qyteteve, sidomos të rejat, t'i mësojmë të punojnë edhe në ndërtim, në bujqësi etj., se Shqipërinë nuk e mbulon dot të gjithën vetëm me reparte artizanati, me çerdhe e fabrika. Në të ardhmen fabrikat do të jenë më moderne, në to do të futet automatizimi, kështu që ato do të kenë nevojë për më pak punëtorë. Industria, pra, nuk e zgjidh plotësisht problemin e futjes së gruas në punë, prandaj duhet që gratë dhe të rejat të orientohen të venë në punë edhe në ndërtim, në artizanat, në shërbimet e kudo ku paraqitet nevoja. Organizata e gruas, e rinisë, organizmat e tjerë shoqërorë të punojnë për të edukuar te

njerëzit dashurinë për çdolloj pune që është e dobishme. Në qoftë se Gjirokastrën dhe Beratin i kemi qytete-muze dhe ndërtesat i ruajmë për vlerën e tyre, kjo ndodh sepse atje kishte muratorë të mirë, artistë, që punonin me mistri e çekiç në dorë gjithë ditën, megjithëse ishin të përbuzur. Ata janë nga punëtorët më të mirë që ka pasur Shqipëria. Edhe sot janë nga punëtorët më të mirë, prandaj u thashë shokëve në Gjirokastrë që të rinjtë dhe të rejat ta mësojnë këtë zanat, të bëhen muratorë. Po si do të bëhen të tillë? Duke filluar qysh nga shkolla fillore, nxënësit, pasi të mbarojnë mësimin dhe t'u lihet kohë e lirë për lodra, të futen në punë duke bërë rrugët me kalldrëm, duke skalitur gurë etj., në mënyrë që atyre t'u hyjë në shpirt dashuria për punën e ndërtuesit, të gurskalitësit. Po të bëhet kështu, brenda pak vjetëve, ne jo vetëm do t'i kemi rrugët e Gjirokastrës të shtruara me kalldrëm, po këtë zanat do t'ua kemi mësuar edhe fëmijëve, duke i edukuar me dashurinë për punën e ndërtuesit.

Partia të punojë vazhdimisht që prindërit të mos i pengojnë vajzat për të punuar atje ku ka nevojë për punë. Te ne edhe vajza konsiderohet njëlloj si djali, prandaj nuk mund të pajtohemi me mendimet e gabuara të atyre prindërve që duan t'i kenë vajzat pranë, të nisur nga frika se, duke qenë larg familjes, vajza do të bjerë në gabime. Po pse, djali nuk mund të gabojë? Para familjes sonë shtrohet detyra që ajo me kohë të punojë me vajzën, ta edukojë që të formojë personalitetin e saj dhe të dijë të veprojë si duhet kudo

që të ndodhet. Po të kihet parasysh kjo dhe të punohet mirë për t'u dhënë një edukatë të shëndoshë si vajzave, edhe djemve, atëherë prindërit nuk kanë pse të merakosen kur vajza punon larg familjes.

Shokët e rinisë¹ na folën për punën vullnetare që bën rinia jonë e mrekullueshme. Këta djem e vajza, kur venë në mal për të hapur toka të reja, do t'u thonë kooperativistëve që, ndërsa ne po kryejmë këtë aksion duke punuar 30 ditë vullnetarisht, pa shpërblim, po ju që do të qëndroni këtu dhe ditët e punës do t'ju paguhen, a nuk mund t'i rritni ato nga 200 ditë-punë në vit e t'i bëni 300 dhe me rendiment më të lartë? Kështu këta të rinj e të reja jo vetëm do të nxitin edhe të tjerët në punë për të marrë zotime, por sidomos mbrëmanet në shtëpitë e fshatarëve, në formë bisede, bëjnë një punë që është shumë herë më e fortë se puna e një instruktori të Partisë, i cili mund të kalojë shpejt e shpejt nëpër fshat. Prandaj ja ku del edhe një herë se sa rëndësi të madhe ka puna politike me të rinjtë.

Kur të shikojnë fshatarët e Terpanit se atje, bashkë me ta, po punojnë vullnetarisht edhe vajzat që kanë ardhur nga qyteti e nga fshatra të tjera dhe se ato moralisht qëndrojnë shumë mirë, atëherë ky qëndrim i vullnetareve do t'u rrënjoset në mendje dhe do t'u thyhet mentaliteti e frika që mund të kenë për vajzat e tyre. Në këtë mënyrë, fshatari do të ndryshojë edhe ndonjë mendim të gabuar që mund të ketë për organizatën e rinisë dhe, kur të bëhet nesër mbledhja e kësaj organizate, do të thotë: «Përse të mos vejë edhe

---

1 Të ftuar në këtë mbledhje.

vajza ime në mbledhje e në aksione të rinisë?». Fshatari do të fillojë të mendojë që në këto punë nuk ka asgjë të keqe, pasi ai vetë ka parë konkretisht se çfarë morali të shëndoshë edukon Partia dhe organizata e rinisë të rinjtë, qoftë në punë vullnetare, qoftë në mbledhjet, qoftë mbrëmnet kur të rinjtë e të rejat bisëdojnë, kërcejnë e këndojnë bashkërisht. Ky she-mbull e bind fshatarin për ta lejuar vajzën e tij të vejë në aktivitetet e organizatës së rinisë, të vejë në shtëpinë e kulturës, pse ai e ka parë dhe e ka provuar vetë që aty bëhet një punë e mirë politike e kulturore. Gradualisht, pra, pikëpamjet e tij do të pësojnë një metamorfozë drejt përparimitares, kështu që fshatari jo vetëm nuk do ta pengojë më vajzën, por aktivitete të tilla do t'i gjejë të natyrshme dhe të dobishme. Kështu nesër, kur t'i bëhet thirrje edhe çupës së tij për të shkuar të punojë me shoqet dhe shokët e saj në një zonë tjetër ku mund të ketë nevojë, ai do të thotë, përse të mos shkojë edhe ajo të punojë atje?

Ne do të kemi rezultate po të dimë të shfrytëzojmë në mënyrë sistematike entuziazmin që ka shpërthyer te rinia gjatë pjesëmarrjes së saj në këto aksione, sidomos në disa drejtime ku ne gjejmë pengesë në punën tonë. Iniciativat e organizatës së rinisë kanë rëndësi të madhe dhe duhen përkrahur, por punën edukative me masat të mos e bëjmë në disa forma të vjetra stereotipe. Në këto çështje ne kemi edhe eksperiencën e kohës së luftës. Shumë fshatarë u bashkuan me ne dhe u hodhën në luftë jo vetëm për arsye se ata ishin patriotë, por edhe sepse i mbanin komunistët e luftëtarët në kasollet e tyre, ndanin me ta atë

krodhë bukë që kishin dhe mendonin se këta djem kanë dalë të luftojnë, duke lënë shtëpitë e tyre, duke qenë pa bukë e pa këpucë, duke u hedhur drejt vdekjes për një çështje të madhe. Të frymëzuar nga qëndrimi i partizanëve, ata rrëmbyen edhe vetë pushkën ose dërguan djemtë e tyre në luftë. Ashtu si gjatë luftës për çlirim, ashtu do të ndodhë me fshatarësinë e me popullin edhe tani gjatë luftës për ndërtimin e socializmit, për thyerjen e zakoneve të këqija. Pra, këto forma të reja pune kundër zakoneve prapanike janë shumë më të përshtatshme nga një konferencë që mund të bëhet për të shpjeguar që gruaja ka fituar në pushtetin popullor të drejtat e saj etj., etj. Në konferenca, sidomos të moshuarve, si zor t'u mbeten në mendje të gjitha ato që u thuhën.

Rinia duhet të ketë njerëzit e saj të përgatitur, të cilët të bëjnë një propagandë të shkathët kudo që të ndodhen. Edhe në sheshet ku mbledhen fshatarët në mënyrë jo të organizuar pas pune ose në ditët e pushimit, aktivisti i rinisë, duke gjetur momentin, të ngrihet e të flasë, të vërë në dukje se kështu, si këtu, bëhen edhe mbledhjet e rinisë, se kështu, çiltër, bisedojmë edhe ne në mbledhjet tona etj. Biseda e këtij të riu që është shtruar rrogos me fshatarët, bën shumë efekt. Organizata e rinisë duhet të ngarkojë medoemos anëtarët e saj më të përgatitur për t'ua hequr merakun të moshuarve se çfarë bisedohet në mbledhjet e rinisë, se kjo ka një vlerë të madhe edukative.

Problemet për të cilat diskutuam duhen studiuar shkencërisht, përndryshe ato që themi do të mbeten

gjëra të përgjithshme. Vendimet që do të marrim t'i shoqërojmë me masa konkrete dhe të mos lejojmë që ato të zbatohen sipas dëshirës së njërit ose të tjetrit, por të vëmë kontroll të fortë për zbatimin e tyre.

Botohet për herë të parë sipas tekstit të nxjerrë nga procesverbali i mbledhjes së Sekretariatit të KQ të PPSH që gjendet në AQP

TË ZBATOJME KRITERE SHKENCORE PËR FORCIMIN E PËRBËRJES SË PARTISË

*Fjala në mbledhjen e Byrosë Politike
të KQ të PPSH¹*

19 dhjetor 1966

Megjithëse mjaft gjëra u thanë nga shokët, dëshiroj të diskutoj edhe unë për disa çështje. Vërejtjet që bënë shokët në këtë mbledhje të Byrosë Politike, së bashku edhe me këto që do të shtroj unë, mendoj të përbëjnë objektin e një studimi nga sekretarët dhe instruktorët e Komitetit Qendror dhe të konsiderohen si orientime plotësuese të këtij materiali që studiuam dhe sidomos të raportit të Kongresit.

Raportin e Kongresit të 5-të, këtë studim që na është paraqitur, si dhe diskutimet që u bënë në mbledhjen e sotme të Byrosë Politike për disa çështje të

---

¹ Në këtë mbledhje u shqyrtua studimi «Mbi punën e bërë dhe masat që duhen marrë për forcimin e përbërjes së Partisë, për shtrirjen e saj dhe për gjallërimin e jetës së brendshme».

jetës së Partisë, shokët tanë duhet t'i kenë si orientim në punën e tyre. Të tilla probleme ne duhet t'i bëjmë çështje të çdo anëtari të Partisë dhe jo vetëm të sekretarëve dhe të instruktorëve. Lidhur me këtë një rëndësi të veçantë ka çështja që instruktorët e Komitetit Qendror, të cilët luajnë një rol të rëndësishëm në punën e Partisë, t'i klasifikojnë këto materiale dhe të përpiqen të gjejnë metodën më të përshtatshme për t'i diskutuar problemet që shtrohen këtu me shokët e bazës, në mënyrë që të gjitha organizatat-bazë t'i kenë në çdo kohë parasysh. Kjo nuk pengon në asnjë mënyrë drejtimin e sektorëve të tjerë të Partisë, të ekonomiesë, të kulturës etj., përkundrazi ndihmon që ata të forcohen më tej. Prandaj, ngulja në kokën e çdo anëtari të Partisë e detyrave që ai ka për forcimin e brendshëm të organizatës së Partisë jo në mënyrë automatike, por duke menduar thellë se si të rritet, të forcohet e të kalitet ajo, ka një rëndësi të veçantë. Jam i mendimit që sekretarëve të komiteteve të Partisë t'u lëmë kompetenca për t'i ndarë vetë sektorët dhe detyrat midis tyre, po në qoftë se një sekretar nuk i ka në gjak çështjet organizative të jetës së brendshme të Partisë, do të thotë se ai nuk ka si e bën mirë punën e Partisë. Prandaj, kur themi që çdo anëtar partie të ketë parasysh çështjen e forcimit të saj, në radhë të parë duhet ta ketë atë parasysh sekretari i parë i komitetit të Partisë në rreth, sepse është ai që do të ndihmojë edhe shokët e tjerë.

Sekretari i parë i komitetit të Partisë të rrethit, pavarësisht nga ndarja e punës midis sekretarëve, për-

veç drejtimit të përgjithshëm, duhet të interesohet sidomos për çështjet ideopolitike e organizative të Partisë, se këto janë nga çështjet kryesore kyç e delikate që preokupojnë, në radhë të parë, Partinë. Pra, duke e parë çështjen mbi këtë bazë, mendoj t'ua lëmë shokëve të udhëheqjes në rreth kompetencën lidhur me ndarjen e punës midis sekretarëve.

Jam dakord me propozimin që materialet e kësaj mbledhjeje të dërgohen në bazë dhe të vihen në dispozicion jo vetëm të sekretarëve, por edhe të byrove të komiteteve të Partisë të rretheve. Ata ta studiojnë vazhdimisht dhe t'u vlejë si një material plotësues i raportit të Kongresit, por t'u lihet edhe njëfarë kohe për të reflektuar, në mënyrë që mbi këtë bazë të nxjerrin detyra.

Ka akoma shumë probleme të tjera që lypin njëfarë studimi, siç janë, për shembull, këto që do të parashatroj më poshtë:

Ka qenë vallë e drejtë që ne kemi bashkuar artizanët me punëtorët për sa i përket gjendjes së tyre shoqërore? Mua më duket se jo. Diferenca klasore midis punëtorëve dhe artizanëve ekziston dhe do të ekzistojë kurdoherë, për arsye të mjeteve të prodhimit dhe të pikëpamjeve e të botëkuptimeve që rrjedhin nga prona private mbi mjetet e prodhimit, ose nga shoqërizimi i tyre në formë jo të plotë socialiste, siç ndodh në rastin e kooperativave të artizanatit, pavarësisht se këto janë një formë më e organizuar e më e disiplinuar për sa u përket punës, fitimeve dhe vetë veglave të punës. Në këtë bashkim ne duhet të jemi

nisur nga çështja për të përmirësuar «në letër» gjendjen punëtore në Parti, gjë që në realitet nuk sjell ndonjë fitim, sepse është diçka formale. Për këtë ne mund të kemi marrë parasysh vetëm nivelin e mirë politik të artizanëve tanë, të cilët edukohen me sukses nga Partia, por, pavarësisht nga niveli, propozoj që, për artizanët, qoftë për sa i përket origjinës, qoftë për sa i përket gjendjes, sikur të kishin një ndarje nga klasa punëtore.

Pranimi i nëpunësve në Parti duhet të studiohet më thellë dhe të kufizohet në përpjesëtime më të ulëta se deri tani. Për të bërë pranime më me kriter ne duhet të udhëhiqemi nga nevoja e domosdoshme e vendit të punës, duke i ndarë nëpunësit në kategori. Për pranimin në Parti të nëpunësve që janë në radhët e ushtrisë nuk duhet të shkojmë nga kriteri për t'i pasur gati të gjithë oficerët anëtarë partie, por nga kriteri që Partia të punojë në mënyrë të tillë që edhe oficerët që nuk janë anëtarë partie të rrojnë, të mendojnë, të luftojnë sikur të ishin komunistë. Ne duhet të studiojmë më me kujdes se në cilat reparte duhet t'u japim prioritet pranimeve në Parti. Për këtë, natyrisht, të udhëhiqemi jo vetëm nga kriteri që të bëjmë pranime aty ku është masa e ushtrisë, si në këmbësori, kriter që është i drejtë, por në rastin aktual të ushtrisë sonë, me një teknikë të madhe moderne dhe me një ushtri të kualifikuar, ne nuk duhet të nënvleftësojmë kriterin tjetër të forcimit të Partisë në repartet e teknikës. Jam dakord që për pranimet në Parti të jemi më të shtrënguar në njerëzit e prapavijës, sidomos në shkruar, ma-

gazinierë e të tjerë, të cilët, duke u futur në kategorinë e punëtorëve, pranohen për të përmirësuar gjendjen «në letër», kurse në realitet në cilësi Partia fiton pak. Për sa u përket pranimeve nga radhët e ushtarëve nuk duhet të jemi kategorikë. Mund të pranohen vetëm njerëz shumë të dalluar dhe kryesisht prej atyre që e kryejnë shërbimin ushtarak në sektorët më të rëndësishëm të ushtrisë.

Në të gjithë sektorët, duke studiuar shkencërisht nevojën e rritjes së Partisë, ka rëndësi çështja që në Parti të na vijnë anëtarë me cilësi të lartë dhe jo një numër i fryrë, nga konsiderata jo të shëndosha familjariteti, qoftë individuale, qoftë reparti ose sektori.

Për sa u përket pranimeve të nëpunësve ne duhet të ndjekim kriteret e përcaktuara duke qenë më të shtrënguar. Kjo mund të bëhet dhe duhet bërë duke u vënë komiteteve të Partisë dhe veçanërisht sektorëve të Statutit detyrat e mëposhtme:

1) Të studiojnë gjendjen e nëpunësve në Parti, si domos në organizatat e qyteteve, dhe të dalin me konkluzione të argumentuara, ku janë dobët dhe ku janë pranuar tepër, ku duhet të pranojnë më shumë, por kurdoherë me kriteret e shëndosha e të shtrënguara, dhe ku duhet të dërgojnë drejtpërdrejt në prodhim, ose të transferojnë në sektorët e tjerë ku ndihet nevoja. Dërgimin e punonjësve të administratës në prodhim dhe ngritjen në vende drejtuese të punëtorëve të kualifikuar dhe me stazh të mirë si punëtorë, pavarësisht se këto do të na dobësonin statistikën e gjen-

djes shoqërore, ne duhet ta praktikojmë me kritere të shëndosha, sepse forcon drejtimin, organizimin, revolucionarizon punën, lufton rutinën, formalizmin dhe ndjenjën e karrierizmit tek ata kuadro që burokratizohen dhe që mendojnë se janë të destinuar vetëm të udhëheqin.

2) Çështja e transferimit të nëpunësve, që kanë zënë myk për kaq vjet, që kanë krijuar një «klientelë» frazeologësh dhe një metodë pune standard e pa telashe, duhet të praktikohet, natyrisht, me kritere të shëndosha dhe të arsyetuara, që të mos krijojë shqetësime. Kjo duhet të konsiderohet si një masë e nevojshme që hyn në çështjen e forcimit të Partisë, të kalitjes së kuadrove, pse derisa ne e kemi këtë numër të madh anëtarësh partie me origjinë ose me gjendje nëpunës, na vihet për detyrë që këta t'i kalitim, t'i revolucionarizojmë, t'i mbajmë kurdoherë në formë.

Në lidhje me forcimin e organizatave të Partisë në fshat, mendoj t'u ngarkojmë detyrë të veçantë komiteteve të Partisë të rretheve dhe sektorëve të tyre të Statutit që, duke u ndihmuar imtësisht edhe nga aparati i Komitetit Qendror, të bëjnë një studim të hollësishëm të gjendjes së Partisë në çdo kooperativë bujqësore dhe në çdo fshat. Duke u nisur nga gjendja reale dhe objektive e popullsisë, e ekonomisë, e ngritjes arsimore-kulturore, nga madhësia dhe diversiteti i problemeve ekonomiko-kulturore, nga nevoja e zhdukjes së prapambetjes dhe e zakoneve të këqija etj., të dalë nëse është i mjaftueshëm numri i komunistëve ose jo. Nga një studim i tillë ne do të shohim shumë më

qartë se ku është në rregull organizata e ku jo, ku duhet të mos shpejtohem me pranimet, ku duhet të pranojmë. Ky studim do të na orientojë ku duhet të futim gjak të ri sa më parë dhe ku duhet të futim gjak të ri në rrugë normale, që organizatat të mbeten revolucionare. Ky studim do të na sqarojë gjithashtu në ç'drejtime jemi dobët dhe duhet të forcojmë punën politike, ideologjike etj., do të na orientojë në pranimet e reja që, duke ruajtur kriteret bazë të pranimet sipas Statutit, të dimë të njohim tek i pranuari prirjet e tij në zhvillim dhe drejtimet ku duhet ta forcojmë punën. Kjo do të na e bëjë neve më të qartë se çfarë ndihme të shumanshme, sidomos me kuadro, duhet t'i japim fshatit nga qyteti, qoftë përgjithmonë ose përkohësisht, qoftë në formën e ndihmës me ekipe.

Për sa i përket gruas, qoftë për problemet shoqërore të saj që janë të mëdha e speciale, qoftë për pranimet në Parti, mendoj që Partia t'i kushtojë një kujdes të veçantë, pse, me gjithë rezultatet e mira që janë arritur deri tani, jemi akoma prapa dhe kemi shumë për të bërë. Organizatat e Partisë akoma nuk e shohin si duhet rolin vendimtar të gruas në shoqërinë tonë. Me gjithë punën që bën organizata e gruas, prapë kjo është e pamjaftueshme, sepse problemet e gruas nuk mund të zgjidhen po nuk u bënë probleme të të gjithë Partisë. Partia interesohet për gruan në kuadrin e përgjithshëm, por është fakt se ky interesim është i pamjaftueshëm. Gruaja në vendin tonë ka qenë më e prapambetura, më e shtypura. Ajo, më shumë nga të gjitha shtresat e tjera të popullsisë, va-

zhdon të vuajë nga pesha e zakoneve prapanike dhe e koncepteve të gabuara për gruan. Në jetën e gruas rëndojnë jo vetëm mbeturinat që ruhen në ndërgjegjen e saj, por edhe qëndrimet konservatore e patriarkale të burrave, të cilat rrjedhin nga mbeturinat në ndërgjegjen e tyre dhe pikërisht në një kohë kur roli i gruas në shoqërinë socialiste është kolosal, mund të themi edhe më i madh nga ai i burrave në disa funksione, përveç të tjerave që janë njëlloj si edhe të burrave.

Veçanërisht në fshat shohim që gruaja punon më mirë se burrat dhe prapë nënvleftësohet. Burri dominon mbi gruan kudo te ne. Duhet vallë ta lejojë Partia një gjendje të tillë? Në asnjë mënyrë jo! Duhet të thyhen e të bëhen pluhur «zinxhirët», qofshin këta të hollë ose të kromuar, por që e mbajnë atë në pozita inferiore. Në këtë drejtim duhet thelluar revolucioni. Këtu nuk është vetëm çështja që pranojmë fare pak gra anëtare partie, por të zbulojmë shkaqet dhe të bëjmë analizën e tyre, pse ndodh kështu. Këtu është i tërë problemi, të cilit duhet t'i shkohet deri në fund dhe të dërrmohet pa mëshirë çdo pengesë, se gruaja është faktor kryesor në ndërtimin e socializmit, në përparimin e vendit.

Rritja e Partisë në krahasim me popullatën ka një rëndësi të madhe. Ne i kemi përcaktuar disa kritere bazë që duhen zbatuar për sa i përket madhësisë së organizatës në funksion me drejtimin e përgjithshëm të problemeve dhe me rolin udhëheqës të Partisë, por është e nevojshme që këto kritere t'i përmirësojmë vazhdimisht.

Kush mund të na i përcaktojë drejt kriteret e përqindjeve të Partisë në krahasim me popullatën? A janë shumë apo janë pak anëtarët e Partisë në lidhje me gjendjen e popullatës? Në ç'përqindje duhet të shtohet Partia në krahasim me përqindjen e shtimit të popullatës? A janë drejt raportet e përqindjeve të anëtarëve të Partisë në fshat dhe në qytet, në krahasim me numrin e popullatës?

Shumë pyetje na vihen, pra, për këtë problem të rëndësishëm të ndërtimit të Partisë, të cilave ne duhet të përpiqemi t'u japim një rrugëzgjidhje shkencore. Në goftë se do të bazohemi në statistikën e fundit, konstatojmë se në qytete i bie të kemi afërsisht një komunist në 12 veta nga populli, kurse në fshat një komunist në 66 veta. Po të marrim parasysh dendësinë e territorit ku jetojnë njerëzit dhe ngritjen ideopolitike e kulturore të popullatës mund të themi, pa frikë se gabohemi, që përpjesëtimet nuk janë të drejta. Mund të themi gjithashtu se, duke marrë parasysh të dy faktorët që përmenda më sipër, në fshat një komunist për çdo 66 veta është shumë pak. Vetëm nga ky konstatim i pjesshëm për fshatin ne mund të nxjerrim një konkluzion të parë, që nuk ka rrezik shtimi i radhëve të Partisë në fshat. Por deri ku duhet të arrihet? Ky është problemi që duhet studiuar si për fshatin, ashtu edhe për qytetin, sepse edhe për qytetin vihet pyetja: 1 komunist për 12 veta është shumë apo është pak? Duhet studiuar gjithashtu edhe mesatarja për gjithë Republikën.

Cilat janë kriteret që duhet të ndjekim dhe që du-

het të na udhëheqin në përcaktimin e kësaj çështjeje? Ne duhet ta kuptojmë thellë që kjo ka të bëjë me forcën e drejtimit të Partisë, me shpjegimin dhe me zbatimin e vijës në masat, me edukimin dhe me kontrollin e zbatimit të vendimeve. Kjo përcakton kriterin bazë të pranimeve në Parti.

Përveç kriterëve bazë të drejtimit kolegjal të Partisë, të formave të ndryshme të punës, të drejtimit dhe të edukimit, puna me masat dhe sidomos puna e çdo komunisti në veçanti, puna e tij personale në lidhje direkt me masat, për të plotësuar shpjegimet që janë dhënë nëpërmjet formave të organizuara për vijën, përbën kriterin e përcaktimit më të saktë të përqindjes që duhet të ekzistojë në mes anëtarëve të Partisë dhe popullatës, sepse, në rast se ne marrim për kriter vetëm format e punës dhe të drejtimit të përgjithshëm dhe masiv, atëherë mund të dalim me konkluzionin se 1 komunist për çdo 12 veta, ose edhe 1 komunist për çdo 66 veta, janë të bollshëm. Por, pavarësisht nga mbledhjet e organizuara kolektive, pavarësisht nga forca edukuese e shtypit, pavarësisht nga edukata shkollore dhe vetë edukimi personal e individual, masat kanë vazhdimisht nevojë për ndihmë, për sqarime, për një edukatë plotësuese. Kjo u bie për detyrë komunistëve ta bëjnë në mënyrë individuale, të organizuar, të përditshme, të planifikuar, nëpërmjet asaj pune shoqërore që vazhdimisht e themi, por, në rast se nuk e praktikojmë kështu, do të thotë se e kuptojmë në mënyrë të njëanshme, jo të plotë.

Pra, që ta përcaktojmë drejt këtë përqindje, ne

duhet të marrim parasysh jo vetëm lidhjet që duhet të mbajë çdo komunist me punonjësit për çështje pune, por edhe punën edukative, politike, individuale që duhet të bëjë ai me masat për të vënë në jetë vendimet e Partisë. Me këtë nuk kuptojmë vetëm atë punë që bëhet me masat në përgjithësi. Edhe kjo është një formë marrëdhëniesh midis komunistëve e masave, është një punë e rëndësishme dhe e domosdoshme, por, pasi të bëhet kjo, atëherë vazhdon puna tjetër sqaruese, individuale, me persona të caktuar, jo sipas kriterëve të ngurta, por sipas rrethanave, kushteve, problemeve etj.

Rezultatet e një pune të tillë do të duken në realizimin e planeve, në ngritjen ideopolitike, në forcën e organizimit të masave, nga të cilat ne do të nxjerrim edhe përqindjet, duke e përcaktuar më afërsisht se me kaq komunistë e përballojmë mirë gjendjen në të gjitha drejtimet. Kështu, udhëheqja, duke e ndjekur këtë problem në zhvillimin e tij, do të jetë në gjendje të përcaktojë se në cilën organizatë duhet të shtohet numri i anëtarëve të Partisë, e në cilën hëpërhë jo, e kështu me radhë.

Problemi i pranimeve në Parti nga klasa punëtore duhet të jetë në qendër të vëmendjes së Partisë. Natyrisht, këtë problem bazë ne duhet ta kemi si parim kryesor, por as nuk mund ta sforcojmë, as të kundërbalancojmë nevojat e Partisë në sektorë të tjerë.

Duhet të studiojmë dhe të përcaktojmë më mirë cilët punëtorë, të cilave kategori pune do t'i quajmë me të vërtetë klasë punëtore. Sigurisht, të gjithë ata që punojnë në prodhimin e zgjeruar socialist janë kla-

sa jonë punëtore, por këtu ka dhe duhet të kemi diferencime, kategorizime dhe stazhe në punë. E gjithë kjo duhet të mbahet parasysht në lidhje me pranimet në Parti, me stazhin e kandidatit, me edukimin ideopolitik dhe me ngritjen e tyre në vende drejtuese me rëndësi të Partisë dhe të shtetit.

Përmirësimi i përbërjes klasore të Partisë nuk realizohet duke kaluar në prodhim shokë që prej shumë vjetësh janë me origjinë nëpunësi ose qytetari. Ky fakt nuk duhet të na gënjejë e të themi se përqindja e klasës punëtore në Parti na u përmirësua. Në statistikë, po, kështu del, porse realiteti nuk është kështu. Këtyre shokëve u duhet të punojnë një kohë të gjatë në prodhim dhe në sektorë pune të vështirë që të fitojnë cilësitë e klasës, pavarësisht se janë anëtarë partie. Këtë çështje duhet ta shikojmë kurdoherë me sy kritik marksist-leninist, sepse mund të harrojmë pastaj edukimin e tyre klasor dhe me kohë këta mund të shndërrohen në elementë të aristokracisë punëtore, që rikthehen në administratën e Partisë dhe të shtetit vetëm me një lustër stazhi si punëtor, duke ruajtur të paprekura tiparet e shtresës ose të klasës nga e kanë origjinën ose funksionet administrative ku kanë punuar për një kohë të gjatë.

Edhe në pranimet në Parti nga klasa punëtore, duke u mbështetur kurdoherë në Statutin e Partisë, duhet të kemi gjithmonë parasysht kategoritë e ndryshme të punës dhe prioritetin e pranimeve nga këto kategori. Por ne do të bënim gabim në rast se do të prananim në Parti nga klasa punëtore vetëm atë që i duhen uzinës, minierës apo ndërmarrjes. Kjo do ta ngu-

shtonte sferën e pranimeve dhe do ta dëmtonte në përgjithësi përbërjen klasore të Partisë, për arsye të zhvillimit jo në shkallë të madhe të industrisë, në krahasim me zhvillimin e të gjithë sektorëve të tjerë të marrë së bashku. Në pranimet në Parti nga klasa punëtore ne duhet të udhëhiqemi edhe nga kriteri që të pranojmë më tepër nga radhët e punëtorëve të kategorive të punëve më të vështira dhe disa prej tyre, ata më me eksperiencë e më të vendosurit, t'i çojmë në sektorë të tjerë, ku elementi pararojë nga radhët e punëtorëve të shpjerë dhe të garantojë zbatimin si duhet të vijës së Partisë, të sigurohet kështu qind për qind dhe në mënyrë revolucionare edukimi klasor, diktatura e proletariatit. Kështu ne vendosim kuadro me gjendje punëtore në vend të atyre me origjinë punëtore që na mungojnë, në kushtet reale që trashëguam nga e kaluara.

Në çështjen e pranimeve të reja në Parti duhet të kemi parasysh se në momentet revolucionare në të cilat kalon atdheu, pranimet duhet të jenë më të shumta, më të drejta, më të sigurta, për arsye se në momente të tilla dallohen më të mirët, më të vendosurit, më revolucionarët dhe këta provohen në luftë e në punë.

Nga ana tjetër, po në këto situata, edhe përjash-time vërtetohen më shumë nga Partia, pse kjo gjendje zbulon më shpejt elementët që s'janë të denjë për në Parti e që u mungon vendosmëria për të zbatuar vijën e saj; kjo situatë vë në dukje plogështinë e tyre, falsitetin me të cilin ishin mbuluar, karrierizmin, tendencën për t'i bërë bisht ose për të shtrembëruar vijën e Partisë. Procesi i spastrimit të Partisë nga këta ele-

mentë, ndaj të cilëve janë bërë përpjekje për t'i ndrequr, të mos na alarmojë, përkundrazi, të na gëzojë, se kështu shëndoshet Partia. Këto momente janë të frikshme vetëm për këtë kategori anëtarësh partie që janë futur kontrabandë. Ne nuk duhet të harrojmë se këta do të bëjnë përpjekje të maskohen dhe të gënjejnë «për ta kapërcyer lumin», do të përpiqen sidomos të përfitojnë duke u fshehur prapa qëllimit të drejtë të Partisë për t'i korrigjuar këta njerëz. Rruga e korrigjimit duhet ndjekur, po me rreptësi marksiste-leniniste dhe jo me butësi oportuniste e liberale, pse gjoja na bëhen shumë të përjashtuar nga Partia në një rreth. Natyrisht, ne duhet të përjashtojmë sa më pak, por derisa kemi pranuar pa kritere kurdoherë të shëndosha dhe derisa këta të pranuar nuk kanë spastruar në veten e tyre të metat dhe gabimet, është më mirë t'i nxjerrim jashtë Partisë, sesa t'i mbajmë brenda dhe të na krimbin të tjerët.

Të impresionohesh nga përjashtimet dhe të pranosh pak, nuk do të ishte e drejtë. Të përjashtosh me guxim ata që e meritojnë dhe të pranosh gati po aq, po pa kriter të shëndoshë, do të ishte gabim. Të përjashtosh pak dhe të lësh në radhët e Partisë mjaft anëtarë të dobët, me qëllim që të ndreqen, dhe të sjellësh pak gjak të ri, duke thënë se mjaft janë anëtarët e vjetër të vendosur, edhe kjo do të ishte gjithashtu gabim. Cilësia, numri, të vjetrit dhe gjaku i ri revolucionar që duhet të hyjë vazhdimisht në Parti, nuk mund të përcaktohen me shifra ose me grafikë. S'ka dyshim, disa kritere duhet të ketë, por kriteri bazë duhet të jetë ky: Partia të jetë parti e klasës punëtore, parti mark-

siste-leniniste, parti kurdoherë e re dhe me hov të madh revolucionar, parti luftarake për parimet, për socializmin dhe komunizmin. Prandaj, po t'i kemi vazhdimisht parasysh këto, atëherë do të shohim se edhe grafikët, edhe statistikat do të na dalin drejtpërdrejt, sidomos nga brendia që ka rëndësi të dorës së parë.

Lufta kundër grindjeve dhe tarafeve në gjirin e ndonjë organizate nuk është veçse pasqyrimi i luftës së klasave, prandaj ato nuk mund të zgjidhen veçse me një luftë të drejtë parimore, ideologjike dhe politike. Ato nuk mund t'i zgjidhë drejt as rruga administrative, as liberalizmi ose buzëqeshja që të çon në kompromis. Prandaj, në radhë të parë, duhen gjetur shkaqet e vërteta të grindjeve, duhen analizuar këto një nga një, politikisht dhe ideologjikisht, dhe t'u jepet një zgjidhje e drejtë marksiste-leniniste, duke kritikuar palën që s'e ka drejt, duke kritikuar të dyja palët në rast se nuk e kanë drejt, ose duke u vënë në dukje gjithsecilës palë, ku e kanë drejt e ku e kanë gabim. Më në fund, rruga që duhet të ndjekë paskëtaj organizatibazë, është që çështja të kuptohet qartë, të përcaktohet qartë dhe të zbatohet vija e Partisë pa asnjë lëshim. Pasi të bëhet kjo, mund t'i shtrohet ose jo masës së popullit, pastaj mund të vendoset sa dhe si do t'i thuhet masës. në mënyrë që kjo shtruarje të shërbejë dhe jo të dëmtojë.

Lufta klasore kundër mbeturinave mikroborgjeze në ndërgjegjen e njerëzve do të na jepte më shumë rezultate në qoftë se do të ndaleshim për t'i analizuar dhe për t'i përcaktuar format e saj. Më duket se do të ishte më drejt që ne të ndalemi veçanërisht te mbe-

turinat më kryesore, më të rrezikshme dhe të zhvillojmë kundër tyre një fushatë masive të pandërprerë, me të gjitha mjetet që kemi në dispozicion. Kjo do të rrënjosë parimet e reja morale, etike, revolucionare, do të fshijë mjaft të tjera të parëndësishme, por prapë të rrezikshme, dhe do të krijojë një stil, një metodë dhe një frymë pune të re për të luftuar ideologjikisht kundër mbeturinave në ndërgjegjen e njerëzve. Sidomos në këtë drejtim ne duhet të mobilizojmë në luftën politiko-ideologjike ato shtresa të popullit (rininë dhe gruan) që vuajnë më shumë nga mbeturinat mikroborgjeze.

Me qëllim që Partia të qëndrojë kurdoherë e re, natyrisht, duhet të studiohet rritja e saj edhe nga përqindja mesatare e moshës. Shumica e anëtarëve të Partisë duhet të jenë relativisht të rinj, përndryshe Partia sklerozohet. Por kjo s'do të thotë që në Parti të futen sa të jetë e mundur më shumë të rinj, që sapo të kenë dalë nga organizatat e rinisë. Rëndësi ka çështja e pjekurisë së tyre revolucionare që i bën ata, qofshin të moshuar, qofshin të rinj, të denjë për në Parti. Është shpirti revolucionar, pjekuria politike e ideologjike dhe vrulli në luftë e në punë që i bën njerëzit të rinj, që i mban ata të rinj.

Prandaj organizatës së rinisë ne duhet t'i vëmë rëndësi të madhe, kujdes të veçantë, sepse ajo është fidanishtja e Partisë. Kujdesi i Partisë për organizatën e rinisë ekziston, por jo i plotë, jo i studiuar, jo me perspektivë. Kjo, mendoj, për arsye se ajo është një organizatë pak a shumë me një strukturë më solide se organizatat e tjera të masave dhe kjo e bën Partinë ta ketë mendjen të fjetur. Por të flesh sa-

dopak mendjen, prapë është keq, jo se rinia punon keq, por se ajo mund të punojë shumë më mirë. Që Partia të mos e flejë mendjen nuk do të thotë që kjo të zbatohet në organizatën e rinisë format e punës së Partisë dhe ta kthejë atë në një organizatë partie, por, duke ruajtur format e punës dhe të organizimit të rinisë, të kujdeset më nga afër për t'i zhvilluar këto më mirë, në bazë dhe në përshtatje me zhvillimin dhe nevojat aktuale.

Edukimit ideopolitik të rinisë, edukimit tekniko-arsimor dhe fiziko-ushtarak të saj, Partia duhet t'u vërë një kujdes të veçantë. Dhe po t'ia vërë këtë kujdes të veçantë, ne jo vetëm do të rritim një rini të tërë të shëndoshë, por Partia do të zgjedhë (dhe ka ku zgjedh) në këtë fidanishte të madhe fidanet më të mira për Partinë.

Kur flasim për rekomanduesit në Parti, harrojmë se rekomanduesi më i mirë për një kandidat nga rinia është organizata e rinisë, është vetë Partia që e ka rritur, e ka edukuar, e ka kalitur të riun për në Parti dhe e zgjedh pa frikë.

Lidhur me përbërjen dhe me aktivizimin e aktivitetit rreth Partisë, në praktikë më duket që veprohet pa kritere revolucionare, kemi qëndruar në disa formule të vjetra dhe metoda e punës me aktivin ose është zero, ose është krejt formale. Aktiviti i Partisë mendoj se duhet zgjedhur me kujdes, në radhë të parë dhe kryesisht nga cilësia, dhe të mos shtyhem nga numri. Si numër njerëz kemi sa të duash në organizatat e masave. Aktivistët që duhet të zgjedhim, kuptohet, nuk janë anëtarë partie, ata mund të bëhen të tillë, po ta

meritojnë, me punë, sikundër mund dhe të mos bëhen. Pra, këta ne i aktivizojmë jo me të vetmin qëllim që t'i bëjmë anëtarë partie, por për të ndihmuar më nga afër Partinë, në lidhje me çuarjen e vijës në masa, për shpjegimin e saj, për të kontrolluar zbatimin dhe për të qenë shembull në punë dhe në jetë për të gjithë punonjësit që i rrethojnë. Prandaj aktivistët duhet të trajtohen në mënyrë të veçantë, individualisht e kolektivisht, nga sekretarët e organizatave-bazë ose nga byrotë e tyre për t'i sqaruar për problemet, për t'i edukuar posaçërisht, për t'u përcaktuar detyra të posaçme dhe për t'u kërkuar mendime e llogari. Nuk duhet konfondeuar ky kujdes me lidhjet që mund të kenë një ose shumë aktivistë me një anëtar partie që punon tok me ta në një qendër pune. Lidhjet individuale të një komunisti me një numër punonjësish, me qëllim që t'i mbajë afër, t'i sqarojë, t'i edukojë, ose kujdesi që tregohet për një aktivist, të cilin mund të kemi për qëllim ta përgatitim për të ardhmen si kandidat partie, nuk duhen konfondeuar me detyrat e aktivitetit dhe lidhjet e tij me sekretarin ose me byronë e komitetit të Partisë. Këta aktivistë jo vetëm që duhet të kenë cilësi revolucionare, por të zgjidhen me perspektivë që të ndihmojnë Partinë efektivisht në sektorët e punës ku ajo e ndien më tepër nevojën e ngutshme, si, për shembull, në punën me rininë, në punën me gruan, në çështjen e kursimeve, në edukatën ideopolitike etj. Po të shikohet në këtë prizëm roli i aktivitetit, do t'i vihet kujdes jo vetëm zgjedhjes, por edhe aktivizimi i tyre do të marrë rrugë të drejtë.

Komiteti Qendror i Rinisë, komitetet e Partisë dhe

komitetet e rinisë në rrethe duhet të aktivizojnë, të ndihmojnë e të kontrollojnë më mirë se deri tashti edukimin politik veçanërisht të rinisë shkollore. Nuk e kam çështjen për edukatën politike të përgjithshme, që rinia e merr nga puna e përgjithshme edukative që bëhet. Fjalën e kam pikërisht që kjo punë edukative e përgjithshme të mos mbetet e përgjithshme. Në organizatat e rinisë në shkolla ka një jetë politike «të kontrolluar», të futur shumë në «korniza». Këto organizata nuk mblidhen në rregull dhe kur mblidhen, diskutojnë përciptas për «përparimin në mësim», për «disiplinën në shkollë» etj.

Nuk ka studim serioz dhe të shkallëzuar të problemeve politike të rinisë që shtron jeta. Në «Zërin e rinisë» dhe në broshurat e veçanta që dalin për rininë, nuk ka komentim serioz dhe në mënyrë të shkallëzuar të problemeve politike të vendit që shtron Partia, nuk ka një orientim serioz për zhvillimin e shijeve artistike revolucionare të nxënësve. Nuk ka shumë diskutime e komente letrare, komente romanesh, poezish, hartimesh të vetë nxënësve etj. Të gjitha këto zhvillohen keq, ose lihen në fatin e tyre, ose nuk zhvillohen fare. Një punë e tillë jo vetëm nuk është serioze, por është e dëmshme.

Organizata e rinisë duhet të forcojë punën me organizatat-bazë të saj, të forcojë lidhjet organizative dhe instruktazhin me sekretarët e këtyre organizatave, të përdorë me rininë forma e metoda të larmishme pune etj. Partia duhet të zgjedhë mësuesit e çdo shkolle, komunistë ose jokomunistë, që tok me sekretarët e rinisë në shkolla të bashkëpunojnë ngushtë për këtë problem

të madh. Për këtë çështje nuk ka nevojë të ketë njerëz me pagë dhe në asnjë mënyrë të mos paguajmë. Njerëz të gatshëm dhe të aftë për të bërë punë shoqërore kemi me bollëk, vetëm duhen revolucionarizuar puna, organizimi, interesimi.

Për organizatën e pionierit çështja duhet të jetë akoma edhe më serioze, pse puna me këtë organizatë është më delikate, pikërisht pse ata janë pionierë, prandaj me ta duhen përdorur metoda pune speciale, duhen përpunime të veçanta, dua të them të thjeshta, të problemeve politike ose edukative, për të cilat pionierët janë vetëm receptivë, ata vetë nuk mund t'i bëjnë, siç mund t'i bëjnë shokët e tyre të klasave të larta të shkollave të mesme. E tërë kjo nuk mund dhe nuk duhet të konsiderohet një punë kalamajsh. Neve, të rriturve, na bie barra të mendojmë edhe për ta dhe të punojmë më mirë edhe për pionierët.

Mendoj që këtej e tutje forumet udhëheqëse të Partisë, që nga qendra e deri në bazë, duhet ta rritin kujdesin për kontrollin e zbatimit të vendimeve të Kongresit. Në raportet që paraqiten në plenumet e komiteteve të Partisë dhe në konferencat, të mos lejojmë që të trajtohen shumë probleme dhe përciptazi, pa konkluzione serioze dhe pa masa të efektshme, të zgjidhen problemet (një ose dy e shumta) më të rëndësishme, mbi të cilat të raportohet në radhë të parë dhe pastaj të dilet me konkluzione, me masa e detyra. Raportet që do të vijjnë në Komitetin Qendror dhe në komitetet e Partisë në rrethe (plenumet), duhet të kenë karakterin e dhënies llogari për detyrat kardinale të Kongresit lidhur me problemet vjetore, me marrjen e ma-

save të mëtejshme dhe me përcaktimin e detyrave që do të shërbejnë edhe për probleme të tjera jashtë atyre që diskutohen. Në çdo plenum mund të diskutohet për dy ose tre probleme. Kështu plenumi do ta kryejë plotësisht detyrën e drejtimit dhe të kontrollit.

Aktivizimi i anëtarëve të plenumeve dhe i punonjësve të aparateve të komiteteve të Partisë (instruktorëve etj.) ka rëndësi të madhe. Zbatimi në jetë i këtyre problemeve duhet studiuar e ndjekur me kujdes. Në radhë të parë për anëtarët e plenumeve duhet të kihet parasysh që ata:

a) Kanë përgjegjësi të plotë dhe detyra si udhëheqës.

b) Duhet të vihen rregullisht dhe sistematikisht në korent për problemet kryesore të rrethit dhe të Republikës.

c) Kanë përgjegjësi direkte për të kryer detyrën e veçantë që u është ngarkuar, por kanë përgjegjësi edhe për t'i sqaruar vijën e Partisë masës me të cilën ata jetojnë dhe punojnë, për organizimin e shumanshëm të punës në vendin ku punojnë dhe për kontrollin e ndihmën në kryerjen e detyrave.

d) Të inkuadrohen në ekipe studimi e kontrolli për probleme të komiteteve të Partisë dhe të komiteteve ekzekutive (metodë pune më e efektshme).

e) Të ngarkohen me detyra të veçanta partie nga ana e komiteteve të Partisë.

f) Të thirren vazhdimisht nga sekretarët dhe të bëhen me ta biseda informative dhe për shkëmbim eksperience.

Për sa u përket punonjësve të aparateve të Par-

tisë, instruktorëve dhe të tjerëve, këtyre shumë herë u kemi dhënë udhëzime. Tani ata kanë një praktikë pune, të cilën duhet ta zhvillojnë e ta perfeksionojnë. Në radhë të parë, duhet të kuptojnë se puna e tyre është me përgjegjësi, prandaj të marrin përgjegjësi, personaliteti i tyre përpara sekretarëve duhet të ngrihet; ata nuk duhet të merren shumë me gjërat e vogla, pa i lënë pas dore edhe këto, po të punojnë ngushtë dhe drejt me sekretarët e organizatave-bazë, të cilët janë figurë e rëndësishme e Partisë.

*Botuar për herë të parë në
librin: Enver Hoxha «Raporte e fjalime 1965-1966»,
f. 528. Tiranë, 1971*

*Botohet sipas origjinalit që
gjendet në Arkivin Qendror
të Partisë*

TË PËRSOSIM MË TEJ STRUKTURËN ORGANIZATIVE TË PARTISË NË TIRANË

*Diskutim në mbledhjen e Byrosë Politike
të KQ të PPSH¹*

19 dhjetor 1966

Projekti që na është paraqitur, në të cilin parashikohet të kemi një komitet partie për rrethin e Tiranës dhe katër komitete partie rajonesh, më duket i drejtë. Qyteti dhe fshati i Tiranës kanë një popullsi të madhe në krahasim me rrethet e tjera. Tirana ka një zhvillim më të madh industrial, kulturor, arsimor etj., kështu që edhe problemet janë më të shumta, prandaj, që të sigurohet një drejtim më i mirë i qytetit dhe i fshatit, del nevoja e përsosjes së strukturës organizative të organizatës së Partisë të Tiranës.

Komitetet e Partisë të rajoneve të Tiranës duhet

---

1 Në këtë mbledhje u diskutua edhe për përmirësimin e strukturës organizative të organizatës së Partisë të rrethit të Tiranës.

të kenë kompetencat e komiteteve të Partisë të rretheve, ndryshe nuk do të mund të drejtojnë në mënyrë të kualifikuar, dhe do të varen nga Komiteti i Partisë i Rrethit të Tiranës. Këto, veç punëve të tjera që ka një komitet partie, i cili drejton gjithë jetën dhe veprimtarinë e Partisë në një territor të caktuar, duhet të merren edhe me pranimet e reja në Parti, me masat ndëshkimore dhe me çështje të tjera të ditës, duke ia lehtësuar kështu barrën e rëndë e me shumë përgjegjësi komitetit të Partisë të rrethit.

Komiteti i Partisë i Tiranës mund të mos mbajë ato forma organizimi që kanë komitetet e Partisë të rretheve, meqenëse disa funksione do t'i kryejnë komitetet e Partisë të rajoneve. Komiteti i Partisë i rrethit mund të merret me problemet më të përgjithshme të karakterit ideopolitik, me kontrollin e zbatimit të vijës e të direktivave të Partisë në sektorë të ndryshëm. me përgjithësimin e eksperiencës pozitive që fiton Partia në zhvillimin e luftës së klasave e në ndërtimin socialist etj.

Komiteti i Partisë i Tiranës duhet të ketë një aparat të kualifikuar, i cili të ecë me plan pune të menduar mirë për studimin e problemeve të veçanta të Partisë dhe të sjellë para forumeve udhëheqëse të Partisë në rreth jo thjesht konstatime, por analizë, konkluzione dhe mendime se ç'duhet bërë më tej për atë çështje që ka studiuar. Anëtari i forumit ose instruktori do të kenë mundësi më shumë që t'u hyjnë problemeve më në thellësi dhe të merren me punë përgjithësuese. Natyrisht, në organizatat-bazë këta do të shkojnë përsëri, por jo për një kalim të shpejtë. Atje

do të qëndrojnë aq sa do të jetë e nevojshme për të ndihmuar e për të kontrolluar, për të nxjerrë konkluzione se si zbatohen direktivat që jepen për njëri ose për tjetrën çështje dhe do të synojnë që puna e tyre të lërë gjurmë. Komiteti i Partisë i rrethit të ketë parasysh që të mos spostojë e të mos dublojë rajonet.

Pra, komitetit të Partisë të rrethit do t'i kërkohet që të japë një ndihmë më të kualifikuar për komitetet e Partisë të rajoneve që ka në varësi dhe për organizatat-bazë të Partisë. Për këtë është e nevojshme që të përcaktohen më mirë kompetencat e tyre, ndryshe komiteti i Partisë i rrethit nuk do të mund t'i realizojë si duhet detyrat që mendohet të ketë.

Ndarja e detyrave dhe e kompetencave duhet bërë në mënyrë të tillë që të mos dobësohen lidhjet e Partisë me bazën. Është e vërtetë se byroja e komitetit të Partisë të rrethit nuk do të mbajë lidhje aq të gjera sa ç'mbante më parë me bazën, por, nga ana tjetër, kjo formë organizative me komitete partie rajonesh nuk ka pse ta shkëputë atë nga baza. Përkundrazi, lidhjet me bazën në këtë rast do të forcohen, se shokët e rrethit do të kenë mundësi e kohë më shumë për t'u dhënë një ndihmë më të mirë organizatave-bazë, gjë që, sidomos këtu në Tiranë, është shumë e nevojshme. Përveç byrosë së komitetit të Partisë të rrethit ne do të kemi edhe komitete partie të rajoneve, të cilat do të jenë të lidhura me bazën çdo ditë.

Për sa i përket përbërjes së komiteteve të Partisë të rajoneve, kjo varet nga sektorët dhe veçoritë që ka çdo rajon. Atje ku ka më shumë industri, do të jetë e

nevojshme që në komitet të ketë njerëz të cilët ta njohin mirë këtë sektor; në një rajon tjetër, ku ka më shumë shkolla dhe institucione kulturore, kuadri do parë po me këtë sy. Këtë orientim për kuadrot ne mund ta zbatojmë edhe për instruktorët që do të punojnë në aparatën e komitetit të Partisë të rrethit.

Si përfundim, jam i mendimit ta aprovojmë ngritjen e komiteteve të Partisë të rajoneve të Tiranës. Shokët t'i studiojnë më mirë kompetencat që do të kenë këto komitete partie.

*Botohet për herë të parë sipas
tekstit të nxjerrë nga proces-
verbali i mbledhjes së Byrosë
Politike të KQ të PPSH
që gjendet në AQP*

MOS U NDANI ASNJËHERË NGA STUDIMI I TEORISË MARKSISTE-LENINISTE

*Fjala e mbajtur në takimin me rastin
e diplomimit të oficerëve¹*

28 dhjetor 1966

Sot që mbaruat Shkollën e Bashkuar dhe Akademinë Ushtarake ju ndieni një gëzim të madh, pse kryet me sukses një detyrë që ju kishte caktuar Partia dhe komanda, plotësuar një nevojë të domosdoshme, u bëtë më të aftë për detyrat që ju presin. Shkolla ju çeli perspektiva më të gjera për aftësimin tuaj të mëtejshëm dhe mësimet që morët do t'ju shërbejnë për ta bërë ushtrinë tonë më të fortë, më të zonjën, kurdoherë e më revolucionare.

Por këtë gëzim nuk e ndieni vetëm ju; atë, në radhë të parë, e ndien e gjithë Partia, e gjithë ushtria, i gjithë populli, e ndiejmë edhe ne, kuadrot e vjetër të Partisë dhe të Ushtrisë së lavdishme Nacionalçlirim-

---

¹ Ky takim u zhvillua me rastin e përfundimit të mësimëve në shkollën e bashkuar të oficerëve «Enver Hoxha» dhe në akademinë ushtarake «Mehmet Shehu».

tare, kur shohim gjakun e ri e të shëndoshë që i vjen ushtrisë për ta kalitur atë më tej, në kushte të reja, në rrugën e Partisë dhe të popullit, në rrugën dhe me traditat e shkëlqyera të Luftës Nacionalçlirimtare.

Kur Partia jonë hodhi bazat e ushtrisë, ne nuk kishim as këto mjete mësimore e as këto armatime moderne që kemi sot, por bazat e kësaj ushtrie u mbrujtën me gjak, me heroizma, me sakrificat supreme të popullit dhe të shokëve tanë heroikë, që ranë në fushën e nderit për popullin, për Partinë, për socializmin. Ushtria është një armë e shenjtë për popullin dhe për Partinë, prandaj kësaj arme të diktaturës së proletariatit, siç e dini, Partia i ka kushtuar e do t'i kushtojë kurdoherë kujdesin më të madh. Edukimi juaj në shkolla dhe në akademi është një nga këto kujdesje të veçanta të Partisë për ushtrinë. Repartet që ju kanë dërguar në shkolla po ju presin me shpresa të mëdha, prandaj bëni të gjitha përpjekjet për ta merituar plotësisht besimin që ju kanë dhënë. Unë ju përgëzoj në emër të Komitetit Qendror, të Qeverisë, të shokëve që jemi këtu dhe në emrin tim, ju uroj shëndet dhe punë me shumë sukses në ato vende që do t'ju caktojë Ministria e Mbrojtjes Popullore.

Shokë,

Përpiguni t'i zbatoni në jetë dhe në kushtet reale ato që mësuat në shkollë. Këtë detyrë do të mund ta kryeni mirë në qoftë se do të jeni krijuar në punën tuaj. Të jesh krijuar në zbatimin e asaj që ke mësuar

do të thotë të dish t'u përshtatesh rrethanave duke krijuar epërsitë për vete, ta vësh teorinë në provë në fushën e stërvitjes, që është fushë lufte, të dallosh konsekuencat jo të mira kur mësimi nuk të përputhet me praktikën, se ndoshta nuk ke ditur t'i përshtatesh si duhet terrenit tënd, dhe të nxjerrësh konkluzione për ta pasuruar eksperiencën e ushtrisë sonë me ide të reja. E tërë kjo punë krijuese kërkon që ju të mos mendoni kurrë se tash çdo gjë e dini dhe s'keni më nevojë për mësim. Ky do të ishte një mendim i gabuar dhe një ndjenjë vetëkënaqësie e dënueshme, jomarksiste. Zhvillimi i mëtejshëm i njohurive është i domosdoshëm.

Synimi ynë është që i gjithë efektiv i ushtrisë, kadro dhe ushtarë, të jenë me përgatitje të lartë edhe nga ana politiko-ideologjike, edhe nga ana tekniko-profesionale, prandaj t'i kushtojmë kujdes të veçantë tërë punës për të realizuar këtë edukim e përgatitje të gjithanshme. Përveç formave të ndryshme kolegjiale që organizojnë komandat, ne të synojmë që të bëhet edukatë pune studimi individual i literaturës politike dhe ushtarake.

Përse është i nevojshëm ky edukim i vazhdueshëm dhe këmbëngulës ideopolitik? Nuk është rasti t'i shtjelloj të gjitha arsyet, por po theksoj më kryesoren: të drejtosh dhe të udhëheqësh ushtrinë do të thotë të edukosh popullin dhe bijtë e tij për të mbrojtur atdheun, socializmin nga armiku. Për ta kryer mirë këtë detyrë që ju është besuar, ju duhet të keni parasysh se të rinjtë, kur vijnë në ushtri, nuk janë në nivelin e disa viteve më parë as nga ana politike dhe ideologjike, as

nga ana arsimore e kulturore. Ata vijnë nga shkolla e nga prodhimi, kanë milituar në organizatën e rinisë, janë edukuar nga organizatat e Partisë të terrenit, kanë marrë pjesë aktive në jetën politike e shoqërore, prandaj kuadrit tonë nuk i lejohet të shkojë para tyre me një bagazh diturie të cekët, ose të mos bëjë përpjekje të mëdha që të qëndrojë në lartësinë e misionit edukues.

Për të gjitha problemet ushtarake, qofshin thjesht teknike ushtarake, qofshin organizative, ekonomike ose historike, vihet detyrë që këto të kuptohen dhe të shpjegohen drejt politikisht dhe ideologjikisht.

Armiqtë kanë qëllime të caktuara politike, ideologjike dhe ekonomike kundër vendit që atakojnë. Këto qëllime ata kërkojnë t'i realizojnë me anë të luftës, të agresionit. A do të mund t'i realizojnë? Armiku luftën mund ta nisë, por qëllimet e tij nuk do të mund t'i realizojë përfundimisht, për arsye se ato janë antipopullore dhe në kundërshtim qoftë me qëllimet e atyre që çon në luftë, qoftë me qëllimet e atyre që bëhen objekt i sulmit të tij. Por, pavarësisht nga fundi i palavdishëm që e pret agresorin, ne e kemi për detyrë të dorës së parë, detyrë jetike, që t'ia presim rrugën, prandaj është e domosdoshme që ushtria dhe populli ynë t'i njohin mirë objektivat politike të armikut dhe të marrin masa. Që t'i njohin këta duhet të jenë politikisht të ngritur, të njohin mirë, në radhë të parë, politikën e Partisë dhe të shtetit socialist që mbrojnë.

E shikoni, shokë, ç'rëndësi merr ky problem, veçanërisht për ushtrinë, e cila në kohën e një agresioni eventual luan rolin vendimtar? Prandaj çdo gjë duhet

të kuptohet politikisht drejt nga ushtarët e nga kuadrot dhe të zbatohet drejt në rrugën marksiste-leniniste. Për këtë qëllim ju duhet të mos ndaheni për asnjë çast nga studimi i teorisë marksiste-leniniste. Vetëm duke studiuar veprat e klasikëve të marksizëm-leninizmit dhe dokumentet e shumta të Partisë sonë dhe duke punuar me partishmëri të lartë për t'i zbatuar mësimet që nxirrni prej tyre, ju nuk do të gaboni; vetëm kështu do të aftësoheni më shumë dhe do të bëheni udhëheqës të vërtetë komunistë të Ushtrisë sonë Popullore.

Ashtu siç kërkohet që të jeni politikisht të ngritur, po ashtu kërkohet të zotëroni mirë armët që dispononi dhe të njihni potencialet ushtarake të armikut. Por të njohësh këto potenciale dhe efektet e mundshme të armëve të armikut nuk do të thotë që të llogaritësh të kesh aq armë sa ka dhe si i ka ai, por me ato që ke ti, t'ia thyesh armët armikut, t'ia bësh të paefektshme, derisa t'ia shkatërrosh. Pra, është fjala që ne të dimë t'i përdorim me mençuri e me mprehtësi të madhe armët që kemi dhe me to të thyejmë çfarëdo arme të armikut, sado moderne që të jetë. Arma në duart e ushtarit që lufton me bindje e qartësi politike për të mbrojtur atdheun nuk është një gjë e vdekur ose e verbër siç mund të jetë në dorën e agresorit. Kështu, ju e kuptoni ç'fushë të gjerë perspektive e mendimesh krijuese hapen para jush në jetën tuaj ushtarake në këtë drejtim.

Zotësia e komandantëve, e komisarëve, e shtabeve dhe e ushtarëve qëndron në atë që sa janë në gjendje ata të zbulojnë qëllimet, objektivat, mjetet dhe mëny-

rat taktiko-operative të armikut. Një ushtarak i zoti nga ana politike, ideologjike dhe ushtarake, në çdo rrethanë e terren që të ndodhet, duhet të jetë në gjendje ta përcaktojë drejt planin e tij të luftës për ta futur armikun në kurth, për ta gënjyer e për ta asgjësuar atë. I vetmi mjet që e shpëton ushtarakun nga një kuptim e zbatim i ngrirë, shabllon i atyre që ka mësuar në shkollë është mprehtësia politiko-ideologjike, e cila e orienton si duhet zotësinë e tij profesionale ushtarake, qoftë në jetën e përditshme të ushtrisë, qoftë në stërvitjet ushtarake, qoftë në rast lufte.

Përveç këtyre që ju thashë më lart, dëshiroj me këtë rast t'ju këshilloj edhe për disa gjëra të tjera, të cilat mund t'ju shërbejnë në punën tuaj, për të pasur një kuptim më të drejtë të formave të organizimit të ushtrisë dhe të metodave të luftimit. Organizimi dhe struktura aktuale e ushtrisë është shumë e drejtë dhe e përshtatshme për situatat. Natyrisht, atë ne duhet ta përmirësojmë vazhdimisht me punën dhe me mendimin tonë krijues, pra të punojmë për revolucionarizimin e vazhdueshëm të ushtrisë.

1. Dalja e ushtrisë nga jeta e mbyllur e kazerms nuk duhet të dobësojë lidhjet e shtabeve dhe të komandave me repartet, përkundrazi, duhet të çojë në forcimin e mëtejshëm të tyre. Këto lidhje do të forcohen duke e organizuar mirë punën, duke i përsosur metodat e stërvitjes, duke forcuar kontrollin dhe disiplinën, duke bërë një jetë të përbashkët aktive që të karakterizohet nga lidhjet e shëndosha të kuadrove me ushtarët.

2. Kuadri ushtarak në qendrat e stërvitjes, në asnjë

moment nuk duhet ta ndiejë veten të veçuar. Atij nuk i lejohet të mos shohë më larg se horizonti i qendrës së stërvitjes ku është vendosur njësia që komandon. Ndjenja e vetmisë, veçanërisht për ushtrinë, është e dëmshme për moralin e ushtarëve të njësisë, sepse i bën këta të humbasin perspektivën dhe lidhjet organike e të gjithanshme me ushtrinë si tërësi.

3. Qendrat e stërvitjes duhet të lidhen ngushtë dhe në mënyrë aktive me popullin e zonës aty pranë, të mos lejojmë që të krijohet një jetë e vogël kazerme, e mbyllur në vetvete. Lidhjet me popullin duhet të zhvillohen në rrugë të drejtë partie dhe në bazë të normave ushtarake për sa u përket sekreteve ushtarake.

4. Qendrat e stërvitjes, punimet xheniere që janë bërë në to, strehimet e llogoret rreth tyre në asnjë mënyrë nuk duhet të krijojnë idenë te kuadrot dhe tek ushtria se mbrojtja dhe lufta jonë janë pozicionale. Një kuptim i tillë është katastrofal për çdo ushtri. Mbrojtja jonë është dhe do të jetë kurdoherë aktive. Përveç kësaj, duhet të kuptohet mirë se në rastin e një agresioni eventual kundër vendit tonë, ne, duke u mbrojtur, do të sulmojmë. Nuk ka mbrojtje në llogore, pa sulme. Të mos sulmohet, por vetëm të mbrohesh në strehime, qofshin ato të përsosura, do të thotë të vuლოსësh disfatën për veten tënde. Prandaj duhet të punohet për t'i përsosur format organizative të hapjes së ushtrisë dhe për ta pasur të qartë karakterin e mbrojtjes e të sulmit të saj. Në asnjë rast të mos lejojmë që të krijohet, qoftë edhe në mënyrë të pandërgjegjshme, asnjë kuptim i huaj për strategjinë dhe taktikën e luftës sonë.

5. Ndjenja e kursimit duhet të bëhet një veti dalluese e njerëzve tanë. Këtë të mos e harrojmë kurrë dhe të kemi kurdoherë parasysh nevojat e vendit qoftë në kushtet aktuale, qoftë në kushte më të vështira, veçanërisht në kushte luftime.

Ne duhet të jemi ekonomë në çdo drejtim, që të mos na dhembë koka kurrë. Këtë ndjenjë ta kemi të theksuar edhe për municionin, të mendojmë gjithnjë për variantin më të vështirë. Municionet duhet të përdoren me vend, çdo fishek e predhë në shenjë, se zgjatjen e luftës asnjëri nuk mund ta parashikojë me saktësi. Ne nuk do t'i kemi fabrikat pas, do të luftojmë të rrethuar, prandaj duhet t'i bëjmë llogaritë që t'i asgjësojmë agresorët me ato municione që do të kemi në fillim të luftës. Morali i ushtrisë dhe i popullit tonë të shkojë kurdoherë lart dhe të mos varet vetëm nga fuqia e zjarrit, po zjarrin duhet ta mbajmë të ndezur, konstant e njëkohësisht përvëlues për armikun.

Dhe, së fundi, dëshiroj t'ju porosis që t'i forconi çdo ditë e më shumë lidhjet tuaja me ushtarët, të keni me ta lidhje të ngushta, të sinqerta, të pastra, shoqërore e vëllazërore, të zhduket prej jush çdo ndjenjë mendjemadhësie, fodullëku e arrogance dhe t'u jepni atyre me qartësi të gjithë diturinë tuaj. Askujt të mos i shkojë në mendje se një fabrikë përparon në sajë të një ose më shumë inxhinierëve. Jo, ata ndihmojnë, por fabrikën e vënë në lëvizje, ajo punon e prodhon në sajë të mendjes dhe të dorës së punëtorëve. Pa punëtorë s'ka fabrikë, pa punëtorë të kualifikuar s'ka prodhim të mirë. Kështu është edhe për ushtrinë. Pa ushtarë s'ka ushtri dhe pa ushtarë të ngritur s'ka ushtri

të fortë. Ju, pra, e kuptoni qartë detyrën tuaj të madhe dhe përgjegjësinë që ju ka ngarkuar Partia.

Ju ndoqët me një interesim shumë të madh punimet e Kongresit të 5-të të Partisë. Ne jemi shumë krenarë për Partinë tonë heroike që na udhëheq në beteja fitimtare, që e nxori atdheun nga prapambetja, e çliroi përgjithmonë, e bëri të fortë, të paprekshëm nga armiqtë dhe të respektueshëm nga miqtë. Problemet që u diskutuan dhe vendimet që u morën në Kongresin e 5-të jo vetëm do t'i japin një hov të madh përpara ndërtimit të socializmit në vendin tonë, por do të kenë edhe ndikimin e tyre në arenën ndërkombëtare. Pra, Kongresi i 5-të i Partisë sonë ka rëndësi kombëtare dhe ndërkombëtare.

Direktivat e Kongresit kanë një rëndësi të madhe historike edhe për ushrinë, prandaj juve ju vihet detyrë e dorës së parë studimi i hollësishëm, në mënyrë aktive dhe krijuese, i të gjitha dokumenteve të tij. Këto dokumente të konsiderohen si material bazë shkençor, ku të mbështeteni fuqimisht për të perfeksionuar njohuritë tuaja ushtarake dhe të përgjithshme, për të hapur horizonte të gjera pune e zhvillimi. Në to të gjendet kyçi i zgjidhjes së çdo problemi që na preokupon. Dhe s'ka problem në vendin tonë që nuk e preokupon ushrinë. Ushtria është pjesë e pandarë e popullit, rron me popullin, mbahet prej popullit dhe lufton tok me popullin në çdo situatë. Pra, ushtria jonë heroike rron, lufton, edukohet dhe realizon me atë vrull fitimtar revolucionar si i gjithë populli që udhëhiqet nga Partia jonë e lavdishme.

Ushtri e popull janë krenarë për Partinë tonë he-

roike, e cila është dielli që u ndrit rrugën dhe u jep jetë, prandaj detyra e të gjithëve, si në ushtri dhe në terren, kryesorja mbi kryesoret, është të kalitim Partinë, të mbajmë radhët e saj të pastra, t'i zbatojmë në jetë në mënyrë revolucionare mësimet dhe direktivat e saj.

Në Kongresin e 5-të Partia na vuri mbi supe detyra të rënda, madhështore, kombëtare e ndërkombëtare, që ne do t'i realizojmë patjetër me vendosmëri, me vetëmohim e me sukses. Nën udhëheqjen tejpmëse të Partisë ne do të realizojmë të gjitha detyrat politike, ekonomike, kulturore, ushtarake, ideologjike, organizative etj. dhe do të qëndrojmë të patundur, të papërkulur, më të fortë se çdo herë në frontin e parë të luftës kundër imperializmit botëror, me atë amerikan në krye, dhe kundër revizionizmit modern, me atë hrushovian dhe titist në krye.

Partia jonë, me luftën e saj të vazhdueshme, do ta meritojë kurdoherë besimin e madh dhe admirimin që kanë për të partitë e vërteta marksiste-leniniste dhe gjithë komunistët e revolucionarët në botë. Ky është një nder dhe një detyrë e madhe për ne si internacionalistë. Uniteti i çeliktë marksist-leninist i Partisë sonë, uniteti i çeliktë i Partisë me popullin janë garancia e të gjitha fitoreve tona, prandaj këtë ta ruajmë si sytë e ballit dhe ta kalitim në rrugën marksiste-leniniste çdo ditë e më shumë.

Armiqtë e komunizmit, të Partisë sonë, të partive të tjera marksiste-leniniste dhe të grupeve revolucionare po përpëliten, janë në hall, e shohin veten keq, po pësojnë disfata të njëpasnjëshme. Analiza që i bëri

Kongresi ynë i 5-të gjendjes në arenën ndërkombëtare dhe në gjirin e lëvizjes komuniste, si edhe raportit të forcave, është nga më realet, nga më të drejtat. Në dritën e kësaj analize ne ndërtojmë edhe strategjinë, edhe taktikën e luftës sonë në arenën ndërkombëtare dhe do të dalim me sukses, si kurdoherë.

Politika e drejtë luftarake, marksiste-leniniste e Partisë së Punës të Shqipërisë në arenën ndërkombëtare dhe në gjirin e lëvizjes komuniste ndërkombëtare, jo vetëm demaskon imperializmin amerikan, social-imperializmin sovjetik dhe aleatët e tyre, por është një dritë shprese për revolucionarët në botë. Këto shpresa dhe këtë besim ne nuk duhet të lejojmë kurrë që të errësohen sadopak, por, përkundrazi, me luftën tonë, me sulmet dhe goditjet tona të forta e të pareshtura, të kontribuojmë fuqimisht për triumfin e revolucionit në botë dhe për shkatërrimin e plotë e të pashmangshëm të imperializmit botëror e të revizionizmit modern.

Edhe një herë ju uroj shëndet dhe punë të mbarë!

Rroftë Partia!

Rroftë ushtria!

Botohet për herë të parë sipas origjinalit që gjendet në Arkivin Qendror të Partisë

ZBATIMI I NORMAVE TË PARTISE ËSHTË ÇËSHTJE JETIKE

*Diskutim në mbledhjen e organizatës-bazë
të Partisë ku bën pjesë*

16 janar 1967

Dëshiroj të them edhe unë disa fjalë për këtë problem mjaft të rëndësishëm që e njohin të tërë, por që kërkon një vëmendje të përhershme dhe kujdes të vazhdueshëm. E kam fjalën për njohjen dhe zbatimin e kërkesave të Statutit të Partisë. Si e punojnë, sa e studiojnë dhe si e zbatojnë Statutin e Partisë komunistët, si e ndjekin dhe si e kontrollojnë organizatat-bazë këtë çështje?

Është me shumë interes të dimë se, kur bëhet mbledhja e organizatës-bazë për probleme të ndryshme dhe kritikohet një anëtar partie për një problem, a nxirret Statuti e t'i thuhet këtij komunisti: Pse nuk e ke zbatuar, ose përse e ke shkelur këtë pikë të tij? A veprohet në këtë mënyrë në organizatën-bazë? Mendoj se kjo nuk bëhet. Po përse të mos e ballafa-

qojmë komunistin me kërkesat e Statutit? Kjo nuk ka asgjë të keqe.

Organizata-bazë është një vatër e fuqishme edukimi e kalitjeje revolucionare. Prandaj do të bëjmë shumë mirë po t'i drejtohem atij komunisti që kritikojmë e t'i themi: «E ke lexuar këtë pikë të Statutit, pse nuk e ke lexuar dhe pse nuk e ke zbatuar?». Kështu ai vihet më mirë para përgjegjësisë, i kërkoet konkretisht llogari dhe pasi i lexohet ajo pikë e Statutit i theksohet se njohja e kërkesave të tij ka rëndësi të madhe, sepse, po t'i njohësh ato, do t'i zbatosh dhe kështu ecën në rrugë të drejtë, kurse, kur nuk i njeh, je i predispozuar të biesh më lehtë në gabime. Në qoftë se në organizatën-bazë nuk veprohet kështu, pra në qoftë se nuk ballafaqohemi me kërkesat e Statutit, nuk bëjmë mirë, sepse komunisti që ka gabuar, kur nuk i thuhet se në këtë apo në atë pikë ka shkelur Statutin, ai mund të bëjë autokritikë, por nuk do ta kuptojë se çfarë kërkesë ka shkelur, cilat janë parimet, normat e kërkesat që ai si komunist është i detyruar t'i zbatojë. Ballafaqimi me kërkesat e Statutit ndihmon jo vetëm për edukimin e atij komunisti që ka gabuar, por edhe të komunistëve të tjerë dhe ky është një përfitim mjaft i madh që arrijmë në mbledhjen e organizatës-bazë. Prandaj ta bëjmë dhe ta bëjmë mirë këtë punë, sepse kështu konkretizohet zbatimi i vijës së Partisë.

Veçanërisht komunistëve me stazh të gjatë në Parti nuk u lejohej të mos njohin mirë kërkesat e Statutit. Kjo nuk u lejohej as të rinjve, por kur komu-

nistët me përvojë nuk i njohin ato, atëherë ata që janë pranuar rishtas në Parti marrin një shembull të keq. Të gjithë ata që bëjnë gabime, në një mënyrë ose në një tjetër kanë shkelur Statutin e Partisë. Kjo duhet të bëhet e qartë për të gjithë në organizatën-bazë, sepse zbatimi i normave të Partisë është çështje jetike. Këtu u fol e u diskutua gjerë për këtë problem, të cilin komunistët duhet ta shohin si një çështje të dorës së parë. Që Partia të jetë luftarake dhe revolucionare kjo varet edhe nga fakti se sa dhe si komunistët i njohin dhe i zbatojnë parimet, normat e kërkesat e Statutit. Për këtë është kusht vendimtar njohja e përmbajtjes ideologjike e politike të tyre. Realizimi i këtij kushti kërkon që ne, komunistët, të kuptojmë e të zbatojmë si duhet marksizëm-leninizmin, t'i shohim dhe t'i zbatojmë në prizmin marksist-leninist të gjitha ato që përmban Statuti.

Studimin e përvetësimit e marksizëm-leninizmit e bën të domosdoshëm kërkesa për revolucionarizimin e mëtejshëm të Partisë dhe të gjithë jetës së vendit, por edhe fakti që problemet me të cilat ndeshet Partia dhe tërë komunistët, janë të shumta e të komplikuar, që nuk zgjidhen shpejt, njëherësh e plotësisht ashtu siç dëshirojmë ne, sepse krijohen edhe vështirësi e pengesa të ndryshme gjatë punës për zgjidhjen e tyre. Të gjitha këto duhet t'i përballojnë komunistët, por këta nuk do t'i përballonin dot nëse nuk i shohin gjërat në prizmin e marksizëm-leninizmit, në qoftë se nuk studiojnë teorinë revolucionare të klasës punëtore. Studimi i marksizëm-leninizmit është çështje vitale për

komunistët. Ai nuk duhet të bëhet në mënyrë shkollarëske, përmendsh e thjesht për ta ditur për kulturë. Marksizëm-leninizmi na duhet ne komunistëve për të vepruar, për të luftuar si revolucionarë në praktikë, për të shembur të vjetrën që bëhet pengesë dhe për të ndërtuar të renë progresiste, revolucionare, komuniste.

Komunisti e ka të domosdoshme të mësojë parimet kryesore të marksizmit, sepse duhet t'i njohësh, t'i dish e t'i mbash mend ato që të udhëhiqesh në jetë prej tyre, që të dish çfarë të zbatosh. Kur i ke mësuar dhe i ke kuptuar mirë parimet, tezat e mësimet e marksizëm-leninizmit, je në gjendje të zhvillosh drejt veprimtarinë e luftën revolucionare, kurse praktika revolucionare të bën të futesh edhe më thellë në studimin e marksizmit, ta zhvillosh atë më tej. Marksizmi është shkencë dhe ta zotërosh atë nuk do të thotë të përdorësh vetëm disa citate. Ne komunistët e mësojmë marksizëm-leninizmin dhe e përdorim atë për punën e Partisë, për zbatimin e detyrave, për socializmin e për revolucionin.

Vazhdimisht Partia ka porositur që komunistët ta kuptojnë thellë se organizata-bazë është dhe duhet të jetë çerdhe revolucionarësh. Është e domosdoshme që këtë ide ta zërthejmë mirë, që komunistët të jenë e të veprojnë kurdoherë si revolucionarë. Por ata nuk mund të jenë të tillë në qoftë se nuk i njohin dhe nuk i zbatojnë në jetë normat e Partisë. Po u zbatuan drejt dhe me përpikëri këto, atëherë edhe komunistët, edhe organizatat-bazë do të jenë revolucionarë.

Në zbatimin e parimeve e të normave të Partisë kemi akoma shumë për të bërë. Të marrim zhvillimin e kritikës. Ka komunistë, te të cilët ekziston formalizëm, druajtje e disa herë frikë për të kritikuar, sidomos gabimet e shokëve me përgjegjësi më të lartë. Këto nuk janë karakteristika të revolucionarit, prandaj duhet të na tërheqin vëmendjen dhe të mos përsëritim si formula që komunisti të zhvillojë kritikën, veçanërisht atë nga poshtë-lart dhe atë paralele, por të arrijmë që komunistët me guxim të kritikojnë në mënyrë parimore, bolshevike. Po ashtu mund të themi edhe për aktivizimin e komunistëve në dhënien e mendimeve. Në organizatën-bazë secili të thotë mendimet që ka, sepse kështu edhe problemet zgjidhen drejt, por edhe komunistët dhe vetë organizata e Partisë gjallërohen e bëhen më luftarakë. Mundet që ndonjë mendim të jetë i gabuar, por shokët e korrigjojnë dhe kështu komunistët vihen në lëvizje, lindin debatet në frymën e Partisë dhe komunistët diskutojnë e shfaqin mendime për ta përmirësuar këtë apo atë vendim, për të korrigjuar shokët që kanë gabuar. Në këtë mënyrë krijohet një gjendje e mirë në organizatë, rritet fryma kombative e saj, gjë që e forcon Partinë. Nëse arrijmë që në organizatën-bazë të diskutohet gjerësisht nga komunistët për problemet që shtrohen e të jepen mendime, të bëhen vërejtje e propozime, ne e kemi bërë organizatën çerdhe revolucionarësh, kemi hedhur dritë në qoshet e errëta të këtij apo atij vendimi, kemi përcaktuar mirë rrugët si do t'i zbatojmë vendimet e detyrat. Pas një diskutimi e debati të gjallë në një mbledhje ku shfa-

qen lirisht mendimet e merren vendime të studiuara, organizata-bazë do ta ketë më lehtë organizimin e punës për të siguruar zbatimin e detyrave e të vendimeve të Partisë. Ndodh kështu sepse, kur komunistët marrin pjesë gjallërisht në diskutime e japin mendime, edhe vendimet e organizatës-bazë nuk merren në mënyrë mekanike, por dalin të studiuara, sepse të gjitha anët e tyre janë shoshitur e zbërthyer mirë nga komunistët. Kjo do të thotë të veprosh në mënyrë revolucionare.

Partisë sonë nuk i kanë ngjarë gjëra të këqija pikërisht sepse organizatat-bazë dhe komunistët kanë bërë e bëjnë luftë revolucionare, sepse në Partinë tonë zbatohen në mënyrë revolucionare normat e saj, sepse lufta e klasave, revolucioni ideologjik, ndërtimi i socializmit etj. kanë ndjekur kurdoherë një rrugë të drejtë, sepse Partia ka vepruar e vepron me vigjilencë, i ka zgjidhur problemet në kohën e duhur dhe ndaj atyre që kanë ngritur dorën kundër Partisë, janë marrë masa në kohë. Zbatimi rigoroz i marksizëm-leninizmit, i parimeve revolucionare ideologjike e organizative të Partisë, kanë bërë që rruga e Partisë sonë të jetë kurdoherë e qartë e që asaj të mos i krijohen situata të vështira, të pandreqshme. Edhe kur në zbatimin në praktikë të vijës së Partisë është vërejtur ndonjë gabim apo shtrembërim, ai është kapur në kohë, janë marrë masat e nevojshme, nuk është lejuar që gabimet të trashen dhe kështu është ndrequr dhe është shëndoshur gjendja.

Por ka parti që i kishte zënë gjumi mbi formulat e marksizëm-leninizmit dhe mbi normat revolucionare

të partisë. Të marrim Partinë Komuniste të Kinës. Për ç'zbatim të normave të partisë mund të flitet kur në Partinë Komuniste të Kinës nuk mblidhet në kohë as kongresi, as komiteti qendror? Tani atje pretendohet se po zhvillohet një revolucion kulturor, por kaosi që e karakterizon atë dhe tërë Kinën tregon se atje nuk udhëheq Partia, por është borgjezia në pushtet. Në udhëheqje të partisë ka grupe borgjeze e revizioniste që përleshën me njëri-tjetrin për të marrë fuqinë. Këto grupe, që kanë rivalizuar gjatë shumë kohëve, e kanë vënë partinë në gjumë. Nga kjo elementët borgjezë e revizionistë kanë përfituar dhe kanë zbatuar një vijë antimarksiste që të çon atje ku shkoi Hrushovi dhe grupi i tij.

Me modesti duhet të themi se Partia e Punës e Shqipërisë me vijën e saj revolucionare ka luajtur një rol të ndjeshëm në demaskimin e vijës revizioniste hrushoviane. Udhëheqja kineze disa herë bëri tentativa për të ndaluar polemikën kundër revizionistëve sovjetikë me pretekst se «ne nuk i godasim haptas se nuk na kanë goditur vetë ata» etj. Partia jonë nuk u pajtua asnjëherë me këtë qëndrim, por e ka kundërshtuar duke ua thënë hapur e në mënyrë parimore udhëheqësve kinezë pikëpamjen dhe qëndrimin e saj.

Populli kinez ka veti revolucionare, por atje nuk eci mirë puna në parti, prandaj ne themi se edhe atje do të ndodhë ashtu si në Bashkimin Sovjetik.

Meqë ra fjala, degjenerimi në Bashkimin Sovjetik është thelluar aq shumë sa atje po ndodhin gjëra të

tilla që vetëm në vendet kapitaliste mund të ngjasin. Atje është vendosur kapitalizmi në sistem, po aplikohet sistemi jugosllav i vetadministrimit. Si rrjedhim janë krijuar organizime kapitaliste. Çdo ndërmarrje në mënyrë të pavarur bën kontrata për mallin e saj me ndërmarrje të tjera, gjë që lejon të bëhen spekulime të mëdha nga ana e drejtorëve, të cilët mendojnë të fitojnë për vete e të mbushin xhepat e tyre. Plagët shoqërore të sistemit kapitalist kanë mbytur shoqërinë sovjetike. Në fabrika e qendra punë ka kaos, ryshfeti është përhapur, mjekët të lënë të vdesësh po nuk i pagove. Në qytete të ndryshme janë hapur dyqane ku blihet e shitet me dollarë, bile janë ngritur edhe hotele ku shërbehet vetëm me dollarë. Turistët dhe kontrabandistët po bëjnë kërdinë. Kudo vidhet. Tregu i zi po lulëzon në tërë Bashkimin Sovjetik. Në treg të zi po kalojnë apartamentet, automobilat e mallra të tjera. Organizata të tëra janë ngritur për të ushtruar tregun e zi. Vagabondazhi, huliganizmi dhe kriminaliteti janë bërë sëmundje të pashërueshme, kudo ka shturrje, degjenerim, korrupsion. Këto sëmundje i sheh nëpër shkolla, kafene, rrugë, familje etj.

Në masa ndihet një urrejtje e madhe për udhëheqjen e sotme sovjetike dhe dashuri për Stalinin. Veçanërisht në Gjeorgji, urrejtja kundër rusomëdhenjve është e madhe. Shtëpinë e Stalinit e vizitojnë me mijëra njerëz. Vetëm një revolucion tjetër do ta ndreqë në Bashkimin Sovjetik situatën.

Nga tragjedia e hidhur që ndodhi në Bashkimin Sovjetik, Partia jonë ka nxjerrë mësim të rëndësi-

shme; ajo u është përmbajtur dhe u përmbahet me rigorozitet marksizëm-leninizmit, mësimëve të Leninit dhe të Stalinit, ndaj dhe nuk ka gabuar. Le të grijnë revizionistët për «gabimet» e Stalinit. Historia ka treguar dhe do ta tregojë edhe më mirë në të ardhmen se Stalini ka qenë një udhëheqës i madh revolucionar që ka zbatuar me besnikëri parimet e marksizëm-leninizmit, se vepra e tij është e pagabueshme. Partia jonë që mbajti parasysht e ndoqi rrugën marksiste të Leninit e të Stalinit, është e fortë e po zhvillon e sigurt luftën për ndërtimin e socializmit, për çuarjen gjer në fund të revolucionit. Ata që nuk e ndoqën këtë rrugë, gabuan rëndë, tradhtuan marksizëm-leninizmin dhe revolucionin. Kurse Partia jonë punon çdo ditë për forcimin e radhëve të saj dhe për zbatimin e normave nga të gjithë komunistët. Këtë ajo e bën sepse shumë rreziqe i turren Partisë së klasës punëtore dhe socializmit nga jashtë dhe nga brenda. Po nuk u dolëm përpara këtyre rreziqeve, po nuk morëm masat e nevojshme për t'ua prerë rrugën, pasojat do të jenë të mëdha si për Partinë dhe për socializmin në vendin tonë, ashtu edhe për lëvizjen komuniste ndërkombëtare.

E tërë historia e Partisë sonë është e mbushur me shembuj që tregojnë se ajo ka mbajtur kurdoherë lart flamurin e marksizëm-leninizmit, se ajo e ka zbatuar dhe e zbaton këtë doktrinë ngadhënjimtare me besnikëri e në mënyrë krijuese në përshtatje me kushtet konkrete të vendit tonë. Kjo ka bërë që ajo të fitojë dashurinë dhe respektin jo vetëm të popullit tonë, por edhe të revolucionarëve e njerëzve përpa-

rimtarë të të gjithë botës. Kjo na bën krenarë, por edhe na ngarkon me detyra të mëdha që, me shembullin tonë, me punën dhe luftën tonë të ndihmojmë për fitoren e marksizëm-leninizmit dhe të revolucionit në tërë botën. Është edhe për këtë arsye që ne si komunistë t'i kuptojmë mirë detyrat e Partisë, t'i zbatojmë ato me përpikëri në të gjitha fushat dhe t'i çojmë më tej fitoret e rezultatet e arritura. Këto rezultate e kanë burimin në udhëheqjen e drejtë të Partisë, në punën e palodhur të komunistëve dhe të masave punonjëse.

Çështjen e pranimeve në Parti, për të cilën u diskutua këtu, do ta marrë në shqyrtim Sekretariati i Komitetit Qendror. Por desha të theksoj se të mos pranojmë të rinj në Parti në këto momente është gabim. Partia gjithmonë do ushqyer me gjak të ri. Nuk ka pse ta pengojnë këtë kërkesat për stazhin e kandidatit, dhe i riu që do të pranohet në Parti të mos ketë frikë të bëjë stazhin. Që të bëhet anëtar i denjë i Partisë sonë është e domosdoshme që kandidati të kalojë një periudhë prove, kalitjeje ideologjike 2-3-vjeçare. Për këtë është e nevojshme të krijohen kuptime të drejta, të hiqen ngurrimet dhe paqartësitë që ekzistojnë. Krahas kësaj duhet t'i shohim më me kujdes disa gjëra që t'i përcaktojmë më drejt, si, për shembull, kohën e zgjatjes së stazhit për kategoritë e ndryshme të kandidatëve punëtorë, intelektualë, gra, apo vendin ku duhet të kryhet ai etj. Stazhi është një periudhë për të provuar cilësitë e kandidatit, prandaj kjo

provë nuk duhet të bëhet formalisht, por të kryhet në fronte të tilla pune, ku ata që do të provohen për të merituar titullin e anëtarit të Partisë, të kaliten me të vërtetë si revolucionarë dhe të provojnë se i kanë të gjitha cilësitë e komunistit. Vetëm në këtë mënyrë do t'i japim Partisë gjak të pastër.

Botohet për herë të parë sipas shënimeve të nxjerra nga protokollin e mbledhjes së organizatës-bazë të Partisë që gjendet në AQP

JU JENI NGA ATA QË NATËN E BËJNË DITË DIHE DIMRIN PRANVERË

*Nga biseda me një grup të rinjsh e të rejash të
brigadave vullnetare të aksioneve të rinisë¹*

21 janar 1967

Jam shumë i gëzuar që po takohemi së bashku. E kam ndjekur vazhdimisht dhe me interesim të madh punën që keni bërë ju dhe dëshiroj me këtë rast t'ju them se ajo është jashtëzakonisht e madhe. Puna juaj ka shumë rëndësi, së pari, për kalitjen tuaj politike, ideologjike dhe fizike, së dyti, për përparimin e atdheut.

Ju jeni nga ata që natën e bëjnë ditë dhe dimrin pranverë. Direktivat e Kongresit të 5-të të Partisë i keni kuptuar si duhet dhe po i zbatoni mirë. Çështja si i kupton rinia direktivat e Partisë ka rëndësi të madhe për të, sepse edhe nga kuptimi dhe zbatimi si duhet në jetë i tyre Partia formon bindjen se direktivat e saj janë të drejta.

Le të marrim si shembull çështjen e punës pro-

---

¹ Shoku Enver Hoxha priti në selinë e KQ të PPSH një grup të rinjsh e të rejash që morën pjesë në takimin kombëtar të vullnetarëve, të cilët punuan për hapjen e tokave të reja.

dhuese dhe njëkohësisht atë të edukimit tuaj nëpërmjet punës. Është fakt që ju, të rinjtë e të rejat, e përqaftuat menjëherë direktivën e Partisë¹ dhe filluat ta zbatoni. Iniciativa e rinisë së kooperativës bujqësore të Lapardhasë në rrethin e Beratit, që shkoi vullnetarisht në Malin e Tërpanit për të ndihmuar fshatarët në hapjen e tokave të reja e për të ndërtuar tarraca, duke treguar kështu solidaritetin e plotë me kooperativistët e zonave malore, ishte një kushtim në radhë të parë për rininë. Kjo iniciativë pati rëndësi të madhe, gjithashtu, edhe për gjithë popullin dhe Partinë tonë. Ajo është përhapur tani në të gjithë Shqipërinë. Po ky është vetëm fillimi. Puna me siguri do të vazhdojë, sepse entuziazmi, heroizmi, fryma revolucionare nuk i kanë munguar asnjëherë rinisë së vendit tonë gjatë gjithë historisë së popullit shqiptar. Kështu ndodhi gjatë Luftës Nacionalçlirimtare, kështu po ndodh edhe pas Çlirimit, kur, nën udhëheqjen e Partisë, populli dhe rinia u mobilizuan me të gjitha forcat për ndërtimin e socializmit.

Kujt ia merrte mendja më parë që vajzat, si ju që jeni sot këtu, do të ngriheshin dhe do të shkonin, brenda ose jashtë rrethit, me shokë dhe shoqe të tjera, me kazma e lopata në duar, për të punuar në male e kodra, në shi e në borë, në erë e në furtunë për hapje tokash të reja? Çdo gjë mund të bëjë brezi i ri, për të nuk ka asgjë të pamundur. Kur ju shkoni e punoni për të hapur toka të reja në male, këtë e bëni për lulëzi-

---

¹ Është fjala për direktivën që dha Kongresi i 5-të i PPSH «T'u qepemi kodrave e maleve, t'i zbukurojmë e t'i bëjmë ato pjellore si edhe fushat».

min e Shqipërisë. Shqipëria është atdheu ynë dhe ju e keni të qartë se këtë atdhe nuk ka tjetër kush ta bëjë të begatshëm e të lulëzuar përveç nesh që rrojmë në të. Kjo është sot detyra jonë e madhe. Atdheu ynë, Shqipëria, siç ka thënë Çajupi, është vendi «Ku na duket balta më e ëmbël se mjalta». Edhe të parët tanë kanë punuar për lulëzimin e tij. Ju atje ku keni shkuar, keni parë se vende-vende ka edhe tarraca të vjetra, që i kanë ndërtuar stërgjyshërit e gjyshërit tanë, por që më vonë kanë qenë braktisur, sepse kohët ishin të vështira. Të parët tanë kishin bërë tarraca nëpër male, se fushat ua kishin rrëmbyer bejlerët. Kjo tregon se malet tona u kanë shërbyer shqiptarëve jo vetëm për luftë, por edhe për të nxjerrë bukën. Prandaj, tani që jetojmë në socializëm, le t'i bëjmë ato pjellore. Për këtë duhen djersë, punë, ndërgjegje e trimëri, nga i madh e i vogël.

Ne kemi sot nën kulturë një sipërfaqe prej rreth gjysmë milioni hektarë tokë, për hapjen e së cilës janë dashur shekuj dhe, me siguri në një të ardhme jo të largët, ne do të arrijmë të kemi një milion hektarë nën kulturë. Natyrisht kjo varet nga vullneti, organizimi dhe hovi ynë dhe, kur t'ia arrijmë, ky do të jetë një tjetër sukses kolosal për ne.

Shenjat për zbatimin e vendimit që mori Partia për të hapur toka të reja në kodra e male janë të mira. Partia ishte e sigurt për realizimin e këtij vendimi dhe shpresa më e madhe ishte në radhë të parë te ju, rinia, dhe kjo ishte një shpresë e bazuar. Në qoftë se ne po ndër marrim një aksion të tillë të madh, këtë e bëjmë për të ardhmen e Shqipërisë, për të ardhmen

tuaj, në radhë të parë. Kjo duhet të kuptohet mirë nga rinia, së cilës i bie barra ta kryejë këtë aksion me sukses. Dhe rinia e ka kuptuar fare mirë. Ne e dinim se nuk do të gaboheshim kur ia besuam rinisë hapjen e tokave të reja dhe, në fakt, nuk u gabuam. Kudo, në të katër anët e Shqipërisë, ishte rinia e para ajo që iu qep kodrave e maleve.

Ju, veç kësaj, keni bërë edhe një gjë tjetër të madhe, keni nxitur fshatarët në punë, u keni dhënë atyre shembullin e këmbënguljes e të vendosmërisë për arritjen e qëllimit, duke u rrëzuar me punën dhe qëndrimet tuaja shumë pikëpamje të vjetra. Ne i kemi shumë të mirë fshatarët tanë, patriotë, të vendosur, besnikë të Partisë, por ata kanë akoma mbeturina që duhet t'ua luftojmë. Partia bën një punë të madhe në këtë drejtim dhe në këtë punë ju jeni për të një mbështetje e madhe. Dje ne kishim mbledhjen e Sekretariatit të Komitetit Qendror ku na u tha se në disa fshatra të malësisë së Elbasanit bëhej një jetë e fjetur, patriarkale, dhe interesimi për gjendjen e gruas nuk ka qenë në shkallën e duhur. Vajzat dhe gratë e reja atje dilnin jashtë shtëpisë vetëm për të kullotur ndonjë dhi, se në atë zonë ka pak interesim për gjendjen e gruas. Por, me të vajtur disa të reja nga kooperativa të tjera, gjendja ndryshoi, u gjallëruan jo vetëm gratë e vajzat, por edhe burrat. Me siguri kështu duhet të ketë ndodhur edhe kur shkuan të rinjtë e të rejat e Lapardhasë në Tërpan. Kur këta janë ndarë nëpër familje, ku hanin e pinin, sigurisht, bënë edhe biseda me fshatarët, u tregonin atyre gjëra të reja, i ndihmonin në punë, luftonin për të rrënjosur tek ata moralin komu-

nist. Fshatarët, ndoshta, hapnin sytë e çuditeshin se si këta djem e vajza të reja kishin lënë punën, rehatin, interesin e tyre e të familjeve dhe kishin shkuar të punonin atje pa pagesë. Kjo është një propagandë e madhe efektive, një punë që nuk mund ta bëjnë as gazeta, as leksionet, as të deleguarit që venë për të mbajtur ndonjë konferencë. Në qoftë se me gazeta e konferenca do të duheshin dy vjet punë për të ndryshuar gjendjen jo të mirë në një fshat, brenda 25 ditëve, me vajtjen e rinisë së Lapardhasë në Tërpan, gjendja ndryshoi mjaft. Natyrisht, të jemi realistë, të tëra mbeturinat nuk zhduken dot menjëherë, por, ama, motori atje filloi të punojë, të rinjtë lanë mbresa të thella dhe, me punën që bënë, ndihmuan që shokëve dhe shoqëve të tyre në Tërpan t'u hapen sytë dhe t'u rritet fryma revolucionare.

Pjesëmarrja e rinisë në punën për ndërtimin e socializmit është një çështje me rëndësi të madhe që Partia e ka ngritur vazhdimisht dhe tani po e zhvillon në shkallë akoma më të gjerë. Puna ju mëson shumë gjëra. Ju të gjithë keni edhe shkollë 7-8-vjeçare, apo të mesme, disa kanë bërë edhe universitetin, por dëshiroj t'ju këshilloj edhe një gjë: me atë zell që mësoni në shkollë, me atë zell që punoni me kazmë dhe me lopatë, kur ndreqni një makinë ose kur prodhoni beze, me të njëjtin zell përpiquni të mësoni edhe marksizëm-leninizmin. Mos e lini pas dore këtë detyrë të madhe, mos u trembni prej kësaj pune. Në qoftë se gjeni vështirësi në të kuptuarit e tij, kërkonit sqarime. Ta keni të qartë se pa mësuar teorinë marksiste-leniniste, nuk do të bëheni revolucionarë në atë shkallë që

kërkon Partia, do të mbeteni kurdoherë praktikienë. Praktikizmi zgjidh mjaft probleme, po njeriu, pa qenë i ndriçuar nga teoria, disa gjëra mund të mos i shikojë mirë, rrugën e Partisë nuk do ta kuptojë dot si duhet ideologjikisht. Pa u ndriçuar nga teoria marksiste-leniniste, pa qenë politikisht dhe ideologjikisht i ngritur, shumë mbeturina që njeriut i zënë këmbët do ta çojnë në gabime.

Kur ju punoni, e kuptoni drejt se puna është nder, se ajo sjell të mira e begati, të mëson të jesh i disiplinuar, të edukon me jetën e punën kolektive, të bën të jesh i çiltër dhe jo i mbyllur e egoist. Për të gjitha këto të mira që sjell puna dhe praktika, mësuesit tanë të mëdhenj, klasikët e marksizëm-leninizmit, kanë bërë sinteza dhe përgjithësime të tilla teorike që, po i mësove si duhet, të orientojnë në çfarëdo situatë për të gjykuar ç'gjë është e drejtë e çfarë është e shtrembër. Shumë nga ju të rinjtë nesër do të pranohen në Parti, prandaj sa më e pastër të gatuhet qysh tani ndërgjegjja juaj, sa më të edukuar si revolucionarë e të pafrikshëm të jeni, aq më guximtarë dhe të çeliktë do të jenë Partia dhe atdheu. Në qoftë se Partia nuk do të vërë të gjithë kujdesin për të edukuar të rinjtë në frymën e marksizëm-leninizmit, ajo nuk do të bëjë një punë të mirë për të ardhmen e atdheut. Në qoftë se në rrethe ka komitete ose anëtarë partie që nuk tregojnë kujdes për edukimin e rinisë dhe për zgjidhjen e problemeve të saj, pra, në qoftë se nuk punojnë për të ardhmen, ata nuk janë komunistë të mirë. Shumë komunistë kujtojnë se kanë detyrë vetëm të kryejnë punën që u është ngarkuar dhe kujtojnë se me këtë

janë në rregull. Një mendim i tillë është i gabuar, sepse detyrat e komunistit nuk janë të thjeshta, ato janë të shumta e mjaft të komplikuar. Një nga këto detyra është edhe kujdesi për edukimin e brezit të ri. Partia i kushton një kujdes të madh rinisë, kurse rinia, nga ana e vet, po i zbaton me vrull detyrat që i ngarkon Partia, u përgjigjet me një gatishmëri të madhe thirrjeve të saj.

Ja, tani në vendin tonë do të ndërtohet hekurudha Rrogozhinë-Fier, vepër me rëndësi të madhe ekonomike dhe politike. Rinia po i përgjigjet me shpejtësi, me entuziazëm dhe në masë thirrjes për të marrë pjesë në këtë aksion të madh që do t'i shërbejë asaj, në radhë të parë, për kalitjen ideologjike dhe politike, por do të ndihmojë edhe në forcimin e atdheut. Një entuziazëm i madh ka shpërthyer në masën e të rinjve për të marrë pjesë në aksionin e hekurudhës. Dhjetëra mijëra të rinj e të reja kanë dalë vullnetarë për këtë aksion. Lexova në gazetën «Zëri i rinisë» se një familje nga Gramshi kishte kërkuar të pranohej e gjitha të punonte në hekurudhë.

Dy muaj do të punoni ju në aksione, prandaj përpuni që kjo kohë të jetë e pasur jo vetëm me përpjekje për realizimin e normave, por edhe për edukimin tuaj. Aksionet të vlejné që të rrënjoset në mes të të rinjve e të rejave një shoqëri e sigurtë socialiste, me një frymë të lartë marksiste-leniniste dhe me moral të lartë. Kur themi me moral të lartë, këtu nuk përjashtojmë dashurinë. Dashuria është një fenomen njerëzor i lidhur me jetën. Në vendin tonë socialist martesat ka rëndësi të madhe dhe njohja e të rinjve

para martesës është e domosdoshme. Prandaj marrëdhëniet me një moral të lartë proletar kanë rëndësi të jashtëzakonshme jo vetëm për çiftin, por edhe për Partinë dhe për atdheun. Raste të tilla në aksione nuk duhet të përjashtohen, por duhet të kihet kujdes që marrëdhëniet midis të rinjve të bazohen në moralin komunist.

Një këshillë tjetër që dëshiroj t'ju jap është që në aksion të kalitni disiplinën. E kam fjalën jo për të vendosur një disiplinë ushtarake borgjeze, po një disiplinë të vetëdijshme proletare. Çdo njeri, në jetën e tij, duhet të jetë i disiplinuar, por jo jashtë frymës revolucionare, jo se kështu ia do qejfi ndonjërit dhe tjetri të zbatojë verbërisht diçka. Kur të thonë të bësh një punë, kjo duhet të jetë në interes të Partisë, në interes të popullit, të jetë diçka e arsyeshme, e drejtë; vetëm atëherë ai që merr porosinë duhet ta zbatojë atë. Kur urdhri nuk është i drejtë, disiplina nuk ka kuptim, sepse zbatimi i tij dëmton Partinë dhe popullin.

Duke u kalitur dhe duke u edukuar kështu, me dashurinë për punën, me disiplinën proletare, me normat komuniste të shoqërisë e të miqësisë, kur të ktheheni, do të çoni në rrethin tuaj frymën e aksionit. Edhe sikur e vetme të jetë një vajzë që kthehet nga aksioni në fshat, t'u tregojë shoqeve, që do ta presin dhe do ta pyesin si kanë shkuar në hekurudhë, për jetën dhe punën që është bërë atje, për mobilizimin e rinisë në këtë aksion të rëndësishëm. Kështu edhe ato do të mobilizohen në këtë frymë për realizimin e detyrave që cakton organizata e Partisë në fshat. Kjo ka rëndësi të madhe, të dorës së parë dhe do të thotë se ju nuk

dërgoheni në hekurudhë vetëm për të bërë trasenë dhe për të shtruar shinat, por, duke qenë se te ju ka njerëz nga më të mirët e Partisë, ju, kur të ktheheni nga aksioni, do t'i jepni një hov të madh revolucionar jetës në fshatra, në qytete, në uzina e fabrika, në shkolla e kooperativa bujqësore dhe kudo ku punoni e jetoni.

Kohët e fundit, kur isha në Gjirokastër, duke kaluar nga Mezhgorani, ku ka luftuar heroi ynë Asim Zeneli, pashë se si të rinjtë dhe të rejat e fshatit hapnin toka të reja mbi lumin e Vjosës dhe shkëmbinjtë që shkulnin i hidhnin në lumë. Në kodrat gjatë rrugës pashë marshimin e një çete territoriale, thujse të gjitha gra. Të gjithë ishin me pushkë në krah dhe me syrin pishë. I pyeta nëse dinin t'i përdornin armët që mbanin. M'u përgjigjën se po dhe më thanë që, po të doja, mund të më tregonin sa mirë i zotëronin. Kurse më tej, në Tërpan, pashë flamurin e vullnetarëve të Lapardhasë që punonin poshtë rrugës.

Veprimet që po ndërmerri ju tani për zbatimin e direktivave të Kongresit të 5-të, duke ecur në gjurmët e baballarëve, nënave, motrave e vëllezërve tuaj, janë një shembull heroik, një fillim i mbarë, që u jep siguri të madhe popullit dhe Partisë, që tregon edhe një herë se rinia jonë është me të vërtetë në gjendje të bëjë gjëra të mëdha. Të gjithë duhet të mësojnë nga ju, edhe pleqtë, edhe të rriturit, edhe anëtarët e Partisë. Me këtë nuk dua të them se komunistët nuk hidhen në aksione, sepse në këtë drejtim ata janë të parët dhe shembull, por rinia ka disa karakteristika të veçanta, shumë të mira, siç janë hovi dhe entuziazmi

rinor, nga të cilët anëtarët e Partisë duhet të frymëzohen.

Ju i keni këto cilësi sepse në radhë të parë jeni brezi i ri i lindur në socializëm. Partia jonë, gjatë gjithë kësaj kohe, ka bërë një punë shumë të madhe me rininë, prandaj te kjo janë rrënjësor tiparet më të mira të komunistëve dhe të të gjithë njerëzve të rinj, që, pa qenë akoma anëtarë partie, karakterizohen nga tiparet e shkëlqyera të komunistëve dhe të revolucionarëve të vërtetë. Partia ka bërë vazhdimisht përpjekje që ndërgjegjja juaj të jetë shumë më e pastër nga ajo e brezit më të vjetër. Këtë e them se ne, brezi para jush, jemi rritur në të tjera kushte dhe me të tjera botëkuptime, që na kanë lënë disa njolla në punë e në ndërgjegje, të cilat edhe ju i ndeshni në jetë. Unë jam i sigurt se atje ku keni punuar, ju keni hasur në shfaqje e qëndrime të papëlqyeshme të disa njerëzve, prandaj në këto raste me të drejtë jeni revoltuar kundër tyre. Sigurisht, ato ju kanë penguar dhe do t'ju pengojnë akoma në punë dhe në jetë. Por rëndësi të madhe ka çështja që ju jeni revoltuar kundër shfaqjeve jo të mira që ekzistojnë nga e kaluara në ndërgjegjen e njerëzve në shoqërinë tonë, jeni ngritur kundër tyre dhe u keni bërë ballë. Kjo ka rëndësi të madhe, bile të jashtëzakonshme, sepse tregon formimin tuaj të shëndoshë me botëkuptimin e Partisë.

Lufta kundër këtyre shfaqjeve nuk mund të bëhet pa zbatimin e normave marksiste-leniniste të Partisë. Kur një punë nuk bëhet mirë, njeriu nuk duhet të ulë kokën, përkundrazi, të ngrejë shpatën, të godasë padrjetësinë. Ata që nuk e pranojnë kritikën kur

janë në rrugë të gabuar, nuk janë njerëz të mirë, prandaj u bini kokës. Kur keni të bëni me njerëz që gënjëjnë, mos i dëgjoni, por i kritikoni me guxim. Mos kini frikë t'i shpartalloni ata që bëjnë veprime në kundërshtim me normat e Partisë dhe me moralin komunist jo vetëm një për një, por edhe në bllok. Kjo ka rëndësi të madhe, sepse, për shembull, ndonjë kryetar kooperative, i cili mund të jetë bërë kapadai, dhe flet e vendos si do vetë, kur të shohë se të gjithë kooperativistët e gjithë rinia po e vënë me shpatulla për muri do të ulë pendët. Duke qenë krah për krah njëri-tjetrit e duke zhvilluar gjerësisht luftën e klasave nuk ka ç'të na bëjë as armiku, as ideologjia e tij.

Ata që te ne spekulojnë me besimin e masës, me postin që u është dhënë, që bëjnë hile me urdhrat e direktivat e drejta të Partisë, janë të paktë. Prandaj nuk duhet ulur koka para këtyre që dëmtojnë interesin e përgjithshëm; ata duhen kritikuar e duhen ndrequr. Të veprosh ndryshe është një gabim i madh.

Partia na mëson të jemi kurdoherë vigjilentë dhe sypatrembur për mbrojtjen e vijës së saj të drejtë. Këtu nuk është çështja e një ose e dy njerëzve, po e të gjithë popullit, e së ardhmes së Shqipërisë. Prandaj nuk na prishet puna për ndonjë që vepron ndryshe nga ç'porosit Partia. T'i vëmë fshesën në rast se dikush nuk mbron interesin e popullit, pengon realizimin e detyrave, se ka me qindra e mijëra të tjerë shumë më të mirë. Të tilla janë normat revolucionare të Partisë. Në këtë rrugë ka punuar vazhdimisht Partia jonë, prandaj populli ynë ka korrur vazhdimisht fi-

tore në ndërtimin e socializmit. Këto fitore ne duhet t'i forcojmë dhe t'i çojmë akoma më përpara.

Njeriu, na mëson Partia, duhet të jetë vazhdimisht revolucionar. Kjo do të thotë që neve na del detyra të vazhdojmë të bëjmë revolucionin. Këtë çështje duhet ta kuptojmë kështu: vërtet Partia jonë ka krijuar një situatë kaq të mirë, të favorshme, por ne nuk duhet të kënaqemi me sukseset e mëdha që kemi arritur në të gjitha fushat e aktivitetit tonë dhe të mbetemi në mes të rrugës. Kush thotë se jeta, aktiviteti i gruas dhe i të rejave ka arritur te ne atë gjendje të kënaqshme që kërkon Partia, ai nuk është revolucionar. Përkundrazi, kush thotë se këto që kemi arritur nuk janë të mjaftueshme, prandaj duhet t'i konsolidojmë dhe të realizojmë suksese të tjera të reja, kush thotë se është e vërtetë që kemi suksese, po duhet të bëjmë akoma më shumë, për sa u përket zhvillimit dhe pjesëmarrjes së mëtejshme të gruas në punë, lehtësimit të saj etj., ai mendon si revolucionar. E kështu me radhë mund të flasim ne për të gjitha fushat, në mënyrë që të konsolidojmë pozitat e socializmit në vendin tonë, të luftojmë me sukses armiqtë tanë, të jashtëm e të brendshëm, dhe të ecim vazhdimisht në rrugën socialiste.

Mësimi i Partisë që duhet të jemi kurdoherë në revolucion, do të thotë që t'i kuptojmë mirë direktivat e saj, t'i bluajmë ato si duhet në kokë dhe të luftojmë me të gjitha forcat për t'i realizuar. S'ka dyshim se gjatë luftës për realizimin e tyre, do të hasim vështirësi e pengesa, ashtu sikurse keni hasur edhe ju në punën e madhe që keni bërë. Ndonjërin nga ju mund

që e pengonte babai, ndonjë tjetër nuk e linte nëna të vinte në aksion, dikush mendonte si do të bënte shtëpia pa të, disa thoshin se meqë janë vajza s'duhet të venë etj. Të gjitha këto mendime janë ferra që ju zunë rrugën para se të niseshit për në aksion, po ju i kapërcyet ato. Pra, gjatë punës ne do të hasim në pengesa të shumta materiale e morale, por Partia na ka armatosur të gjithë që këto pengesa t'i kapërcejmë, të kalitemi dhe të fitojmë mbi to.

Armiqtë tanë të brendshëm nga më të rrezikshmit janë mbeturinat në ndërgjegjen e njerëzve. Këto mbeturina, për fat të keq, ekzistojnë dhe do të ekzistojnë te ne për një kohë të gjatë dhe do të jenë pengesa shumë të mëdha në rrugën tonë. Prandaj, ata që i luftojnë ato në veten e tyre dhe te shokët janë me të vërtetë revolucionarë. Po u luftuan me sukses mbeturinat e së kaluarës në ndërgjegjen tonë, edhe armiqtë komplotistë më të stërholluar e dinakë nuk do të mund të veprojnë dot pa u demaskuar. Armiku përpiqet të zbulojë e të shfrytëzojë dobësitë në qoshet e errëta të ndërgjegjes së njerëzve tanë për t'i korrptuar e për t'i dëmtuar ata. Por Partia e ka edukuar dhe e edukon rininë me një frymë të lartë revolucionare, që të jetë kurdoherë vigjilente, e guximshme dhe trime për të luftuar çdo armik.

Të jesh trim nuk do të thotë vetëm të marrësh pushkën dhe të hidhesh në mal, siç bënë partizanët në kohën e Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare. Trimëria nuk tregohet vetëm në luftë për mbrojtjen e atdheut. Trimëri e madhe është gjithashtu edhe të hidhesh në luftë kundër hipokrizisë, gënjeshtërisë, kundër gjithë

atyre që shtypin dhe keqpërdorin vajzat dhe gratë etj. Edhe kundër këtyre duhet të bëhet, pra, një luftë e vendosur. Të godasim, shokë dhe shoqe, të gjithë ata që janë fodullë e burokratë, shpatën ta mbajmë kurdoherë zhveshur kundër mbeturinave të tilla. Ja, ç'do të thotë të jesh trim. Në goftë se ne i luftojmë mbeturinat dhe veset duke i zbuluar kudo ku ato fshihen, kudo ku kanë lëshuar rrënjë, atëherë forcohemi dhe bëhemi të pathyeshëm. Edhe sikur armiku të bëjë gabim e ta sulmojë Shqipërinë, atëherë njerëzit tanë me energji kolosale të pashtershme do të hidhen në sulm dhe do ta shpartallojnë atë.

Ju, rinia, jeni në pararojë në çdo detyrë. Partia ju ka një armë të fortë, të mprehtë e të papërkulur. Kështu të jini vazhdimisht të pamposhtur përpara çdo pengese e vështirësie.

Partia, duke filluar që nga koha e luftës, është mbështetur kurdoherë te rinia. Të gjithë luftëtarët tanë të orëve të para ishin të rinj. Ata tani janë të tërë me flokë të thinjur, shumica 40 vjeç e lart, po në atë kohë ishin kështu si ju tani. Rinia është një forcë e madhe në jetën e çdo vendi. Prandaj edhe pas Çlirimit Partia jonë ka qenë dhe është kurdoherë e lidhur ngushtë me rininë, ashtu siç ka qenë dhe është e lidhur me gjithë popullin, me punëtorët, me fshatarët, me gratë. Ajo ka qenë dhe është vazhdimisht vigjilente në rrugën marksiste-leniniste e në luftë, në revolucion kundër çdo armiku. Po të zbatohet me besnikëri marksizëm-leninizmi, po të revolucionarizohen vazhdimisht populli dhe Partia në rrugën marksiste-leniniste, po të mbahen lart ndërgjegjja socialiste dhe vrulli e hovi.

revolucionar i punonjësve, atëherë armiku nuk të dëmton dot, sepse me të nxjerrë veshët, i pritët koka.

Shqipëria dhe Partia e saj e Punës janë një vend dhe një parti e vogël, që japin një shembull të shkëlqyer se si duhet t'u qëndrohet armiqve të marksizëm-leninizmit, si duhet të qëndrohet e të luftohet për interesat e popullit dhe të socializmit. Prandaj të gjitha partitë dhe grupet revolucionare marksiste-leniniste në botë që janë krijuar, po krijohen, po zmadhohen e qëndrojnë në pozita të shëndosha revolucionare, kanë një admirim, dashuri e respekt të madh marksist-leninist për Partinë tonë.

Ju e dini se punët tona nuk kanë shkuar si në gjalpë. Edhe gjatë gjithë periudhës pas Çlirimit kemi luftuar me të gjithë armiqtë e Partisë dhe të shtetit që kanë dalë në vendin tonë, të cilët janë përpjekur të organizohen, të përfitojnë nga situatat e vështira që kalonte vendi ynë në periudha të ndryshme, ata janë përpjekur të lidhen me armiqtë e jashtëm, me imperialistët, me titistët, me monarko-fashistët grekë, më vonë me revizionistët sovjetikë e të tjerë dhe kanë komplotuar, po të gjitha planet e tyre janë shpartalluar. Armiqtë tanë kanë dështuar, se Partia e populli ishin një, se vija e Partisë ishte e drejtë, se hovi revolucionar i popullit ishte i madh, prandaj ata nuk mund të kishin jetë në vendin tonë.

Tani dëshiroj edhe unë t'ju dëgjoj. Keni gjë për t'i thënë Partisë, ndonjë këshillë ose vërejtje për punën, ndonjë mungesë ose pengesë? Mbase ju nuk m'i thoni dot të gjitha sot, por mendoj se mund të më thoni diçka ose mund të më tregoni përshtypjet që keni për

vendet ku punuat dhe prapë do të vazhdoni të punoni, se edhe këto janë mësim për ne. (*I drejtohet një të reje vullnetare nga Dobraqi i rrethit të Shkodrës.*) Si punon kryetari juaj tani?

BEHIJE XHEMALI: Mirë punon.

SHOKU ENVER HOXHA: Tek ai ka ndonjë nga sëmundjet që përmenda? Unë e njoh atë, është shok i mirë. Kur përgjegjësit s'punojnë mirë, t'ua mbledhim rripat, se një gjë e tillë është për të mirën e Partisë, për të mirën e kooperativës ose të fabrikës, bile edhe për të mirën e tyre. Më kanë thënë se një kryetar kooperative bujqësore në rrethin e Shkodrës e kanë hequr dhe kanë bërë mirë, sepse ai kishte mjaft gabime në punën e tij. Atje dërguan një shok tjetër, të zotin, që është edhe anëtar i komitetit të Partisë të rrethit. Ai që hoqën punonte mirë, por nuk sillej si duhet me njerëzit; për një gabim u priste të drejtën e punës kooperativistëve etj. Kur një kooperativist, për shembull, nuk dilte në punë, e dënonte duke e lënë pa punë disa ditë. Natyrisht, ky nuk ka bërë mirë, por jo të jepej një dënim i tillë që të dëmtonte familjen e tij. Ai mund të thirrej në mbledhjen e brigadës, ku të kritikohet që të mos e përsëriste më gabimin.

Nëpër fshatrat ku shkuat ju, keni vënë re që në dimër nuk u bëhet qejfi qeder mjaft fshatarëve, të cilët si pa gjë të keq ngrihen vonë nga gjumi e venë në punë në orën dhjetë të ditës, në vend që të venë në punë herët. Me qëndrimin tuaj ju u keni dhënë atyre një shembull shumë të mirë, i keni futur në sedër.

BEHIJE XHEMALI: Kështu ndodhi edhe në Reç, ku ne shkuam për të hapur toka të reja në mal. Di-

tët e para na bëri shumë përshtypje që pjesëmarrja e fshatarëve në punë qe e vogël. Ata mendonin se në dimër nuk ka punë në fshat, prandaj rrinin pranë zjarrit. Por, kur panë si punonim ne, kur panë që ne i tejkaluam çdo ditë normat, duke i realizuar deri në 150 për qind, ata e kuptuan që edhe në dimër bujqësia ka plot punë, u vunë në sedër dhe u mobilizuan për realizimin e detyrave.

SHOKU ENVER HOXHA: Kishte organizatë rinie atje?

BEHIJE XHEMALI: Po, kishte, bile ishte shumë e madhe, me 185 anëtarë.

SHOKU ENVER HOXHA: Çfarë kishin, byro apo komitet?

BEHIJE XHEMALI: Atje organizata e rinisë kishte komitet.

SHOKU ENVER HOXHA: A bënë pjesë vajza në komitet?

BEHIJE XHEMALI: Ishin vetëm dy vajza, ndërsa djem shtatë.

SHOKU ENVER HOXHA: Po në Dobraq sa vajza ka në komitetin e rinisë?

BEHIJE XHEMALI: Në komitet ne kemi gjashtë vajza dhe pesë djem.

SHOKU ENVER HOXHA: Po sekretari vajzë është apo djalë?

BEHIJE XHEMALI: Është vajzë. Jam unë.

SHOKU ENVER HOXHA: Shumë mirë.

BEHIJE XHEMALI: Kur u kthyem në Dobraq, punuam Thirrjen e Komitetit Qendror të BRPSH dhe gjithë të rinjtë e të rejtat e organizatës sonë shprehën

gatishtërinë për të shkuar në hekurudhë. Ju japim fjalën, shoku Enver, se ne, të rinjtë e kooperativës bujqësore të Dobraqit, do të marrim pjesë edhe në aksione të tjera më të vështira që do të na caktojë Partia.

MARIKA MOÇKA: Unë jam nga Vlora. Nga rrethi ynë dolën 860 vullnetarë për hapjen e tokave të reja. Bashkë me shumë shokë e shoqe, mua më qëlloi të shkoj në fshatin Armen. Atje na ra në sy që vajzat nuk dilnin rregullisht në punë. Atëherë e diskutuam këtë problem dhe shkuam nëpër shtëpitë e fshatarëve për të biseduar me ta, për të gjetur shkaqet pse të rejat nuk dilnin në punë rregullisht e rrinin larg nesh.

SHOKU ENVER HOXHA: Kishte në Armen familje që i martonin vajzat të vogla ose me burra të shkuar në moshë?

MARIKA MOÇKA: Po, kishte. Si përfundim i përpjekjeve që bëmë, vajzat filluan të dilnin në punë, por gjatë saj ato rrinin veç nga burrat. Edhe kjo nuk na pëlqeu. Atëherë përsëri biseduam me shokët e shoqet tona, bëmë një ndarje të tillë pune që dy vajza nga ne të punonin me një djalë nga fshati dhe dy vajza fshati me një djalë nga vullnetarët. Propozimin tonë fshatarët e pranuan. Kështu gradualisht atyre filloi t'u dilte turpi.

Kohën e lirë e kalonim duke ndihmuar fshatarët në punët shtëpiake në familjet ku banonim, kurse djemtë tanë bashkë me djemtë e fshatit shkonin në mal për të prerë dru. Fshatarët u kënaqën shumë nga ne, ata donin vazhdimisht të na kishin afër. Ne krijuam një shoqëri të ngushtë me të rinjtë dhe të rejat, bile, kur u larguam, disa nga ato qanë.

SHOKU ENVER HOXHA: U shkruani letra, mbanin korrespondencë me ta?

MARIKA MOÇKA: Po. Ne kemi vendosur t'i forcojmë lidhjet me ta.

VLASH GRAMI: Brigada jonë vullnetare «Adem Reka» e të rinjve të Durrësit punoi në kodrat e Golemit, ku hapëm tarraca për mbjelljen e një blloku të madh me qershi. Ajo kishte më shumë vajza, rreth 120. Kur shkuam në kooperativë, na pritën shumë mirë. Ne punonim bashkë vajza dhe djem, ndërsa kooperativistët i pamë që punonin veç nga gratë. Atëherë biseduam menjëherë me kryetarin e kooperativës dhe brigadierin, të cilët na thanë se gratë i kishin pak «të mbyllura», por ne u shfaqëm dëshirën t'i takonim, pse kështu do të ndihmonim njëri-tjetrin dhe sidomos ne, që nuk dimë shumë nga bujqësia, do të përfitonim mjaft. Konstatuam gjithashtu se organizata e rinisë atje nuk kishte bërë asnjë mbledhje. Me shumë vështirësi i tërhoqëm të rejat në punë, në fillim i vumë bashkë me shoqet tona, më vonë arritëm të punonim të gjithë së bashku.

SHOKU ENVER HOXHA: Ato sigurisht donin të dilnin, por nuk i lirte presioni i prindërve.

VLASH GRAMI: Ashtu është, disa djem na thanë që vajzat duan të dalin, por nuk i lejojnë prindërit.

Përveç punës organizuam dhe aktivitete të tjera, për shembull anëtarët e brigadës sonë «Adem Reka» morën me vete të rinjtë dhe të rejat e kooperativës dhe i shpunë për të vizituar Portin e Durrësit, vaporin «Vlora» dhe familjen e heroit Adem Reka. Nga këto vizita ata u kënaqën shumë.

SHOKU ENVER HOXHA: Adem Reka është një hero i shquar i vendit tonë. Tani që ju e mbaruat këtë punë, jeni akoma të organizuar si brigadë me emrin e heroit «Adem Reka»?

VLASH GRAMI: Për të ruajtur lidhjet si brigadë, ne morëm një fletore, ku shkruam të gjithë emrat e anëtarëve të brigadës dhe vendosëm që, të gjithë së bashku, të pandarë, të shkojmë në hekurudhë dhe në çdo vend tjetër që do të kenë nevojë Partia dhe atdheu.

SHOKU ENVER HOXHA: A kishte të rinj nga porti në brigadën tuaj?

VLASH GRAMI: Po, kishte.

DAFINA DILO: Unë jam nga kooperativa e Këmishtajt e rrethit të Lushnjës.

SHOKU ENVER HOXHA: Ju, të rinjtë e të rejtat e Këmishtajt, me punën që bëtë ndihmuat në forcin e organizatës së Partisë. Ju e dini se në kooperativën tuaj kishte njerëz që nuk punonin e nuk drejtonin si duhet. Disa nga ata qenë edhe anëtarë të Komitetit të Partisë të rrethit, por këta e kishin vënë në gjumë komitetin e Partisë, kurse vetë organizata-bazë e Partisë nuk reagonte ndaj gabimeve të tyre. Organizata juaj e rinisë është e mirë; edhe kooperativa juaj është e përparuar, por sukseset nuk duhet të na pengojnë të shohim të metat dhe gabimet. Prandaj hapni sytë, kini parasysh ato që thashë në fillim për dëmin që sjellin mbeturinat mikroborgjeze. Mos lini të bëhen më gjëra të tilla, bëhuni trima kundër çdo shfaqjeje e veprimi të dëmshëm. Në qoftë se një i ri ose e re ka të drejtë dhe, megjithëse ngre zërin, kjo e drejtë nuk

i jepet, bëhuni bllok të gjithë dhe kundërshtojeni kryetarin. Të bësh kështu do të thotë të mbrosh Partinë. Partinë nuk e mbrojnë dallaveraxhinjtë, nuk e mbrojnë, gjithashtu, as ata që s'flasin në mbledhjet e organizatës. Njerëz të tillë nuk mund të jenë revolucionarë, përkundrazi, ju që u treguat luftëtarë, jeni nga ata që e mbrojtët vijën e Partisë dhe keni bërë shumë mirë.

DAFINA DILO: Ne punuam në fshatin Zgjanë. Gjithsej atje kishte gjashtëdhjetë të rinj dhe të reja, pjesa më e madhe vajza. Kishte edhe dymbëdhjetë arsimtarë, nga të cilët vetëm një vajzë ishte nga fshati. Në organizatën e rinisë bënte pjesë vetëm një vajzë që ishte kandidate partie, kurse të tjerat, që ishin të martuara, nuk bënin pjesë.

SHOKU ENVER HOXHA: Ato ishin martuar me djem të rinj?

DAFINA DILO: Disa me djem të rinj, disa me të moshuar.

SHOKU ENVER HOXHA: Nuset a dilnin në punë apo, sipas zakonit, rrinin ndonjë vit në shtëpi?

DAFINA DILO: Muajt e parë të martesës ato nuk dilnin në punë, ruanin zakonet. Në fshat kishte mbeturina e zakone fetare, pleqtë e plakat mbanin raman, ndërsa në familjen që isha unë nuk agjëronin.

SHOKU ENVER HOXHA: Shikoni, shokë dhe shoqe, ç'bën feja. Për të ruajtur unitetin e perandorisë arabe u vendos rregulli i të falurit dhe ramazani. Besimtarët, kudo ku ka myslimanë, falen njëloj në të pesë vaktet dhe gjatë faljes kthehen vetëm nga një anë, nga ana e Mekës, vendit ku lindi Muhameti. Gjithashtu besimtarët myslimanë mbanin dhe mbajnë të gji-

thë ramazan në të njëjtën kohë dhe kjo u imponohet jo vetëm për të gjitha arsyet e shtypjes së masave punonjëse, por edhe për hir të unitetit të perandorisë dhe për të krijuar te besimtarët një disiplinë fetare të vetme.

Prandaj një punë e madhe na del përpara për të shkukur që nga rrënjët këto besime të kota, prapanike e të dëmshme, që janë kundër përparimit dhe zhvillimit të shoqërisë. Asnjë interes nuk ka një i moshuar që të agjërojë, por feja e ka futur në praktikën e besimtarëve këtë zakon për t'i mësuar njerëzit të vuajnë, të mos hanë dhe të jenë të bindur në mënyrë të verbër ndaj një dogme të lindur shekuj më parë. Prandaj, na bie një detyrë me rëndësi që t'i luftojmë këto mbeturina e besime të kota, t'ua shpjegojmë njerëzve që këto zakone nuk janë tonat, nuk janë as të kohës, për kundrazi, janë të dëmshme. Po kështu, të dëmshme e të huaja janë të gjitha mbeturinat e tjera, duke filluar që nga ajo që fëmijët i martonin qysh në djep. Prandaj ne duhet të luftojmë edhe kundër fesë që i lejon zakone të tilla. Feja është një sëmundje e rrezikshme për popullin.

DAFINA DILO: Neve na u desh të luftonim shumë për çështjen e fejesave në moshë të vogël. Kur ishim atje, ndodhi një rast i tillë: prindërit donin të fejonin vajzën e tyre, nxënëse në klasën e 6-të, me një djalë që nuk kishte bërë akoma ushtrinë. Kur e morëm vesh një gjë të tillë, shkuam dhe biseduam me prindërit e vajzës. Biseda, më në fund, dha rezultat, ata u bindën, na dhanë të drejtë dhe kështu vajzën nuk e fejuan.

SHOKU ENVER HOXHA: Njerëzit tanë tani kuptojnë më shumë, janë më të zhvilluar, vetëm duhet luf-

tuar edhe kundër opinionit, se ka shumë njerëz që disa nga këto gjëra i bëjnë të shtyrë nga forca e tij. Kur ka njerëz që ngulin këmbë në zakone të këqija, kur ata ruajnë e praktikojnë disa zakone të mbrapshta, të padrejta, atëherë duhet ngritur opinioni, në radhë të parë i të rinjve e i të rejave. Nuk ka asnjë të drejtë tjetri të martojë vajzën në moshë të vogël, që s'e lejon as ligji, prandaj kur duken shenja të tilla, t'i thuhet prindit të vajzës se duhet të heqë dorë dhe, në qoftë se nuk bindet, atëherë e tërë rinia t'i vejë në shtëpi e t'i thotë që çupa jote nuk është bërë akoma për martesë. «Është çupa ime», mund të kundërshtojë prindi, po rinia duhet t'i shpjegojë atij se është duke vepruar kundër ligjit, mbasi vajza e tij në atë moshë nuk është në gjendje të shfaqë vullnetin e saj, sepse nuk gjykon dot si duhet, prandaj martesë nuk duhet bërë. Në rast se prindi nuk bindet, të njoftohen organet kompetente e të veprojnë ligjshmëria socialiste.

Ose kur një vajzë e re, që ka ardhur në moshë për martesë, dashuron një djalë, por babai ose nëna nuk e lejojnë të martohet me të, vajza duhet të përpiqet t'i bindë. Në rast se atyre nuk u mbushet mendja dhe vazhdojnë të bëjnë një mijë gjëra kundër vajzës së tyre, atëherë ajo le të drejtohet në organizatën e rinisë, bile edhe të Partisë, dhe gjithë të rinjtë të venë në bllok në familjen e saj dhe t'u thonë që të mos e pengojnë vajzën. Ka raste që në disa krahina i shesin vajzat. Njerëz të tillë dallaveraxhinj këtë gjë tani e bëjnë fshehtëazi. Rëndësi ka çështja që, kur ngjet një gjë e tillë, duhet të gjithë të rinjtë e të rejat të ngrihen në këmbë e të mos lejojnë që vajza të shitet, të shkojnë

e t'i thonë familjes së saj që të mos e kryejë një veprim të tillë të shëmtuar e ta paralajmërojnë se ndryshe do ta denoncojnë babanë dhe do ta çojnë në gjyq. Të shikoni pastaj se si nuk do të guxojë më njeri ta shesë vajzën.

Ju të rinjtë, sidomos, duhet t'i mbroni të drejtat e vajzave. Djemtë revoltohen më shumë e më lehtë në familje, kurse vajzat nënshtrohen më shumë dhe vuajnë pasojat e zakoneve të këqija. Të rinjtë duhet të jenë kurdoherë në mbrojtje të ligjeve e normave socialiste për sa u përket të drejtave të vajzave, të grave, të nënave e të motrave, pse shtypja është shekullore dhe e dyfishtë kundër grave, është edhe prapambetja që i bën ato të vuajnë, edhe shtypja e burrave. Prandaj të rinjtë duhet t'i mbrojnë shoqet, nënat dhe motrat nga çdo padrejtësi ose shtypje që ushtrohet kundër tyre nga ana e burrave.

KUJTIM MUSAI: Unë punoj në qytetin e Cërrikut. Të rinjtë e qytetit tonë shkuan në malësinë e Shpatit, në Zavalinë, një fshat mjaft i largët. Fshatarët e Zavalinës janë patriotë dhe mikpritës, atje ka shumë pjesëmarrës të Luftës Nacionalçlirimtare. Gjatë ditëve që qëndruam atje bëmë edhe një ekskursion në rrugën ku kishte kaluar Shtabi i Përgjithshëm. Një ish-partizan erdhi bashkë me ne dhe pranë një lapidari të ngritur atje, na foli për ngjarjet që kishin ndodhur në atë kohë.

SHOKU ENVER HOXHA: Kam njohur një Muço Boduri në Shpat, burrë trim, sypatrembur, i lidhur ngushtë me Partinë, me partizanët. Kur kaluam andej gjatë dimrit të 1944-s, e gjetëm të veshur me një lëku-

rë deleje. Sa na pa, u gëzua shumë dhe u sul të na puthte. «Ku dua t'ia di unë nga ballistët», na tha ai. «Ata na thoshin çdo ditë se partizanët u shpartalluan, po unë nuk u besoja dhe ja, tani ju shoh përsëri, ju nuk jeni shkatërruar. Kisha besim që do të fitonit».

KUJTIM MUSAI: Kooperativa bujqësore e Zavalinës ishte e re, dy muaj kishte që ishte krijuar. Krahas punës për hapjen e tokave të reja, ne ndihmuam edhe në luftën kundër prapambetjes që vumë re në mënyrën e jetesës, kundër zakoneve prapanike e paragjytimeve fetare. Ne kemi vendosur t'i forcojmë lidhjet me këtë fshat, t'i ndihmojmë ata edhe si organizatë rinie, edhe si ndërmarrje. Kështu, për shembull, u kemi premtuar atyre ndihmën tonë në ndërtimin e një rruge automobilistike dhe të një hidrocentrali të vogël.

Ne, të rinjtë e Rafinerisë së Naftës në Cërrik, kemi një organizatë të fortë, të rinjtë tanë janë të gatshëm të marrin pjesë në çdo aksion dhe, në emër të tyre, ju premtoj, shoku Enver, se organizata jonë do t'i kryejë me nder të gjitha detyrat që do t'i ngarkojë Partia.

PRANVERA BRAHJA: Unë punoj në Uzinën e Pjesëve të Ndërrimit për Traktorë¹. Brigada e të rinjve dhe të rejave të uzinës sonë punoi në fshatin Selbë të rrethit të Tiranës. Edhe neve na ra në sy, se, me gjithë sukseset që ishin arritur, në këtë fshat kishte akoma mjaft mbeturina e zakone të vjetra. Këto ishin më të theksuara te të moshuarit. Kështu, për shembull, ditët e bajramit fshatarët nuk dolën në punë, me përjashtim të të rinjve. Vajzat ishin të ndrydhura dhe ki-

---

¹ Sot kjo uzinë bën pjesë në kombinatin e autotraktorëve «Enver Hoxha».

shin nevojë për përkrahje, sepse kishin pengesa nga familjet. Kishte mjaft raste fejesash në moshë të vogël.

SHOKU ENVER HOXHA: Ky zakon nuk është një gjë e vogël, ai është mjaft i dëmshëm dhe lufta kundër tij ka një rëndësi të madhe.

PRANVERA BRAHJA: Edhe në të ardhmen do të kemi marrëdhënie me organizatën e rinisë të kooperativës, do të dërgojmë specialistë; u kompletuam një kovaçanë, të cilën sot ua nisëm me dyzet të rinj e të reja të uzinës sonë që do të punojnë atje.

VALENTINA MITRO: Unë jam punonjëse e shëndetësisë në qytetin e Fierit. Bashkë me shumë shokë e shoqe shkova në kooperativën e Zharrëzës që është një ekonomi e dalluar. Fshatarët na pritën shumë mirë dhe biseduan hapur me ne. Mes të tjerash na treguan që kishin hequr kryetarin e kooperativës, sepse punonte keq, ishte oportunist e mburravec. Në bisedat tona ne u folëm jo vetëm për hapjen e tokave të reja, por edhe për luftën që duhet bërë kundër mbeturinave e zakoneve prapanike. Ne i nxitëm të rejat e fshatit që të thoshin me guxim fjalën e tyre për çdo problem dhe kudo, në punë e në familje.

Unë, si punonjëse e shëndetësisë, i kushtova rëndësi higjienës dhe, bashkë me shoqet, punova edhe në këtë drejtim.

SHOKU ENVER HOXHA: Tani do t'ju them edhe pak fjalë, nuk dua t'ju mbaj shumë, aq më tepër se pasdite keni prapë program. Çështjen e kam te puna e organizatës së rinisë. Në organizatën tuaj nuk duhet të ketë formalizëm, burokratizëm dhe qëndrime të ngurta. Shikoni ç'nevoja të mëdha ka fshati për ndihmë.

Ju do të gjeni tani edhe shumë aktivistë në qytete, që në mënyrë vullnetare do të shfaqin dëshirën të venë të punojnë e të rrojnë në fshat. Me siguri në Fier, për shembull, do të gjesh tani jo një, po dhjetëra vajza aktiviste të rinisë, të cilat ju duhet t'i dërgoni sidomos në ato fshatra ku ka plot paragjykime dhe organizata e rinisë bën një jetë të vakët, të fjetur, me qëllim që të rejat t'i japin një zjarr të madh punës. Ju duhet t'i bindni që ato ta ndiejnë si një detyrë të madhe vajtjen në fshat, ku të përpiqen që organizatat e rinisë në fshatra të shtohen me të rinj e të reja të devotshme. Ju duhet t'i bindni aktivistët që do të dërgoni që edhe të ngulen përgjithnjë në fshat, të jetojnë, bile të mar-tohen atje, dhe me punën e tyre të palodhur të ndihmojnë që ta ndryshojnë gjendjen. Duke vepruar kështu, një vajzë ose djalë nga qyteti do t'i ketë bërë një shërbim të madh popullit. Prandaj organizata e rinisë duhet të jetë aktive, të thyejë ngurrimet dhe t'u hapë perspektiva pune dhe veprimtarie të madhe revolucionare të rinjve e të rejave tona.

Unë ju falënderoj nga zemra për këtë takim, nga i cili u kënaqa shumë, sidomos nga fjalët tuaja shumë të ngrohta, nga dashuria që ushqeni ju për Partinë dhe për organizatën e rinisë. Besimi i Partisë te ju është i madh, prandaj vazhdoni të ecni në këtë rrugë të drejtë që keni nisur, se kjo është e vetmja rrugë marksiste-leniniste, për të mirën e popullit, për të mirën e Partisë, për të mirën e atdheut tonë të dashur socialist.

Botuar për herë të parë me shkurtime në librin: Enver Hoxha «Mbi edukimin e rinisë», f. 302.

Tiranë, 1972

Botohet sipas origjinalit që gjendet në Arkivin Qendror të Partisë

RRITJA E EKSPORTIT KËRKON PËRMIRËSIMIN E CILËSISË SË PRODHIMEVE

*Diskutim në mbledhjen e Byrosë Politike
të KQ të PPSH¹*

25 janar 1967

Si për të gjitha problemet edhe për ato të import-eksportit një rol vendimtar luan ndërgjegjja e punonjësve, njohja nga ana e tyre e kërkesave që shtrohen për eksportin dhe e detyrave që kanë njerëzit ndaj këtij problemi. Në këtë drejtim bëhen përpjekje, por është e nevojshme të bëjmë edhe më shumë. Qeveria duhet të vërë më mirë para përgjegjësisë të gjitha dikasteret dhe ndërmarrjet që kanë të bëjnë me eksportin, që drejtuesit e punonjësit e tyre të kuptojnë drejt se nuk është e mjaftueshme vetëm të plotë-

---

¹ Në këtë mbledhje u diskutua rreth raportit për plotësimin e bilancit të import-eksportit për vitin 1966 dhe për përfundimin e marrëveshjeve tregtare për vitin 1967.

sojnë planin, por edhe që prodhimet për eksport të jenë me cilësi të mirë, me qëllim që mallrat tona t'u përshtaten kërkesave të vendeve me të cilat ne bëjmë tregti.

Tani porsa kemi filluar të bëjmë tregti edhe me vende të Perëndimit dhe duhet të luftojmë për t'u futur më shumë në tregjet e këtyre vendeve. Por, që të futesh në tregun perëndimor, çështje e dorës së parë është përmirësimi i cilësisë së prodhimeve tona. E njëjta gjë, në mos në një shkallë më të madhe, duhet thënë edhe për mallrat që eksportojmë në vende revizioniste.

Këtu u tha që çekët kanë pretendime për përqindjen e mineralit të hekurit, të cilin nuk e marrin. Këtu nuk ka asgjë për t'u çuditur, se duhet ta kemi të qartë, ata për ne janë njëlloj sikurse janë edhe kapitalistët. Çekët i shkelën të gjitha marrëveshjet që kishin me vendin tonë, na bënë bllokadën etj., etj. Të gjitha këto ju i dini. Por çështja është që ne të përmirësojmë punën për të rritur eksportin dhe për këtë duhet nxjerrë më shumë mineral e duhen prodhuar më shumë mallra me cilësi më të mirë.

Spektori i tregtisë ka përgjegjësi të madhe për realizimin e planit të eksportit, por përgjegjësinë më të madhe e kanë dikasteret që drejojnë prodhimin. Pjesa më e madhe e mallrave për eksport prodhohet në degët që mbulon Ministria e Industrisë dhe e Minierave. Natyrisht, për eksportin kanë rëndësi edhe prodhimet e industrisë së lehtë, por veçanërisht kanë rëndësi mineralet, të cilat zënë një pjesë të madhe të eksportit tonë, prandaj Qeverisë i vihet detyrë të shikojë se çfa-

rë fondesh duhen dhe çfarë masash duhen marrë që cilësia e prodhimit në minierat të rritet në nivelin më të lartë.

Cilësisë së mineralit duhet t'i kushtojmë një rëndësi të veçantë, prandaj masat, për të cilat u fol këtu, duhet të merren menjëherë e të mos zvarriten. Byroja Politike nuk mund të thotë nëse duhen sjellë autobote ose jo për transportimin e bitumit, por ajo rekomandon të punohet për të shtuar sasinë dhe cilësinë e mallrave për eksport, të merren të gjitha masat për të luftuar burokratizmin dhe këto të shoqërohen me punën edukative që duhet të bëjë Partia me njerëzit, të cilët punojnë në sektorët që prodhojnë për eksport. Ndryshe nuk mund të ecet.

Edhe sektori i bujqësisë ka detyra të mëdha për eksportin, realizimi i të cilave kërkon të merren masat e nevojshme që të prodhohen dhe t'i dorëzohen në kohë tregtisë perimet e hershme, si domatet etj., dhe të eksportohen ato sa më shpejt. Kurse të metat që duken në punën për konservimin e prodhimeve bujqësore nuk vijnë nga bujqësia, por nga sektori i industrisë. Natyrisht, edhe në sektorin e bujqësisë ka të meta, por një kooperative bujqësore, për shembull, nuk do t'i kërkojmë përsosmëri të atillë si ajo që mund t'i kërkojmë një fabrike vere apo një fabrike të përpunimit të konservave. Në përgatitjen e artikujve ushqimorë për eksport duhet të kërkojmë cilësi shumë të lartë nga industria, pasi cilësia e prodhimeve të përpunuara është akoma e dobët. Kjo vjen edhe nga puna jo e mirë e disa punëtorëve që nuk bëjnë përpjekje për kualifikimin e tyre, por kam bin-

djen se përgjegjësi të madhe për këto mungesa, për cilësinë e dobët të prodhimeve për eksport kanë drejtuesit e ndërmarrjeve të sektorit të industrisë. Tanimë njerëzit tanë, në përgjithësi, kanë fituar një eksperiencë të mirë për prodhimin e mallrave për eksport. Por në sektorin e industrisë kërkohet një organizim edhe më i mirë i punës për të rritur çdo ditë e më shumë cilësinë e prodhimeve. Krahas kësaj, një vëmendje e veçantë i duhet kushtuar përmirësimit të ambalazhimit të mallrave për eksport, sepse ato nuk kanë si shiten pa ambalazhe dhe etiketa të mira, të cilat në tregun e huaj luajnë rolin e tyre.

Për çështjen e qarkullimit të monedhës do të diskutojmë më pas, por tani paraprakisht, po shpreh disa mendime. Gjendja në këtë drejtim duhet të na preokupojë të gjithë, se ka rrezik që, duke u tërhequr nga disa probleme shumë të rëndësishme, të harrojmë e të lëmë mënjanë disa të tjera, që janë po aq të rëndësishme. Ne sjellim nga jashtë makineri dhe pajisje të ndryshme, të cilat janë në plan dhe shërbejnë për të rritur më tej prodhimin. Ky prodhim i zgjeruar duhet të plotësojë nevojat imediate e të ngutshme të qytetit dhe të fshatit për mallra të konsumit të gjerë. Investimet që mund të bëhen për prodhimin e këtyre mallrave, po të merren të shkëputura, duken si gjëra të vogla, ndërsa po t'i mbledhësh të gjitha, del që bëhen mjaft, por nevojat e konsumit nuk plotësohen ose bëhen disa gjëra që nuk janë të nevojshme për sot, por për nesër.

Disa njerëz mund të kenë kërkesa për mallra të shtrenjta, që nuk i kërkon masa e gjerë e konsumatorëve, por këto mund të lihen hëpërhë mënjanë, sepse

tani na duhet të prodhojmë mallra në sasi të mjaftueshme dhe me kosto të ulët për popullin. Këtë e them sepse ato sende të kushtuëshme që i kërkojnë e mund t'i blejnë disa nëpunës, të cilët kanë të ardhura të mira dhe jo fshatari apo qytetari i thjeshtë, nuk i bëjmë dot në vend, por edhe sikur t'i bëjmë, ato do të na kushtojnë shumë shtrenjt. Nga ana tjetër, nuk do të ishte e drejtë që për të prodhuar gjëra të tilla, të cilat nuk janë të nevojshme për të gjithë, të angazhojmë makinëritë, apo devizën.

Duhet menduar më shumë për të plotësuar nevojat e fshatit, ashtu siç duhet menduar edhe për të tërhequr lekun nga fshatarët. Kjo arrihet kur atyre u sigurohen mallrat që kërkojnë dhe që janë të domosdoshme për ta. Fshatari ka nevojë edhe për orën e dorës, por ai bën edhe pa të, tani për tani. Në radhë të parë atij i duhen sende të tjera që i nevojiten në jetën e përditshme.

Nuk duhet menduar se ato që kemi kërkuar e planifikuar për eksport-importin nuk kanë pse t'i rishikojmë e t'i korrigjojmë. Është mirë që Qeveria herë pas here t'i rishikojë kërkesat e bëra për import dhe të kontrollojë nëse mallrat që kanë ardhur, janë vërtet të nevojshme apo jo, a janë vënë në punë në destinacion apo jo dhe çështja të gjykohet nga ana politike. Kam mendimin se duhet të vendosim një disiplinë më të fortë në importin dhe në eksportin tonë për t'i balancuar ata. Kjo nuk bëhet me fushata, me hope, por duke ndjekur zhvillimin tonë të gjithanshëm, duke vendosur një disiplinë më të fortë dhe duke gjykuar më mirë kur dhe sa mallra që lidhen me nevojat e eko-

nomisë dhe të popullit tonë duhen importuar. Këtë çështje punonjësit e sektorit të importit dhe të eksportit duhet ta shohin mirë jo thjesht nga ana ekonomike, por edhe politike.

Ministria e Tregtisë dhe ndërmarrjet e saj duhet të bëjnë një luftë të madhe me tërë kuptimin e fjalës, për përsosjen e stilit në punën e tyre, të luftojnë kundër burokratizmit, sepse dihet që ato kanë të bëjnë me shtete të huaja që kanë një burokraci të madhe, prandaj të jenë sa më korrekte në tregtinë me to. Organet e tregtisë duhet të bëjnë analizën e vazhdueshme të punës së tyre dhe kjo është e domosdoshme jo vetëm për to, por edhe për dikasteret e tjera furnizuese, ose për ata që kanë bërë kërkesa për import, sepse ka raste që kërkohet të vijnë të gjitha mallrat nga importi që në tremujorin e parë të vitit, kur dihet që kjo mund të realizohet vetëm me dollarë në dorë. Këtu duhet pasur kujdes nga organet e tregtisë. Shumë gjëra të planifikuara janë parashikuar të vijnë me vonesë dhe, si rrjedhim, janë planifikuar edhe rezerva. Kurse mallrat që sillen të tepërta t'i kalojmë në rezervat shtetërore. Kështu të edukojmë njerëzit tanë që të mos e rëndojnë ekonominë.

*Botohet për herë të parë sipas
tekstit të nxjerrë nga proces-
verbali i mbledhjes së Byrosë
Politike të KQ të PPSH
që gjendet në AQP*

**NË GUR JU DO TË FIKSONI PËRJETË VEPRËN
MADHËSHTORE TË PARTISË DHE
TË POPULLIT TONË**

Letër drejtuar pionierëve të qytetit të Beratit

27 janar 1967

Të dashur pionierë,

U gëzova pa masë sot kur mora vesh se ju, të dashur djem dhe vajza të shkollave tetëvjeçare të qytetit, u organizuat, u armatosët me çekiçë e me dalta dhe, nën drejtimin e mësuesve e të gurgdhendësve pensionistë, filluat të ndërtoni në kohën tuaj të lirë kalldrëmet e qytetit.

Ju lumtë! Ju mësoheni që të vegjël të ecni në rrugën e muratorëve e të gurgdhendësve të lavdishëm të vendit tonë, që shekuj me radhë e deri më sot kanë ushtruar një nga mjeshtritë, një nga artet më të mrekullueshme të njerëzimit. Veprat e këtyre baballarëve, gjyshërve e stërgjyshërve tanë janë të pavdekshme, ne i shohim ato kudo në vendin tonë dhe i admirojmë, sidomos në qytetin tuaj muze. Ju e filloni me gurët e

kalldrëmeve dhe me këtë do t'ju ngjallet një dashuri e madhe për gurin, me të cilin do të bëni vepra të mëdha e të mrekullueshme për vendin. Në gur ju do të fiksoni përjetë veprën madhështore të Partisë dhe të popullit tonë.

Unë i kam dashur, i dua dhe i respektoj shumë muratorët dhe punonjësit e gurit, prandaj vij sot te ju, të dashur pionierë dhe vogëlushë, t'ju përqafoj dhe t'ju puth me dashuri që morët këtë iniciativë kaq të mirë. Ju siguroj se kur të vij në Berat, gjëja e parë që do të bëj, është të piqem me ju dhe të shoh punën tuaj¹.

Ju puth me mall të gjithëve

Enver

Botuar për herë të parë në gazetën «Zëri i popullit», nr. 24 (5749), 28 janar 1967

Botohet sipas origjinalit që gjendet në Arkivin Qendror të Partisë

---

¹ Gjatë qëndrimit në rrethin e Beratit, nga 24 deri 27 shkurt 1969, shoku Enver Hoxha bëri disa vizita dhe mori pjesë në mbledhjen e byrosë të Komitetit të Partisë të Rrethit. Vizitën e parë në qytetin e Beratit ai e bëri në shkollën «7 Nëntori», ku u takua me nxënësit e kësaj shkolle, iniciatorë të punës për shtrimin e rrugëve të qytetit me kalldrëm.

L E N D A

PARATHËNIE PËR VËLLIMIN E 34-T ..... V—IX

1966

PARTIA DHE POPULLI I KANË DREJTUAR SYTË
TE KONGRESI — Nga fjala e hapjes në Kongresin e
5-të të PPSH (1 nëntor 1966) ..... 1—3

MBI VEPRIMTARINË E KOMITETIT QENDROR TË
PARTISË SË PUNËS TË SHQIPËRISË — Raport në
Kongresin e 5-të të PPSH (1 nëntor 1966) ..... 4—243

I

GJENDJA NDËRKOMBËTARE DHE POLITIKA E
JASHTME E SHQIPËRISË SOCIALISTE ..... 7—45

II

PLOTËSIMI I PLANIT TË TRETË PESËVJEÇAR
DHE DREJTIMET KRYESORE TË ZHVILLIMIT TË
EKONOMISË DHE TË KULTURËS PËR PESË VJE-
TËT E ARDHSHËM ..... 46—102

A. — PËRFUNDIMET E ARRITURA NË PLOTË-
SIMIN E PLANIT TË TRETË PESËVJEÇAR 48

B. — DREJTIMET DHE DETYRAT KRYESORE
TË NDËRTIMIT SOCIALIST GJATË PE-
SËVJEÇARIT TË RI 1966-1970 53

1. — Vazhdimi i industrializimit të vendit mbetet një ndër detyrat jolike për ndërtimin socialist	56
2. — Zhvillimi i bujqësisë — hallka më e rëndësishme për plotësimin e detyrave kryesore ekonomike të pesëvjeçarit të katërt	67
3. — Të rritim akumulimin dhe ta përdorim atë në mënyrë sa më efektive	83
4. — Të luftojmë për ngritjen e mirëqenies së popullit, duke kombinuar drejt interesat vetjake me ato shoqërore, interesat e sotme me ato të perspektivës	87
5. — Të forcojmë më tej drejtimin me plan të ekonomisë në bazë të centralizmit demokratik	93

III

FORCIMI I MËTEJSHËM I PARTISË DHE I ROLIT UDHËHEQËS TË SAJ	103—160
1. — Të përmirësojmë vazhdimisht përbërjen dhe shtrirjen e Partisë, të ruajmë pastërtinë e radhëve të saj	111
2. — Rritja e rolit udhëheqës të organizatave-bazë të Partisë dhe gjallërimi i mëtejshëm i jetës së brendshme të tyre	124
3. — Të përmirësojmë punën me organizatat e masave dhe të thellojmë më tej vijën e masave	135
4. — Të çrrënjosisim burokratizmin dhe të forcojmë diktaturën e proletariatit	149

IV

THELLIMI I MËTEJSHËM I REVOLUCIONIT IDEOLOGJIK E KULTUROR	161—193
1. — Lufta për triumfin e ideologjisë socialiste është luftë për triumfin e socializmit e të komunizmit	162
2. — Të zhvillojmë e të thellojmë frymën revolucionare të kulturës dhe të arsimit tonë popullor	176
3. — Të përmirësojmë rrënjësisht metodën dhe stilin e punës edukative	188

V

LUFTA E PARTISË SË PUNËS TË SHQIPËRISË KUNDËR REVIZIONIZMIT MODERN PËR MBROJTJEN E PASTËRTISË SË MARKSIZËM-LENINIZMIT	194—243
1. — Revizionizmi modern — pjellë e aleat i borgjezisë dhe imperializmit	196
2. — Qëllimet strategjike të revizionizmit hrushovian	204
3. — Lufta e Partisë së Punës të Shqipërisë dhe e gjithë marksistë-leninistëve kundër revizionizmit dhe rezultatet e kësaj lufte	211
4. — Të forcohet lufta kundër revizionizmit modern hrushovian e titist	225
PËRFAQËSIA KA TË DREJTËN DHE DETYRËN TË BËJË PROPOZIME DHE TË DISKUTOJË HAPUR — Fjala në mbledhjen e dytë të përfaqësisë së Kongresit të 5-të të PPSH (5 nëntor 1966)	244—250